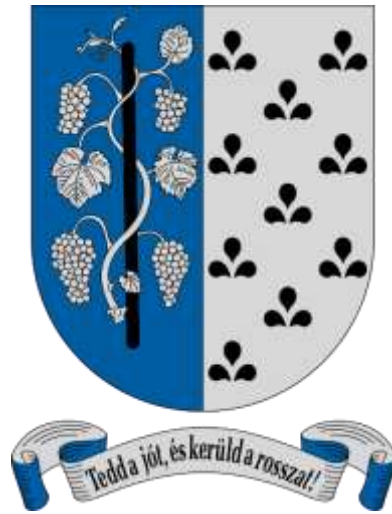

SZANK
KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERV 2023.

**MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS ALÁTÁMASZTÓ
JAVASLATOK**

JÓVÁHAGYÁSI SZAKASZ

2023. március hó

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS ALÁTÁMASZTÓ JAVASLATOK

Megrendelő: Szank Községi Önkormányzat
6131 Szank, Béke utca 33. Tel. 06/77/495-087
Polgármester: *Varga Ferencné*
Jegyző: *Vincze Jánosné*
Főépítész: *Szilberhorn Erzsébet*

Tervező: Új-Lépték Tervező Iroda Bt.
Szeged, Pécskai u. 15. Tel.: 06/62/421-256
balogh.miczi@ujleptekbt.hu
Felelős tervező: *Balogh Tünde okl. építészmérnök*
(Magyar Építész Kamara TT 06-0006)
Tel. 06/20/429-07-02

Településfejlesztési szakközgazdász: *Dr. Gaborjákné Dr. Vydareny Klára*

Táj- és kertépítész: *Rácz Mária okl. táj- és kertépítészmérnök*
(Magyar Építész Kamara TK 06-0102)

Közlekedés: *Szombati Csaba okl. építőmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara Tkö 06-01176)

Víziközművek: *Kiss István okl. építőmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara VZ-TEL 06-0383, 06-60662)

Energetikus, hírközlés tervező: *Somogyi János villamosmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara 06/0467, TE/H-2764, TH/H-2763)

Régészet: *Sóskuti Kornél régész*

Zaj- és rezgésvédelmi szakértő: *Dr. Szanka Károly fizikus*

Környezetvédelem: *Novai György*
okl. környezetvédő, környezetvédelmi szakértő
Magyar Mérnöki Kamara KB-T/06-0171, 06-1684

TARTALOM

Megalapozó vizsgálatok, alátámasztó javaslatok (szöveges)	oldalszám
1. Előzmények	4
2. Fejlesztési és rendezési javaslat összefoglalója	5
3. Társadalom, közszolgáltatások, gazdaság helyzete	8
4. Földrajzi, természeti, táji adottságok	20
5. Környezeti elemek állapot	25
6. Katasztrófavédelem	46
7. Problémák, korlátok, értékek összefoglalása	51
8. Területfejlesztési összefüggések	53
9. Beavatkozások, változások	55
10. Településrendezési javaslat	86
11. Biológiai Aktivitásérték fenntartása	89
12. Közlekedési hálózatok helyzete, fejlesztési javaslata	90
13. Zöld infrastruktúra helyzete, fejlesztési javaslata	97
14. Területrendezési követelmények és összhang	104

15. Vízgazdálkodás helyzete és fejlesztése	145
16. Víziközművek helyzete és fejlesztése	150
17. Földgáz- és villamosenergia-ellátás, energiagazdálkodás	160
18. Elektronikus hírközlés	165

Jóváhagyása kerülő tervanyag

1. Településfejlesztési terv	
2. T-1 Településfejlesztési tervlap	M=1:14000
3. Helyi Építési Szabályzat	
1. melléklet: Igazgatási terület szabályozási terve (Sz-1)	M=1:10000
2. melléklet: Belterület és a csatlakozó beépítésre szánt területek szabályozási terve (Sz-2)	M= 1:3500
3. melléklet: Az építési övezetek, övezetek telekalakítási és beépítési szabályait tartalmazó táblázat	
4. melléklet: Az építési övezetekben és az övezetekben elhelyezhető és tiltott rendeltetéseket tartalmazó táblázat	
5. melléklet: A biológiai aktivitásérték (BIA érték) fenntartásához igénybe vett területek adatait tartalmazó táblázat	
6. melléklet: Az állattartó építmények védőtávolságait tartalmazó táblázat	
7. melléklet: Tervezett útmintakeresztszelvények	

Külön munkarészek

Környezeti értékelés (2/2005. Korm. rendelet szerint)
 Régészeti örökségvédelmi hatástanulmány
 Fotódokumentáció

Rajzi vizsgálatok és tervi javaslatokat alátámasztó rajzi munkarészek

V-1 Település domborzata – igazgatási terület A3	M=1:28500
V-2 Területfelhasználás módja (földhivatali nyilvántartás szerint) A3	M=1:28500
V-3 Termőterületek osztályozása A3	M=1:28500
V-4 Telekméret kategóriák igazgatási területen A3	M=1:28500
V-5 Telekméret kategóriák belterületen A3	M=1:7000
V-6 Igazgatási terület tulajdonlasi vizsgálata A3	M=1:28500
V-7 Belterület tulajdonlasi vizsgálata A3	M=1:7000
V-8 Kialakult beépítés funkció- és állagvizsgálata A3	M=1:7000
T-2 Probléma- és értéktérkép A3	M=1:30000
T-3.1 Közlekedési hálózat - külterület A2	M=1:30000
T-3.2 Közutak terheltsége – 2022 A3	M=1:45000
T-3.3 Közutak terheltsége – 2047 A3	M=1:45000
T-3.4 Közlekedési hálózat - belterület A3	M=1:8000
T-3.5 Tervezett út-mintakeresztszelvények A3	M=1:200
T-4 Belterület és környéke zöld infrastruktúra hálózat A3	M=1:9000
T-5 Külterületi közműhálózatok A1	M=1:20000
T-6 Belterület ivóvízellátó hálózat A3	M=1:9000
T-7 Belterület szennyvízcsatorna-hálózat A3	M=1:9000
T-8 Belterület vízgazdálkodása A3	M=1:9000
T-9 Belterület földgázellátó hálózat A3	M=1:9000
T-10 Belterület villamosenergia-ellátó hálózat A3	M=1:9000
T-11 Belterület elektronikus hírközlési hálózat A3	M=1:9000

1. ELŐZMÉNYEK

Tervi előzmények

Szankra az *országos településrendezési és építési követelmények* (OTÉK) 1998. évi hatályba lépése után először 2000 évben fogadott el a Képviselő-testület Településszerkezeti tervet. Egyidejűleg jóváhagyta a Helyi Építési Szabályzatot (továbbiakban: HÉSZ) a 14/2000. (V.31.) önkormányzati rendelettel. A terv 2600 fő távlati népességszámot vett figyelembe. A lakosok építési kedvének növelésére mintegy 220 új családi ház elhelyezésére biztosított területeket, melyek a népesség csökkenése miatt végül nem kerültek felhasználásra. A külterületi szabályozás a mezőgazdasági területeken az országos előírásoknál kedvezőbb feltételeket teremtett: lehetőséget biztosított lakóépület létesítésére az általánosan előírtnál kisebb telkeken is, továbbá 10 %, vagy annál nagyobb beépítettség mellett az *ellátással kapcsolatos* (kiskereskedelmi, sportolási, falusi turizmushoz kapcsolódó) építmények elhelyezésére is módot adott. A tervet, részben az említett külterületi előírásoknak köszönhetően, alig kellett módosítani az elmúlt 21 évben. Két alkalommal változtatott az önkormányzat saját korábbi döntéseiben és jogszabályain, 2012 és 2019 év folyamán.

Az építésügy és településrendezés országos jogszabályainak 2013-tól bekövetkezett gyökeres átalakulása és az *épített környezet alakításáról és védelméről* szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben (továbbiakban: **Étv.**) foglalt érvényességi határidők miatt azonban szükségessé vált a terv teljes megújítása. Az önkormányzat megragadta az alkalmat, hogy a Lechner Tudásközpont Nkft. pályázati támogatását igénybe véve immár **Településtervet** készítsen, beilleszkedve a legfrissebb országos követelményekbe. A Településtervezési terv két részből áll, egyik a Településfejlesztési terv, amely a korábbi Településfejlesztési koncepció, stratégiát, valamint a Településszerkezeti tervet foglalja magában, a másik rész a Településrendezési terv, amely a HÉSZ-t és mellékleteit tartalmazza.

A terv tartalma tekintetében a *településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 419/2021.(VII.15.) Korm. rendelet (továbbiakban: **R.**), valamint az **R.** 2. § 23. pontja, 4. § (4) bekezdés b) pontja, 18. § (2) bekezdése és 58. § (1) bekezdése alapján a Miniszterelnökség által közzétett, *Településtervezési Szabályzat* című tervezési segédlet (továbbiakban: TSZ) a mérvadó. Az egyeztetés eljárásrendje szempontjából viszont még a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Eljr.**) érvényes, mivel az előzetes egyeztetési szakasz meghirdetése már 2021. decemberben megtörtént.

Szank rendelkezik Településképi Arculati Kézikönyvvel (TAK, készítette: Dr. Ónodi Gábor), amely építészeti értékleltárt is tartalmaz. A TAK alapján az önkormányzat megalkotta a *Szank község településképi védelméről* szóló 8/2017.(XII.15.) önkormányzati rendeletet (TKR) a *Településképi védelméről* szóló 2016. évi LXXIV. törvénynek megfelelően. A jogszabály a HÉSZ egyes feladatait is átvette a településképi védelmére és formálására vonatkozóan. A TAK és a TKR szerint Szank meghatározó településképi területe a falu legrégebbi utcáját, a Béke utcát kísérő beépítés, ahol a település emblemikus közintézményei, templomai és a községháza, továbbá a legtöbb üzlet is található. Kiemeli a TAK a szénhidrogén bányászatra települt iparterületek szerepét a településképi, továbbá hangsúlyt helyez a tanyákra, ezek „mezőgazdasági és erdőgazdasági területeken helyezkednek el, állandóan vagy ideiglenesen lakott mezőgazdasági üzemközpontok, melyek számos egyéb funkcióval bővülve fejlődnek.”

Partnerségi előzmények

A készülő Településtervezési **előzetes partnerségi egyeztetése** Szank Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a *településrendezéssel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól* szóló 6/2017. (VI.29.) önkormányzati rendelete szerint zajlott le 2021. decembertől 2022. áprilisig, a kialakult járványhelyzet miatt a személyes részvétel mellőzésével. Írásos vélemény nem érkezett be, viszont több alkalommal kislétszámú személyes egyeztetésre és helyszíni bejárásokra került sor 2022 első negyedében.

Dokumentumok tartalma

Jelen szöveges munkarészben az ismétlések elkerülése érdekében a megalapozó vizsgálati megállapításokat témánként követik az alátámasztó tervjavaslatok. Az infrastruktúrák (közlekedés, közmű szakágak) rajzi megjelenítése ugyancsak magában foglalja mind a település meglévő adottságait, mind a fejlesztési elképzeléseket.

A rendezési alaptérkép az **Eljr. 28/A** szakaszában foglaltak szerint a Lechner Tudásközpont által biztosított állami alapadatokból készült a felelős tervező irodájában. Egyes rajzi vizsgálatok kizárólag az alaptérképen alapulnak, annak térinformatikai feldolgozásával lettek előállítva (domborzat, tulajdonlasi szerkezet, művelési mód, terepviszonyok, telekstruktúra). A közműellátás tekintetében a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott adatokra lehetett támaszkodni (villamos-energia, földgázellátás, földgáz szállítóvezetékek, vizes közművek). Helyszíni bejárás alapján a beépítés állag- és funkcióvizsgálata, valamint a fotódokumentáció.

Szank Községi Önkormányzat bekérte a településre vonatkozó előzetes észrevételeket és adatokat az **Eljr. 9. mellékletében** szereplő állami szervektől. Az információk beépültek a tervanyagba.

2. FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI JAVASLAT ÖSSZEFOGLALÓJA

Szank Község a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun Vármegye keleti, Csongrád-Csanád Megyével határos részén, a Kiskunmajsai Járásban található. A településnek a Kiskunsághoz tartozása történetileg meghatározó, neve is a kunok Tatarjárás utáni letelepedésére utal és a pusztának a török kiűzése utáni újramegváltása, majd XIX. század végi újratelepülése is a népcsoportokhoz köthető. A kun örökség ma is fontos része a község imázsának, amelyre a Településtervezési terv ráerősít. Szank község a lassú népességcsökkenés ellenére a járás legnagyobb lélekszámú települése, ahol az egészségügyi, közművelődési, oktatás-nevelési és szociális intézményi alapellátás helyben teljeskörűen biztosított.

Szank fejlődési lehetőségeiben jelentős szerepet játszik, hogy három irányban is el lehet jutni az M5 autópályára, amely a Budapest-Szeged fejlesztési tengely településeit felfűzi. A járásszékhellyel közvetlenül szomszédos, az odajutás csak 10 percet vesz igénybe. Közúton Kiskunmajsán keresztül két középváros, Kiskunhalas és Kiskunfélegyháza is félórán belül, a nagyvárosok, Szeged és a vármegyeszékhely Kecskemét pedig háromnegyed óra alatt elérhető a községből. Javítja majd a térség elérhetőségét a Kiskunfélegyháza-Kunbaja és Kistelek-Soltvadkert közutak tervezett főúttá fejlesztése. A Szank-Bócsa országos út kiépítetlen szakaszának megvalósításától is remélhetők további előnyök a térség települései között szövődő szorosabb kapcsolatok révén. A járásszékhely felé a kerékpáros turisztikai és hivatás-forgalom biztonsága egyelőre szintén hiányos, önálló nyomvonal kiépítése indokolt.

Egy olyan település számára, mint Szank, amelynek foglalkoztatotti rétege kb. 40 %-ban napi szinten ingázik a munkahelyére, és a lakosság az intézményi szakellátást is csak a környező városokban érheti el, a fejlettség egyik legnyilvánvalóbb fokmérője a közlekedés fejlettsége.

Tájföldrajzi szempontból Szank helyzete a klímaváltozásnak kiszolgáltatott Homokhátsági településcsalád közös problémáival terhes: a szárazodás, a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának megnövekedése (viharok, rövid idő alatt hulló nagy mennyiségű csapadék, jégesők) Szankon is érzékelhetők és a prognózisok szerint a jövőben is szembe kell velük nézni. A védett természeti területek törekeny ökológiai egyensúlya könnyen megbomolhat, a mezőgazdasági termésátlagok csökkenhetnek, a gazdálkodók és az itt élők megélhetése kiszámíthatatlanná válhat, ezért társadalmi problémára is fel kell készülni.

Szank meghatározó gazdasági ága a mezőgazdaság, amely erős piaci versenynek van kitéve, és egyre kevesebb munkaerőt foglalkoztat, azonban stratégiai jelentősége globálisan erősödik. A térség gazdálkodói, különösen családi és kisgazdaságai számára kihívást jelent az említett időjárási szélsőségekhez és vízhiányhoz való alkalmazkodás. A helyben hagyományos zöldség- és gyümölcskultúrák egyre kevésbé állnak ellent a körülményeknek. A kormányzati vízutánpótlási stratégia megvalósítása nélkül a talajvízszint tovább csökkenhet, és e kedvezőtlen forgatókönyv a községből való elvándorláshoz vezethet.

Csökken a szántók részaránya a művelt területen belül, az erdők terjeszkedése miatt. A tendencia folytatódása nem kívánatos: az erdőgazdálkodás eltartóképessége lényegesen alacsonyabb, mint a mezőgazdaságé, és 500 mm alatti éves csapadékmennyiség mellett nem is fenntartható a folyamat. Ezzel ellentétben előnyös a táj természetes jellegének megfelelő gyepek megtartása, melyek jól megőrzik a talajnedvességet és fajban gazdag az élőviláguk.

Több volt majorban folyik gazdasági tevékenység. Az állattartási volumene az ötven évvel ezelőttnél a töredékére esett vissza, most lassan visszatér a majorokba. E mellett egyre sokrétűbb tevékenységet is befogadnak ezek a korábbi Tsz-központok, melyek kedvező infrastrukturális adottságaik, például trafóállomásaik és jó megközelíthetőségük révén alkalmasak a vállalkozásfejlesztésre. A rendezési tervben minden helyszín különleges építési övezetbe került az elhelyezhető funkciók bőséges kínálatával. Állattartás tanyákon is folyik. A víziszárnyas neveléssel hagyományosan foglalkozók épp egy nehéz időszakot élnek meg a madárinfluenza ismétlődő megjelenése miatt. A gazdákat a szigorodó állategészségügyi előírások fejlesztésekre kényszerítették, egyebek mellett az állatoknak fedett helyet, általában fóliasátrat kellett kialakítaniuk.

A nem is olyan régen még felerészben tanyákon élő lakosság mára nagyrészt felhagyott a kinnéléssel, a kisgazdaságok javarészt megszűntek, számos épület eltűnt a térképről. Helyébe lépett egy másfajta értékkeremtés: az új, gyakran külföldi tulajdonos gondosan felújítja a tanyát, vagy újat épít, de már legtöbbször csak szezonálisan használja. Szank érdeke az, hogy a hagyományos, fenntartható rendszerű tanyai gazdálkodás szerepe megerősödjön. A Településterv jóváhagyása megnyitja a kaput az OTÉK legfrissebb előírásainak alkalmazása, egyebek mellett a tanyák és tanyás telkek speciális kedvezményei előtt.

A Szankon 60 éve megtelepedett szénhidrogén bányászat és kiszolgáltató ipar lökést adott a település fejlődésének, sok munkahely és számos intézmény az ágazat jelenlétének köszönhető. A csökkenő kitermelés ellenére potenciális gazdasági erőt képvisel a kialakult gazdasági infrastruktúra, tároló- és feldolgozó-kapacitás.

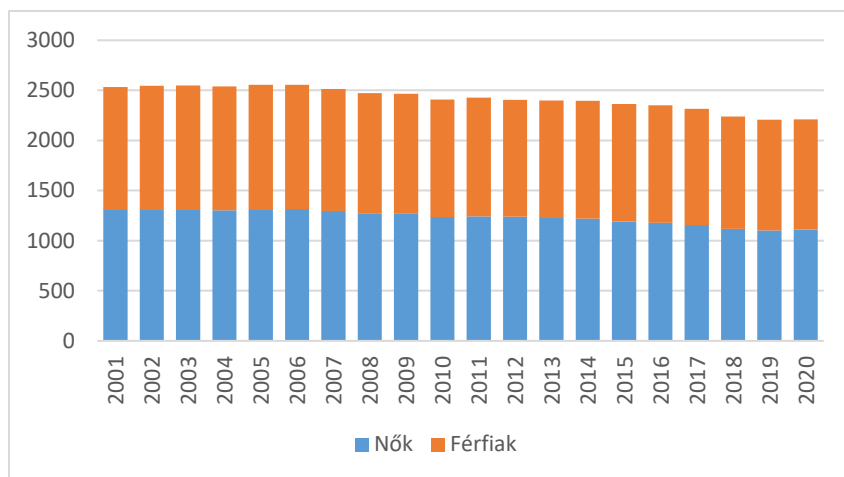
A helyi élelmiszeripar fejlődése remélhető a nemrégiben létrehozott Ipari Park és tervezett bővítése révén. A turisztikai attrakciók bővítése ugyancsak látványos eredményeket hozott. A munkalehetőségek, jövedelemszerzési feltételek javulhatnak, a helyi adóbefizetés nőhet, ha a község gazdasága egyre nagyobb hozzáadott érték előállítására lesz képes. A fejlődés következtében Szank képes lesz megtartani népességét.

3. TÁRSADALOM, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK, GAZDASÁG HELYZETE

Szank demográfiai helyzete

A lakónépesség a községben 2020. év végén 2211 fő volt, hosszabb időtávot nézve folyamatos csökkenés érzékelhető. A lakosság körében mérséklődött a nők aránya, ez 2011-ben 51,5 % volt, 2020-ra viszont 50,3 %-ra enyhült.

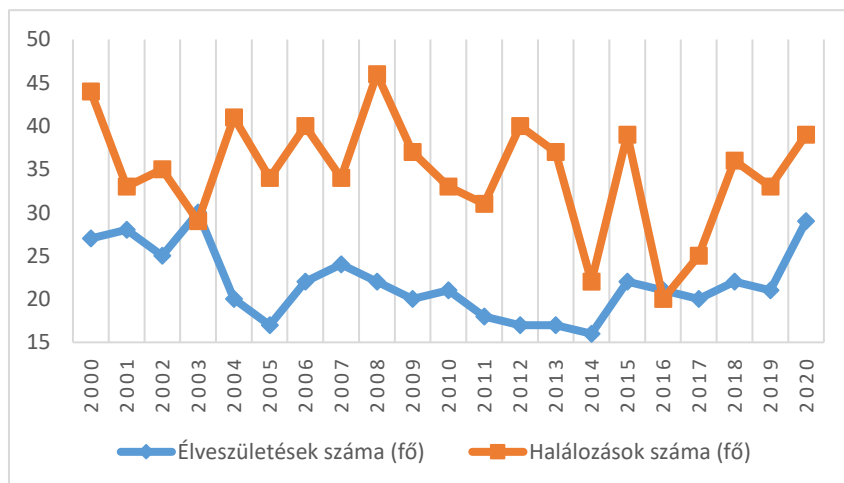
Szank lakónépességének alakulása nemek szerint

Forrás: KSH T-Star

A lakónépesség változásait két tényező, a természetes szaporodás/fogyás, illetve a vándorlási egyenleg befolyásolja. Szank esetében természetes fogyásról beszélhetünk, a halálozások száma meghaladta az élveszületéseket – bár 2014 után a korábbiaknál kissé több gyermek született.

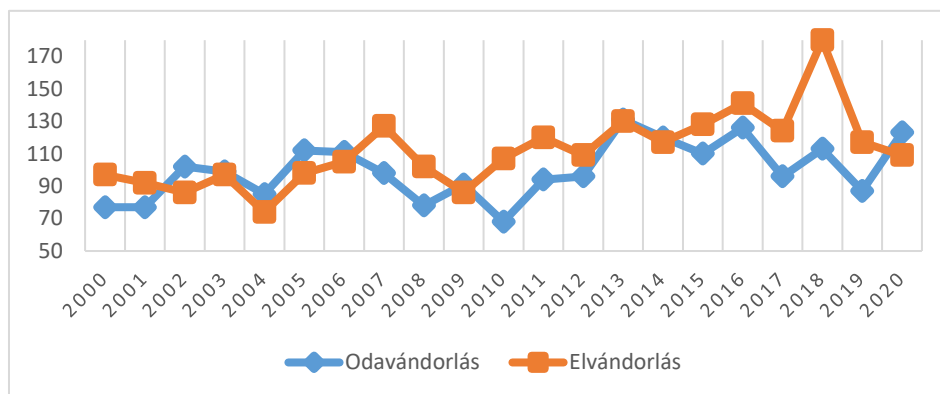
Az élveszületések és halálozások számának alakulása

Forrás: KSH T-Star

A vándorlási egyenleg változóan alakult, a kétezres évek elején előfordult bevándorlási többlet, 2007-2008 után többnyire meghaladta az elvándorlás a beköltözéseket. A költözési hajlandóságot több tényező idézheti elő, vagy fokozhatja – lehetnek családi döntések (házasságkötés, válás, öröklés, rokon kapcsolat), fontos a munkahelyi lehetőség és a jövedelem, az életkörülmények, azok minősége, stb. Az utóbbi évtizedben sokan (főleg fiatalok) külföldre mentek jobb jövedelem, jobb élet reményében.

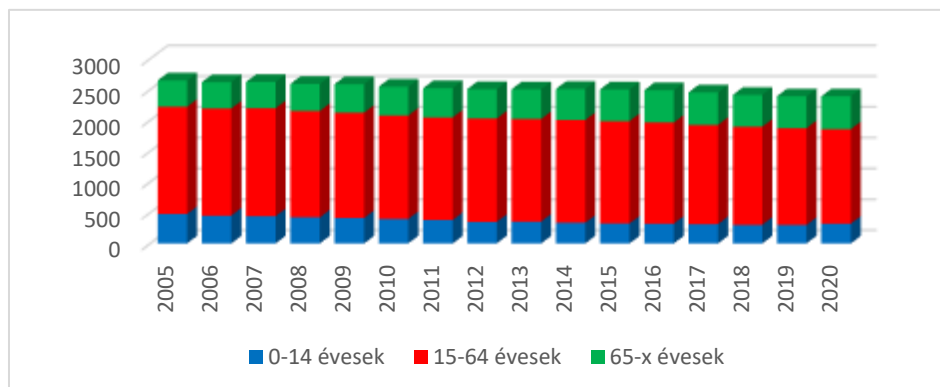
Az oda- és elvándorlások számának alakulása

Forrás: KSH T-Star

A természetes fogyás és a feltehetően inkább a fiatalok elvándorlása miatt megfigyelhető a lakosság öregedése. Ez az intézményrendszer átrendeződését is magával hozza, hiszen kevesebb gyermek bölcsődei, óvodai, iskolai elhelyezéséről kell gondoskodni, ugyanakkor az idősek ellátását szélesebb körben kell megoldani – a házi gondozás, a nappali, vagy bentlakásos otthon, az egészségügyi és szociális gondoskodás iránti igény nő.

Szank állandó népességének korcsoportos összetétele

Forrás: KSH T-Star

Az állandó lakosság folyamatos mérséklődése mellett a népesség korösszetétele is változik. A gyermekek (0-14 évesek) számának és arányának csökkenése (a 2005-ös 18 %-ról 2020-ban 13 %-ra), a 65 éven felüliek számának és arányának erőteljes növekedése (2005-ben 16 %, 2020-ban 22 %) figyelhető meg, az aktív korúak (a 15-65 évesek) száma és aránya enyhébben csökkent.

A helyzetet még jobban alátámasztja néhány mutató: az öregedési index a 65 éven felüliek számát hasonlítja össze a 14 éven aluliakkal, amennyiben ez 100 feletti értéket mutat, akkor a népesség öregedéséről beszélünk. Szank esetében 2005-2007 között még kedvező mutatót kaptunk, utána viszont drasztikusan emelkedett ez a mutató, tehát erős öregedés mutatkozik. A másik számítással azt lehet jelezni, hogy a gyermekek, illetve az idősek ellátása milyen mértékű terhet ró az aktív korúakra: a gyermekek ellátottsági rátája a 14 éven aluliakat veti össze a 15-64 évesekkel, az idősek ellátottsági rátája pedig a 65 éven felülieket és az aktív korúakat egyezteti. Tekintettel arra, hogy a gyermekek száma és aránya csökken, az időseké pedig nő, ez a két ráta ellentétesen mozog, vagyis a dolgozóknak egyre kisebb „terhet” jelentenek a gyerekek és egyre nagyobbakat az idősek.

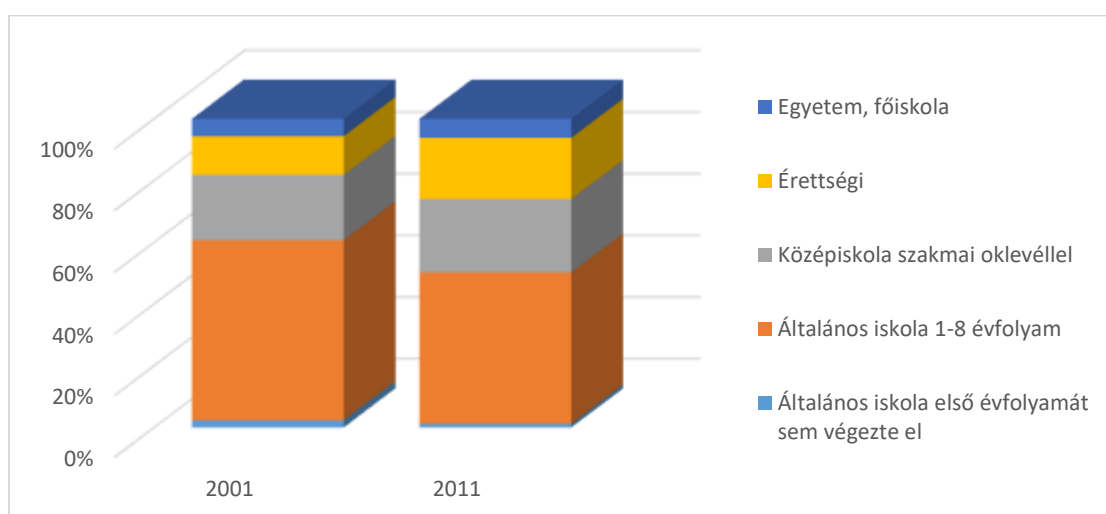
Szank öregedési indexe és eltartottsági rátái, %

Év	Öregedési index	Gyermek-eltartottsági ráta	Idős népesség eltartottsági rátája
2005	88,73	27,47	24,37
2006	94,48	26,03	24,60
2007	96,61	25,20	24,34
2008	103,29	24,59	25,41
2009	111,84	24,18	27,04
2010	117,84	23,69	27,92
2011	124,61	22,94	28,59
2012	136,57	20,85	28,47
2013	136,44	21,24	28,97
2014	150,30	20,13	30,26
2015	158,15	19,54	30,91
2016	162,85	19,68	32,05
2017	167,83	19,47	32,67
2018	170,86	18,92	32,33
2019	170,96	19,30	32,99
2020	166,56	20,81	34,66

Forrás: KSH-T-Star

A népesség nemzetiségi és vallási összetételéről a népszámlálások alkalmával kapunk képet, akkor is önbevallás alapján. A legutóbbi népszámlálás – 2011 – szerint az akkori megkérdezettek 94 %-a vallotta magyarnak magát, 85 fő cigány, 31 fő német, 9 fő román nemzetiségűt írtak össze. Vallásosság tekintetében a lakosság 85 %-a mondta azt, hogy valamilyen valláshoz kötődik: a hívők 80 %-a a római katolikus egyházat, 8 %-a a református egyházat jelölte meg, 10 %-uk viszont vallási közösséghez, felekezethez nem tartozó hívőnek jellemezte magát.

A 7 éves és idősebb népesség megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint 2001, 2011

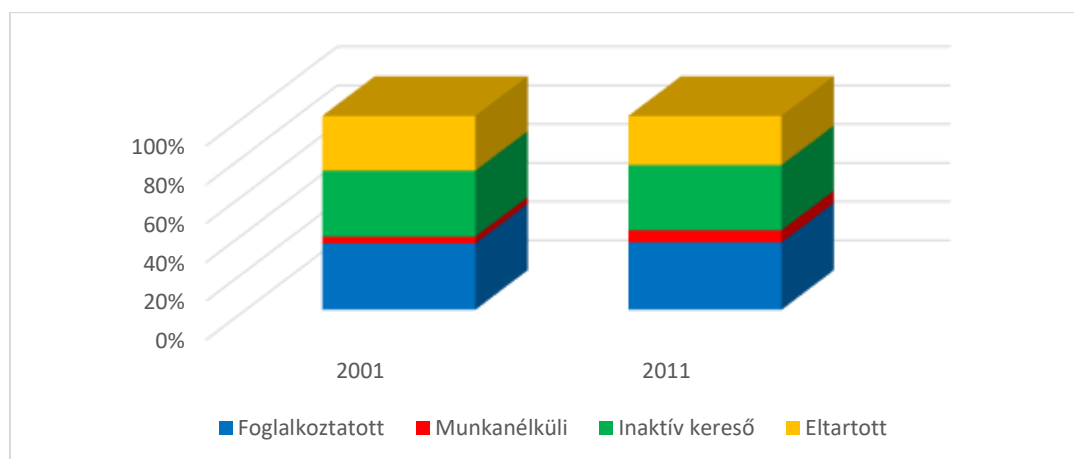

Forrás: KSH Népszámlálás 2001, 2011

Ugyancsak a népszámlálások alapján ismerjük a lakosság iskolai végzettségét. Ez azért lényeges, mert az iskolázottság emelkedésével olyan vállalkozások munkaerő-igényeit is ki lehet elégíteni, amelyek magasan kvalifikált embereket szeretnének alkalmazni. Ez a változásokhoz, a legkorszerűbb módszerek, technikák használatához való rugalmasabb, gyorsabb alkalmazkodást is jelentheti. Szank esetében is az országos tendencia látható – mérséklődik az általános iskolában nem tanultak száma, egyre többen tanulnak tovább akár szakmai oklevelet, akár érettségi bizonyítványt szerezve és nő az egyetemet, főiskolát végzettek száma és aránya is.

A települések foglalkoztatottsági helyzetét szintén a népszámlálásokból tudhatjuk. Szankon a 2001-es és a 2011-es népszámlálást összevetve a foglalkoztatottak aránya lényegében nem változott (34,2 %-ról 34,7 %-ra), kicsit kevesebb volt az inaktív kereső (a nyugdíjasok, ellátásban részesülő kismamák, más forrásból – pl. vagyonból, bérbeadásból – jövedelemhez jutók) és az eltartott (pl. gyermekek, jövedelemmel nem rendelkező háztartásbeliek), a munkanélküliek aránya viszont emelkedett, ami főleg a 2008-as világválság hatásának következménye.

A foglalkoztatottság a népszámlálások adatai alapján

Forrás: KSH Népszámlálás 2001, 2011

A nyilvántartott álláskeresők száma a 2000-es évtized elején 87-135 fő között mozgott, a 2008-as világválság miatt jóval többen maradtak munka nélkül – a legmagasabb érték 2011-ben volt 185 fővel. Azóta csökkent a létszámuk, ebben szerepet játszott pl. a közmunka-program, valamint a nyilvántartás kilenc hónapról három hónapra csökkentése. A munkanélküliek körében eleinte a férfiak szerepeltek nagyobb arányban, az utóbbi években viszont a nők adták az álláskeresők 58-60 %-át. A munkanélküliek döntő hányadát (közel háromnegyedét) alacsony képzettségű (általános iskola nélküli, általános iskolát, szakmunkás iskolát végzett) emberek teszik ki, de előfordul 1-2 fő, akik egyetemi, főiskolai diplomával rendelkeznek. Az alacsony végzettséggel is összefüggésben igen jelentős a fizikai munkások aránya.

A legnehezebb helyzetben azok vannak, akik több mint 180 nap elteltével is a nyilvántartásban szerepelnek, minél hosszabb a munkától való időbeni távolság, annál nehezebb munkát találni és visszaállni a munkarendbe. Szankon 2000 óta 48-50 %, olykor még magasabb (2020-ban pl. 68 %) volt a tartósan munka nélkül maradtak aránya. A tartós állástalanság mellett komoly probléma, hogy az iskolából kikerülő fiatalok sem jutnak munkához, „rögtön” munkanélküliséggel kezdik felnőtt életüket. A pályakezdő regisztráltak aránya hullámzóan alakult, volt olyan év, amikor az álláskeresők 4 %-át, máskor 25 %-át adták, 2020-ban 13,5 % volt a részesedésük.

Szank humán infrastruktúrája, a közszolgáltatások helyzete

Egy település lakossága elvárja a megfelelő oktatási és egészségügyi ellátást – lehetőleg helyben, vagy viszonylag közel. Szankon a református egyház működteti a Kiskunhalasi Református Kollégium Gólyafészek Óvoda Gy. Szabó Béla tagóvodáját, ahol négy csoportban 100 férőhely várja a kicsiket. A 2000-es évek elején még zsúfoltság volt, 2004 óta viszont jóval kevesebb gyermeket látnak el, mint amennyit lehetne. Különálló bölcsőde nincs, de az óvodában létrehoztak egy „mini bölcsődét”. A kicsikkel 8 óvodapedagógus foglalkozik.

Az általános iskolát is a református egyház vállalta fel, a Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola Gy. Szabó Béla tagiskolájában nyolc osztályos képzés zajlik – a gyermekek számának mérséklődése miatt 16 osztály (2001-ben) helyett már csak nyolc osztályban tanítanak. Több mint felére csökkent a tanulók száma, ez 2001-ben 321 fő volt - évről évre egyre kevesebben jártak az iskolába, 2020-ban 157 gyermekkel foglalkoztak. Az osztályok és a gyermekek számának alakulását a tanári kar is követte, míg 2001-ben harminc főállású pedagógust, addig 2020-ban már csak 17 főt alkalmaztak. Az iskola a szankiakon kívül (hullámzó arányban) a környékbeli települések tanulóit is fogadja, 2006-ban pl. a tanulók egynegyede volt bejáró, 2020-ban 17 %-a. Középfokú képzés a településen nincs, Kiskunmajsán, vagy Kiskunhalason – esetleg távolabb – található megfelelő intézményt a gyermekek.

Szankon két háziorvosi szolgálat van, az egyik viszont évek óta helyettessel működik; két szakápoló segíti az orvosok munkáját. Rendelési időn kívül az orvosi ügyeletre, Kiskunmajsára lehet menni. Helyben lehet fogorvost felkeresni, aki viszont 2022-től csak magánrendeléseket tart, egyébként Kiskunhalasra kell menni a kezeléseikért. Szakorvosi ellátásért Kiskunmajsára, vagy Kiskunhalasra kell utazni, a legközelebbi kórház is Kiskunhalason található. Az önkormányzat védőnőt is alkalmaz. A településen sokan foglalkoznak állattartással, ha gondjuk van, Kiskunmajsán kereshetik fel az állatorvost.

Az idősödő lakosság miatt nő az érdeklődés az időseket gondozó intézmények iránt. Szankon az Egyesített Szociális Intézmény Idősek Otthona 27 férőhelyen a bentlakók fizikai, mentális, életvezetési és egészségügyi ellátását biztosítja. Az Orgona Református ESZI Idősek Klubja napközben várja az öregeket, a férőhelyek számát 2012-ben 30 főről 60 főre emelték – majdnem teljes a kihasználtság. Akik nem tudnak bejárni, azokat otthonukban látják el (2020-ban 22 fő szorult erre a segítségre), vagy kérhetnek meleg ételt is – a szociális étkeztetésben részesülők száma folyamatosan nőtt, pl. 2020-ban 120 fő vette ezt igénybe. A rászorulókkal foglalkozik a tanyagondnoki szolgálat is, felkeresik a külterületen élőket, ha szükségük van valamire, kiszállítják, segítenek akár orvoshoz szállításban is.

Szank lakóinak kulturális igényeit több intézmény szolgálja ki. A Gy. Szabó Béla Képtárban gyűjteményes és alkalmi kiállításokat lehet megtekinteni, rendezvényeket is szerveznek itt. A Községi Házban található a könyvtár, ahol közel nyolcezer könyvet, folyóiratot lehet megtalálni, a beiratkozott olvasók száma 600-700 fő körül alakul. A könyvtár személyes használata mellett terjed a távhasználat is (telefon, e-mail, OPAC).

A Vörösmarty Mihály Községi Szintér – a művelődési ház – az olajiparnak köszönheti létét, az ottani dolgozók szórakozását biztosította. Ma már száz fő befogadására alkalmas rendezvényteremmel, konyhával, öltözővel, színpaddal rendelkezik, a 25-30 fős foglalkoztató teremben szakköröket, tanfolyamokat tarthatnak. A klubteremben többféle társasjátékot lehet üzni, a konditeremben edzésre alkalmas eszközök várják a vendégeket. Az épület ad otthont az Információs Pontnak, a Falugazdász Irodának, turisztikai információ is itt kérhető. Nagyon sokféle programjuk van, kiemelkedő a Szanki Meggy és Mézfesztivál, amit 2009 óta minden

évben igyekeznek megrendezni – ez már külföldiek érdeklődését is felkeltette, több kapcsolódó eseményt lehet felkeresni a fesztivál alkalmával. A programok között szerepel pl. térszene, mézeskalács készítő szakkör, családi és gyereknap, települési értéknapi, kunok vására, stb. Az aktív közösségi életet jelzi néhány szám 2019-ből (a 2020-as adatokat már a Covid járvány erősen befolyásolta): akkor 227 művelődési foglalkozást tartottak 166 fő részvételével; 48 kulturális rendezvény volt majdnem tízezer látogatóval; három alkotó közösség működött 46 taggal; a 40 ismeretterjesztő előadást ezren hallgatták.

A községben élőknek lehetőségük van a helyi vallásgyakorlatra. A római katolikus, a református és a baptista vallás templomai egyaránt megtalálhatók Szankon.

Monostori Márk 6. osztályos tanuló rajza a református templomról

Vinkó Kitti 5. osztályos tanuló rajza a római katolikus templomról

Baptista templom

Szank gazdasága

2020-ban 732 helyi székhelyű vállalkozás szerepelt a cégnyilvántartásban, számuk kissé emelkedett az utóbbi években.

A vállalkozások döntő többsége (95 %-a) azonban önálló vállalkozó (egyéni vállalkozó, őstermelő), mindössze 35 társas cég (korlátolt felelősségű társaság, betéti társaság, szövetkezet) működik - ez azért okozhat gondot, mert a társas vállalkozások általában stabilabbak, több embernek adnak munkát, az önálló vállalkozások viszonylag sérülékenyek, a munkaerő-piac helyzetét kevésbé javítják. Az önálló vállalkozók gyenge gazdasági súlyát az is alátámasztja, hogy alig több mint egyharmaduk végzi a munkáját főfoglalkozásuként, több mint egyharmaduk valamilyen főállás mellett tevékenykedik, egynegyedük pedig nyugdíjasként.

Az őstermelők (2020-ban 329 fő, számuk folyamatosan csökken) között van almatermesztő, szőlőtermesztő, méhészt, sertésenyésztő, juhtenyésztő, számos baromfityénésztő. Vannak kézi és gép földmunkákat vállalók, erdészeti tevékenységet, kézi és gépi fakitermelést végzők.

Az építőipar területén találhatunk festő, mázoló, épületburkoló, bádogos, kőműves, központi fűtésszerelési, villanszerelő szakembereket, lakóépületek kivitelezését, vagy előre gyártott épületek helyszíni összeszerelését is elvégzik. Cserépkályha, kandalló építését is megrendelhetjük.

Önálló vállalkozók gyártanak pl. épület-asztalosipari termékeket, fatömegcikkeket, fémszerkezeteket, vállalnak fémmegmunkálást, fém hegesztést, forrasztást. Személyi szolgáltatásokat többen is nyújtanak – fodrász, kozmetikus, műköröm-építő, masször is dolgozik Szankon. Vannak könyvelők, biztosítási ügynökök, többen foglalkoznak csomagküldő internetes kiskereskedelemmel; a községben van számítógépes programozó, webdizájn készítő, fordító. Működik a szikvízkészítő, van vállalkozó a temetés, hamvasztás lebonyolítására is.

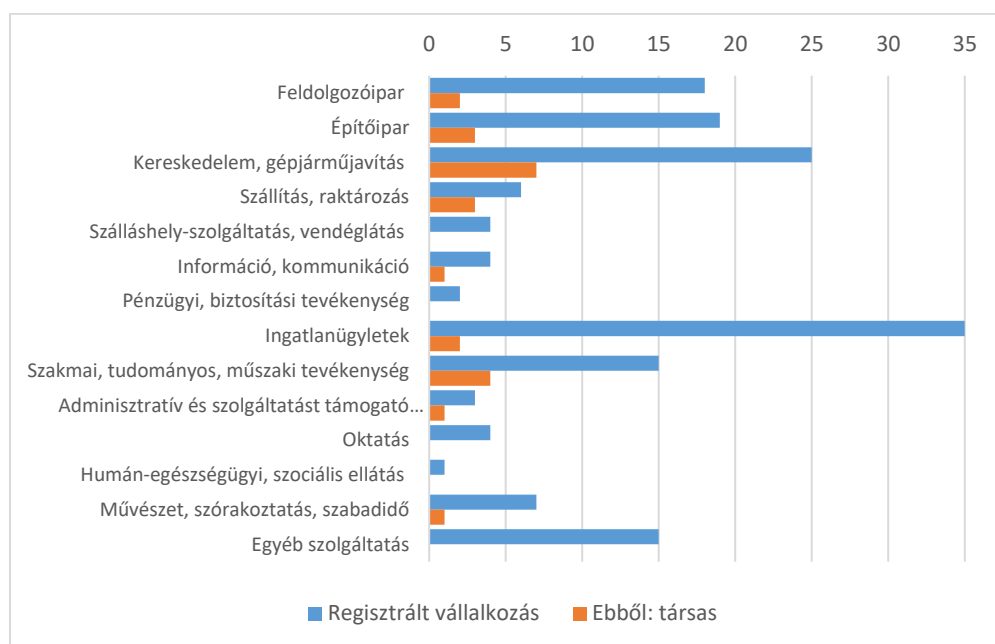
A szanki cégek esetében még a társasok is kicsinek minősíthetők, a 35-ből 34-nél tíz embernél kevesebbet foglalkoztatnak, mindössze egy „nagy” céget említhetünk: a *Tooltechnik Szerszám és Készülékgyártó Kft* 51 főnek ad munkát.

A vállalkozások ágazati összetétele színes, szinte minden területen találunk egyéni, vagy társas céget. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban tevékenykednek a legtöbben, 2020-ban 574 cég szerepelt a regisztrációban, ezen belül viszont csak 11 társas említhető. Vannak közöttük egészen jól árbevétellel rendelkezők – pl. 2020-ban a *Kertész és Kertész Kft* nettó 311 millió Ft-ot, a *Csima Duck Kft* nettó közel 145 millió Ft-ot, a *Neni-Duck Kft* 62 millió Ft-ot, a *Té-Kacska Kft* majdnem 18 millió Ft-ot, a *Réce-Farm Kft* 14 millió Ft-ot, az *Ali-Duck Kft* közel 13 millió Ft-ot, a *Bakó Kacska Kft* 6 millió Ft-ot, az *Öreg T-Farm Kft* 4,8 millió Ft-ot, az *Enger-Laura Kft* 4,7 millió Ft-ot ért el.

A társas vállalkozások körében a feldolgozóipart képviseli a már említett *Tooltechnik Szerszám és Készülékgyártó Kft*, amely 2020-ban közel 650 millió Ft nettó árbevételt mutatott ki. Szerszámokat, élelmiszeripari gépeket (pl. gyümölcsfeldolgozóknak hasznos magozót), alkatrészeket állítanak elő. Jövőbe tekintő tevékenységet végez a *Greenmen Energia Kft*, amely a geotermia alkalmazására, a megújuló energia hasznosítására törekszik, ehhez mérnöki tanácsadást, energetikai koncepciók készítését, kiviteli tervek kidolgozását és kivitelezést, üzemeltetést vállalnak (ezzel 2020-ban 218 millió Ft nettó árbevételt realizáltak).

Három Kft vállal villanszerelést: a *V-Max Erectric Kft*, amely 2020-ban nettó 48 millió Ft árbevételről számolt be, valamint a *KoDa Vill Szer Kft*, és a *VikiVill Energy System Kft*.

A vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként, 2020

Forrás: KSH T-Star

Az 1959 óta működő *Haladás Mezőgazdasági Szövetkezetet* zöldség-, gyümölcs nagykereskedelmbe sorolták, 2020-ban közel 15 milliós nettó árbevételt jelentettek. A nagykereskedelem mellett húscsibe tenyésztéssel, meggy, szilva, birs termesztésével is foglalkoznak. A kiskereskedelem helyi és távolabbi székhelyű egységekkel van jelen.

A helybéli *Berdo Gyülölcs Kft* zöldségeket, gyümölcsöket árul, ezzel 2020-ban nettó közel 19 milliós árbevételhez jutottak. Gazdaboltja van a *Kocsis & Grob Kft*-nek, a *Sa-Ra Bodza Patika Kft* üzemelteti a gyógyszertárat (2020-ban több mint 100 millió Ft nettó árbevételt ért el). Gépjárművek javítását végzi a *Bá-Ho Bt*, az *Editomett Kft*, a *Halasi Agro Szolgáltató Kft* pedig aratáshoz, silózáshoz, bálázáshoz nyújt segítséget.

Több élelmiszerbolt, vegyesbolt van a községben, pl. a Mini ABC-t a Kertész és Kertész Kft üzemelteti, van virágbolt, ruhaüzlet, Nemzeti Dohánybolt, a Coop hálózat, a Reál hálózat üzlete; a Goods Market, a Félegyházi Pékség is megjelent. A *Halasi-Körv Környezetvédelmi Szolgáltató és Műszaki Kft* 2020-ban 207 millió Ft nettó árbevételt ért el; a *Hi-Busz Kft* személyszállítást vállal, ezzel 2020-ban 33 millió Ft nettó árbevételhez jutott.

Patyi Ákos 5. osztályos tanuló rajza

Kereskedelmi szálláshelyet Szankon nem találhatunk, ugyanakkor a *Zank Vezér Sportszálló és Tekecsarnok* gyermek- és ifjúsági táborként üzemel – 32 fő elhelyezésére alkalmas, amit nyáron kiegészít 10 db, 2-3-4 személyes mongol jurta.

Helyi és elviteli étkezésre a Korona Vendéglő és Pizzéria nyújtott lehetőséget, egy ideje zárva tart. Kávézni, falatozni a Félegyházi Pékség üzletében lehet, amely szombaton is nyitva tart.

Meg kell említeni az Ízek Háza gasztroturisztikai rendezvényházat, ahol 20-25 fős büféhelyiség, egy korszerűen felszerelt konyha várja a vendégeket, az udvar pedig kb. 100 fő befogadására alkalmas, kemencével, sörpados fedett színnel és kerti bútoros szabadtéri területekkel rendelkezik. Itt működik a Szanki Kézműves Konyakmeggy Manufaktúra, amit üveglakokon keresztül meg is lehet nézni és lehet vásárolni a kézműves konyakmeggyből.

Az információ, kommunikáció ágazatot a *Parhelion Bt* képviseli, amely fényképeket, videókat készít. A *Startolj Internetes Tartalomszolgáltató Bt* pedig kamerákat, riasztó berendezéseket kínál az interneten is. Ingatlan ügyekkel foglalkozik a *Bin-In-Vest Security Kft*. A szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazathoz többféle munka tartozik, pl. a *Biofor 2001 Bt* számviteli szolgáltatásokat nyújt; a *Kappelmeister Bt* médiareklámokat készít; a *Self-I Hungary Kft* reklámügynökségi munkákat vállal, szelfi gépek kölcsönzését is vállalja.

Művészeti vállalkozás is működik Szankon, a *Manka Manufaktúra Kft*, ahol különböző grafikák, textilbabák, festett vászontáskák, üveg ékszerek, karácsonyfa-díszek készülnek, ezeket az interneten keresztül is közzéteszik, árusítják. Különleges szórakoztatást nyújt a *Solymász Bt*, amely többféle ragadozómadár (sólyom, bagoly, ölyv, héja) tenyésztésének eredményeként különböző bemutatókat, röpvetéseket tart, bérvadászatot is vállalnak.

A helyi székhelyű vállalkozások mellett máshol regisztrált, akár országos kiterjedésű vállalkozások is megtalálhatók Szankon. Kiemelkedő a *MOL Nyrt Szanki Gázüzem* jelenléte, a szanki olaj- és gázmezők kitermelése már mérséklődött, kevesebb embert is foglalkoztatnak, de a település életében jelentős fejlődést hoztak – akár a lakásépítések, akár az infrastruktúra terén. Megjelent Szankon az *Egri Fém Kft*, ahol vas- és színesfém, valamint akkumulátorok, üveghulladékok felvásárlásával és a megfelelő feldolgozókhöz juttatásával foglalkoznak. A Takarékbank fiókját és ATM-jét, a Magyar Posta egységét lehet a községben felkeresni.

A gazdasági szervezetek mellett nagyon fontos szerepet töltenek be a civil szervezetek, az egyesületek, alapítványok. A Szanki Olajbányász Sportegyesület többféle sportolási lehetőséget kínál, van teke, futball, kosárlabda, röplabda, tollaslabda, fallabda pálya, fiatalok kedvence a BMX pálya. A Szanki Polgárőr Egyesület a község közbiztonságára vigyáz, ebben a Szank Közbiztonságáért Alapítvány is segíti. Az Együtt Szankért Egyesület vissza nem térítendő támogatásával valósulhatott meg az ifjúsági szállás.

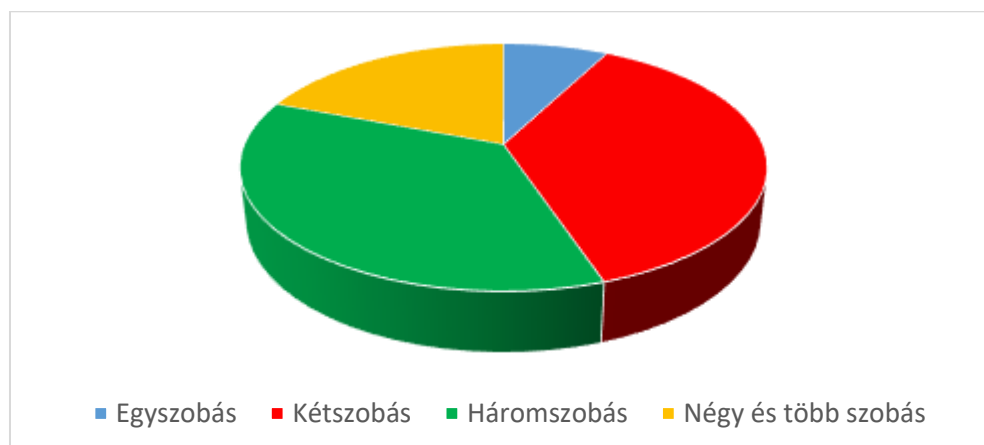
Említhetjük még a Micimackó Alapítványt (az óvodát támogatja), a Szanki Talentum Alapítványt (az általános iskola céljait segíti), a Szanki Nyugdíjas Klubot. A Szanki Motor Sport Egyesület üzemelteti a Szanki Enduro – terepmotoros – pályáját, az ötven éves Olajbányász Horgászegyesület horgászversenyeket is szervez. A Szanki Lovas Hagyományörző és Sport Egyesület a lovas sportot népszerűsíti, különböző hagyományörző rendezvényeken vesz részt. A Szanki Bertóti Vadásztársaság 6700 ha területen teszi lehetővé a vadászatot nyúlra, rókára, őzre.

Szank gazdasága szoros kapcsolatban van a környező – és távolabbi - településekkel akár beszerzési, akár értékesítési területeken, emellett a munkaerő-piac tekintetében is. A 2011-es népszámlálás szerint 829 foglalkoztatottat írtak össze, ezek 81 %-a helyben lakik és helyben dolgozik; 319 fő más településre (főleg Kiskunmajsára) jár dolgozni, ugyanakkor 117 fő más településekről ingázik Szankra.

Szanki lakásállomány, közműellátottság

Szankon igen mérsékelten bővül a lakásállomány, 1990-hez képest mindössze 45 lakással (4 %-kal) nőtt a számuk. A kétezres évtized elején kicsit élénkült az építkezés, évente 5-8 új lakásba költözhettek, az utóbbi években 1-1, olykor egy sem épült. 2020-ban 1158 lakást tartottak nyilván, többségük két-három szobás, már elég sok ennél is nagyobb lakásban élhetnek lakóik.

A szanki lakásállomány szobaszám szerinti megoszlása, 2020

Forrás: KSH T-Star

A lakások jelentős része már elöregedett – a 2011-es népszámlálás szerint az állomány egynegyede még 1946 előtt épült, 1960 és 1980 között pedig 39 %-a; az 1980-as évtizedben volt még egy építkezési hullám, azóta viszont egyre kevesebb új lakás létesült. A népszámlálás a komfortossági szintet is felmérte, e szerint 19 %-os volt a félkomfortos, vagy komfort nélküli hajlékok aránya. Ez alapvetően a külterületek alacsony közmű-ellátottságával van összefüggésben, akkor a lakások egynegyede volt valamelyik külterületi részen.

A községben a közműellátottság fejlődését követhetjük nyomon: a közüzemi ivóvízhálózat hossza 20 km, ehhez a lakások 80 %-a csatlakozott – a belterülethez közeli külterületi részeket is valamennyire sikerült bekötni. A közüzemi csatornahálózat ettől kissé elmaradt, 15,6 km-nyit használhatnak, ezzel a szolgáltatással a lakások 70 %-a tud élni. A háztartási villamosenergia-fogyasztók száma meghaladja a lakásokét (miközben vannak villany nélküli tanyák), ami azt jelenti, hogy egyes helyeken két, vagy több villanyóra van. A háztartásoknak szolgáltatott villamosenergia mennyisége folyamatosan emelkedik, ami több háztartási, elektromos készülékre, légkondicionáló berendezésekre terjedésére utal.

A településen közel 24 km vezetékes gáz épült ki, a háztartási gázfogyasztók száma viszont a hajlékok 62 %-át teszi ki – ahol viszont használható a gáz, ott a fűtés is többnyire gázzal történik. A háztartási gáz-fogyasztás picit mérséklődő tendencia mellett hullámzóan alakult, az időjárás függvényében a fűtés okozhatja a változásokat. Szankon távfűtés és távmelegvízszolgáltatás nem működik. A kommunális hulladék rendszeres gyűjtése mellett 2015 óta a műanyag, papír, üveg, fém szelektív elkülönítését és elszállítását is megoldották.

Szanki önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

Minden önkormányzat számára kiemelt fontosságú feladat, hogy a mindig változó jogszabályi környezetben, a gazdasági, környezeti, társadalompolitikai helyzetet értékelve felelős önkormányzati gazdálkodást, költségvetési és fejlesztési politikát dolgozzon ki. A feladatokat, a pénzügyi kereteket törvények és rendeletek szabályozzák, ezek az utóbbi évtizedben jelentősen átalakították és szűkítették a lehetőségeket, ezekhez igazodva kell továbbra is a lakosság igényeihez igazodó gazdálkodást kialakítani.

Az önkormányzatok bevételei három forrásból származhatnak: a központi támogatásokból (ezzel a kötelező és az önként vállalt feladatok finanszírozását oldhatják meg); a saját bevételekből (pl. helyi adók, önkormányzati, intézményi bevételek, átvett pénzeszközök) és átengedett, megosztott bevételek (pl. korábban az azóta központosított gépjármű adó). Az önkormányzatoknak vannak kötelezően előírt feladatai (ezeket jelentősen csökkentették, pl. az iskolák kikerültek ebből), emellett – bevételük függvényében – vállalhatnak plusz feladatokat is.

A Szanki Önkormányzat költségvetési főösszegei, 2018-2021, Ft

	2018	2019	2020	2021
Bevételek				
Működési	446 798 377	492 172 015	316 092 155	428 836 647
Felhalmozási	506 536 996	700 288 944	101 627 618	185 565 885
Költségvetési főösszeg	953 335 373	1 192 460 959	417 719 773	614 402 532
Kiadások				
Működési	751 220 175	445 226 719	361 295 777	428 836 647
Felhalmozási	202 115 198	747 234 243	56 423 996	185 565 885
Költségvetési főösszeg	953 335 373	1 192 492 959	417 719 773	614 402 532

Forrás: Önkormányzati rendeletek

A bevételek változatosan alakultak: emelkedett az Önkormányzati Hivatal működésének támogatása, ugyanakkor a szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatokra jelentősen kevesebb összeg érkezett az utóbbi években. A kulturális feladatokat növekvő mértékben finanszírozták, 2021-ben pedig az iparüzési adó elvonása miatt kompenzációban részesültek az önkormányzatok. A gépjárműadó központosítása szűkítette a bevételeket. Az államháztartástól különböző célok megvalósításához kaptak kisebb-nagyobb összegeket (pl. közfoglalkoztatáshoz, Erzsébet utalványhoz, diákmunkához, védőnő, házi orvos finanszírozásához, különböző rendezvények lebonyolításához).

Beruházásokhoz, felújításokhoz, korszerűsítésekhez a pályázati lehetőségeket (pl. EFOP, TOP, VP, Magyar Falu Program) vette igénybe Szank. Jelentős tétel az un. közhatalmi bevétel, ide tartozik a helyi iparüzési adó, (régebben a gépjárműadó), az igazgatási díjak, adóbírságok. Különböző szolgáltatásokból (pl. piaci helypénz, közterület használati díj, sportpálya bevétel, tárgyi eszközök bérbeadása, a Méz és Meggyfesztyivál szolgáltatásainak ellenértéke), illetve lakbérékből, bérleti díjakból is származott bevétel a községnek. A költségvetési egyensúly biztosítása érdekében minden évben felhasználásra került az előző évi pénzmaradvány, 2019-ben fejlesztési hitelt is igénybe vett a község.

A források legnagyobb része a Polgármesteri Hivatal és az intézmények működtetésére fordítódott. A személyi kifizetéseken kívül sor került kisebb-nagyobb értékű eszköz – pl. traktor, targonca, bútor, informatikai eszköz – beszerzésére, vásárolt a Hivatal pl. a könyvtár, a művelődési ház, a képtár, a tájház, a védőnő, a házi orvos számára. Fontos feladat a közterületek rendben tartása, a közvilágítás, a piac üzemeltetése, az iparterület fejlesztése, az intézmények karbantartása, felújítása, támogat a község rendezvényeket is.

2022-re is elkészítették a költségvetési tervezetet, amely 505 millió Ft-os bevételi-kiadási egyenleggel számol, ebben 15 milliós hitelfelvétel és 144 millió Ft-os pénzmaradvány-felhasználás teremti meg az egyensúlyt. A változó országos költségvetés és annak önkormányzatokra gyakorolt hatása miatt feltehetően a szanki számításokat is újból el kell végezni, az eddigi gyakorlat alapján viszont továbbra is kiegyensúlyozott gazdálkodásra törekcsenek.

A településüzemeltetéshez sokféle tevékenység kapcsolódik, az a cél, hogy a településen élők jobb életminőségét biztosítsák. Ehhez tartozik a zöldterület-gazdálkodás – Szankon 63 ezer m² felületről kell gondoskodni. Egy játszótér, pihenőpark áll rendelkezésre, ez 2 ezer m²-en várja a gyermekeket, a pihenni vágyókat.

Feladat a közvilágítás biztosítása, a köztemetőben már urnafal is rendelkezésre áll, helyi vállalkozó temetkezési szolgáltatásait lehet igénybe venni.

Fontos a közutak, közterek létesítése és karbantartása is. Szankon 16 km kiépített közút, közterület található, a kiterjedt külterület miatt viszont a kiépítetlen utak hossza 2020-ban 207 km-t tett ki. A kerékpározók biztonságos közlekedését lehetővé tévő kerékpár-út mindössze 2,7 km hosszú, a gyalogosok a közel 25 km hosszú járdát használhatják. A helyi közutakhoz képest sokkal hosszabb az állami fenntartású – településen áthaladó - úthálózat, 2100 km karbantartásáról nem a szankiaknak kell gondoskodniuk.

4. FÖLDRAJZI, TERMÉSZETI, TÁJI ADOTTSÁGOK

Földtani adottságok /Szank Környezetvédelmi Programból/

A terület felszínét változó mélységben (néhány métertől 50-60 m-ig) döntően az ős-dunai hordalékkúpra települt futóhomok alkotja, melyben löszös betelepülések is találhatóak. A felszíni földtani kép megegyezik a Duna-Tisza közét nagy földrajzi kiterjedésben alkotó, alapvetően a Duna feltöltő és hordalék-felhalmozó tevékenységéből származó, a felszíni feltöltéseket követő elsősorban éghajlati hatások mentén kialakult összetételével. A hordalékkúp-anyag fekszik pannónia-kőolajat és földgázt tartalmazó tengeri-tavi üledék. Az ebből való ásványi nyersanyag kitermelése az 50-es évektől változó intenzitással folyik. A terület nem tartozik a szeizmikusan rendszeresen aktív térségek közé, potenciális max. szeizmicitása 6-7° MS.

Domborzat, tájbesorolás

Szank az Alföld Duna-Tisza-közi síkvidék középtáján, nagyrészt a **Bugaci kistáj** területén, kisebb részben (DK felől) a *Dorozsma-Majsai homokhát* kistájon helyezkedik el. A település beletartozik a Duna-Tisza köze összefüggő homokterületeként „Homokhátság”-nak nevezett, 71 települést magában foglaló tájegységbe. A település domborzata Ny-ról K-re egyenletesen lejt, a legmagasabb határrész 125 mB.f, a Jászszentlászló felőli Banó-tó kiszáradt medre 105 mB.f terepmagasságú. A kistáj jellemző felszíni formái a maradékgerincek és lepelhomokhátak, valamint a közük ékelődő szélbarázdák. Ez utóbbi formákat semlyékeknek is nevezik. A korábbi időkben mocsaras és szikes tavak borították a síkvidéki tájat, mára már jelentős erdősültséget és különböző növénykultúrák által megkötött mezőgazdasági területet találunk. A táj fejlődése a földtani és vízrajzi viszonyok függvényében alakult, majd az intenzív emberi behatások következtében változott. Futóhomok és humuszos homok a jellemző, a mélyebben fekvő részeken mozaikszerűen a szikesedés hatásai látszanak.

Forrás: MTA FKI
Magyarország
Kistájainak
Katasztere,
Budapest, 1990.

A terület igen gyenge termőképességű volt, továbbá a minden irányból teljesen szabadon mozgó szél jelentős mértékben folyamatosan alakította, mozgatta a felszínt. Ennek védelme érdekében nagyterjedésben került sor erdők telepítésére. Az erdősávok légmozgást gátló, csökkentő hatása egyrészt mérsékli, néhol teljesen leállítja a felszín elhordását, amellyel viszont a csekély humusztartalom védelme is megvalósul, lehetőséget teremtve a

humuszosodás folyamata erősödésének, végeredményben a növénytermesztés elindításának. Ezen folyamat nyomait és jótékony következményeit láthatjuk a település és környéke vonatkozásában. Mindezek függvényében a táj három egymáshoz közel álló, de termőképessége szempontjából jelentős különbséggel bíró három tájtípusra osztható:

- Félig kötött buckás homokvidék – mára már telepített erdőkkel, közöttük homokpusztarét maradványokkal
- Humuszos homoksíkság – mára már kertészeti és szántóföldi növénytermesztéssel
- Buckaközi medencék és csatornák közötti mély-fekvésű területek – rétekekkel, szikes legelőkkel

Talaj

A **futóhomok** esetében nem fedezhetőek fel a talajképződés nyomai, nagyon csekély a szerves anyagok átalakulása, nincs humuszosodás és annak felhalmozódása, következésképpen ez a talaj állandó növényborítás kialakulását nem eredményezi. Ahol mégis képes rajta megtelepedni időlegesen valamilyen növény, ott meg nem történik kellő szerves anyagtermelés, amely képződik is, viszonylag gyorsan ásványosodik. A homok a vizet igen gyorsan elnyelik, vízmegtartó képessége nagyon csekély, így a kiszáradás gyors és nagymérvű. Ezzel egyrészt nincs mód a talajképződés előrehaladására a termőképesség terén (tápanyag előállító képességük rossz), másrészt meg a kiszáradó, szabaddá váló szemcsék a szél „játékszerévé” válnak, méretük és a rájuk ható légmozgás erőssége függvényében elcsúsznak, elgörgetődnek, vagy levegőbe emelkedve szállítódhatnak el. Ennek során a felszín állandóságáról nem beszélhetünk, amely pedig szükséges feltétele volna stabil növénytársulás kialakulásához, érdemi produktivitásához.

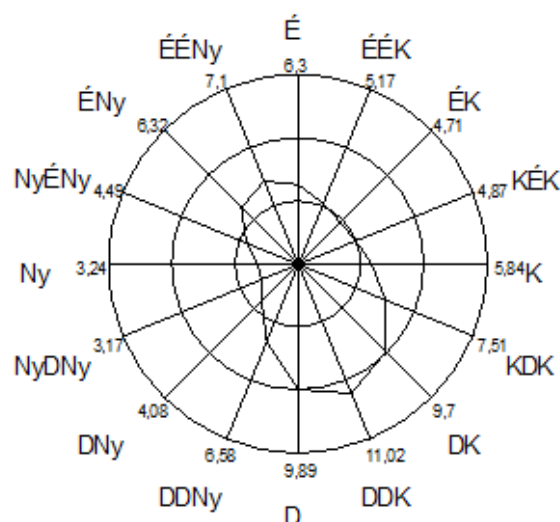
A **humuszos homok** esetében a csekély humusztartalom (amely általában 1% felett van) 40 cm-nél nem vastagabb rétegben van jelen, ez azonban még nem indít el jelentős talajképződési folyamatokat. A víztartó képessége ugyanakkor már jobb, mint a futóhomoké, kevésbé szárad ki, bár a vízelvezető képesség jelen esetben is kiváló. A csekélyebb kiszáradás okán jobban ellenáll a szélnek, mindent egybevetve gyenge mértékben, de már van tápanyag előállító képessége, jelentősebb növénymegtartó hatású.

A **szikes talajok** esetében a területen lévő vizek hosszabb ideig való helyben maradása okán a vízdoldó hatására a sók, elsősorban a nátriumsók jelentősek. Jelen vannak oldott állapotban, szilárd állapotban kristályos sók alakjában, illetőleg nátrium ionok formájában a kolloidok felületén megkötve. Ezek aránya, mennyisége és minősége határozza meg az adott talaj tulajdonságait, amely elsősorban a termőképességben ölt testet, vagyis minél erőteljesebb a szikesedés, annál csekélyebb a termőképesség. E mélyebben fekvő területeket a művelés tekintetében elkerültek.

Éghajlati jellemzők

A kistáj éghajlata a meleg éghajlati övbe tartozik. A településen meteorológiai észlelő állomás nem üzemel. A legközelebb a településtől ÉK-i irányban, 10 km-re levő Kiskunhalas városának térségéről érhetők el meteorológiai adatok:

Éghajlat:	mérsékelt kontinentális
Napfénytartam átlagos évi összege	2203 óra
Átlagos évi csapadékösszeg:	500-550 mm
Januári középhőmérséklet:	(-3) °C - (-4) °C
Júliusi középhőmérséklet:	> 22 °C
Évi középhőmérséklete:	10 - 11 °C
Az átlagos szélesség	3 m/s.

Szélirányok évi átlagos gyakorisága Kiskunhalas térségében

Művelési módok, tanyás táj

A talajok termőképessége közepes, a művelési ágankénti átlagértékek a következők

Az egyes művelési ágak **1 hektárra vetített aranykorona értéke** és az átlagos érték minőségi osztályba sorolása Szank területén:

Művelési ág	Átlagos AK/ha	Átlagosnál jobb/rosszabb minőségi osztályok	Művelési ág	Átlagos AK/ha	Átlagosnál jobb/rosszabb minőségi osztályok
Szántó	6,79	3-6 / 7-8	Rét	10,26	3-5 / 6-8
Legelő	3,76	1-6 / 7-8	Kert	9,70	2 / 3
Gyümölcsös	21,70	2	Szőlő	22,58	4-5 / 6
Fásított terület	2,94	2-3 / 4-5	Erdő	2,02	2-4 / 5-6

Szank teljes igazgatási területe: 7483,4 hektár. A művelésből 687,7 hektárt vontak ki, a művelt terület összesen 6795,7 hektár, melynek legnagyobb részén erdőgazdálkodás (42 %) és szántóföldi növénytermesztést (27 %) folyik. A művelési ágak területi megoszlása a következő:

Művelési módok területi adatai Szankon (Takarnet 2020) (hektár):

Szántó	1807,5	Rét	369,1
Legelő	1376,9	Kert	8,9
Gyümölcsös	188,4	Szőlő	142,8
Nádas	24,9	Erdő, fásított terület	2877,3

Szank tanyás táj, a külterületen jelenleg is megközelítőleg 400 fő él. A 49/2009 (V.27.) országgyűlési határozat értelmében a tanya, a tanyás településrendszer és gazdálkodási forma a magyar nemzeti örökség része, amelynek fennmaradása, új életre keltése és fejlesztése nemzeti érdek. A mezőgazdasági termeléshez kötődő, a termőterületre kitelepült életvitel sajátos és igen jellegzetes mozaikos tájszerkezetet eredményez. A vármegyei terv 2019. évi vizsgálata megállapítja: „A mezőgazdasági termelés átrendeződésével, a tanyai élet egyre nehezebben fenntartható. A megélhetési problémák, a romló körülmények, illetve az alapvető szolgáltatások és infrastruktúra alacsony színvonala miatt nagy arányú az elköltözés.

A tanyás területek értékőrző, mezőgazdasági és turisztikai célú fejlesztése, az infrastruktúrák felújítása fontos célként szerepel a vármegye fejlesztési koncepciójában is. Ezt a célt tűzte ki a területrendezési terv is”. A vármegyei dokumentum ugyanakkor elismeri, hogy a vármegyei önkormányzatoknak kevés eszközük van e cél eléréséhez.

Természetvédelem

A Bugaci homokhát kistáj A Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai Kutatóközpontja MÉTA-programjának (Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa) közlése szerint a kistáj „Változó mértékben átalakított homoki kultúrtáj kis, helyenként közepes összborítású természetes, féltérmezeti növényzettel. Potenciális növényzete erdőössztyepp-jellegű volt, amelynek maradványai a homoki nyárasok, tölgyesek, homokpusztagyeppek. Flórája endemizmusokban gazdag.” Kiemelt fontosságú homoki fajok: tartós szegfű (*Dianthus diutinus*), gyapjas csüdfű (*Astragalus dasyanthus*), bugaci nőszőfű (*Epipactis bugacensis*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*), csikófark (*Ephedra distachya*), lápi fajok: békaliliom (*Hottonia palustris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*), tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), sziki fajok: sziki ősziróza (*Aster tripolium* subsp. *pannonicus*).

Az özönfajok (pl. zöld juhar, bálványfa, gyalogakác, selyemkóró, amerikai kőris, akác) elsősorban a másodlagos homoki élőhelyeken és a bolygatott vizes élőhelyeken terjednek. A regenerációs potenciál a homoki élőhelyeken az inváziós fertőzöttség függvényében gyenge-közepes, a vizes élőhelyeken és a szikes pusztákon a vízellátottságtól függően közepes-jó (Vidéki Norbert, Máté András).

Az állatvilágot általában a tömegfajok jellemzik: erdő- és mezőgazdasági rovarkártevők, amelyek táplálékbázisát képezik az énekes madárfajoknak. Szank Környezetvédelmi Programja összefoglalóan jellemzi a község állatvilágát: „A védett ragadozó madarak előfordulása egyre ritkább. A kisméretűek közül a pocokfélék előfordulása gyakoribb. A ragadozó emlősfajok közül a róka előfordulása számottevő. A vadászható vadfajok közül a fácán és a mezei nyúl fordul elő, csakúgy, mint a nagyvadak közül az őz és a vaddisznó.

A térség homoki területein kívül a másik jellegzetes területek az időszakos, vagy állandó vízállásos mély fekvésű területek alkotják. Ezek elsősorban a belvízelvezető csatornákat kísérik, és nagyrészt rét-, legelő-, kaszálóterületek.

A homokterületek kételtűi és hullői közül az ásóbéka, a homoki gyík, illetve a zöld és ferge gyík a legfontosabbak. Fészkelő madarakban is gazdagok a nyílt homoki gyepek és a homoki erdők egyaránt, jellemző fajai a szalakóta, gyurgyalag

Natura 2000 védett terület nincs kijelölve Szankon, ugyanakkor ex-lege védett szikes tavak és lápok találhatóak az igazgatási területen.

A **szikes tó** olyan természetes vagy természetközeli vizes élőhely, amelynek medrét tartósan vagy időszakosan legalább 600 mg/liter nátrium kation dominanciájú oldott ásványi anyag tartalmú felszíni víz borítja, illetve a területén sziki életközösségek találhatóak a *természet védelméről szóló (1996. évi LIII.) törvény* (Tvt.) 23. §-a értelmében. A Kárpát-medence két legnagyobb sekélytő típusú szikes állóvize a Fertő-tó és a Velencei-tó, de a legjellegzetesebb magyar szikes vizek – melyek kifejezetten időszakos és igen változatos vizes élőhelyek, azaz kistavak, fertők, mocsarak és kisvizek – elterjedésének földrajzi súlypontja az Alföldön van. Szankon az egykori Banó-halmi-tó területe a legnagyobb ex lege védett egykori szikes tó, de ebbe a kategóriába tartozik a Határ-halmi-tó is a DK-i igazgatási határvonal mellett.

A **láp** olyan földterület, amely tartósan vagy időszakosan víz hatásának kitett, illetőleg amelynek talaja időszakosan vízzel telített, és amelynek jelentős részén lápi életközösség, illetve lápi élő szervezetek találhatóak, vagy talaját változó kifejlődésű tőzegtartalom, illetve tőzégképződési folyamatok jellemzik (Tvt. 23. §). A lápok tavakhoz (medencékhez), folyókhoz (holtágak, meanderek), mély fekvésű, hullámos felszínekhez (turjánok), hegy- és dombvidéki suvadásos területekhez kötődnek. Talajvízből, állóvízből, szivárgó vagy áramló vízből táplálkoznak. Sás-, nád-, valamint moha- és tőzegmohatőzeget termelnek. Lehetnek úszólápok, rétlápok, tőzegmohalápok, láperdők és forráslápok. Az egyes lápok a tőzeg tulajdonságait tekintve lehetnek meszesek, vasasak, savanyúak, semlegesek vagy lúgosak. Alakzati szempontból kétféle láptípust különböztetünk meg: síklápot (hazánkra általában ez jellemző) és dagadólápot. Szankon a belterülettől ÉK-re lévő Kisasszonydűlő tájrész kiterjedt gyepei tartoznak az ex lege védett egykori lápok kategóriájába.

Az ingatlanyilvántartás szerint Szankon a nádasok és mocsarak nagyjából 90 hektárt fednek le, melyek néhány csekély területfolttól eltekintve az ex-lege védett szikes tavak és lápok részét képezik.

Védett (——)és védelem alatt nem álló (——)természeti területek Szank területén

A **kunhalom** olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak. A kunhalom gyűjtőfogalomba tartoznak a sírhalmok (kurgánok), tellek (lakódombok), őrhalmok és határhalmok (Tvt. 23. §). Szankon két kunhalom található a Jászszentlászló felőli határ közelében (Banó-dűlő halma) és a határvonal sarokpontján (Ritka-tanyai-halom).

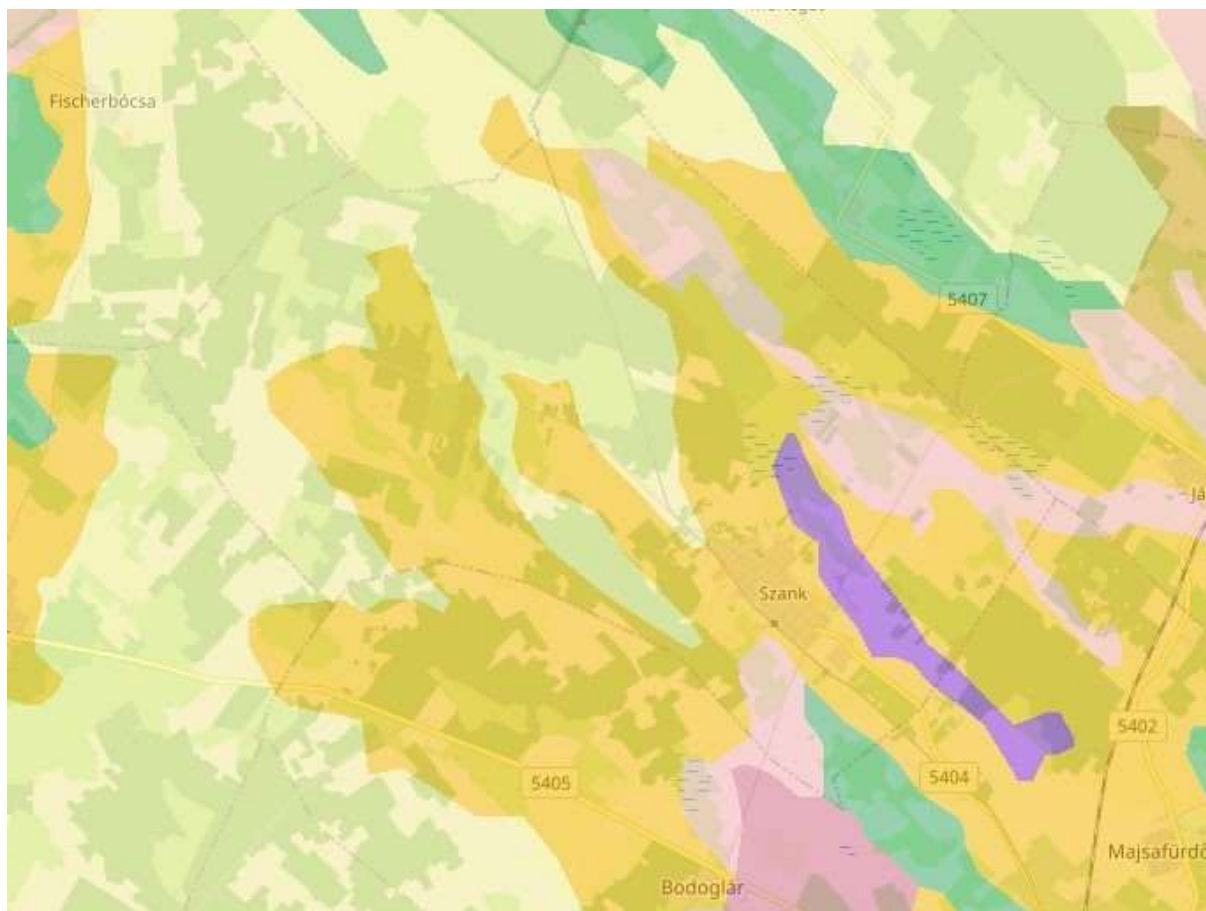
A település közigazgatási területére vonatkozó **egyedi tájérték-katasztert** a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága egyelőre nem állította össze.

5. KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA, KÖRNYEZETVÉDELEM

Talajvédelem

Talajvédelem szempontjából fontos a védelmet biztosító növénytakaró megléte, a széleróziót csökkentő mezsgyehatárokon történő fásítás. A defláció főleg a jobb minőségű talajok humuszos rétegét károsítja. A területen az erdőborítottság aránya magas, ami a defláció szempontjából kedvező. A Fejlesztési terv megállapítja, hogy további erdősítés nem kívánatos, azonban a parlagföldek gyepesítése segítheti a talajvédelmet. A felszínen történő beavatkozások (építkezések, útépités, stb.) utáni humuszréteg-visszatelepítés, és a homokbányászatból felhagyott területek helyreállítása lényeges talaj- és termőréteg-védelmi feladat.

A község és környékének jellemző talajtípusai (Forrás: KÖRINFO)

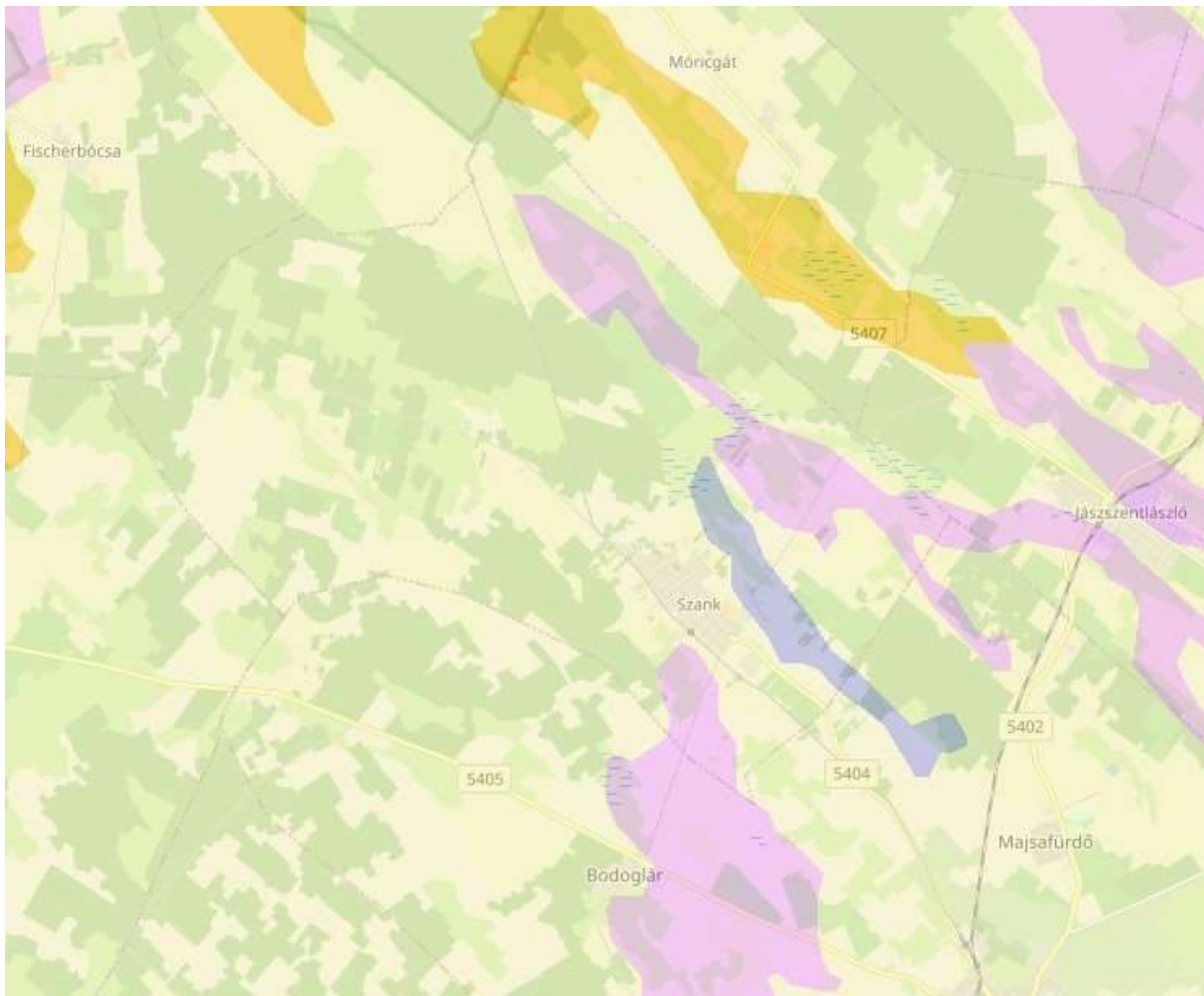

	<i>Futóhomok</i>
	<i>Humuszos homok</i>
	<i>Réti szolonyecek</i>
	<i>Szolonyeces réti talajok</i>
	<i>Szoloncsák-szolonyecek</i>
	<i>Réti talajok</i>

A terület taljai döntően igen nagy víznyelésű és vízelvezető képességgel rendelkeznek. Kémiai tulajdonságaikat tekintve döntően a felszíntől karbonátosak.

A földtani közegre vonatkozó szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben rögzítettek értékek az irányadók.

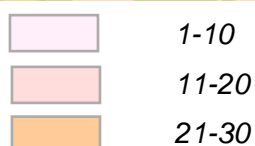
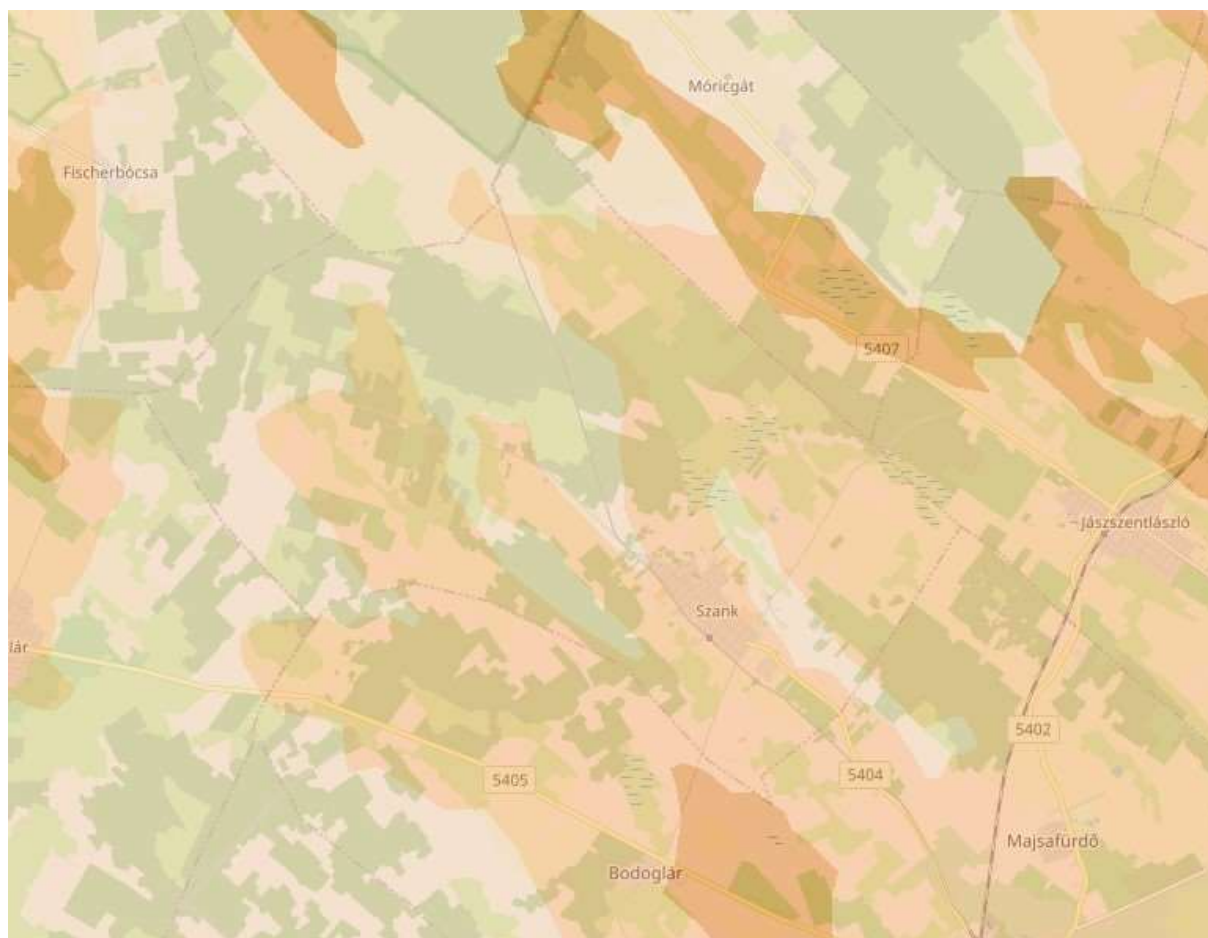
A község és környéki talajok vízgazdálkodása (Forrás: KÖRINFO)

- *Igen nagy víznyelésű és vízvezető-képességű*
- *Gyenge víznyelésű, igen gyenge vízvezető-képességű*
- *Igen gyenge víznyelésű, szélsőségesen gyenge vízvezető-képességű*
- *Nagy víznyelésű és vízvezető-képességű*

A talaj értékszám 0–100 közé eső érték, mely a talaj termékenységét számszerűsíti, a legtermékenyebb talaj %-ában. Szank talajértékei gyenge minősítésűek. Habár a termékenység nem egzakt és jól mérhető fogalom, de felfogható sok, jól mérhető fizikai és kémiai paraméter eredőjeként is.

A község és környéki talajok talajértékszám (Forrás: KÖRINFO)

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">• Alacsony a beépítésre szánt területek aránya• Vízerózióval nem kell számolni• A talajok szennyezettsége alacsony	<ul style="list-style-type: none">• Szélerózió• Szikesedés• Alacsony talajértékszámú talajok

Felszíni vizek

Szank területe természetes felszíni vízfolyásokban szegény. Ez azzal magyarázható, hogy a homokhátra hulló csapadék a homok nagy vízáteresztő képessége miatt azonnal beszívárog, így a lehullott csapadék nem felszíni erek, patakok formájában szállítódik a Tisza felé, hanem a felszín alatt áramlik.

A terület síksági jellegből és vízháztartási tulajdonságaiból adódik, hogy a felszíni vízerózió mértéke csekély, csupán a nagycsapadékok lemosó hatása figyelhető meg, azonban ez május – július között jellemző, amikor a növényzet csillapítja ezt a hatást.

Szank község területét érinti a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendeletben megállapított országos vízvédelmi terület övezete.

Szank nem tartozik az érzékeny felszíni vizek minősített vízgyűjtő területén (240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet) található települések közé.

A felszíni vízrendszer vízutánpótlása döntő részben a csapadékvízből, illetve a felszín alatti vizekből származik. A csatornák hóolvadáskor és belvizes időszakokban vezetnek jelentősebb mennyiségű vizet.

A csatornák funkciójukat tekintve szinte kivétel nélkül a homokhátságon megjelenő belvizek elvezetése céljából létesültek. A belvíz-elvezetési funkcióval rendelkező vízfolyások alapvető társadalmi érdekeket szolgálnak, ezért az erősen módosított állapotba történő besorolásuk indokolt. A hátság és a Tisza völgye közötti nagy (50-60 m-es) szintkülönbség nem tette lehetővé a Tisza irányából a csatornák mentén történő vízpótlást, így a belvízmentesítéssel párhuzamosan megjelent a területen a vízhiány problémája.

A területen levő csatornák árvízi szintje legfeljebb 1-2 m³/s között mozog. A csatornák medre a természetes állapotokhoz képest erősen módosult.

A községben egy mesterségesen kialakított horgásztó található, 1,6 hektár vízfelülettel 2,6 m átlag mélységgel rendelkezik.

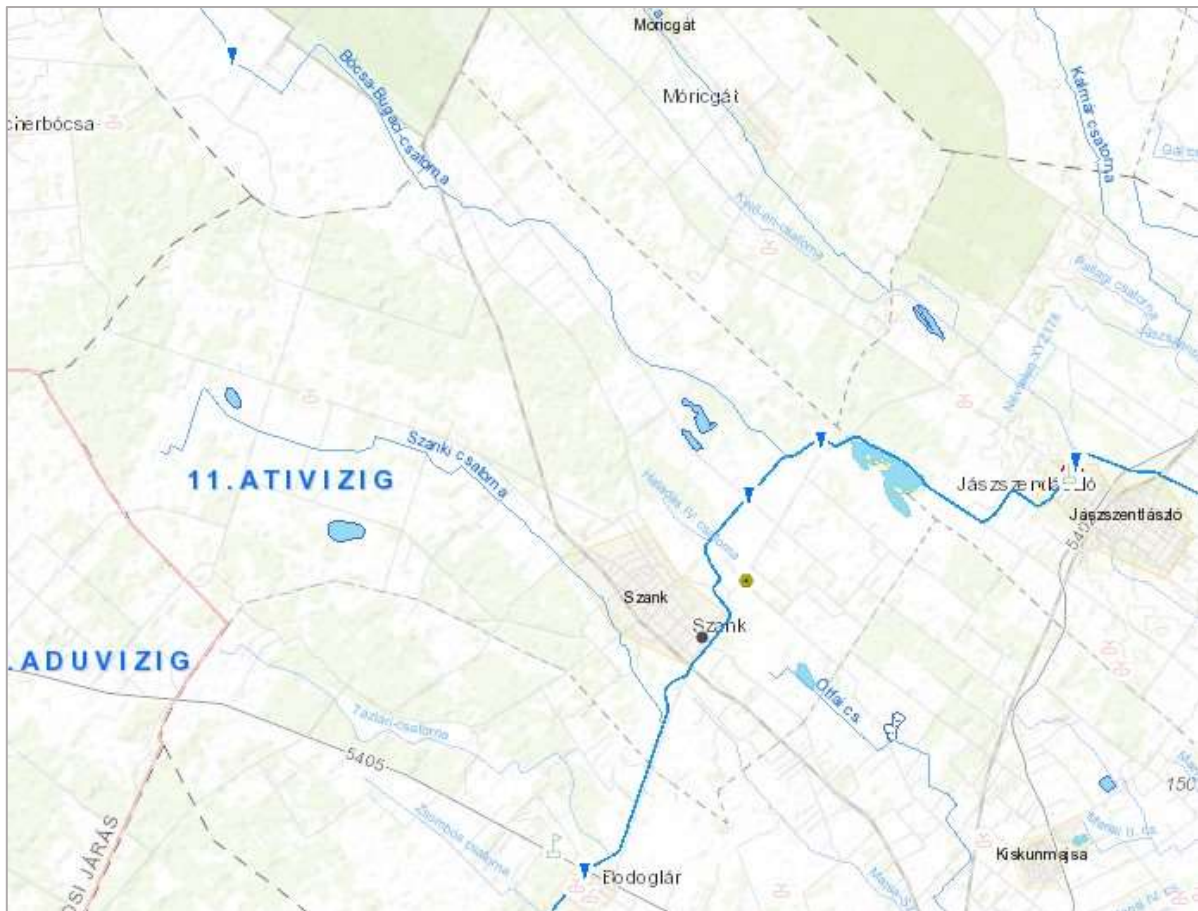

Szanki horgásztó

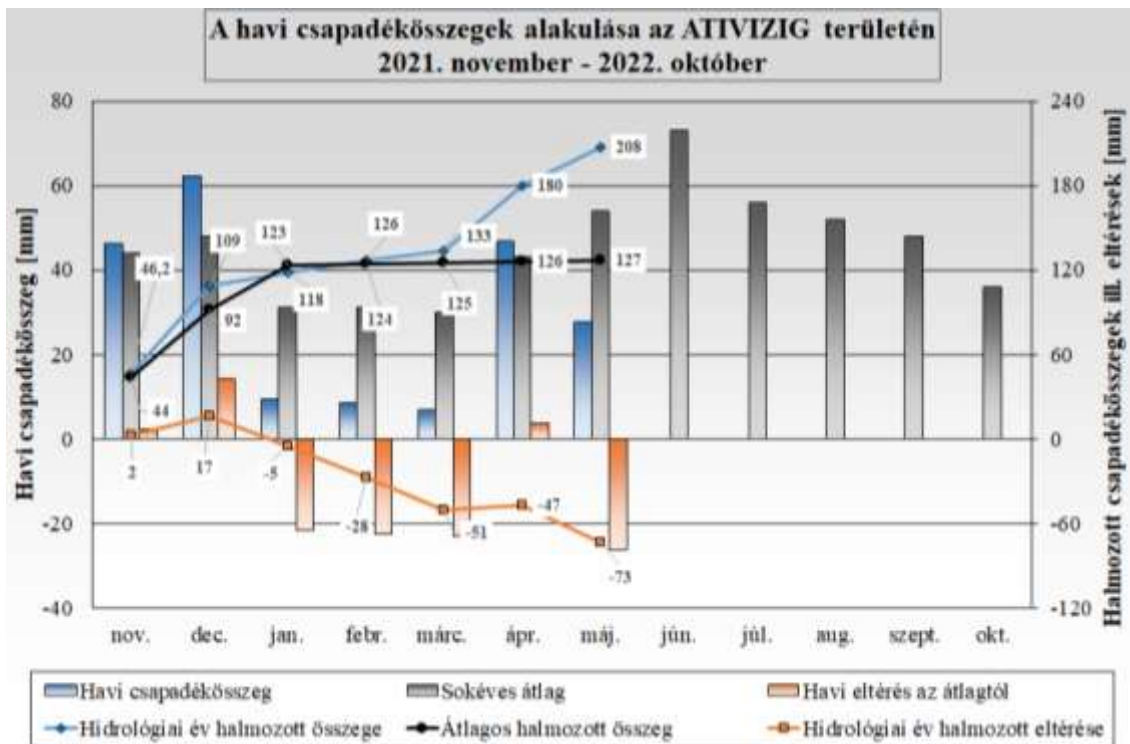
Szank csapadékvíz-elvezetés szempontjából az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (ATIVIZIG) 11.02. számú Dong-éri belvízvédelmi szakaszához tartozik. A Dong-ér csatorna illetve a hozzá kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a területen keletkező és a község csapadékcatorna rendszere által levezetett csapadékvizeket.

Szank község közigazgatási területén található kizárólagos Magyar Állam tulajdonú és ATIVIZIG vagyonkezelésű csatorna: Dong-éri-főcsatorna.

Szank község közigazgatási területén található nem kizárólagos állami tulajdonú, ATIVIZIG vagyonkezelésű csatornák: Bócsa–Bugaci-csatorna, Ötfai-csatorna, Szanki-csatorna, Szanki I. mellékcsatorna.

Szank környezetében levő csatornák (Forrás: ATIVIZIG)

Havi csapadékösszeg az ATIVIZIG területén (Forrás: ATIVIZIG)

A csapadékvíz elvezetést a település nagy részén nem megoldott. A csapadékvíz az út és lakóházak közti széles zöld sávban a jó vízelvezető képességgel rendelkező talajon elszivárog. Nagy intenzitású záporok viszont gondot jelenthetnek.

Szanki-csatorna

Jellemző a belterületi csapadékvíz csatornák hiánya

Felszín alatti vizek

Szank területét a felszín alatti vizek állapota szempontjából a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, figyelembe véve a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait, az „érzékeny” területek közé sorolja.

A szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009 (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet az irányadó.

Szank területének a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme megítélése szempontjából a MePAR rendszer tematikus fedvényeként a 43/2007. (VI.1.) FVM rendeletben a blokkok szintjén, blokkazonosítók által meghatározottakat kell irányadónak tekinteni.

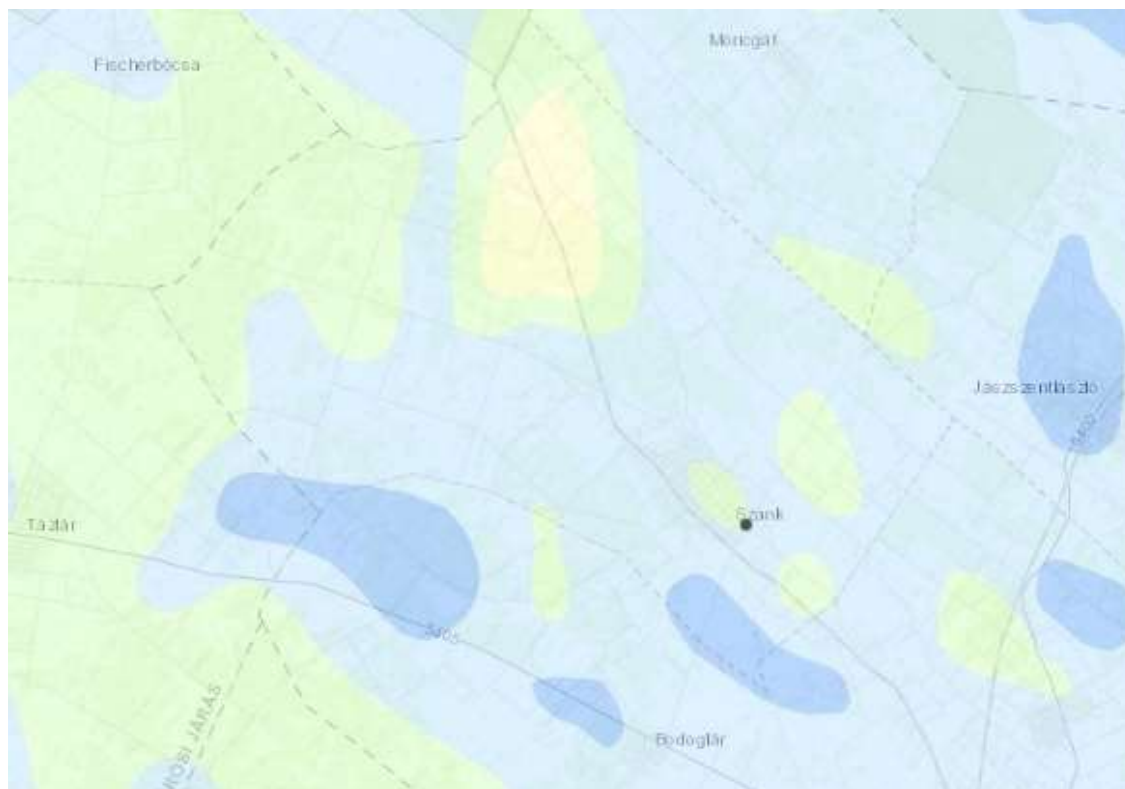
Mezőgazdasági tevékenységet nitrát érzékeny területen a vonatkozó országos rendelet (27/2006. (II.7.) Korm. r.) szerinti cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott kötelező előírásai szerint kell végezni.

Talajvíz

A felszín alatti vizek közül a felszínhez legközelebb található a talajvizet. A homokvidék talajvíze részben az elmúlt évtizedek szárazabb időjárása, részben a területhasznosítási változások és vízrendezések hatására drasztikusan csökkent. A talajvíz korábban kb. 2 m mélyen helyezkedett el, mára ez 2-4 méterrel csökkent. Az utóbbi csapadékos évek csak megállítani tudták ezt a csökkenést. A talajvízsüllyedést tovább gyorsítják az illegálisan létesített „öntöző” tavak, amelyek nyári intenzív párolgása és a fokozott vízkitermelés a környék talajvízgazdálkodását tovább rontja.

A Duna-Tisza közén az 1990-es évekre (az 1956-1975 közötti húszéves időszakhoz képest) bekövetkező talajvízszint csökkenés elérte a 2-6 métert (PÁLFAI I. 2005). Okaként a közvetlenül, illetve közvetve ható klimatikus változásokat és a területhasználattal kapcsolatos emberi beavatkozásokat jelölték meg (SZILÁGYI J. – VOROSMARTY CH. 1993, PÁLFAI I. 1995). A süllyedést a csapadékos 1990-es évek lelassították ugyan, de a csökkenő tendencia napjainkban is tart (PÁLFAI I. 2005).

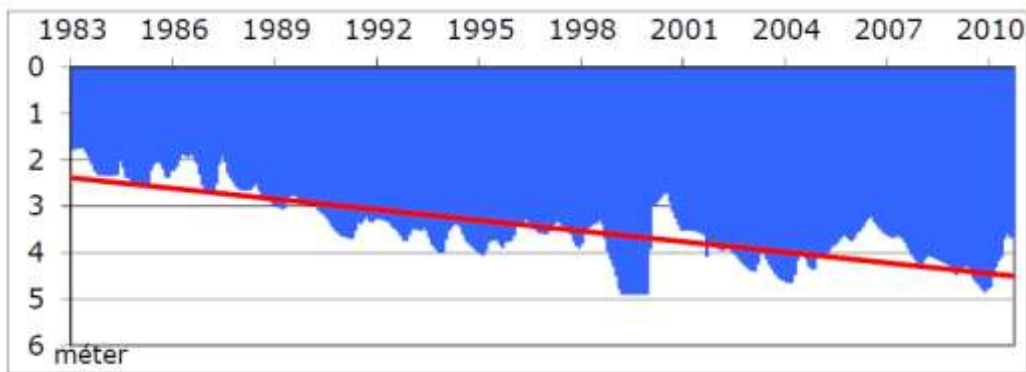
A talajvíz nyugalmi szintje a felszín alatt (Forrás: MGF)

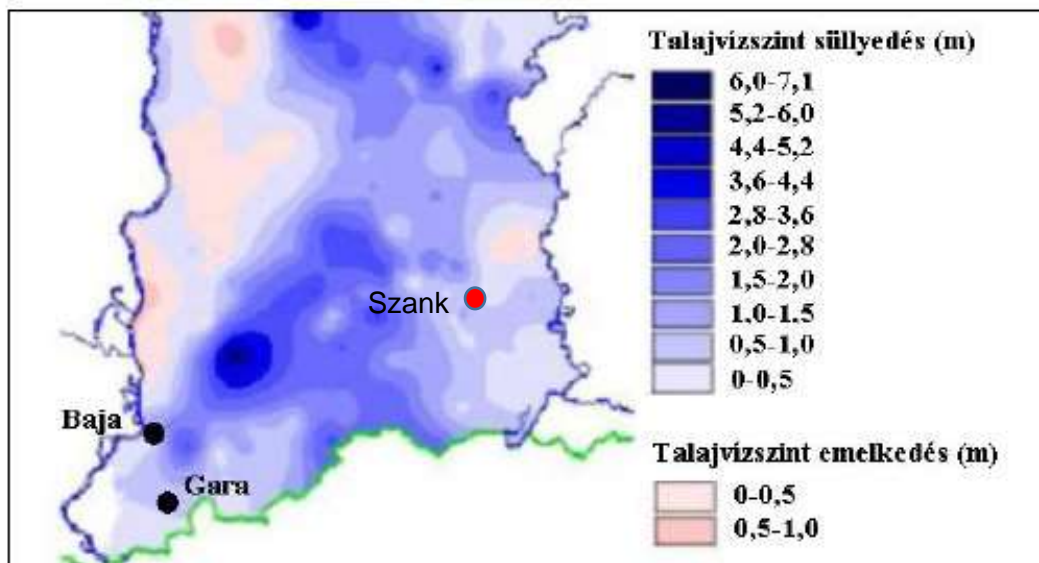
A területen talajvízállási maximumot tavasszal (április-március) talajvízállási minimumot ősszel (október) észlelhetünk. A talajvíz nagyarányú csökkenése főleg a nyári félévben játszódik le. E félév során a talajvíz pótlódása a felszíni párolgás következtében nem számottevő. A helyi csapadéknak nyáron kevés, illetve nincsen szerepe a talajvíz közvetlen pótlódásában. A szárazabb nyarakon a nagyfokú párolgás a talajvízkészlet jelentős fogyasztója.

A téli félévben a talajvízszint növekszik. Így a talajvíz időszakos ingadozása jelentős lehet, hóolvadáskor és nagyobb csapadékkal járó periódusokban belvíz-problémákat is okoz.

A talajvíz felszínhez viszonyított nyugalmi szintjének változásai

Szank környezete aszályveszélyeztetettség szempontjából igen sérülékeny, ezért várhatóan a talajvízszint további csökkenésével kell számolni.

Talajvízszint süllyedés 2003-ban a Duna-Tisza közén az 1971-1975 időszak átlagához viszonyítva (RAKONCZAI J. 2006 alapján szerkesztette MÁTRAI I.)

A község belterületén a közcatornahálózat kiépítésre került. A közcatornával összegyűjtött szennyvizet a Jászszentlászlói település biológiai szennyvíztisztítójára vezetik. A szennyvizek tisztításával javul a felszín alatti és a felszíni vizek minősége is.

A felhagyott, rekultivált települési szilárdhulladék lerakó már nem fogja tovább szennyezni a felszín alatti vizeket. Környezetében a rekultivációs terv szerint – mivel a tervezett rekultiváció után is potenciális szennyezőforrás marad – talajvízminőség monitoring rendszer került kiépítésre.

A nagy létszámú víziszármazó telepek növelik a felszín alatti víz terhelését.

A talajvízre potenciális veszélyforrást jelent a területen található jelentős mennyiségű és méretű szénhidrogén bányászathoz kapcsolódó létesítmény.

Jelenleg a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal által engedélyezett ütemterv szerint kármentesítés folyik az SzKT-1 Főgyűjtő területén. A szennyeződéssel, illetve beavatkozással érintett ingatlanok helyrajzi számai:

Szank 0116/4, 0116/7, 0116/16, 0116/19, 0116/20, 0116/21, 0116/22, 706/2, 709/3, 709/4, 709/5, 709/6, 709/7, 712, 713/2, 729/1 hrsz.

Folyamatos potenciális veszélyforrást jelentenek a község területén levő szénhidrogén szállító vezetékek.

A belterületi csatornázást követően továbbra is gondot fog jelenteni a külterületi ingatlanok szennyvízelhelyezése melyeknél egyedi szennyvízkezelési eszközöket kell alkalmazni.

A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet által meghatározott egyedi szennyvízkezelési eszközök

- *egyedi szennyvízkezelés*: olyan egyedi szennyvízkezelő létesítmények alkalmazása, amelyek legalább 1, legfeljebb 50 lakosegyenérték szennyvízterhelésnek megfelelő települési szennyvíz tisztítását, végső elhelyezését, illetve átmeneti gyűjtését, tárolását szolgálják,

- *egyedi szennyvízkezelő berendezés*: olyan vízilétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves, biológiai tisztítását energiabevitel segítségével végzi,

- *tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény*: olyan oldómedencéből és tisztítómezőből álló vízilétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves elvezetésére és elhelyezésére szolgál, és amely a szennyezőanyagok anaerob lebontását energiabevitel nélkül végzi,

- *egyedi szennyvízkezelő létesítmény*: az egyedi szennyvízkezelő berendezés és a tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény együttesen.

A jogszabály tartalmazza, hogy a vízgazdálkodási tevékenység műszaki megoldásának kialakításánál, a vízimunka és vízilétesítmény műszaki tervezésnél milyen terveket és szabályzatokat, továbbá helyszíni adottságokat kell figyelembe venni.

A felszín alatti vízbe és a földtani közegbe közvetve vagy közvetlenül bevezetett előtisztított szennyezett vizek nem okozhatják a felszín alatti víz, illetve a földtani közeg hatályos jogszabályban és hatósági határozatban előírt szennyezettségí küszöbértékének túllépését.

További terhelést jelent az intenzív mezőgazdasági művelés és az állattartás.

A talajra és talajvízre továbbra is terhelést jelentenek a légkörből kimosódó és lehulló szennyezőanyagok.

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

2009-ben elkészült Magyarország első Vízyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT1) amely a 6 éves tervezési ciklusnak megfelelően felülvizsgálatra került és Magyarország második Vízyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT2) amelyet a Kormány a 1155/2016. (II. 31.) határozatával elfogadott, és a 2016. április 7-én a Hivatalos Értesítőben közzétett. Jelenleg jóváhagyás alatt van Magyarország harmadik Vízyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT3). A VGT3 tartalmazza a vízgyűjtők általános bemutatása mellett azon problémákat, melyek a felszíni és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi állapotára valamilyen módon hatással vannak és mértékükből adódóan valóban fontosnak, jelentősnek tekinthetők. A Vízyűjtő-gazdálkodási tervben (VGT3) Szank közigazgatási területe az Alsó-Tisza jobb part (2-20) tervezési alegységben érintett.

Az Alsó-Tisza jobb part vízgyűjtő felszín alatti vizeinek értékelései (forrás:ATIVIZIG)

- Alsó-Tisza-völgy sekély-porózus víztest (sp.2.11.2); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest kémiai állapota a diffúz mezőgazdasági eredetű nitráatterhelés miatt *gyenge*. A víztest állapota *jó*.
- Alsó-Tisza-völgy porózus víztest (p.2.11.2); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest állapota *jó*.
- Dél-Alföld termál víztest (pt 2.1); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest kémiai szempontból *jó* állapotú. A víztest állapota *nem jó*.

Felszín alatti vízbázis

Szank községben az ivóvíz ellátást az ALFÖLDVÍZ Zrt. biztosítja a helyi vízműről. A Szanki vízmű 2 db üzemelő mélyfúrású kúttal rendelkezik, kapacitása 800 m³/d. A szolgáltatott ivóvíz minősége minden paraméter tekintetében megfelel a jelenleg hatályos előírásoknak.

Szank település vízműve által kibocsátott ivóvíz minősége több komponens tekintetében nem felelt meg a 201/2001. (X. 25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek. A térség megfelelő minőségű ivóvízellátásának biztosítása a „Tiszta víz” Ivóvízminőség-javító projekt végrehajtásával realizálódott.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">• nem árvíz és belvízveszélyes terület• rekultivált hulladéklerakó• Belterületen kiépített szennyvízcsatorna hálózat	<ul style="list-style-type: none">• csapadékszegény, vízhiányos terület• Vízvisszatartó létesítmények hiánya• diffúz mezőgazdasági eredetű kemikáliák bemosódása• nagy létszámú viziszárnyas telepek talajvízszennyező hatása• szénhidrogén vezetékek sérülékenysége

Levegőtisztaság és védelme

Levegőminőségi adatok

A településen sem RIV sem pedig PHARE hálózati mérőállomás nem működik.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 10. §-a, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet valamint a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján Szank levegőminősége az alábbi két táblázatban bemutatott légszennyezettséggel (10. zóna, az ország többi területe, kivéve a kijelölt a városokat) jellemezhető.

A település levegője gyakorlatilag minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető.

A levegő szennyezettségét döntően a hőtermelésből és a közlekedésből adódó emissziók határozzák meg. A deflációs külterület miatt számottevő hatással van a levegő minőségére a külterületről transzmisszió útján bekerülő por is.

Szennyező anyag	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol
Zóna kategóriák	F	F	F	E	F
Koncentráció (µg/m ³)	50	40 - 60	3000	40	5

Szennyező anyag	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
Zóna kategóriák	O-I	F	F	F	F	D
Koncentráció (µg/m ³)	*	0,01	0,005	0,025	0,3	0,00012

Levegőminőségi követelmények (4/2011. (I. 14.) VM rendeletet)

Légszennyező anyag	Levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei (µg/m ³)			Veszélyességi fokozat
	órás	24 órás	éves	
Szén-monoxid	10.000	5.000*	3.000	II.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szálló por (PM10)	-	50	40	III.
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Ózon	-	120*	-	I.
Benzol	-	-	5	I.

* napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma

A 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint az elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak bejelentett engedélyköteles légszennyező pontforrások légszennyezőanyag kibocsátásai (Forrás: OKIR).

Kibocsátott légszennyező anyagok 2020. év	kg
Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	9109
Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂	273
Szén-monoxid	9545
Összes szénhidrogén C-ként (kivéve CH ₄)	2648
Szén-dioxid	15884699

Az ipari eredetű légszennyező anyagok döntő része a MOL Nyrt üzemegységeiből kerül a környezeti levegőbe.

A levegő minőségét pozitívan befolyásolja, hogy a településen hőtermelésre primer energiahordozóként jelentős hányadban földgázt használnak. A háztartások éves földgázfelhasználása a földgáz árának emelkedésével párhuzamosan, folyamatosan csökkent. A földgáz felhasználás csökkenése részben az energiatakarékos szemléletnek, de döntően a szilárd tüzelőanyagok részarányának a növekedésével magyarázható. A szilárd tüzelőanyagok használata a földház tüzeléshez viszonyítva levegőtisztasági szempontból kedvezőtlenebb mivel a levegőterheltségi szintet a földgáztüzeléshez viszonyítva nagyobb mértékben növeli. A községben, bár a lakóingatlanok földgázzal történő ellátottság gyakorlatilag 100 %-os, a földgáz árának növekedése miatt egyre több háztartás áll át részben vagy egészben az egyéb tüzelőanyagok (szén, és minden éghető anyag) használatára, ami levegővédelmi szempontból kedvezőtlen.

A biomassza tüzelés klímapolitikai szempontból viszont kedvező. A klímapolitikai szempontok figyelembevétele Szank szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a Duna-Tisza közti Homokhátságon helyezkedik el és az EU felmérése szerint Magyarországon ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A *Homokhátságot az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította.*

Az ülepedő porterhelést elsősorban a deflációs külterületről transzmisszió útján bekerülő por okozza. A szálló porterhelés jelentős részét a hőtermelő berendezések (beleértve az ipari technológiai hőtermelő berendezéseket is) valamint közlekedés kibocsátásai okozzák.

A hulladéklerakó rekultivációja befejeződött, ami kedvező hatással van a levegő minőségére.

A nagy létszámú állattartó telepek helytelen, gondatlan, az érvényes engedélyétől eltérő üzemeltetése lakosságot zavaró bűzhatással járhat. Az engedélyezésnél következetesen érvényesíteni kell a levegőtisztaságvédelmi előírásokat és azok betartásának ellenőrzésével megelőzhetőek a környezet bűzzel való terhelése.

A területen a pollen „szennyezettség” szempontjából három pollenszezon különíthető el:

- *A tavaszi szezon ("fa-szezon"):*
a február 1-től április 30-ig terjedő időszakban termelődött pollenszemek megjelenési időszaka. A virágzás kezdési időpontja igen változó, többnyire március eleje!
- *A kora nyári szezon ("fű-szezon"):*
a május 1. és július 31. közötti periódus, amelyet főként lágyszárú növények (vadon élő fűvek, gabonafélék, kora nyári gyomok) és néhány fa virágpóra jellemez.
- *A nyár végi-őszi szezon ("gyom-szezon"):*
a július 16-tól október elejéig termelődött pollenszemek - döntően a lágyszárú gyomok pollenjei - jellemzik.

A pollenterhelés csökkentése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a parlagfű mentesítésre.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • a település levegő minősége jó • a település levegője minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető • hőtermelésre döntően földgázt használnak • rekultivált hulladéklerakó • laza beépítettség jó átszellőzés • jelentős erdőterületek 	<ul style="list-style-type: none"> • deflációs külterületi részek • védőfasorok hiánya • a megújuló energiaforrások kihasználatlansága • a pollen szezonban magas a pollenszennyezettség

Zaj- és rezgésterhelés

Települések részletes fejlesztési tervének zajvédelmi feladatainak elkészítése során a jelenleg érvényes rendeleteket kell alkalmazni.

Jelenleg érvényes zajvédelmi rendeletek:

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról

Szank település részére Környezetvédelmi Program készült, amelyben hivatkozott zajvédelmi rendeletet felváltotta a 27/2008. (XII. 3.) KvVM együttes rendelet. A települést érintő megengedett zajterhelések a hivatkozott és a jelenleg érvényes rendeletben megegyeznek.

Zajvédelmi állapot

Szank település kialakult beépítése kertés lakóházas jellegű a teljes belterületen. A külterületen tanyák jelenléte jellemző.

A belterület zajvédelmi szempontból a jelenleg érvényes 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet mellékleteinek 2. sorszámú sorában megadott „Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, teleszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület” zajvédelmi kategóriába tartozik.

Üzemi és szabadidős létesítményektől eredő zajok:

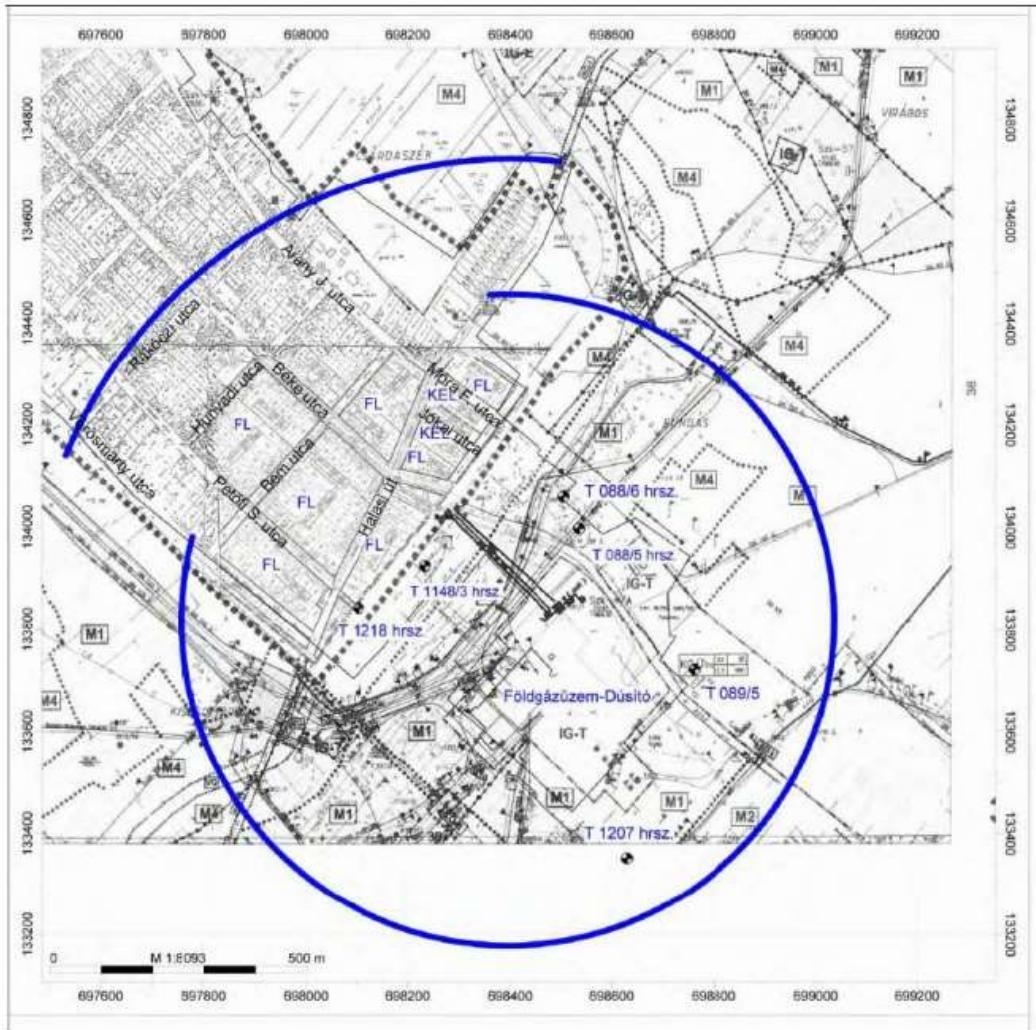
Szank településen az „Integrált településfejlesztési stratégia” szerint az alábbi táblázatban megadott jelentősebb vállalkozások működnek.

VÁLLALKOZÁS NEVE	TEVÉKENYSÉG MEGNEVEZÉSE	FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA
MOL Magyar Olaj- és Gázipari NyRt. 1117 Bp. Október 23-a u. 18.	kőolaj, földgáz kitermelés, feldolgozás	~40 fő
FGSZ Földgázz szállító ZRt. 8600 Siófok, Tanácsház u. 5. 1. em. 108.	földgáz-szállítás	nincs helyi foglalkoztatott
GDF SUEZ Energia Magyarország ZRt. 6724 Szeged Pulcz u. 44.	lakossági gázszolgáltatás	nincs helyi foglalkoztatott
TOOLTECHNIK Szerszám és Készülékgyártó KFT. 6131 Szank Kiszombosdóli 8.	szerszámgyártás, egyéb gumitermék gyártása, fémfeldolgozás, fémmegmunkálás, stb.	~40 fő
EDF DÉMÁSZ ZRt.	lakossági villamosenergia- szolgáltatás	nincs helyi foglalkoztatott
MOFER KFT.	fémmegmunkálás, huzaltermék gyártása	~12 fő

A település legjelentősebb ipari létesítménye a MOL telephely, a Majsai út mentén található a külterületen, a település lakott területétől mintegy 300 m-re. A legközelebbi tanyák is 300 – 350 m távolságban vannak. Az üzem környezetvédelmi engedélye (ikt. sz.: BK/KTF/06228-17/2021.) szerint zajvédelmi hatásterülete a Rákóczi utca északnyugati oldaláig terjed a belterületi lakóterületen. Emellett a zajcsökkentési intézkedési tervet előkészítő ellenőrző zajmérés során éjszaka 8 dBA zajtűlterhelést állapítottak meg. A megengedettnél hangosabb zajterhelés megszüntetése érdekében zajcsökkentési intézkedési terv készült, amelynek megvalósítása elkezdődött.

Az elektromos energiaellátó telephelyek zajtűlterheléseket nem okoznak.

Hatásterület

A TOOLTECHNIK Szerszám és Készülékgyártó Kft. telephelye a lakóterület legközelebbi házaitól kb. 170 m távolságban van. Az üzem a lakóterület zajterhelése szempontjából nem jelentős, zajtúlterhelést nem okoz.

A MOFER Kft. telephelye a lakóterületen belül található, a szomszédok felé alkalmi zajterhelés nem zárható ki. Szükség esetén műszaki zajcsökkentés lehetséges.

A külterületen mezőgazdasági területek és erdők vannak. Alkalmi zajterhelésük nem jelentős.

A szabadidős tevékenységek, mint zajforrások az alábbiak: Enduro pálya, görgeszka pálya, W&A lőtér.

Az Enduro pálya távolsága az Lf lakóterülettől 700 m, a közelében nincs tanya. A pályától származó zajterhelés a lakóterületen megengedett mértékű a nappali órákban. A pálya jelen terv szerint a jövőben ezen a helyen nem működhet. Új hely kiválasztása esetén zajhatását meg kell vizsgálni.

Görgeszka pálya a Halasi úti sportpálya Dong éri csatorna közeli oldalán a legközelebbi lakóháztól kb. 100 m-re található. Használatától és építési módtól függően zajtúlterhelést okozhat a lakóházak környezetében. Zajcsökkentése szükségessé válhat.

A W&A lőtér az Lf lakóterülettől 1,8 km-re van, a legközelebbi tanya 300-350 m. A szomszédos hrsz.: 0125/5 telken szabadidős tevékenységet kívánnak megvalósítani a jövőben. Amennyiben a lőtér és a szomszédos szabadidős tevékenység nem kapcsolt és nem összehangolt lesz, akkor a lövések zaja zajpanaszt okozhat. A zajvédelem több módon megoldható pl.: hangtompító fegyver, zajárnyékoló domb, stb. A két szomszédos tevékenységet zajvédelmileg összehangoltan kell kialakítani a későbbi konfliktus megelőzése érdekében (megjegyzés: jelenleg azonos a tulajdonosi kör).

Közlekedési eredetű zajok

A település területén halad át az 5404 számú Kiskunmajsa – Soltvadkert térségi szerepű összekötő út. Az 5404 tervezett térségi szerepű összekötő út Bócsa felé vezető szakasza még nem készült el.

A településen halad át a Halasi és Félegyházi úton a Jászszentlászló – Bodoglár közötti út. Ennek forgalma jelentősen kisebb az 5404 sz. összekötő útnál, közlekedési eredetű zajtúlterhelés kizárható.

A 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklete szerint számított 7,5 m-es közlekedési zajsintek:

Út száma	Vizsgált szakasz	L _{pA,7,5 m} [dBA] nappal	L _{pA,7,5 m} [dBA] éjjel
5404 sz. térségi szerepű összekötő út Kiskunmajsa felé	Külterület 90 km/h	60,7	52,2
5404 sz. térségi szerepű összekötő út Kiskunmajsa felé	Belterületi mentén 50 km/h	57,0	48,6
5404 sz. térségi szerepű összekötő út Soltvadkert felé	Külterület 90 km/h	61,5	53,1
5404 sz. térségi szerepű összekötő út Soltvadkert felé	Belterületi mentén 50 km/h	57,8	49,5

A megengedett zajterhelés összekötő utak mentén a zajtól védendő területeken a 27/2008. (XII.03.) KvVM-EüM rendelet 3. sz melléklete szerint az országos közút hálózatba tartozó mellékutaktól kisvárosias, kertvárosias, falusias lakóterületen nappal 60, éjjel 50 dBA. A számított zajterhelések a belterületen megengedett mértékűek. A külterületen levő tanyák zajvédelmi szempontból gazdasági területen vannak, ahol a megengedett közlekedési zajterhelés 65 / 55 dBA. A viuzsgált úttól származó zajterhelés a külterületen is megengedett mértékű.

A vasúti közlekedés nem üzemel a meglévő Kecskemét-Kiskunmajsa vasútvonalon. Zajterhelése gyakorlatilag nincs.

A településen vízi út nem halad át. A légi folyosók nagy magasságban haladnak.

Építési eredetű zajok

Az építkezések környezetében jelentkező zajok időszakosak és kevésbé kiterjedtek, mint az üzemi és közlekedési eredetűek. Az építési zajokat településrendezési eszközökkel alig lehet befolyásolni. Hatásidejük átmeneti.

Rezgésvédelmi állapot

A tervezési területen rezgésforrást nem találtunk. A közút mellett kátyús, gödrös útfelület esetén lehetségesek rezgések, de ezek általában jóval az épület és egészség károsító határértékek alatt maradnak.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> A MOL telephely zajcsökkentésére intézkedési terv készült. Megvalósítása folyamatban van. A közúti közlekedési eredetű zajterhelés megengedett mértékű. 	<ul style="list-style-type: none"> A MOL telephely a lakó területhez közel található. Zajterhelése a lakó területen a megengedettnél nagyobb.

Sugárzásvédelem

Az embereket természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzások érik.

A természetes sugárterhelés fele-kétharmada abból adódik, hogy a zárt helyiségekben az építőanyagból és a talajból radon kerül a levegőbe.

Így az innen származó sugárterhelés a szabad levegőhöz képest több nagyságrenddel is megnövekedhet. Ezért a radon az egyetlen természetes sugárterhelés, ami ellen védekezünk a Földön.

A mesterséges eredetű sugárterhelés 95%-a az orvosi diagnosztikai- és terápiás eljárások következménye. A maradék 5%-ot elsősorban a légköri kísérleti atomrobbantások máig ható következményei okozzák. Ezután következik csak a nukleáris technológiákból adódó sugárterhelés.

Szank nukleáris létesítmény által közvetlenül nem veszélyeztetett. A község tekintetében elsősorban a Paksi Atomerőmű, másodsorban a szlovákiai Jablonské Bohunice-i és a Mochovce és a szlovéniai Krsko atomerőmű veszélyeztetettségével kell számolni.

Szank Pakstól 60 km-re található, így az atomerőmű 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik. Az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ 30-300 km) az a terület, amelyen belül szükségessé válhat a lakosság élelmiszer-fogyasztásának korlátozása, a mezőgazdasági termelők és az élelmiszer feldolgozóipar ellenőrzése, tevékenységük szükség szerinti, szigorú rendeleti szabályozása, illetve korlátozása.

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

A lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtését az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (a továbbiakban: OKSER) végzi. A rendszer működését a 275/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet szabályozza.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Szank területén sugárzásmérő pont nem található. A legközelebbi mérőpontok Szegeden találhatóak.

Országos dózisteljesítmény eredmények napi átlagainak jellemzői 2019-ben (N az üzemelő napok számát jelöli) (Forrás: OKSER)

Állomáskód	Település neve	Átlag nSv/h	Maximum nSv/h	Minimum nSv/h	Szórás nSv/h	N
HU0219	Szeged 1	101	104	99	1	135
HU0220	Szeged 2	97	105	59	3	320

A napi dózisteljesítmények országos átlagainak, maximális és minimális értékeinek változása 2019-ben (Forrás: OKSER)

A háttérsugárzásnál a normálszint: 0-250 nSv/h

A község területén található nagyfeszültségű villamos távvezetékek és mobil telefon bázis állomások is amelyek elektromágneses sugárzást bocsátanak ki.

A bázisállomásokból érkező sugárzás nagysága a bázisállomástól számított távolságtól függ elsősorban. A sugárzás ugyanis a távolság négyzetével arányosan csökken. Így a Magyarország területén elvégzett 6.000 mérés alapján a sugárzási értékek

20 m-re az antennától kisebb mint $0.2 \mu\text{W}/\text{cm}^2$,

30 m-re az antennától kisebb mint $0.05 \mu\text{W}/\text{cm}^2$

50 m-re az antennától kisebb mint $0.01 \mu\text{W}/\text{cm}^2$

A hazai egészségügyi határérték megegyezik a WHO egészségügyi határértékével, azaz 450 és $900 \mu\text{W}/\text{cm}^2$.

A bázisállomások teljesítménye néhányszor 10 Watt, így a sugárzás szintje az antennától már néhány méterre is olyan alacsony, hogy nem éri el az egészségügyi határértéket.

Az elektromágneses sugárzás emberre gyakorolt hatásának áttekintésekor nem feledkezhetünk meg a kozmikus térség felől érkező sugárzásról sem. Ennek csak egy része jut le a földfelszínre. Az élő szervezetekre nézve kedvező, hogy éppen a legnagyobb energiájú komponensei nem érik el a felszínt.

Hulladékkezelés

A Szanki települési szilárdhulladék lerakó a község külterületén került kialakításra műszaki védelem nélkül. A települési szilárdhulladék lerakót be kellett zárni mert nem felelt meg a hatályos környezetvédelmi előírásoknak.

A hulladéklerakó végleges lezárással történő rekultivációja 2010-ben megtörtént. Az utógondozás befejeződött. A talajvízminőség rendszert jelenleg is üzemeltetik.

A hulladéklerakó 2008-ban

A rekultivált hulladéklerakó 2022-ben

A hulladéklerakó rekultivációja jelentősen megváltoztatta a lerakó korábbi környezetét. Csökkent a környezeti kockázat és a felszín alatti és feletti vizek szennyeződésének a veszélye, javult a levegő minősége, és rendezett lett a tájkép is. A hulladéklerakó lezárt depónián kívüli területét motocross edzőpályaként hasznosítják.

Szankon a települési szilárdhulladék begyűjtését és szállítását az FBH-NP Nonprofit Kft. végzi. A begyűjtött hulladék a Kiskunhalason létesült korszerű, műszaki védelemmel ellátott, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő Kiskunhalasi Regionális Komplex Települési Hulladékkezelő Telep fogadja.

A szelektív gyűjtés heti egy alkalommal történik. Lomtalanítást évente 2 alkalommal lehet kérni. A zöld hulladék begyűjtését is elvégzi a szolgáltató.

A községben hulladékudvar nincs, a legközelebbi hulladékudvar Kiskunmajsán található.

Az állati hullák és az állati eredetű hulladékok elszállítását, ártalmatlanítását az önkormányzat az ATEV Zrt.-vel kötött keretszerződése biztosítja.

A gazdasági társaságok az általuk termelt hulladékok szakszerű és jogszerű kezeléséről gondoskodnak.

Szankon 2 db telephelyen (hrs: 87 és 088/20) érvényes engedéllyel folytatnak hulladékgazdálkodási (gyűjtési és hasznosítási) tevékenységet.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">• rekultivált hulladéklerakó• települési szilárdhulladékok rendszeres elszállítása településtisztasági szolgáltatás keretében• a keletkező hulladékok a településről elszállításra kerülnek• házhoz menő szelektív hulladék begyűjtés• zöldhulladék begyűjtése megoldott	<ul style="list-style-type: none">• illegális hulladéklerakások előfordulása• a zöldhulladékok helyben történő komposztálása nem megoldott

Vizuális környezetterhelés

A környezetszennyezés fontosabb fajtái a levegőszennyezés, a vizek (felszíni és felszín alatti) szennyezése, ártalom, a földtani közeg szennyezése, zajkibocsátás, és a vizuális környezetkárosítás.

Vizuális környezetszennyezés, esztétikai természetű környezetszennyezés az ember szépérzékét zavarja, mértéke nehezen mérhető és meghatározható.

A vizuális környezetszennyezések körébe sorolhatjuk az illegális hulladéklerakókat, a szemetelést, a fényszennyezést, a plakátokat, graffitiket, ipari objektumokat, felhagyott létesítményeket (rozsdáövezeteket), villamos légvezetéseket, tájsebeket.

Egyre kevesebb körülöttünk a reklámmentes tér, az olyan hely, ahol éppen senki sem akar semmit eladni nekünk, miközben ránk kényszeríti ízlését és világlátását.

A hulladékok településhatárokon, árokparton, erdőszélen, bekerítetlen magánterületeken való illegális elhelyezése nemcsak környezetszennyezést, környezetegészségügyi, talaj-, és vízvédelmi problémákat okoz, hanem rontja a tájképet és az életminőséget is. Az illegális hulladéklerakásokon túl vizuális környezetterhelést okoznak az utak mentén, esetleg az épületeken elhelyezett nagyméretű reklámfelületek, hirdetőtáblák, valamint a romos, elhanyagolt állapotú, illetve tájba nem illeszkedő építmények. Elhanyagolt állapotú építményekből a településen kevés található, de a településképp javításához ezeknek megszüntetése vagy fejlesztése elengedhetetlen.

A szomszédos épületek karakterétől, anyaghasználatától bántó módon elütő megjelenésű, újabb keletű építések vizuális környezetterhelést okoznak.

Az épületek közterület felőli homlokzatán rendezetlenül megjelenő épületgépészeti készülékek bántó hatásúak.

A **fényszennyezés** definíciója: „Fényszennyezés: olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.” A definíció magában rejti azt az egyszerű hármasszabályt, hogy csak ott, oda és akkor világítsunk, amikor arra szükség van. Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor fényszennyezést okozunk.

A külterületen felhagyott romos épületek és a körülöttük egyre szaporodó hulladékok a tájképet rontják és potenciális szennyező források.

Idejétmúlt kifakult tájékoztató tábla

Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Fontos a szippantott szennyvizek sorsának nyomon követése, a tiltott elhelyezések szankcionálása.

A mezővédő tájfasítás elemei, az utak és csatornák menti zöldsávok, fasorok hiányosak, kialakítatlanok.

Vízvisszatartó létesítmények hiánya

Tájidegen fafajok jelenléte az ökológiai egységre kedvezőtlen hatásúak.

A nagytáblás szántók ökológiailag nem tekinthetők megfelelőnek.

A defláció növeli a község portterhelését.

Levegő allergén pollenmennyiségének növekedése.

Az állatok nem megfelelő tartásából származó bűzhatások.

Az előregedett, korszerűtlen közlekedési eszközök magas aránya növeli a levegőterheltséget.

Talajvíz készletek elszennyeződése felszín alatti vízszennyezés (illegális szikkasztások, nem megfelelő mezőgazdasági gyakorlat, túlzott műtrágya-használat, növényvédő szerek).

Szénhidrogén bányászathoz kapcsolódó tevékenységekből származó lokális talajvízszennyeződések

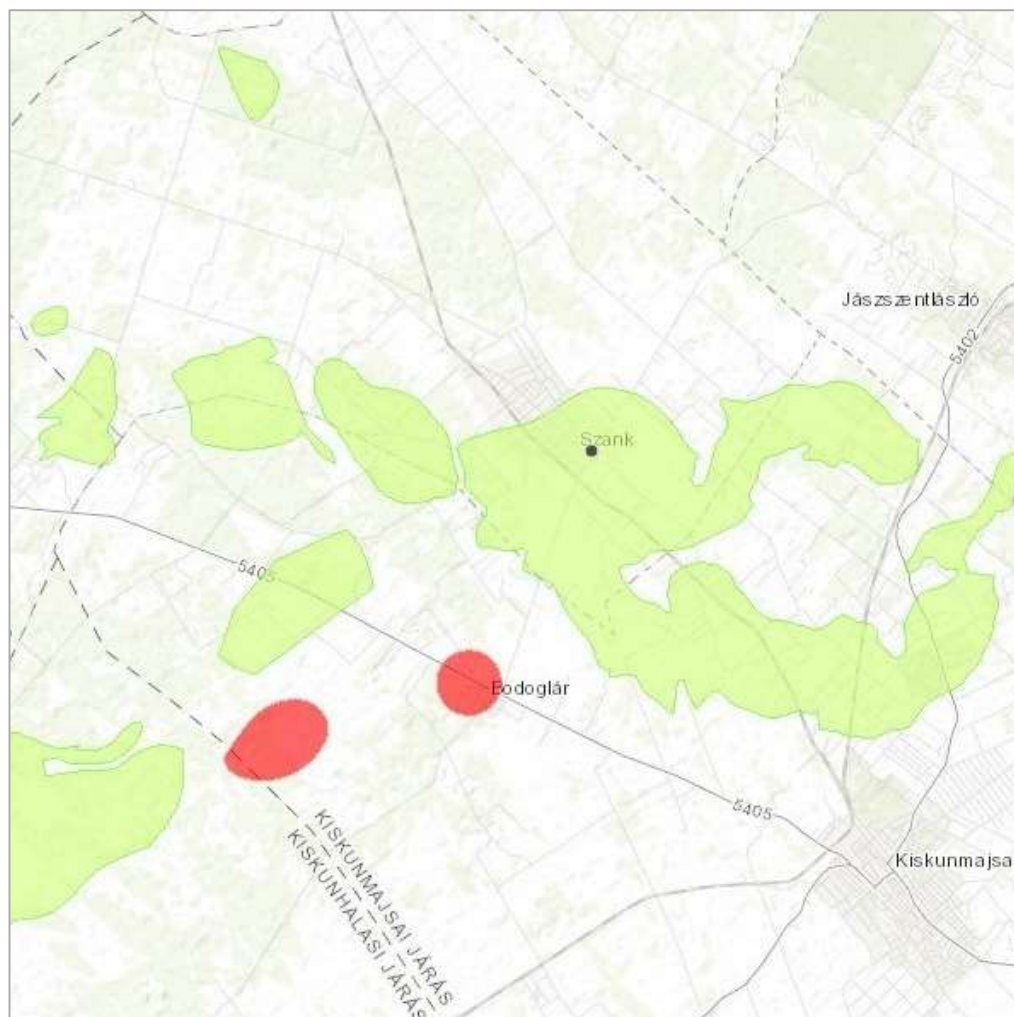
Az engedély nélkül és/vagy nem szakszerűen létesített „kerti kutak”, mint potenciális szennyező források.

Lakóövezetekben konfliktust okoz a szórakozóhelyek zajterhelése.

Ásványi nyersanyag lelőhely

Szank területén nyilvántartott ásványi nyersanyag lelőhely nincs.

Szank területén nyilvántartott szénhidrogén lelőhelyek (Forrás: MGFI)

Szank Község közigazgatási területén az alábbi szénhidrogén bányatelkek találhatóak:

- Kiskunmajsa I. – szénhidrogén
- Kiskunmajsa V. – szénhidrogén
- Pusztaszer – szénhidrogén
- Szank I. – szénhidrogén
- Szank II. – szénhidrogén
- Tázlár I. – szénhidrogén

Helyi klíma

Egy település klímáját a földrajzi adottságain kívül számos összetevő együttesen alkotja és alakítja. Befolyásolja egyrészt az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenléte, vagyis az összetett beépítési struktúra. Befolyásolja továbbá a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton, stb.) miatt megváltozott lefolyási viszonyok, az alacsony növényborítottság, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátás: hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb. E sok tényező együttesen jelentősen módosítja a városok klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest.

Az urbanizált területek beépített felületei jobban felmelegszenek; főként az intenzív közlekedés miatt koncentráltan jelentkezik az üvegházhatású gázok emissziója. Mindehhez az infrastruktúrák, a fűtés, a közlekedés és a termelés közvetlen hőhatása – úgynevezett hőszennyezés – is hozzájárul, miközben a beépítések zártsága miatt kisebb a légmozgás és az átszellőzés lehetősége. A beépített területeken a felmelegedésen túl természetesen számos egyéb ökológiai feltétel módosulása is felerősödik, mint például a levegő páratartalmának változása, a vízháztartás felborulása. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai, például: a városok légterében kialakult hőtöbbség (*városi hősziget*), a megváltozott átszellőzési viszonyok, a levegőtisztasági problémák. Az urbanizált területeken sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki, a klímaváltozás, azon belül is főként a felmelegedés okai a városokban koncentrálódnak, csakúgy, mint a hatások (amelyek hőhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek) és a megoldandó problémák. A városok felelősek a globális energiafelhasználás és a kibocsátások 60-80%-áért. Európában az üvegházhatású gáz kibocsátásának 69 %-a városokból származik.

Szank egy falusias laza beépítésű, jó átszellőzésű település, ahol a városokra jellemző mikroklíma változásokat előidéző tényezők nincsenek jelen. Szankon a városokra jellemző mikroklíma változások nem érzékelhetőek.

6. KATASZTRÓFAVÉDELEM

Építésföldtani korlátok

Alábányászott területek, barlangok, pincék területei

Olyan természetes vagy mesterséges üreg nem található a községben, amely befolyásolná a területhasználatot. Alábányászottsággal érintett terület nem található Szankon. Földtani veszélyforrás a település területén nem ismert és Szankra vonatkozóan a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal nyilvántartásában sem szerepel.

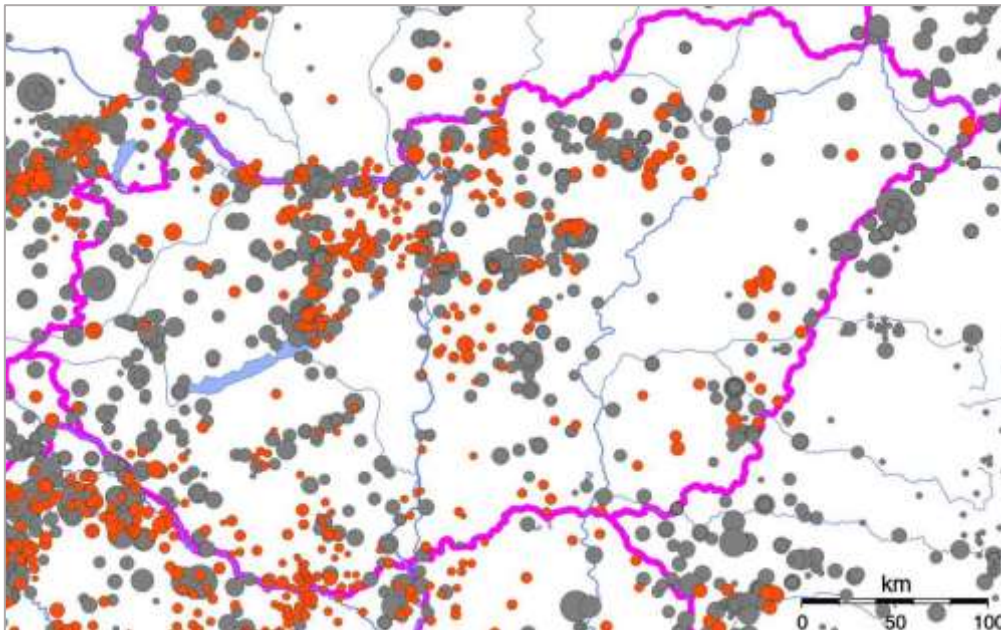
Csúszás, süllyedésveszélyes területek

A községben nincs csúszás-, vagy süllyedésveszélyes terület.

Földrengéssel veszélyeztetett területek

Magyarországon évente mintegy 100-200 egészen kicsi, 2,5 magnitúdónál nem erősebb, emberek által nem észlelhető rengés következik be, és további 4-5 gyengébb, de már érezhető rengést is feljegyeznek. Az országban, amióta feljegyzik a rengéseket, körülbelül 3 tucatnyi olyan erősségű földrengés következett be, ami komolyabb károkat okozott. A legerősebb rengés Komáromban 1763-ban történt, és 63 ember halálát okozta.

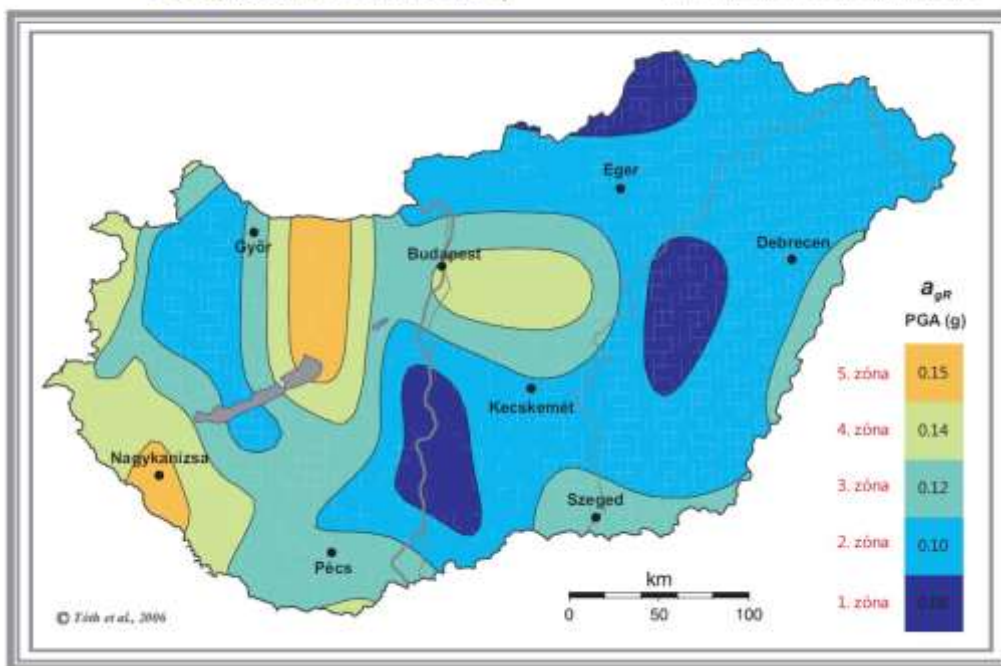
A földrengések területi eloszlása Magyarországon. (Forrás: foldrenges.hu): a szürke körök a historikus rengéseket (456-1994), a piros körök az utóbbi évek rengéseit (1995-2009) mutatják.

MSZ EN 1998-1 (EUROCODE 8) NEMZETI MELLÉKLET

Szeizmikus zónatérkép

Horizontális gyorsulás értékek: 50 évm.
10% meghaladási valószínűség mellett
(1475 év gyakoriság) az alapközveten, g egységben

Magyarország szeizmikus zónatérképén látható, hogy Szank a 2-es zónában helyezkedik el. A kettes zónában a horizontális gyorsulás érték PGA(g) jelzőszáma 0,10. Ez a gyakorlatban nem jelent fejlesztési kockázatot. Az épületek és építmények földrengés-biztos tervezését az Eurocode 8 (MSZ EN 1998-1) szabvány szabályozza.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elkészítette az Országos Felszínmozgás Kataszter digitális változatát. A digitális térkép célja, hogy Magyarország felszínmozgásos területeit feltérképezze. Különböző felszínmozgásokat rögzítettek (pl. rétegcsúszást, suvadást, omlást). A felvitt és rögzített adatok alapján az Országos Felszínmozgás Kataszter nem tartalmaz adatot a településre. Szank térsége földrengésnek kevésbé kitett térség közé tartozik.

Vízrajzi veszélyeztetettség

Árvízveszélyes területek

A települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Szank nem szerepel. Szank község árvízzel nem veszélyeztetett.

Belvívveszélyes terület

Szank csapadékvíz-elvezetés szempontjából az ATIVIZIG 11.02. számú Dong-éri belvízvédelmi szakaszához tartozik. A Dong-ér csatorna illetve a hozzá kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a területen keletkező és a község csapadékcatorna rendszere által levezetett csapadék vizeket. A belterületi mély fekvésű, belvívveszélyes területeket feltünteti a településszerkezeti terv.

I. fokú készütséget kell elrendelni:

- ha a belvizek összegyülekezése miatt intézkedéseket kell tenni arra, hogy a belvízvédelmi szakaszon lévő társulati kezelésű csatornák képesek legyenek a területről érkező vizek befogadására,
- ha a várható belvizek befogadása és levezetése érdekében a társulatkezelésben lévő csatornák előürítését, jégtelenítését, vagy a hóval betemetett szakaszok tisztítását kell elvégezni,
- ha a belvizek gravitációs levezetésének lehetősége megszűnt.

I. fokú készütség elrendelését követő intézkedések:

A készütség elrendelése után a védelemvezető megvizsgálja a társulati kezelésű csatornát, műtárgyakat, szivattyúk állapotát. Gondoskodni kell a szabad vízfolyást gátló akadályok kézi és gépi eltávolításáról a csatornákból, a szükséges vízkormányzásról, a tiltós műtárgyak megfelelő kezeléséről, az esetleges szükség szerinti szivattyúzásról az állandó szivattyútelepeken. A készütség ideje alatt – szükség szerint – nappali figyelő és őrszolgálatot kell tartani.

II. fokú készütséget kell elrendelni, amennyiben I. fokú készütségre előírtakon túlmenően:

- az odavezetett belvizek következtében a szivattyútelepeket kétműszakos üzemben kell működtetni,
- gondoskodni kell a telepíthető mobil szivattyúk szállításáról, készenlétbe, illetve üzembe helyezéséről,
- a csatornák és vízkormányzó műtárgyak ügyeletét és működtetését kétműszakos üzemben kell megszervezni,
- az állandó belvíztározók töltését, vízkormányzó műtárgyainak nyitását kell elvégezni.

II. fokú készütség elrendelését követő intézkedések:

I. fokú készütségi előírtakon túlmenően gondoskodni a szállítható szivattyúk védelemvezető által meghatározott helyre történő kiszállításáról, készenlétbe helyezéséről, üzembe állításáról és igény szerinti üzemeltetéséről, a belvíznek az állandó jellegű belvíztározókba való kormányzásáról vagy a szükség szerinti beemeléséről. Megszervezni a kétműszakos ügyeletet és műszakot a védelemvezető által meghatározott csatornákon és területeken.

III. fokú készütséget kell elrendelni, amennyiben I. és II. fokú készütségre előírtakon túlmenően:

- a társulat védelmi területén vagy annak egy védekezésileg összefüggőrészén a szivattyútelepek névleges összteljesítményük legalább 75%-ával folyamatosan üzemelnek,
- a kapacitás elégtelensége miatt a belvizek visszatartását, illetőleg szükségeltározását kell elrendelni.

III. fokú készütség elrendelését követő intézkedések:

A védelemvezető az I. és II. fokú készütségre előírtakon túlmenően szükség szerint elrendelheti a belvizek elvezetésének korlátozását a szakasz-védelemvezetőjével történt előzetes egyeztetés után, illetőleg a szakaszos vízlevezetést, és igénybe veheti a kiépített, belvíz tározásra kijelölt területeket.

A védekezés területét II. és III. fokú készütség esetén a társulati védekezésre beosztottak csak a védelemvezető engedélyével hagyhatják el.

Rendkívüli készütséget kell elrendelni: Ha a VIZIG működési területén a belvízi elöntés olyan méreteket ölt, hogy a belvíz lakott területeket, ipartelepeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és további elöntések várhatók, a vízügyi igazgató – a védelmi bizottság elnökének egyidejű tájékoztatásával –köteles a Törzs vezetője útján a miniszternek javaslatot tenni a rendkívüli készütség elrendelésének kezdeményezésére.” Amennyiben a rendkívüli készütség elrendelése megtörtén „A belvizek szükségeltározására igénybe veendő területeket elő kell készíteni.” Megnyitásuk csak kormánybiztosi engedéllyel megengedett.

Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Kedvezőtlen morfológiai adottság (pl. lejtés, falszakadás) Szank területén nem fordul elő.

Mélységi, magassági korlátozások és tevékenységből eredő korlátozások

Szank területén mélységi, magassági korlátozások nincsenek. Szank területén mélységi, magassági, korlátozások nincsenek. A szénhidrogénbányászathoz tartozó tevékenységekből származó korlátozások a vonatkozó tervlapon feltüntetetésre kerültek. A Kecskeméti repülőtéri radarállomás honvédelmi célú védőterületén belül magasságtól függetlenül nem lehet szélérőművet, szélkereket telepíteni.

Ipari veszélyforrások

Az uniós normákat (Seveso III. Irányelv) rögzítő veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló katasztrófavédelmi törvény (2011. évi CXXVIII. törvény) a súlyos ipari balesetek megelőzését és a balesetek káros következményeinek csökkentését célzó intézkedéseket vezetett be hazánkban.

A 234/2011. (IX.10.) számú Kormányrendelet határozza meg a települések katasztrófavédelmi besorolásának szabályait és a védelmi követelményeket.

A katasztrófavédelmi törvény az ipari üzemek vezetői kötelességévé teszi az üzemben jelenlevő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző intézkedések megtételét. Ezen információt a veszélyes üzem biztonsági jelentése tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági jelentése nyilvános, a helyi polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető. A felső küszöbértékű üzemekkel rendelkező települések önkormányzatai tehát külső védelmi terv készítésére kötelezettek.

A kialakult helyzet irányítását az I. (veszélyhelyzet) és a II. (súlyos veszélyhelyzet) fokozatban az üzem helyi szakemberei- belső védelmi tervük alapján, míg a III. (katasztrófa-helyzet) fokozatban a külső védelmi terv szerint a helyi védelmi bizottság elnökének irányításával, a társ- és közreműködő szervezeti egységek végzik. A veszélyhelyzet elhárítását az üzemi szervezetek és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság együttműködve hajtják végre.

Szankon veszélyes anyag előállító üzem nincs. Felső küszöbértékű üzem Szankon nincs.

Szankon egy alsó küszöbértékű (Gázüzem) és egy küszöb érték alatti üzem (SZKT-1 Főgyűjtő) működik.

Szank jelenlegi katasztrófavédelmi besorolási osztálya a 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet szerint II.

Az elégséges védelmi szint követelményei:

Riasztás	a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása
Lakosságvédelmi módszer	a kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően, elsősorban elzárkózás
Felkészítés	a) a lakosság 3 évente történő aktív tájékoztatása, b) a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok biztosításával, c) a lakosság felkészítése a riasztás módszerének és jelének felismerésére, valamint az annak megfelelő magatartási szabályokra
Védekezés	a) különleges felszerelések és kiképzett szakértők (önkéntes mentőszervezetek) bevonásának tervezése és begyakoroltatása, b) a kockázatbecslésnek megfelelően egyes polgári védelmi szakalegységek megalakítása, c) a karitatív és más önkéntes, humanitárius feladatot ellátó szervek bevonásának tervezése
Induló katasztrófavédelmi készlet	teljes induló katasztrófavédelmi készlet megléte

7. PROBLÉMÁK, KORLÁTOK ÉS ÉRTÉKEK BEAZONOSÍTÁSA

A településfejlesztés és -rendezés korlátaival és problémáival érdemes tisztában lenni, hogy előre számítani lehessen a megvalósítás útjában álló akadályokkal, költségnövelő tényezőkkel, jogszabályi feltételekkel. A helyi értékeket is ismerni kell, mert a település a meglévő értékekre tud építkezni, amikor a célok elérése előtt tornyosuló problémákat a korlátok közepette leküzdi.

A helyzetértékelés (a T-2 jelű rajzzal is illusztrálva) az alábbi körülményeket tárta fel.

Korlátok a fejlesztési és rendezési folyamat során:

1. Országos közutak mentén közútkezelői egyeztetésre kötelezettek egyes beavatkozások a *Közlekedési törvény* (1988. évi I. törvény) értelmében. Szank esetében a kötelezés az 5404 jelű Kiskunmajsa-Bócsa mellékút külterületi szakasza mentén az úttengelytől mért 50-50 m-en belül érvényes.
2. Az országos településrendezési követelmények (253/1997. Korm. rendelet) értelmében a vasútvonal mellett a szélső vágányától számított 50-50 m távolságon belül építmény csak a vonatkozó feltételek szerint helyezhető el.
3. Nagynyomású szállítóvezeték (FGSZ Zrt.) és nagyközépnomású földgázvezeték (MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt.) mentén a vezetéktulajdonosnak szolgálmi joga van és a védőtávolságon belül korlátozottak a beavatkozások és kötött a művelés módja.
4. A volt szilárdhulladék lerakó területén belül a depónián és a monitoring kutak körül a teljes kármentesítődés befejeződéséig korlátozott a használat módja.
5. A régészeti lelőhelyeken a kulturális örökségvédelemről szóló törvény és a végrehajtását szolgáló kormányrendeletek szerinti korlátok, feladatok és költségek merülnek fel.
6. A természetvédelmi érdekű területek használatát korlátozhatja az érvényes kezelési terv, és az élővilág kialakult, változó értékeinek védelmi követelménye.
7. Az üzemi állattartó telep környezetében bizonyos funkciók (pl. egy másik tenyésztelep, vagy bűzre, fertőzésre érzékeny egyéb létesítmény) elhelyezése korlátozott.
8. A Kecskeméti repülőtéri radarállomás 40 km-es honvédelmi célú védőterületén belül szélerőmű, szélkerék nem létesíthető.

Problémák a fejlesztési és rendezési célok elérésének útjában:

1. Belvízjárta területet Szankon nyilván tart az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, és további belvízveszélyes területeket lehetett beazonosítani a MEGPAR felszínborítottsági térképi állomány alapján. Gondoskodni kell a víz kártételének megelőzéséről és a fölös vizek visszatartásáról a csapadékos, nedves időszakokban.
2. Megfelelő vízgazdálkodási beavatkozással meg kell előzni, hogy a nagy biodiverzitású nedves gyepek és vizes élőhelyek kiszáradjanak.
3. A homoktalajú szántóterületen defláció (szélelhordás) jelentkezik, amely a mezőgazdasági káron túl a levegőben szálló portterhelést is növeli, egészségügyi problémát okozva.
4. Az erdőborítottság további növekedése a mezőgazdasági művelés visszaszorulását (szántók) és az ökológiai szempontból értékes területek (gyepek) területvesztését okozhatja.
5. A szénhidrogénbányászat létesítményeit biztonsági övezetek veszik körül, melyeken belül a területhasználat lehetőségei, még a mezőgazdasági művelés is, korlátozottak.
6. Zajvédelmi konfliktus forrása lehet a MOL-Földgázüzem zajkibocsátásának határérték-túllépése, melynek fokozatos felszámolása folyamatban van.

7. A MOL-gyűjtőállomás körül kialakult szénhidrogén-szennyezettség csökkenti az érintett területek értékét.
8. A gazdasági területhasználat és a lakókörnyezet közvetlen szomszédságát nehéz mindkét fél megaláztatására kezelni, mind községképi esztétikai szempontból, mint a környezeti elemek védelme érdekében.
9. A nagylétszámú állattartás próbára teheti a lakosság türelmét. Ugyancsak adódnak konfliktusok a mezőgazdálkodók és a telküket fásításként, erdőként hasznosító gazdák között.
10. Örökségvédelmi probléma lehet az épített értékek állapotromlása, mivel a folyamat megállítása költséges. Az értéktudatos, tökeerős és jó ízlésű tulajdonosi kör kibővüléséig terjedő átmeneti időszakban az értékes, de sérülékeny házak versenyt futnak az idővel. A meglévő értékek átmentését segíthetik újabb országos és helyi támogatási formák, melyek biztosíthatják, hogy a felújítás ne legyen költségesebb, mint az új építés.

Értékek melyekre a fejlesztési és rendezési célok megvalósításában támaszkodni lehet:

1. A jó infrastruktúrával rendelkező (burkolt útról megközelíthető, energiával ellátott, egyéb közművekkel rendelkező), de alulhasznált gazdasági területek (egykori tsz-majorok, szénhidrogén-bányaüzemi létesítmények) hatékonyabb hasznosítása erősítheti a település gazdaságát.
2. Az elmúlt időszakban pályázati támogatással megvalósult jelentős idegenforgalmi fejlesztések, létrejött attrakciók, alapot adnak a gazdasági ág bővülésére.
3. A természeti és kulturális értékeket összekapcsoló kerékpárút (Kiskunmajsa felé) és kerékpáros túraútvonal (Kisasszonydűlő és Móricgát felőli határrész) révén a meglévő attrakciók jobban beilleszkedhetnek a lakosság életébe és a turisztikai desztinációk sorába. A kerékpárúthálózatok fejlődése révén a környező településekkel jobb hivatásforgalmi viszonylat jön létre, megkönnyítve a munkaerő áramlását.
4. A keskeny nyomtávú vasútvonal a jelenlegi szünetelés ellenére távlatban a településeket, attrakciókat összekapcsoló infrastruktúrává fejlődhet.
5. Turisztikai célponttá válhat néhány tanyai vendégház, külterületi lovarda.
6. A helyi termásvízkincsre alapozva termálfürdő is létrejöhet. A megújuló energia intézmények fűtésébe is bekapcsolódhat.
7. A vízfelületek, nádasok, vízállások az éltető víz jelenlétét biztosítják.
8. A középtávon és hosszútávlatban megvalósításra tervezett vízvisszatartó és záportavak a talaj vízutánpótlásával, a vizes élőhelyek megőrzésével, a mezőgazdasági területek öntözési kapacitásának bővülésével kecsegtetnek.

8. TERÜLETFEJLESZTÉSI ÖSSZEFÜGGÉSEK

Országos Területfejlesztési Konceptió Szank községre értelmezhető vonatkozásai

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott „Nemzeti Fejlesztés 2030” Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) 2030-ig megfogalmazott átfogó céljai között néhány Szank helyzetére is érvényes, egyebek között a vidéki térségek népességeltartó képességének növelése, a területi különbségek csökkentése, valamint az elérhetőség és a mobilitás biztosítása. Szank a Kiskunmajsai Járásba tartozik, amely a *kedvezményezett járások* egyike.

A **népességmegtartás**, ezen belül is főként a képzettebb népesség megtartása, hangsúlyos feladatként jelentkezik a vármegye koncepciójában is. A cél megvalósítása komplex eszközöket igényel.

A **klimaváltozás** hatásainak kezelése a Homokhátság területén kerül előtérbe, Szank is a megyében érintett települések közé tartozik, ezzel részt vehet a *kiemelt regionális fejlesztési* programban. Az ökológiai kritériumoknak megfelelő, fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés mellett lesz csak működőképes a kialakult táji rendszer.

A **komplex gazdaságfejlesztés** alkalmazása szükséges a versenyképesebb, korszerűbb vertikumú mező- és élelmiszergazdaság, valamint a tudásalapú termelés és szolgáltatás kialakítása érdekében.

A **minőségi környezet és fenntartható települési infrastruktúra** fejlesztése a vármegye vonatkozásában főként a vizek helyben tartását és az öntözőrendszerek létrehozását célozza.

A **gasztronómiai, vallási és történelmi hagyományőrzésen alapuló turizmusfejlesztés** kimondottan jól illeszkedik Szank adottságaihoz.

A **humánerőforrás- és közösségfejlesztés** a kialakult kulturális és sport-hagyományokból, civil közösségi jelenlétből táplálkozhat.

Bács-Kiskun vármegye Területfejlesztési koncepciójának és ágazati terveinek Szank községi vonatkozásai

A vármegyei hosszútávlatú **fejlesztési koncepció** (2040-ig kitekintő jövőképpel) átfogó és stratégiai célokat jelöl ki. A Szankot is magában foglaló Homokhátságon a vármegye **átfogó** jelleggel az emberek és a környezet harmonikus együttélésére törekszik, amely ellensúlyozhatja a klímaváltozás negatív hatásait. Ugyancsak generális érvényű az előregedés, elvándorlás csökkentésére irányuló szándék, amelyet a koncepció a leszakadó társadalmi csoportok integrációjával, a várostérségi szolgáltatások könnyebben elérhető szolgáltatásával igyekszik támogatni. Átfogóan szándékozik kezelni a dokumentum a társadalom mentális egészségének és fizikai állapotának javítását, elsősorban az aktív korú népesség foglalkoztathatóságának javítása érdekében.

A **stratégiai** célok fókuszában a fenntartható vidéki gazdaság és infrastruktúra áll, Szankot ezen belül főként a Homokhátság klímaproblémáira reagáló beavatkozások érintik az energetika, vízgazdálkodás, szemléletformálás, kutatás-fejlesztés terén. Hangsúlyos a zöldség- és gyümölcsstermesztés, valamint az erre épülő élelmiszeripar növekedésének, versenyképességének igénye. Általános elvárás az előállított termékek hozzáadott értékének növelése, a vállalkozások hatékonyabb együttműködése, a piackutatás, termékfejlesztés, helyi termék értékesítés és a kommunikáció javítása. Az élhetőbb és életképebb vidék megteremtésének tematikájába illeszkedhet Szankon mezőgazdaság és a feldolgozóipar fejlesztése, az egészséges életmóddal összefüggő fogyasztói igényekkel és a helyi piaccal való összehangolása. A „Zöld-infrastruktúra” kulcsszava számos életterületen köszön vissza mind a vármegyei stratégiában, mind a helyi fejlesztési szándékokban.

Bács-Kiskun Vármegye **Kerékpáros** stratégiája szerint a Dél-Alföldön a településen belüli és a szomszéd települések közötti közlekedésben minden harmadik kerékpáron történik, annak ellenére, hogy a hálózat hiányos és kevésbé biztonságos. A forgalom jellemzően a napi munkába járást, ügyintézését teszi ki, a sport és turisztikai kerékpározás nem jelentős (kb. 4 %). Szank kerékpáros kapcsolata a járásszékhely felé nincs megoldva, a hiány mind a hivatásforgalomban, mind a turisztikában érzékelhető.

A stratégiai cél az, hogy ez a közlekedési mód megőrizze kiemelkedő népszerűségét és hasonlóan kedvelt legyen a szabadidő, rekreáció, turisztika és sport területén is. Ennek érdekében összefüggő kerékpárforgalmi hálózat, túraútvonalak kijelölése, kerékpárosbarát szolgáltatási rendszer (kölcsonzés, szerviz, szállás- és vendéglátóhely), megfelelő információs és marketing háttér, továbbá szemléletformálás is szükséges.

Bács-Kiskun Vármegye Fenntartható **energia és klíma** akcióterve 2018-2030 (SECAP) című dokumentum kijelöli azokat a fő fejlesztési, cselekvési irányokat, amelyeket lekövetve, megvalósítva a vármegye CO₂ kibocsátása csökkenne, és a módosuló éghajlati feltételek nem eredményeznének aránytalanul nagy terhet az élet különböző területein, a vállalkozások esetében főként az agráriumban tevékenykedők számára. Az akcióterv célkitűzési közül Szankra nézve is lényeges elem az aszály okozta mezőgazdasági károk mérséklése, a csapadékvízviisszatartás, a nyári hőhullámok közegészségügyi kockázatainak csökkentése, a biológiai sokféleség megőrzése és felkészülés az erdőtüzekre. A megvalósításhoz 63 db intézkedést irányoz elő az akcióterv. Hangsúlyozza az önkormányzati tulajdonban lévő középületek komplex energetikai korszerűsítésének fontosságát, mivel az üzemeltetéshez szükséges energiaigény csökkenésén kívül mérsékli a szén-dioxid emissziót, továbbá jó példával jár elől a lakosság számára.

Bács-Kiskun Vármegye **Felzárkóztatási stratégia** és terv 2020-2027 megfogalmazza a hátrányos helyzetű csoportok (cigányság, nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, tanyán élők) felzárkózását célzó feladatokat. Az esélyegyenlőség javításának fő beavatkozási területei: képzettség és foglalkoztatási esélyek javítása, lakhatási hátrányok csökkentése, egészségi állapot javítása, szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése, társadalmi környezet javítása. Szank esetében a felzárkóztatási programokban való részvétel több tekintetben is releváns. A dokumentum jövőképe egy olyan társadalmat vízionál, amelyben „alapvetőek és elfogadottak azok az értékek, amelyek ... a hátrányos helyzetűekkel szemben tanúsított szolidaritásban, az önszerveződő és önmagukért tenni akaró és tenni képes közösségek erejébe vetett hitben, a célok érdekében tett közös erőfeszítés és együttműködés erejében, valamint a problémákkal proaktív és kreatív módon való megküzdésben testesülnek meg”.

9. BEAVATKOZÁSOK, VÁLTOZÁSOK

Tartalomjegyzék:

oldalszám

I. Jelenleg hatályos településszerkezeti terv és szabályozási terv tartalmának átalakulása az új Településfejlesztési tervben és Településrendezési tervben a jogszabályi változások miatt, a területrendezési terveknek való megfelelés érdekében, a község jövőképevel összhangban	
1. Építési jogkörnyezet változásai	57.
2. Fejlesztési tervezés változásai	57.
3. Területfelhasználási kategóriák változásai	57.
4. Országos Erdőállomány Adattár szerinti meglévő erdők kezelése	59.
5. Mt jelű tájgazdálkodási mezőgazdasági terület kijelölés	61.
6. Mk jelű kertes mezőgazdasági terület kijelölés	61.
7. Tk jelű természetközeli terület létrehozása	62.
8. V jelű vízgazdálkodási terület szabályozása	62.
9. Természetvédelmi területek	64.
10. Régészeti lelőhely-ábrázolás	66.
11. Belvízveszély kezelése	66.
12. Bányatelkek jelölése	68.
13. Akcióterületek kijelölése	68.
II. Helyi önkormányzati fejlesztési szándékok, valamint lakossági, vállalkozói igények kezelése az új Településtervben	
14. Új beépítésre szánt terület kijelölése önkormányzati érdekből a Félégyházi út külső szakasza mentén gazdaságfejlesztési célból	70.
15. Új beépítésre szánt terület kijelölése vállalkozói érdekből a belterülettől Ny-ra (Tooltechnik Kft.) és D-re (MOL-telep) telephelybővítéssel	70.
16. K-Mű jelű mezőgazdasági üzemi területek kijelölése	71.
17. Szabadidős felhasználásra szolgáló Kb-Szab jelű különleges, beépítésre nem szánt területek kijelölése	75.
18. Lőtér céljára szolgáló, meglévő területfelhasználás jelölése Kb-Lt jelű különleges, beépítésre nem szánt területként	77.
19. Terepmotoros sport céljára a rekultivált kommunális hulladéktelep helyén fejlesztendő terület Kb-Ms jelű különleges övezetbe sorolása	78.
20. Vízgazdálkodási területek kijelölése a készülő Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv és az előkészítés alatt álló vízviszatartrási projekt szerint	78.
21. Belterület zöldterületeinek változásai	82.
22. Lakóterületek változásai	83.
23. Településközpont változásai	84.
24. Szabályozási elvek	85.

Módosítással érintett területek átnézetű térképe

- Módosítási terület határa: mezőgazdasági vagy gazdasági területből erdőbe sorolt
- Módosítási terület határa: mezőgazdasági területbe visszasorolt
- Módosítási terület határa: különleges, beépítésre nem szánt terület kijelölés
- Módosítási terület határa: lakóterületből településközpont vegyes területbe
- Módosítási terület határa: természetközeli területbe sorolt
- Módosítási terület határa: vízgazdálkodási területbe sorolt
- Módosítási terület határa: ipariból major területbe sorolt

Új beépítésre szánt területek módosítási ügyszámjai:

14.; 15.1; 15.2; 16.1; 16.2; 16.7;

I. Jelenleg hatályos településszerkezeti terv és szabályozási terv tartalmának átalakulása az új Településfejlesztési tervben és Településrendezési tervben a jogszabályi változások miatt, a területrendezési terveknek való megfelelés érdekében, a község jövőképével összhangban

1. Az **építésügyi jogkörnyezet** 2021. évi megújulása során az országos követelmények jelentősen átalakultak, a településfejlesztésben és -rendezésben pedig új időszak vette kezdetét. Az összevontan „Településterv” néven bevezetett tervtípus két részből áll. A Fejlesztési terv ötvözi a korábbi településfejlesztési koncepciót és stratégiát a településszerkezeti tervvel. A Rendezési terv a Helyi Építési Szabályzatot és mellékleteit foglalja magában, ezen belül a legfontosabb melléklet, a szabályozási terv, térinformatikai alapú tervi munkarésszé lépett elő. A részletes tervezési **követelményeket és eljárásrendet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről** szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **R.**), valamint az **R. 2. § 23. pontja, 4. § (4) bekezdés b) pontja, 18. § (2) bekezdése és 58. § (1) bekezdése** alapján a Miniszterelnökség által közzétett, **Településtervezési Szabályzat** című tervezési segédlet (továbbiakban: **TSZ**) tartalmazza. A jóváhagyás során a Fejlesztési tervről határozathozatal történik, a Helyi Építési Szabályzat pedig rendelet formájában állapítja meg az előírásokat. A készülő terv mindazon tartalmat magában foglalja, amelyeket az **R.** és a **TSZ.** a Szank nagyságrendű települések esetében kötelezően előír.
2. Szank Község az elmúlt 15-20 évben számos fejlesztési koncepciót és stratégiát fogalmazott meg, melyekre az újonnan készülő Fejlesztési terv támaszkodhat, azonban ezeknek a dokumentumoknak az időbeni hatálya már lejárt, vagy hamarosan lejár. A Fejlesztési terv, mint új műfaj, ötvözi a koncepciók, stratégiák és a településszerkezeti terv korábbi elemeit, és ezeket összerendezve, integrálva, ugyanakkor egyszerűsítve, jól áttekinthető módon tartalmazza. Előtérbe került a **fenntarthatóság** elve. Időközben a fejlesztések forrásoldalát érintő új dokumentumok születtek (Magyarország 2021-2027 közötti uniós fejlesztési terve, Operatív Programok, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve, Bács-Kiskun Vármegye fejlesztési koncepciója és stratégiája), melyekkel érdemes összhangolni a helyi terveket.
3. A **területfelhasználási kategóriák** az **TSZ.** szerint változnak. Az egyes területfelhasználási kategóriák országos szabályait az *országos településrendezési és építési követelményekről* szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) tartalmazza, melynek aktuális időállapota lesz érvényben Szankon. A **kertvárosias lakóterület** megszűnik, a falusias lakóterület alkalmasabb a sokrétű használati mód kezelésére. Az **ipari** kategóriát a jelenlegi terv szigorúan különválasztja a szénhidrogén bányászati, a kommunális-szolgáltató és az egyéb funkciók szerint. A differenciálás megszűnik, mert akadályozhatja a tevékenység átalakulását, alkalmazkodását a körülmények változásához, viszont rögzítésre kerül a jelentős környezeti hatású(Gip jelű) és egyéb ipari (Gipe jelű) területfelhasználási jelleg. Rendet teremt az új terv a **különleges területek** között: az országosan megállapított különleges kategóriák és a helyben meghatározott egyéb helyi sajátosságot hordozó különleges kategóriák szétválasztása egyértelművé válik, és az országos kategóriák megnevezése pontosításra kerül. Alkalmazza a terv a **K-Mű** jelű különleges beépítésre szánt **mezőgazdasági üzemi terület** kategóriát, amely a majorok esetében felváltja a jelenlegi *ipari* vagy *kereskedelmi szolgáltató* területi besorolást, és lehetővé tesz egyéb

kapcsolódó tevékenységeket (pl. ipari, hulladékkezelési, szolgáltató funkciókat, falusi turizmust, a fenntartás és vagyonvédelem miatti kinnlakáshoz szükséges lakóépület, szolgálati lakásokat, hitéleti építményeket). A vízmű területét egy új különleges helyi kategóriába teszi az új terv **K-Vm** jelöléssel. További sajátos területhasználatok is külön kategóriákat képeznek: **Kb-Lt** jellel a meglévő lőtér, **Kb-Ms** jellel a kialakulóban lévő terepmotoros pálya lesz megkülönböztetve.

A rendeltetési kategóriák listája a következő:

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület

Lf (jelenlegi tervben FL) jelű falusias lakóterület

Vegyes terület

Vt (jelenlegi tervben TV-1 és TV-2) jelű településközponti vegyes terület (az intézményi terület helyett is)

Gazdasági terület

Gksz (jelenlegi tervben KG) jelű kereskedelmi szolgáltató terület

Gip (jelenlegi tervben IP) jelű (környezetre jelentős kedvezőtlen hatást gyakorló) ipari terület

Gipe (jelenlegi tervben IP) jelű egyéb ipari terület

Gá jelű általános gazdasági terület

Különleges terület

OTÉK-ban rögzített különleges kategóriák

K-Sp (jelenlegi tervben Spk) jelű nagykiterjedésű sportolási célú terület

K-Hull (jelenlegi tervben Hull) jelű hulladékkezelő terület

K-T (jelenlegi tervben Tk) jelű temető terület

K-Mü jelű mezőgazdasági üzemi terület

Sajátos helyi különleges kategóriák

K-Tu (jelenlegi tervben TUK) jelű turisztikai terület

K-Vm jelű vízmű terület

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület

KÖu jelű közúti közlekedési terület

KÖe jelű egyéb közlekedési terület (vasúti)

Zöldterület

Zkp jelű közpark zöldterület

Erdőterület

Ev jelű védelmi erdőterület

Er jelű rekreációs erdőterület

Ee jelű egyéb erdőterület

Mezőgazdasági terület

Mk jelű kertes mezőgazdasági terület

Má jelű általános mezőgazdasági terület, ezen belül az Má-V jelű részeken az időszakos, vagy állandó csapadékvíz-elöntéssel is számolni kell

Mát jelű tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, ezen belül az Mt-V jelű részeken az időszakos, vagy állandó csapadékvíz-elöntéssel is számolni kell

V jelű vízgazdálkodási terület (állóvizek és nyílt csatornák medre és parti sávja, záportó)

Tk jelű természetközeli terület (mocsár, nádas)

Különleges terület sajátos helyi (beépítésre nem szánt) különleges kategóriák

Kb-Eml jelű Kiskun Emlékhely terület

Kb-Lt jelű lőtér terület

Kb-Ms jelű motorsport terület

Kb-Szab jelű szabadidős terület

4. Az **Országos Erdőállomány Adattár** szerinti meglévő erdőket, továbbá a földhivatali nyilvántartásban erdőműveléssel szereplő területeket az új terv a megfelelő alaprendeltetés szerinti erdőterületben szerepelteti (Ev védelmi erdő, Er rekreációs erdő, Ee egyéb erdő).

A jelenleg hatályos településrendezési eszközök a korábbi állapotok, előírások alapján 2249,5 hektár erdőt tartalmaznak, ezen belül nem különböztetnek meg elsődleges rendeltetést. Az új terv kevés kivétellel az országos erdőnyilvántartásban szereplő összes erdőt tartalmazza. Ezek jelentős hányadban (több mint felerészből) állami tulajdonban vannak. A kijelölt 3543,3 hektár erdőből 450,0 hektár védelmi, 3092,5 hektár egyéb, 0,8 hektár rekreációs rendeltetésű.

2022 évi Országos Erdőállomány Adattár és földhivatali nyilvántartás alapján tervezett erdők – Védelmi erdőrészek

2022 évi Országos Erdőállomány Adattár és földhivatali nyilvántartás alapján tervezett erdők – Egyéb erdőrészek (jellemzően gazdasági célú erdők)

2022 évi Országos Erdőállomány Adattár és földhivatali nyilvántartás alapján tervezett erdők – Rekreációs erdőrész

5. **Mt** jelű tájgazdálkodási mezőgazdasági terület kijelölés: a természet sokszínűségének megőrzése érdekében a gazdag élőhelyet biztosító gyepek külön mezőgazdasági kategóriaként szerepelnek a Fejlesztési tervben (összesen 1480,6 hektár).

Fejlesztési terv Mt jelű tájgazdálkodási mezőgazdasági területei

6. **Mk** jelű **kertes mezőgazdasági terület** kijelölés: a Fejlesztési terv a DK-i igazgatási határvonal mellett fekvő szalagtelkes szőlőterületet Mk kategóriába sorolja be (28,0 hektár). A belterület DNy-i szélén is művelnek kiskerteket (2,6 hektár), melyeket a terv szintén Mk kategóriába sorol be.

Fejlesztési terv Mk területe

7. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997.(XII.20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) szerinti **Tk jelű természetközeli terület**be az igazgatási terület „mocsár” és „nádas” földrészelei tartoznak, összesített területük 90,9 hektár.

Tk jelű Természetközeli területek a Fejlesztési tervben

8. A **V jelű vízgazdálkodási terület**be az OTÉK szerint a község tavainak és közcélú nyílt csatornáinak medre, valamint parti sávja tartozik, azonban a partvonalat az állami térkép nem tünteti fel, ezért a csatornák esetében a nyomvonalat jelöli a terv. A parti sáv méretéről országos előírás rendelkezik. Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (ATIVÍZIG) előzetes észrevételében a parti sávra vonatkozóan további előírások elrendelését kérte:

- A kizárólagos Magyar Állam tulajdonú és ATIVÍZIG vagyonkezelésű csatornák esetében a partéltől számított 6-6 m szélességű sáv fenntartási, karbantartási munkák számára szabadon hagyandó.
- A nem kizárólagos állami tulajdonú, ATIVÍZIG kezelésű csatornák esetében 3-3 méteres parti sáv fenntartási, karbantartási munkák számára szabadon hagyandó. Parti sávon belül építmény nem helyezhető el.

Az Országos Vízügyi Igazgatóság nevében az ATIVÍZIG a következő adatot közölte Szank csatornáiról:

Szank község közigazgatási területén található kizárólagos Magyar Állam tulajdonú és ATIVÍZIG vagyonkezelésű csatorna: **Dong-éri-főcsatorna**

Szank község közigazgatási területén található nem kizárólagos állami tulajdonú, ATIVIZIG vagyonkezelésű csatornák:

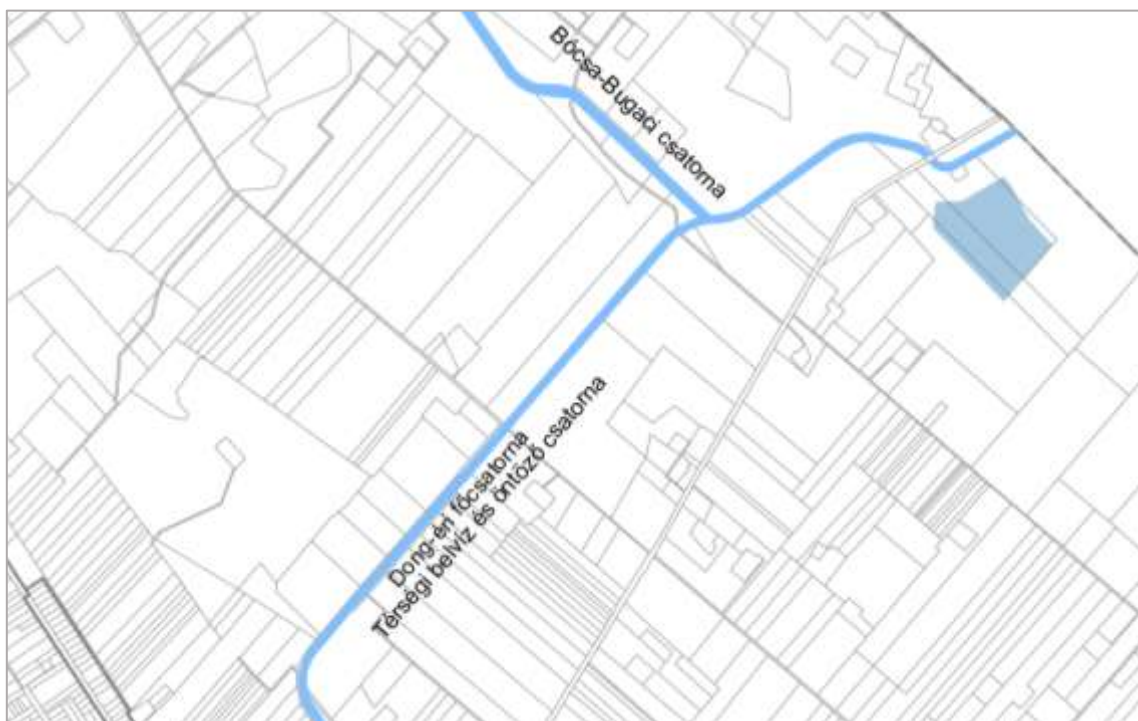
- Bócsa–Bugaci-csatorna
- Ötfai-csatorna
- Szanki-csatorna
- Szanki I. mellékcsatorna

Magyarország 1155/2016. (III.31.) Korm. határozatban kihirdetett Vízyűjtő-gazdálkodási Tervében (VGT) Szank a 2-20. sz. Alsó-Tisza jobb part alegységhez tartozik.

A VGT céljaival összhangban Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése van folyamatban Szankra és szomszédos falvakra vonatkozóan a vármegyei önkormányzat megbízásából. A korábbi rendezési terv és az ITVT előzetes elképzelései alapján, a WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvány által 2021-ben készített „Szank vízvisszatartásra kijelölt tározó területek vízjogi létesítési engedélyes terve” (tervező: Bába János) javaslatait is figyelembe véve a Dong-éri-főcsatorna valamint a Szanki-csatorna egy-egy szakaszának felduzzasztásával csapadékvizek visszatartását irányozza elő a Fejlesztési terv. E két helyszín „V” vízgazdálkodási területként lesz szabályozva. További záportározásra alkalmas akcióterületeket is kijelöl a Fejlesztési terv az ITVT szerint, ezek sajátos mezőgazdasági területfelhasználást jelentenek (időszakos vízborítottság). *E témát a 19. pont fejt ki bővebben.*

A „V” vízgazdálkodási terület összességében az igazgatási terület 2,4 %-át teszi ki (180,0 hektár)

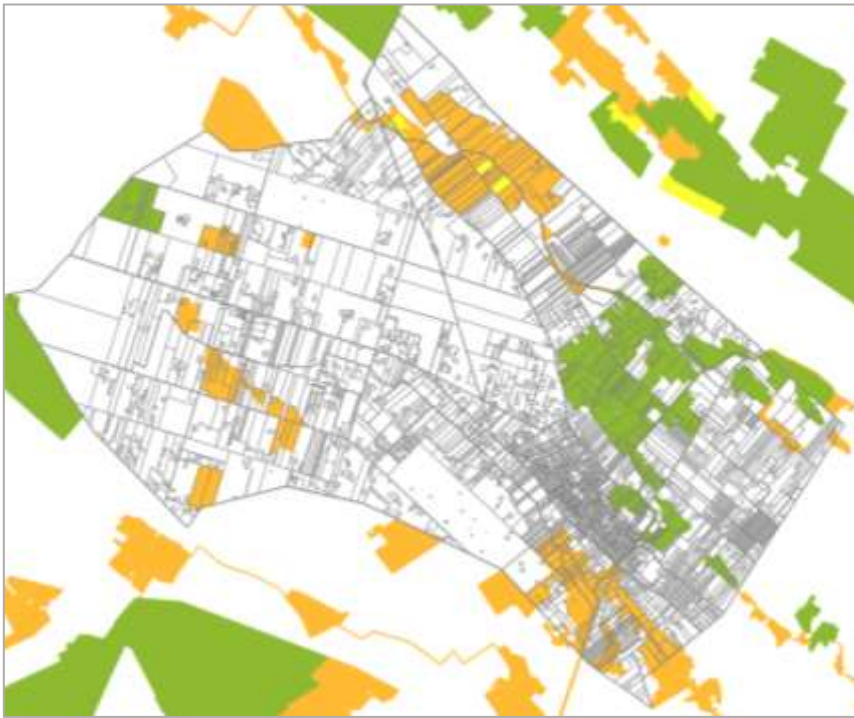
Jelenlegi rendezési tervben előirányzott víztározó a Dong-éri-főcsatorna mentén (7,3 hektár) – az új Fejlesztési terv ezen kívül is jelentős területeket irányoz elő záportározásra és vízvisszatartásra

A vármegyei és települési önkormányzatok, az ATIVÍZIG és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága együttműködésére építve kerülhet sor a **V jelű vízgazdálkodási terület** ökológiai szemléletű kialakítására.

9. A természetvédelmi területek határvonalai a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) 2022. évi adatainak megfelelően szerepelnek a szabályozási tervlapokon.

Országos ökológiai hálózat területei: magterület ■ folyosó ■ pufferterület ■

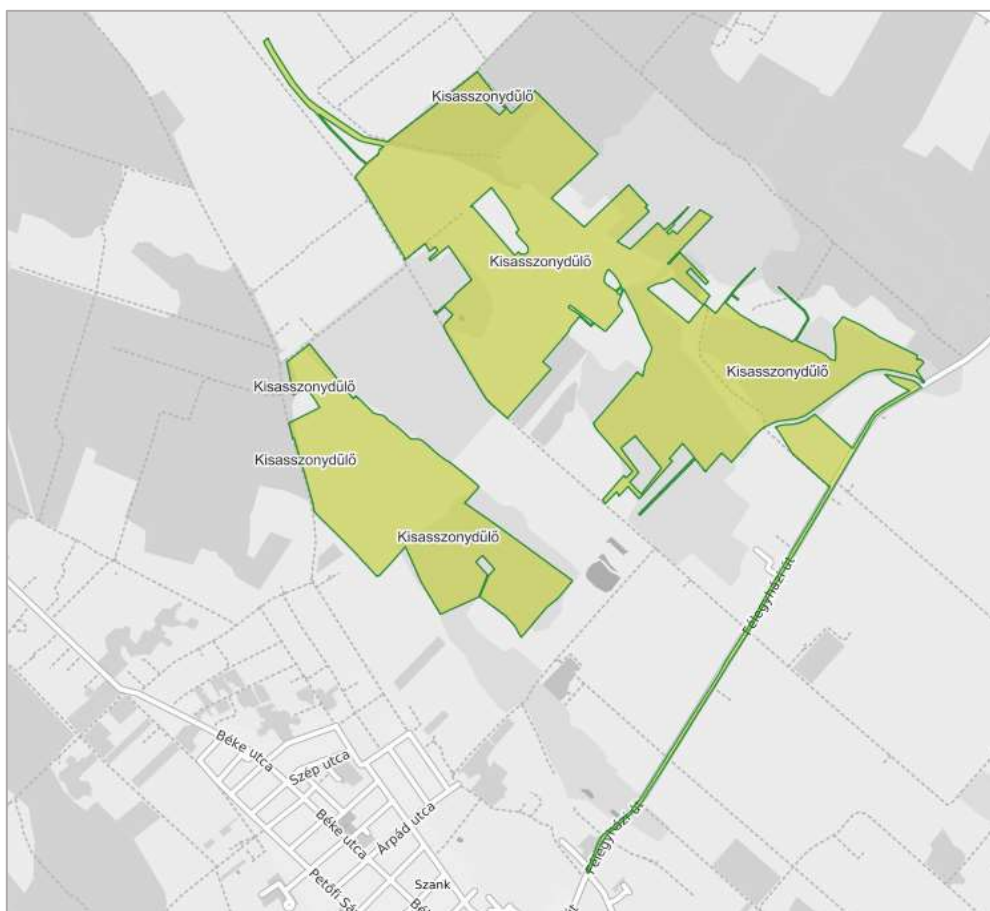

Szankon nem található Natura 2000 közösségi érdekű védett területek. A **természeti környezet legértékesebb elemei** az ex lege (törvény általi) védelem alatt álló szikes tavak (Bánó-halmi-tó, Határ-halmi-tó) és lápok (Kisasszonydűlő), melyek egyben ökológiai magterületek is. Természeti emlék kategóriába a Jászszentlászlóval közös igazgatási határ mentén lévő két kunhalom (Banó-dűlő-halma, Ritka-tanyai-halom) tartozik.

Ex lege szikes tavak (OKIR)

Ex lege lápok (OKIR)

Ex lege védett természeti emlékek: kunhalom

Az egyedi tájérték kataszterét Szank igazgatási területére vonatkozóan még nem állította össze a KNPI. A kataszter egyébként a táj értékét adó épületeket, épületrészeket, szobrokat, emléktáblákat, keresztek, természeti képződményeket, régi temetőt, kutakat hivatott regisztrálni.

- 10. A régészeti lelőhelyek** (19 lelőhely) a Bács-Kiskun Vármegyei Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály 2022. évi adatszolgáltatása szerint szerepelnek a szabályzási terlapokon. Elkészült az *Örökségvédelmi hatástanulmány* régészeti része, amely a régészeti lelőhelyeket teljes körűen számbaveszi, lokalizálja az adattári és térképészeti anyagok alapján. A hatástanulmány örökségvédelmi hatáscsökkentő ajánlásokat és értékvédelmi tervet fogalmaz meg a település határában található lelőhelyekkel kapcsolatosan általánosságban és összességben, valamint az ágazati átsorolásokkal kapcsolatosan egyaránt. A hatástanulmány elkészítéséhez terepi adatgyűjtésre nem került sor. A vármegyei múzeum felkérést kapott az új beépítésre szánt területek terepbejárására. Országos műemlékvédelem nem érinti Szankot

Régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek áttekintő ábrája (országos nyilvántartás 2022)

- 11. Szankon belvízveszély** a belterületől K-re húzódó ÉK-DNy irányú mélyen fekvő terepvonulaton jelentkezik Bács-Kiskun Vármegye 2020. júliusban elfogadott területrendezési terve szerint. A szabályozási terlapok jelölik a területfoltokat. A „Mepar” adatbázis alapján további belvízjelenséggel érintett helyszíneket is feltüntetnek a terlapok.

Belvízjárta terület lehatárolása (Bács-Kiskun Vármegyei Területrendezési Terv 2020)

Belvízjárta területek lehatárolása a tervlapokon a „Mepar” adatbázis alapján

12. Szankon nem működik **külfejtéses művelésű bányatelek**. A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály (jelenleg: Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Szolnoki Bányafelügyeleti Osztály: SZTFH) levelében foglalt adatoknak megfelelően tartalmazzák a szabályozási tervek az alábbi szénhidrogén bányatelek határvonalait:

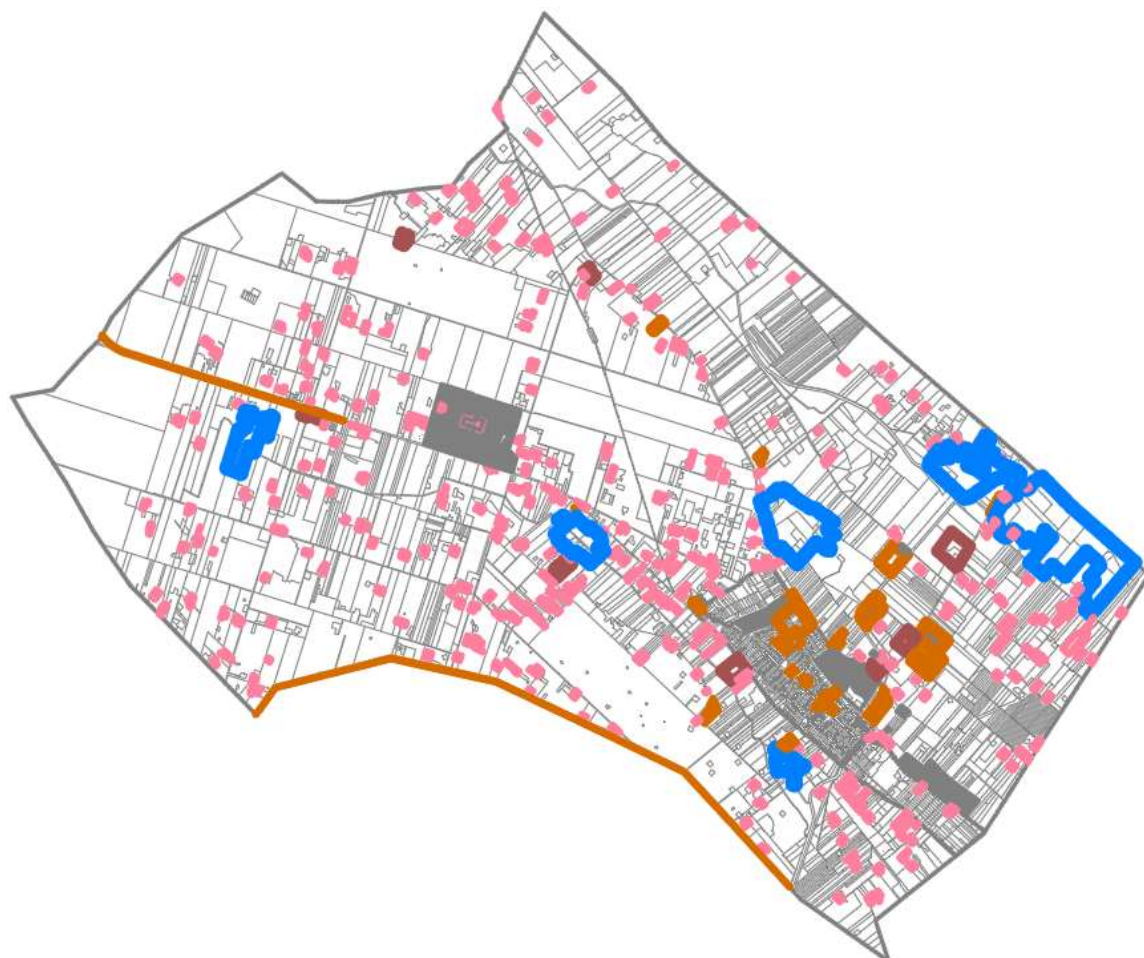
Kiskunmajsa I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
Kiskunmajsa V. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
Szank I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
Szank II. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
Tázlár I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)

A Pusztaszer- szénhidrogén (Pusztaszer Koncessziós Kft.) bányatelek Szank egész igazgatási területét lefedi.

Bányatelek Szank területén

13. A Fejlesztési tervlap a stratégiai tervezésből átvett **akcióterületi lehatárolásokat** és azok időbeni ütemezését is tartalmazza, szemben a jelenleg hatályos településszerkezeti tervvel, amely csak a területfelhasználási módokat és infrastruktúrákat jeleníti meg. Szankon az igazgatási területen szétszórtnak található számos beavatkozási helyszín, hiszen a táj mozaikosságához és a fejlesztési szándékok széles skálájához.

- Tanyafejlesztési terület
- Majorfejlesztési terület
- Rövidtávlatú akcióterület
- Középtávlatú akcióterület
- Hosszútávlatú akcióterület
- Záportározó akcióterület

II. Helyi önkormányzati fejlesztési szándékok, valamint lakossági, vállalkozói igények kezelése az új Településtervben

14. Új beépítésre szánt terület kijelölése önkormányzati érdekből a Félégyházi út külső szakasza mentén gazdaságfejlesztési célból: az önkormányzati fejlesztési projekt keretében megvalósult csarnok Gksz jelű területének bővítése érdekében a jelenleg 5,87 hektár nagyságú Gksz terület (Hrsz.: 086/11,47) mellett további 3,26 hektár (Hrsz.: 084/23,24,25 D-i részei) és 6,68 hektár (Hrsz.: 084/19) Má mezőgazdasági terület helyett beépítésre szánt Gksz kereskedelmi szolgáltató területté minősül át.

Ortofotó (Lechner Központ 2021) a bővítési terület lehatárolásával – a területtől DNy-ra látható a meglévő Gksz jelű területen lévő csarnok

15. Új beépítésre szánt terület kijelölése vállalkozói érdekből a belterületől Ny-ra (Tooltechnik Kft.) és D-re (MOL-telep) telephelybővítéssel:

15.1. A jelenleg 2,15 hektáron tevékenykedő Tooltechnik Kft. kinőtte a telephelyét, egyebek között a energiaellátás napelemes rásegítésére sincs meg a szükséges területe. A tervezett Gipe terület (Hrsz: 0113/67) 1,72 hektár Má mezőgazdasági terület helyébe lép.

Ortofotó (Lechner Központ 2021) a bővítési terület lehatárolásával – a területtől É-ra látható a meglévő iparterület

15.2. A jelenleg 13,23 hektáron üzemelő MOL-ipartelep ÉNy-i része a jelenleg hatályos rendezési tervben kimaradt a Gip ipari besorolásból, a kijelölés pótlása szükséges (Hrsz.: 1148/11, 1148/12, 1160, összesen 0,58 hektár). A MOL Nyrt. tervezi a telephelyétől D-re fekvő „ipartelep” ingatlannyilvántartási besorolású telekcsoport bevonását a fenntartható fejlesztési akcióba, egyebek között a zöldenergia előállítására céljából. A tervezett Gip terület (Hrsz.: 1169,1171, 1172,1173,1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, összesen 5,42 hektár) a jelenlegi Má mezőgazdasági terület helyébe lép.

Ortofotó (Lechner Központ 2021) a MOL Nyrt. bővítési területének lehatárolásával – a területtől ÉK-re látható a meglévő iparterület

16. K-Mű jelű különleges, beépítésre szánt mezőgazdasági üzemi területek kijelölése:

16.1. A belterülettől Ny-ra, a Csatorna utca folytatása mentén kialakított sertéstelep 4,60 hektár nagyságú telke (Hrsz.: 0118/47) Má mezőgazdasági terület helyett K-Mű területbe kerül át. Új beépítésre szánt terület keletkezik.

Ortofotó

16.2. A keskeny nyomtávú vasútvonal északi szakaszán lévő 1,20 hektár nagyságú területe (Hrsz.: 0260/5,11), a volt Új Élet Tsz-major, Má mezőgazdasági terület helyett K-Mű területbe kerül át a kialakult funkciónak megfelelően. Új beépítésre szánt terület keletkezik.

Ortofotó

16.3. A Bócsai út mellett, a Vonadülöben lévő major 1,83 hektár nagyságú telkei (Hrsz.: 0182/31; 0195/3,18) a jelenlegi IG ipari területből K-Mű területbe kerülnek át a kialakult funkciónak megfelelően.

Ortofotó

16.4. A Dong-éri-főcsatorna mellett, a belterülettől K-re található sertéstelep 1,58 hektár nagyságú telke (Hrsz.: 020/37) a jelenlegi IG ipari területből K-Mü területbe kerül át a kialakult funkciónak megfelelően.

Ortofotó

16.5. A Félegyházi út mellett, az Emlékhely dűlő elején található állattartó telep 3,36 hektár nagyságú telke (Hrsz.: 020/40) a jelenlegi IG ipari területből K-Mü területbe kerül át a kialakult funkciónak megfelelően.

Ortofotó

16.6. A Félegyházi út külső szakaszán lévő 9,02 hektár nagyságú terület (Hrsz.: 059 fő szám alátörései), a volt Haladás Tsz-major, a jelenlegi IG ipari területből K-Mű területbe kerül át a kialakult funkcióknak megfelelően.

Ortofotó

16.7. A belterületől ÉNy-ra lévő 2,42 hektár nagyságú terület (Hrsz.: 0124/40) a jelenlegi Má jelű általános mezőgazdasági területből átminősül K-Mű majorterületté a kialakult funkcióknak (állattartó telep) megfelelően. Új beépítésre szánt terület keletkezik.

Ortofotó

17. Szabadidős felhasználásra szolgáló Kb-Szab jelű különleges, beépítésre nem szánt területek kijelölése:

17.1. A Bócsai út mentén, a belterülettől 1,8 km-re lévő, 0,43 hektár nagyságú tanyás telek (Hrsz.: 0125/5) Má mezőgazdasági terület helyett Kb-Szab területbe kerül át.

Ortofotó

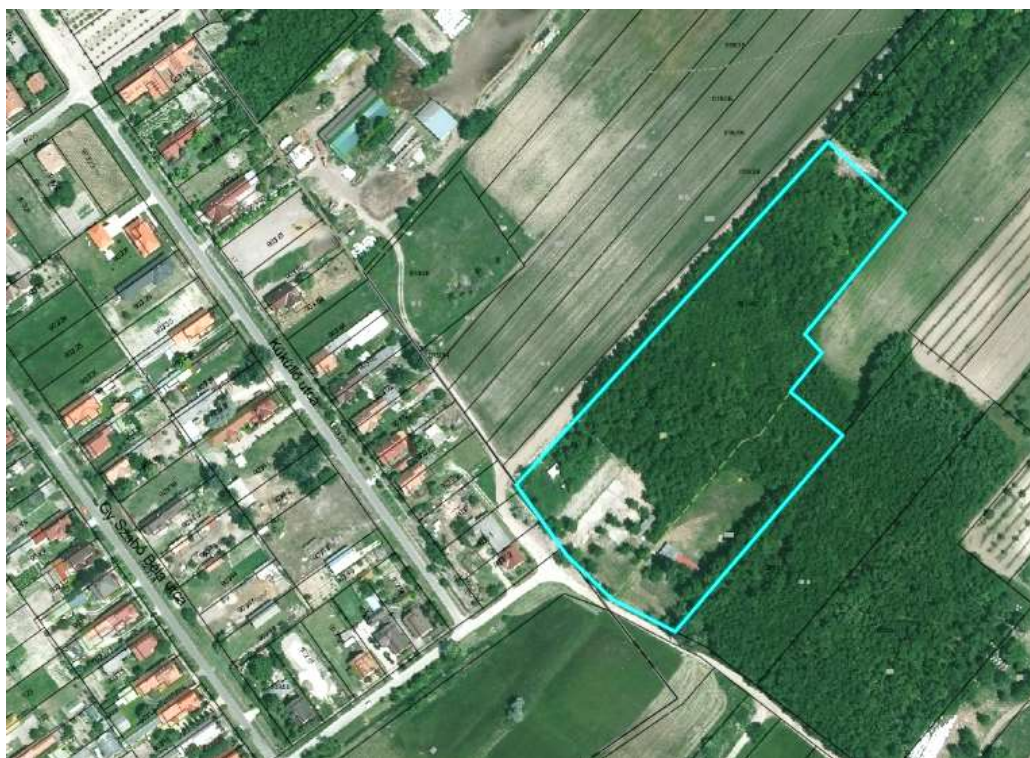

17.2. A külterületi Izsáki út mentén lévő vadászház 0,60 hektár nagyságú telke (Hrsz.: 0256/14) a jelenlegi Má mezőgazdasági területből Kb-Szab területbe kerül át a funkció fejlesztése érdekében.

Ortofotó

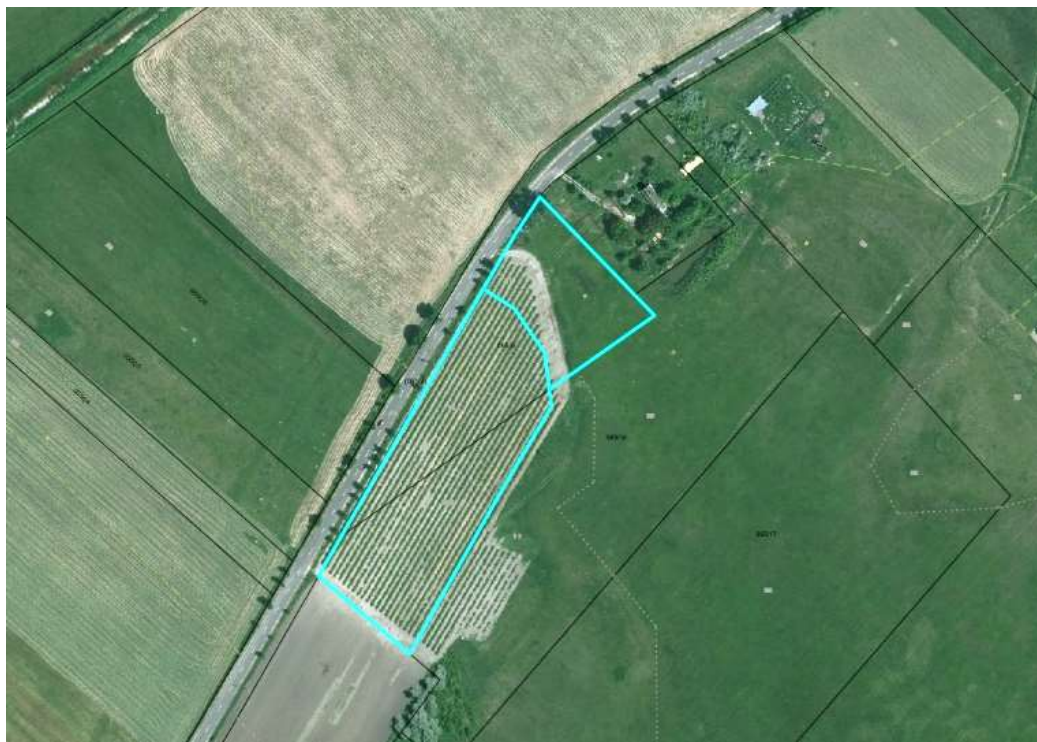

17.3. A belterület K-i határán lévő, régebben lőtérként használt, majd a jelenleg hatályos településrendezési tervben termálfürdő céljára kijelölt 2,2 hektáros (Hrsz.: 021/42) terület a jelenlegi TEK jelű építési övezet helyett Kb-Szab besorolást nyer lovasoktató-központ kialakítása, később termálfürdő fejlesztése céljából.

Ortofotó

17.4. A Félegyházi út külső szakaszán lévő 1,43 hektár nagyságú terület (Hrsz.: 065/9, 14) Má mezőgazdasági területből Kb-Szab területbe kerül át vendégház építése és a szomszédos horgásztó szolgáltatás-fejlesztése céljából.

Ortofotó

17.5. Az Izsáki út mentén lévő 1,10 hektár nagyságú terület (Hrsz.: 029/3,8) Má mezőgazdasági területből Kb-Szab területbe kerül át lovarda fejlesztése céljából.

Ortofotó

18. Lőtér céljára szolgáló, meglévő területfelhasználás jelölése Kb-Lt jelű különleges, beépítésre nem szánt területként: a hozzávetőleg 10 éve működő létesítmény a Bócsai út mentén, a belterületől kb. 1,8 km-re található. A 200 m hosszú lőpálya területe 1,29 hektár.

Ortofotó

19. **Terepmotoros sport céljára a rekultivált kommunális hulladéktelep helyén fejlesztendő terület Kb-Ms jelű különleges, beépítésre nem szánt területbe sorolása:** a helyi motoros egyesület által 2030-ig erre a célra bérbe vett 2,64 hektáros, 0117/39/a helyrajzi számú terület a belterülettől kb. fél km-re Ny-ra található, megközelítése a Csatorna utca folytatásában lévő dűlőúton történik. A földtakarású hulladék-depóniát nem vehetik igénybe motorozásra.

Ortofotó

20. **Vízgazdálkodási területek kijelölése a készülő Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv és az előkészítés alatt álló vízvisszatartási projekt szerint:** Más mezőgazdasági terület helyett V jelű vízgazdálkodási területbe, vagy speciális, időszakos elárasztásra alkalmas mezőgazdasági területbe kerülnek a potenciálisan alkalmas területek

Potenciális záportározók és vízvisszatartó tavak Szanki igazgatási területén

Ortofotó – Bánó-tó Dong-ér mellett fekvő egykori medrének V vízgazdálkodási területbe sorolása. (A tó Jászszentlászló igazgatási területén is folytatódik, az ortofotó a szomszédos községet nem tünteti fel).

Ortofotó – Tímár, Mucsi és Szemerédi rét (Hrsz: 053 és 054 tábla) Mt-V területbe sorolása. A terület a Móricgát felőli határrészen, a Bócsa-Bugaci-csatorna mentén fekszik.

Ortofotó – Terbe rét (Hrsz: 027 tábla) Mt-V területbe sorolása. A belterületől É-ra fekvő területet a Dong-éri-főcsatornába lehet bekötni.

Ortofotó – Szanki tározó (Hrsz: 0113 tábla) V vízgazdálkodási területbe területbe sorolása.

Ortofotó – Rávai rét (Hrsz: 0124 tábla) Mt-V területbe sorolása. A terület a Bócsai út közelében található

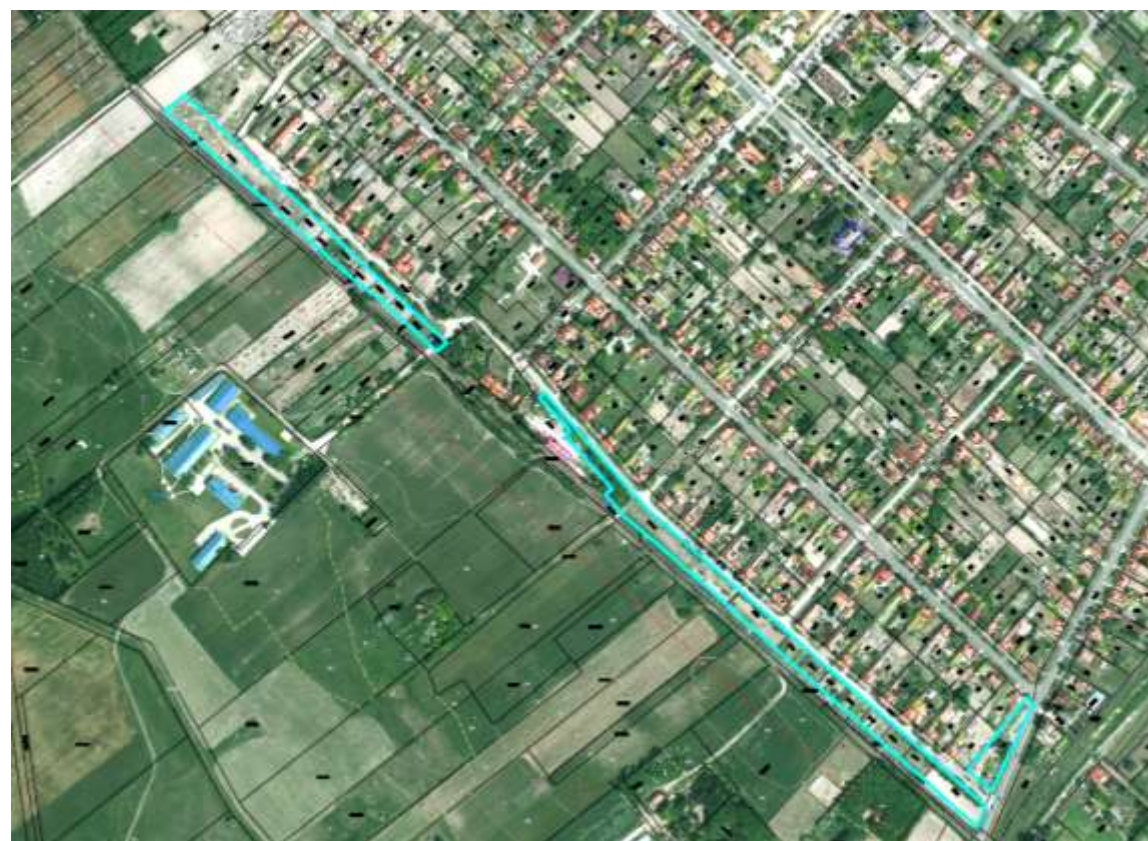

Ortofotó – Huber rét (Hrsz: 0194) Mt-V területbe sorolása. A terület a Bócsai út külső szakasza közelében található

21. Belterület zöldterületeinek változásai: Zkp közpark helyett **Mk** jelű kertes mezőgazdasági területbe kerülnek a belterület Ny-i szélén lévő, kertként művelt apró magánterületek (Hrsz.: 317/1,2; 641/1-10; 643; 686/15-23,26; 725/10,11; 727; 728).

Ortofotók

22. Lakóterületek változásai: a belterületől É-ra lévő zártkertekben a korábbi tervekben kijelölt lakóterületek nagyrészt megszűnnek, mert az új utcanyitás és közművesítés költségei miatt a telkek magas áron volnának csak kialakíthatók, amely kétségessé tenné piacképességüket. A tanyás jellegű fejlődést ugyanakkor biztosítja az új OTÉK életbe lépése, mely szerint a mezőgazdasági területen 6 % beépítettség lehetséges, a tanyákon, tanyás telkeken pedig 30 % lesz a megengedett beépítettségi mérték. A meglévő közművekkel, vagy azok fokozatos bővítésével jól ellátható területeken rentábilis lehet a lakóterület-fejlesztés. Rövid távlatban a Virág utca végén, középtávon a Mikszáth Kálmán utcában, hosszútávon a Virág utcától É-ra kialakítandó új utcákban valósulhat meg lakásépítés.

Ortofotó a jelenleg lakóterületként szabályozott, az új tervben viszont mezőgazdasági területbe visszakerülő településrészeiről

- 23. Településközpont** változásai: A község intézményei túlnyomórészt a települési tengelyt képező Béke utca mentén települtek. Jelenlétükkel vonzóvá vált az utca az üzletek, szolgáltatások nyitása szempontjából is, ezért a potenciális központ-képződési terület **Vt településközponti vegyes** kategóriába kerül (7,7 ha). A vegyes építési övezet a funkciók tág körét engedik meg az országos jogszabály szerint, viszonylag nagy beépítettségi mérték mellett.

Lakóterületből keletkező településközponti vegyes területek Ortofotón

A vegyes kategória térnyerését tervezői átgondolás támasztja alá. Az OTÉK a kistelepülések esetében releváns falusias lakóterületi kategóriában alacsonyban tartja a beépítettség megengedett mértékét (30 %), amely e miatt nem szolgál megfelelő építésjogi háttérként Szank központi funkcióinak bővítéséhez. Lehetne élni az OTÉK-nál megengedőbb beépítettségi előírás kérésével, azonban a kategóriához kapcsolódó gazdasági funkciók megjelenése nem kívánatos a falu frekventált utcáiban. Az Lk jelű kisvárosias lakóterület 60 %-ig beépíthető ugyan, tehát fejlesztésre alkalmas kategória volna, viszont a városias jelleg kevésbé illik rá a helyi viszonyokra. A vegyes kategória pontosan azt fejezi ki, amit Szank elérni kíván: a településszerkezeti szempontból fontos utcákban kaphassanak teret a nagyobb beépítettséget igénylő újabb funkciók, legyen támogatva építésjogi szempontból az intenzívebb telekhasználat, a több rendeltetési egységet magában foglaló épületek elhelyezése.

Kialakult funkcióbőség a Béke utcában és a Rákóczi Ferenc utcában: a piros funkció-beírások jelzik az intézményi rendeltetéseket és üzleteket.

A fenti ábrán színek jelzik a kijelölt vegyes területeket. A Béke utca és a Rákóczi utca mentén vonalmenti közterület-fejlesztéseket irányzott elő a Településfejlesztési terv: a kerékpáros-infrastruktúra bővül, nyitott-fedett közterek alakulnak ki, turisztikai programok valósulnak meg. Ésszerű lépés az utcákat kísérő teleksor vegyes funkcióban való szabályozása.

- 24. A szabályozás elvei:** a kialakult állapot figyelembevétele, egyszerűség és rugalmasság. Az övezeti kód betűjelei az új szabályozási tervben megegyeznek a rendeltetési kategória Fejlesztési tervi betűjeleivel. Legtöbb kategóriának csak egyféle övezete van, a falusias lakó (Lf) és településközponti vegyes (Vt) területfelhasználás viszont 2-2 féle építési övezetre tagolódik. Utóbbi felosztás alapját a szabálytalanul kialakult és a szabályosan tervezett beépítési jelleg megkülönböztetése képezi. A szabálytalanul kialakult építési övezetekben a beépítés módja többféleképpen megválasztható lesz az illeszkedés szempontjainak betartása mellett.

Szank lakóterületein általában oldalhatáron álló a beépítés, ritkábban előfordulnak zárt sorú szakaszok és ikres épületelhelyezés. Az egyes építési helyeken belül az általános szabályok betartásával (pl. épületek közötti telepítési távolság), és a HÉSZ egyéb előírásait is figyelembe véve (pl. előkert, kötelező építési vonal, a telek be nem építhető része) az épület elhelyezése szabadon választható meg.

A gazdasági és különleges területfelhasználáshoz a szabadonálló építési helyet társítja a HÉSZ, ezzel is csökkentve a szomszédosági konfliktusok kockázatát. A beépítésre nem szánt övezetekben általában 1,5 m-t kell elhagyni a telekhatároktól.

A minimális kialakítható telekterület minden építési övezetben csökken, a tapasztalatok

szerint igény van a kisebb telkekre a lakó, a vegyes, a gazdasági és egyéb területfelhasználás esetén egyaránt. A telekszélességre és telekmélységre vonatkozó megkötések ezzel párhuzamosan enyhülnek.

Az épületmagasságok meghatározása során a belterület településképi egységének megőrzése volt a legfőbb szempont, ezért a maximum-értékek 5,5 m és 7,5 m között vannak előírva a szabályozásban. A gazdasági és különleges övezetekben a funkcionális és technológiai szempontok az elsődlegesek, ezért ezekből az okokból a magasságot meg lehet emelni 18,0 vagy 25,0 m-re.

A beépítésre nem szánt övezeteket szintén a rendeltetést jelző betűjel különbözteti meg a tervlapokon. Bizonyos övezeteken belül alövezetek is kialakultak a sajátos használat miatt. A beépítésre szánt *építési övezetek* és a beépítésre nem szánt *övezetek* kötelezően előírt paramétereit a szabályrendelet nem az eddigi módon, normaszövegben rögzítve, hanem a 3. és 4. *melléklet* táblázatába rendezve, jól áttekinthetően közli. A szabályozási tervek jelmagyarázatában szintén szerepelnek az egyes építési övezetek fő előírásai.

10. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI JAVASLAT

Szank Településfejlesztési terve számos akcióterületet jelölt ki és településrendezést igénylő feladatot tűzött ki célul, melyeket a területfelhasználás és az övezeti előírások megállapítása során tervezési programként kellett figyelembe venni.

Területfelhasználás rendje

Szank igazgatási területe 7483,4 hektár nagyságú, melyből 168,3 hektár belterületként, 127,5 hektár zártkerti fekvésben, 7187,7 hektár külterületként nyilvántartott. Az igazgatási terület nagyjából téglalap alakú, fő szerkezeti elemei K-ÉK Ny-DNy irányúak. A község a szomszédos Jászszentlászlóval együtt a Kiskunmajsai Járáshoz tartozik, annak ÉK-i határán fekszik. Szank további településsel szomszédos: Bugac és Móricgát a Kiskunfélegyházi Járás, Bócsa és Tázlár a Kiskőrösi Járás része.

A **belterület** a járásszékhely Kiskunmajsa igazgatási határához közel helyezkedik el. A **zárkertek** a két egységet képeznek: egyik a belterülettől É-ra található (51,6 hektár), a másik pedig a Kiskunmajsa felőli határrészen (75,9 hektár). A külterület tanyás jellegű, a lakosság hozzávetőleg 15 %-ának külterületi a lakóhelye.

A népességszám évtizedek óta folyó lassú apadása ellenére a lakótelkek száma még növekedett is az utóbbi 2-3 évtizedben, mivel az egy háztartásban élők száma, az egy lakásra eső lakosság is csökkenő tendenciájú. A tartalék lakóterületek 2000 évi kijelölése viszont túlzott optimizmusnak bizonyult, felhasználásukra csak kis arányban került sor, az új terv jelentős területet visszaszorol a jelenlegi művelésnek megfelelő mezőgazdasági rendeltetésbe. A község több részén megmaradt a lehetőség a falusias jellegű otthonteremtésre, elsősorban a bontást követően megüresedő telkeken, másrészt a kijelölt *lakóterületfejlesztési* helyszíneken. Utóbbiak rövid távon 25 db, középtávon 15 db, hosszú távlatban 50 db telket foglalnak magukban.

A *gazdasági* területfelhasználások esetében elsősorban az Ipari Parkká bővülő Félegyházi úti kereskedelmi szolgáltató terület és a Kiskunmajsára vezető országút mentén régóta kijelölt kereskedelmi szolgáltató terület kínálkozik fejlesztési helyszíneként. A MOL Nyrt. Gázüzemben vannak tartalék területek: a Rendezési terv az „ipari terület” ingatlannyilvántartási besorolású telkeket ipari terület kategóriában szerepelteti. A belterülettől Ny-ra fekvő egyéb ipari bővítési terület a Tooltechnik Kft. számára nyújt fejlesztési lehetőséget.

Különleges major kategóriába került az összes meglévő állattartó telep és egykori tsz-központ. A beépítésre nem szánt különleges kategóriában, főleg mezőgazdasági és erdőterületben szerepel a község területének túlnyomó része, 96 %-a a jelenleg hatályos és az új tervben egyaránt. Az új tervben a beépítésre szánt terület mindössze 5,0 hektárral több, mint a jelenleg hatályos tervben. A művelt terület megőrzése révén jó eséllyel lehet számítani Szank **fenntartható fejlődésére**, amely a Fejlesztési terv egyik sarkalatos pontja.

Beépítésre szánt területek

Falusias lakóterület

A belterület túlnyomórészt ebben a sokoldalú kategóriában van szabályozva (134,8 hektár). A kijelölt kétféle övezet között a kialakult, illetve tervezett módon létrejött beépítési állapot jelenti a különbséget. A történetileg kialakult telekszerkezetű Lf-1 övezetben a meglévő beépítéshez illeszkedő beépítési mód megválasztható, a szervezett telekalakítással létrejött Lf-2 övezetben oldalhatáron álló építési helyen belül kell elhelyezni az épületeket. A telkenként elhelyezhető lakásszám az Lf-1 övezetben 3 db, az Lf-e-ben 2 db, azonban várhatóan továbbra is az egylakásos lakóépületek maradnak jellemzők. Az „Lf” kategória alacsony beépítettséget enged ugyan (maximum 30 %), és a megengedett legnagyobb épületmagasság (amely átlagértéket jelent) szintén visszafogott (4,5 m) de a mező- és erdőgazdasági és egyéb gazdasági tevékenység, valamint az értékesítésre termelő haszonkert is kapcsolódhat a lakásfunkcióhoz. Alapellátást nyújtó üzletek, intézmények szintén megengedettek ebben a kategóriában.

Településközponti vegyes terület

Intézményi, ellátási funkciók és lakások egyaránt elhelyezhetők 8 db rendeltetési egységig a Vt jelű területeken (összesen 22,8 hektáron), akár igen nagy beépítettséggel is (60 %). Egybefüggően ki van jelölve a Béke utca és a Rákóczi utca mentén húzódó községek központ, valamint a Halasi út menti telekcsoportok. A beépítés módja ennél az építési övezetnél is „kialakult” jellegű, illeszkedésre kötelezett, de egyben rugalmas.

Kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület

A Gksz jelű területek közé tartozik a Félégyházi út külső szakasza mentén elhelyezkedő Ipari Park, valamint a Kiskunmajsa felé vezető út K-i oldalán lévő, szintén külterületi teleksor. Az Arany János utcában lévő egykori Haladás tsz-major, részben bel-, részben a kapcsolódó külterületrészen, szintén ebben a kategóriában szabályozott. Az összesített terület 44,3 hektár.

Ipari gazdasági terület

A környezetre jelentős hatást gyakorló iparterület két telekcsoportot foglal magában, mindkettő a MOL Nyrt. bányászati tevékenységéhez tartozik: gázüzem, gázátadó és szakaszoló állomás a Kiskunmajsa felé vezető út Ny-i oldalán, valamint a gyűjtőállomás a belterületről Ny-ra. Kiterjedésük összesen 24,7 hektár.

Egyéb ipari terület

Ebbe az övezetbe a környezetére jelentős hatást nem gyakorló Tooltechnik Kft-telephely és bővítési területe tartozik összesen 3,9 hektáron.

Általános gazdasági terület

A Kiskunmajsai összekötőút mentén lévő terület a jelenlegi szabályozás szerint is ebben a kategóriában szerepel (2,0 hektár). Ez az építési övezet ipari és kereskedelmi-szolgáltató funkció fejlesztésére egyaránt alkalmas.

Különleges területek (beépítésre szánt kategóriában)

A különleges területek egy-egy sajátos települési funkciónak adnak helyet, a pozíciójukat és a méretüket a *speciális rendeltetés* nagymértékben meghatározza Szankon a következő különleges, beépítésre szánt területfelhasználások vannak jelen.

Országos Településrendezési és Építésügyi Követelményekben (OTÉK) szereplő különleges területek:

Nagykiterjedésű sportolási célú terület (**K-Sp**): a Félegyházi út mellett lévő önkormányzati telek (4,0 hektár).

Hulladékkezelő terület (**K-Hull**): a sportterület melletti telek D-i részén az önkormányzat inert hulladékkezelést végez.

Temető terület (**K-T**): a temető telkei tartoznak az építési övezetbe (2,2 hektár).

Mezőgazdasági üzemi terület (**K-Mü**): összesen 28,6 hektárt foglal el az igazgatási területen szétszórtan elhelyezkedő 8 db üzemközpont.

Egyéb helyi sajátosságot hordozó különleges területek

Turisztikai terület (**K-Tu**): 1,4 hektáron tervezi az önkormányzat a turisztikai funkciók telepítését (Félegyházi úton, a sportterület mellett).

Vízmű terület (**K-Vm**): 0,6 hektár kiterjedésű a községi vízműtelep.

Beépítésre nem szánt területek

Közlekedési terület: A közlekedési hálózatok leírását a 12. fejezet közli. A kerékpárút- és gyalogút-nyomvonalak nem képeznek önálló területi egységet. Szank Rendezési tervében *Közúti közlekedési terület (KÖu)* és *Egyéb közlekedési terület – vasút (KÖe)* egyaránt található.

Zöldterület: A zöld infrastruktúra hálózat, ezen belül a *Közparkok (Zkp)* leírását a 12. fejezet közli.

Erdőterület: Az erdőterületek Szankon tetemes nagyságban szerepelnek a Rendezési tervben az erdőtörvénnyel összhangban. Az összesen 3543,3 hektárnyi kijelölt erdőterület, nagyrészt állami erdő, az alábbi elsődleges rendeltetéseket tartalmazza:

Védelmi erdőterület (**Ev**) 450,0 hektáron.

Rekreációs erdőterület (**Er**) 0,8 hektáron (önkormányzati erdő a belterülettől K-re).

Egyéb erdőterület (**Ee**) 3092,5 hektáron, nagyrészt az igazgatási terület ÉNy-i felén.

Mezőgazdasági terület: A mezőgazdasági területeket az alábbi kategóriákban tartalmazza a Rendezési terv:

Kertés mezőgazdasági övezet – jellemzően a zártkerti fekvésű, szőlőművelésű „nadrágszj”-parcellák (**Mk**) 30,6 hektáron.

Általános mezőgazdasági övezet – jellemzően szántó jellegű telekcsoportok (**Má**) 1791,0 hektáron.

Általános mezőgazdasági övezet – jellemzően szántó jellegű, de vízgazdálkodási feladatot is ellátó, mélyebb fekvésű telekcsoportok (**Má-V**) 12,2 hektáron.

Tájgazdálkodási mezőgazdasági övezet – természetes gyepek jellegű (**Mt**) 1416,8 hektáron.

Tájgazdálkodási mezőgazdasági övezet – természetes gyepek jellegű, vízgazdálkodási feladatot is ellátó, mélyebb fekvésű földrészletek (**Mt-V**) 63,8 hektáron.

Vízgazdálkodási terület

A **V** jelű övezet az állóvizek, tavak, víztározók és nyílt csatornák medrét és parti sávját foglalja magában, a terület kiterjedése összesen 180,0 hektár.

Természetközeli terület

A **Tk** jelű övezet a mocsár és nádas művelési ágban nyilvántartott 90,9 hektárnyi területet foglalja magában.

Különleges területek (beépítésre nem szánt kategóriában)

A különleges területek egy-egy sajátos települési funkció helyszínei, a pozíciójukat és a méretüket a speciális rendeltetés nagymértékben meghatározza. Szankon a következő beépítésre nem szánt különleges területfelhasználások vannak jelen.

Egyéb helyi sajátosságot hordozó (beépítésre nem szánt) különleges kategóriák

Kiskun Emlékhely terület (**Kb-Eml**): 5,0 hektáros meglévő terület a belterülettől Ny-ra.

Lőtér terület (**Kb-Lt**): 1,3 hektáros meglévő terület a Bócsai út külső szakasza mellett.

Motorsport terület (**Kb-Ms**): 2,6 hektáros volt hulladéklerakó terület a belterülettől Ny-ra.

Szabadidős terület (**Kb-Szab**): a külterület 5 helyszínén meglévő és tervezett vendégházak, lovardák, egyéb szabadidő-eltöltési funkciók összesen 12,6 hektáron.

11. BIOLÓGIAI AKTIVITÁSÉRTÉK FENNTARTÁSA

Szank igazgatási területének felhasználása a hatályos szerkezeti terv szerint

Rendeltetési kategória	Belterület és csatlakozó beépítésre szánt terület (ha)	Külterület (ha)	Összesen (ha)	BIA szorzó	BIA érték
	233,5	7249,9	7483,4		39289,2
Beépített és beépítésre szánt	209,9	64,4	274,3		501,2
Kertvárosias lakóterület - KEL	4,7	-	4,7	2,7	12,7
Falusias lakóterület - FL	183,6	-	183,6	2,4	440,6
Településközpont vegyes terület - TV	5,0	-	5,0	0,5	2,5
Kereskedelmi gazdasági terület - IP	5,9	28,0	33,9	0,4	13,6
Általános gazdasági terület - Gá	-	2,0	2,0	0,4	0,8
Ipari gazdasági terület - IP	0,9	34,4	35,3	0,2	7,0
Különleges temető terület - T	2,2	-	2,2	3	6,6
Különleges sportterület - SP	4,0	-	4,0	3	12,0
Különleges turisztikai terület - TUK	1,4	-	1,4	1,5	2,1
Különleges termálfürdő - TeK	2,2	-	2,2	1,5	3,3
Beépítésre nem szánt	23,6	7185,5	7209,1		38787,0
Országos mellékút	6,3	14,7	21,0	0,6	12,6
Települési főút	2,3	9,0	11,3	0,6	6,7
Gyűjtőút	6,0	-	6,0	0,6	3,6
Vasút terület	2,3	6,8	9,1	0,6	5,5
Zöldterület (közpark) - KP	6,7	-	6,7	8	53,6
Erdőterület - E	-	2249,5	2249,5	9	20245,5
Mezőgazdasági terület - M	-	4801,7	4801,7	3,7	17766,3
Különleges Kiskun Emlékhely - Eml	-	5,0	5,0	3,2	16,0
Különleges szabadidős terület - ÖK	-	3,8	3,8	3,2	12,2
Vízgazdálkodás - tó, csatorna - V	-	95,0	95,0	7	665,0

Szank igazgatási területének felhasználása a fejlesztési terv szerint

Rendeltetési kategória	Belterület és csatlakozó beépítésre szánt terület (ha)	Külterület (ha)	Összesen (ha)	BIA szorzó	BIA érték
	231,3	7252,1	7483,4		51598,2
Beépített és beépítésre szánt	172,2	97,1	269,3		401,5
Falusias lakóterület - Lt	134,8	-	134,8	2,4	323,5
Településközpont - Vt	22,8	-	22,8	0,5	11,4
Kereskedelmi, szolgáltató - Gksz	6,4	37,9	44,3	0,4	17,7
Ipari gazdasági terület- Gip	-	24,7	24,7	0,2	4,9
Egyéb ipari gazdasági terület- Gipe	-	3,9	3,9	0,4	1,6
Általános gazdasági terület- Gá	-	2,0	2,0	0,4	0,8
Nagyterjedésű sportolási célú terület - K-Sp	4,0	-	4,0	3	12,0
Temető terület - K-T	2,2	-	2,2	3	6,6
Mezőgazdasági üzemi terület - K-Mű	-	28,6	28,6	0,7	20,0
Turisztikai terület - K-Tu	1,4	-	1,4	1,5	2,1
Vízműterület - K-Vm	0,6	-	0,6	1,5	0,9
Beépítésre nem szánt	59,1	7155,0	7214,1		51196,7
Országos mellékút - Köu-1	6,1	21,3	27,4	0,6	16,4
Helyi gyűjtőút - Köu-2	9,4	8,8	18,2	0,6	10,9
Vasút - Kőe	2,6	11,5	14,1	0,6	8,5
Kőzpark - Zkp	4,3	-	4,3	6,0	25,8
Védelmi erdő - Ev	-	450,0	450,0	9	4050,0
Rekreációs erdő - Er	-	0,8	0,8	9	7,2
Egyéb erdőterület - Ee	-	3092,5	3092,5	9	27832,5
Kertes mezőgazdasági terület - Mk	2,6	28,0	30,6	5	153,0
Általános mezőgazdasági terület - Má	31,9	1771,3	1803,2	3,7	6671,8
Tájgazdálkodási mezőgazdasági terület - Mt	-	1480,6	1480,6	7	10364,2
Vízgazdálkodási terület - V	-	180,0	180,0	7	1260,0
Természetközeli terület - Tk	-	90,9	90,9	8	727,2
Lőtér terület - Kb-Lt	-	1,3	1,3	3,2	4,16
Kiskun Emlékhely - Kb-Eml	-	5,0	5,0	3,2	16,0
Szabadidős terület - Kb-Szab	2,2	10,4	12,6	3,2	40,32
Motorsport terület - Kb-Ms	-	2,6	2,6	3,2	8,32

12. KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATOK HELYZETE, FEJLESZTÉSI JAVASLATA

A község helyzete és kapcsolatai a térségben

Szank község Bács-Kiskun vármegye keleti részén, a Kiskunmajsai Járásban található. A település a vármegyeszékhelytől 53 km, a járásközponttól pedig 9 km közúti távolságra helyezkedik el. A főváros 150 km-re É-ra érhető el Kiskunfélegyházán át az M5 autópályán. A település lakosainak száma 2211 fő volt 2020 év végén. A község a járásszékhelyhez, Kiskunmajsához erősen kötődik. Számottevő az ingázás, a foglalkoztatottak 20 %-a nem helyben dolgozik. A 2011-es népszámlálás szerint 319 fő más településre (főleg Kiskunmajsára) járt dolgozni, ugyanakkor 117 fő más településekről ingázott Szankra. Szankhoz **közúton** a nagyvárosok közül Kecskemét mellett Szeged is viszonylag közel esik, háromnegyed órán belül elérhető.

A közlekedési ágak közül az adottságok miatt **hiányzik a légi és vízi** közlekedés, és jelenleg szünetel a **vasúti** közlekedés. Az országos vasúthálózat legközelebb Kiskunmajsán keresztül érhető el.

A nyugatra fekvő 53-as és 54-es számú másodrendű főutak 25 km utazással közelíthetők meg mellékutakon.

Az 5404 jelű Bócsa-Kiskunmajsa összekötő út keresztülhalad Szankon. Délkeletre Kiskunmajsát lehet megközelíteni szilárd burkolaton. Északnyugatra, Bócsa felé az 5404 jelű út egy darabig elkeskenyedett aszfaltút, mely átvált földútba. Kiépítésével hozzávetőleg 10 km-rel rövidülne az 54-es főút (Soltvadkert) elérése, Bócsára a mostani 34 km helyett kb. 15 km-en belül lehetne eljutni. A Szank közigazgatási területére eső összekötő út település felőli szakaszára a felújítási terv elkészült.

A községet önkormányzati út köti össze délnyugatra Bodoglárral illetve észak-északkeletre az 5407 jelű útba csatlakozva Jászszentlászlóval és Móricgáttal.

Az 5404 j. út fejlesztésén kívül a kistérségi úthálózat szerkezetében, paramétereiben a jövőben változás nem várható, az utak szélessége a számított forgalomnagyságnak a távlatban is megfelelnek.

Országos úthálózat Szank környékén

A település úthálózata (lásd a T-3.1 tervlapot)

Országos úthálózati elemek

Országos utak **külterületi** szakaszának jellemzői

	építési terület szélesség	védősáv szélesség úttengelytől mérve	útkategória szerinti besorolás
5404 jelű út	kialakult	50 m	K. V. A

K. V. A – külterületi összekötő út „A” jelű környezetben (síkvidéken, épített környezeti korlátozások nélkül).

A Bócsa felé vezető útszakasz területének szélességét az Sz-1 szabályozási terv kibővítette az úttal szomszédos magánterületekből (leszabályozás).

Településszerkezeti jelentőségű egyéb külterületi utak

A külterületen jelentős kiszolgálóút a Bodoglár és a Móricgát felőli határút, melyeket néhány rosszabb minőségű szakaszon járhatóvá kell tenni. Szank É-i határrészén végighalad az Izsáki út, amely jelenleg is jól közlekedhető.

A település **belterületi** közúthálózatának gerincét az 5404. jelű országos közút átkelési szakasza képezi (*hálózatot lásd a T-3.4 tervlapon*).

A közutak tervezésére vonatkozó ÚT2-1. 201:2008 útügyi műszaki előírás az országos közutak kezelői számára kötelező, a helyi közutak tekintetében ajánlott, így a műszaki paramétereket ennek szellemében határoztuk meg.

Az OKA (Országos Közúti Adatbank) közzétett adatai szerint a számozott út 2020 évi forgalmát a közzétett adatok felszorozásával, 15 és 25 éves távlatra az alábbi táblázat és a T-3.2 tervlap valamint a T-3.3 tervlap tartalmazza.

ÚT2-1. 201:2008 útügyi műszaki előírás 4. 3. 3 pont, 4. 1. táblázat

	ÁNF 2037 [E/nap]	ÁNF 2047 [E/nap]	MOF 2047 [E/óra]
Béke utca (5404 jelű út)	794	927	112

ÁNF - átlagos napi forgalom

E/nap - egységjármű (szgk-ra átszámított) / nap

MOF - mértékadó óraforgalom (0,12xÁNF)

Fenti értékből látható, hogy a 2x1 forgalmi sáv hosszú távon is megfelelő lesz, a forgalom többszörös növekedése esetén merülhet ki a keresztmetszeti kapacitás (a MOF maximális értéke 1800 E/óra).

Belterületi gyűjtőutak jellemzői

utca neve	útkategória	beépítési szélesség (m)	burkolatszélesség meglévő/tervezett (m)	járda
Béke utca	B.IV.b. C	26,30-27,80	6,50	kétoldali
Halasi utca	B.V.c.B	22,80-24,60	6,00	egyoldali
Rákóczi Ferenc utca	B.V.c.B	19,20	3,50/6,00	kétoldali
Árpád utca	B.V.c.B	18,20	3,50/6,00	kétoldali
Küküllő utca	B.V.c.B	18,10	6,00	kétoldali
Izsáki út	B.V.c.B	18,30	-/6,00	-
Virág utca	B.V.c.B	18,40	5,00/6,00	kétoldali

A felmért geometriai adatok és a távlatra számított forgalom nagyságát tekintve megfelelő a meglévő úthálózat, az útburkolatok minősége a lakóutcákban elfogadható, ütemezett felújításuk tervezendő. Távlatban minden utcát szilárd burkolatúra kell kiépíteni.

Az új lakóutcák szabályozási szélessége kétoldali beépítés esetén legalább 16,00 m az Sz-2 szabályozási tervben.

A belterületi **kiszolgáló utak** kialakult közterület-szélessége elegendő, a burkolat szélesítésére javaslatot adnak az út-mintakeresztmetszvények tervlapjai a tervezett fasorokat és csapadékvárkokat is figyelembe véve (*lásd a T-3.5 tervlapot*).

Kiszolgálóutak leszabályozását két helyszínen irányozza elő a Rendezési terv:

Árpád utca K-i végén kijárt út leválasztása magántelkekből, az érintettek egyetértésével (Sz-2 tervben).

Az Árpád utca folytatásában az Emlékhely dűlő felé vezető útszakasz leszabályozása (Sz-1 tervben).

A községi kiszolgáló utak hálózatának kiépítettsége majdnem teljes. Távolabban minden utcát szilárd burkolatúra kell kiépíteni, 16 m vagy nagyobb szabályozási szélesség esetén 6,0 m szélességű útburkolatot kell kialakítani, keskenyebb szabályozási szélesség esetén 4,0 m széles vegyesforgalmú út építendő. Az útburkolatok minősége a lakóutcákban nem mindenütt megfelelő, felújításuk indokolt.

Parkolás

Szankon a meglévő intézmények, üzletek, vendéglátóhelyek parkolási igénye általában közterületen, teljeskörűen biztosított. Sajátos és kedvező adottság a község elnyújtott, vonalmenti központja. A Béke utca intézményekkel és üzletekkel beépített szakaszain párhuzamos vagy merőleges felállással lehet parkolni.

Parkoló járművek a Béke utcának a Polgármesteri Hivatal előtti szakaszán

Nagyobb kiépített parkolófelület: Általános Iskola mellett

Az OTÉK 42. § (2) bekezdése feljogosítja a HÉSZ-t, hogy bizonyos esetekben felére csökkentse az egyébként előírt gépjárműelhelyezési mennyiséget. A tervben kijelölt Vt településközponti területen belül a fent említett kedvező közterületi parkolási lehetőségek miatt célszerű élni ezzel a lehetőséggel a nem lakáscélú rendeltetés esetén. Indokolja ezt az előírást az a körülmény is, hogy a Vt területek a településen belül a fő közlekedési hálózati elemek (országos közút, települési gyűjtőutak) mentén helyezkednek el (ld. következő oldali ábrát), melyek átlagos napi forgalma a 2047 évi prognózis szerint sem emelkedik 1000 E/nap érték fölé (ld. T-3.3 tervlapot). Az autóbusz megállók rágyaloglási távolsága rövid, számítani lehet az intézmények és üzletek tömegközlekedéssel való megközelítésére.

Vt településközponti terület viszonya a tömegközlekedési megállókhöz és fő közlekedési hálózathoz

A járművek elhelyezésére és a szükséges parkolóhelyek számának meghatározására a Vt területeken kívül minden övezetben az OTÉK 42. § és 4. melléklet előírásai vonatkoznak. A HÉSZ az országos előírások hiányában egyedileg szabályozza a lakásonként szükséges 1-1 db járműelhelyezést. A tervezett építmények járműveit minden esetben saját telken kell elhelyezni.

Az intézmények környékén a hiányzó kapacitást elsősorban leállósávval lehet pótolni, egyidejű fásításról is gondoskodva. A kapubehajtók előtt és mellett vízáteresztő burkolattal, vagy kőszórással kell a porképződést csökkenteni.

Üzemanyagöltő állomás

A község külterületén egy üzemanyagöltő állomás található, a Béke utcán (5404 jelű út), a Bócsa felőli irányban. A kút kapacitása a jelenlegi igényeket ki tudja elégíteni.

Közösségi közlekedés

Szank nem rendelkezik helyi autóbuszvonalakkal, jelenleg csak az átmenő forgalmú és a céljártató helyközi autóbuszok biztosítják a tömegközlekedést, melyek megállói az alábbi helyeken találhatóak:

- Szank, Tázlár úti iskola (-)
- Balodh dűlő (- / csak V)
- Hoffer dűlő (T / csak V)
- Pozsár tanya (T / V)
- Szank, Benzinkút (T / V+P)
- Szank, iskola (V+P+Ö)
- Szank, autóbusz-váróterem (V+P+Ö)
- Szank, Halasi u. (Magyar Zoltán u.) (T / V)
- Szank, Kriván tanya (T / V)
- Szank, Halasi u. (T / V)
- Szank, Petőfi u. (T / V)
- Szank, Szőke tanya (- /T)

(V) váró, (P) peron, szilárd burkolat, (Ö) buszöböl, (T) csak megállóhely tábla

Nagy távlatban minden megállóhelyen a teljes kiépítettség javasolt.

A települést a Volánbusz Zrt. 5 db viszonylata érinti:

Kiskunfélegyháza – Jászszentlászló - Szank	5264
Kiskunfélegyháza – Kiskunmajsa - Szank	5265
Kiskunmajsa – Szank - Bugac, Erdészet	5274
Kiskunhalas – Bodoglár - Szank	5276
Kiskunhalas – Kiskunmajsa - Szank	5281

Gyalogos és kerékpáros-közlekedés

Külön kialakított **gyalogútvonalak** Szankon nincsenek. A javasolt út-mintakeresztszelvények előirányozzák a járdák szélesítését, kiépítését. A „korzó”-jellegű gyalogos felületek iránt növekvő az érdeklődés. Az intézmények előtti szakaszokon időjárás elleni védelemre is gondolni kell esőtetők, napvitorlák felszerelésével.

Az alföldi településekre jellemzően belterületen magas a közlekedők között a kerékpárosok aránya. A község közigazgatási területén önálló vonalvezetésű kerékpárút húzódik az 5404 jelű út északi oldalán. Felújítást és a szolgáltatások bővítését igényli. Kerékpáros-pihenőhely létrehozása is javasolt, közpumpával, vízvételi hellyel, szervíz-eszközök hozzáféréssel, fásítással. A klímaváltozás és a járványhelyzet miatt az ilyen „zöld községközpont” projekt szerencsésen találkozhat a lakosság igényeivel.

Kiskunmajsa irányába önállóan vezetett kerékpárút kiépítése javasolt a közút mellett. Elsősorban a biztonságos hivatásforgalom szempontjából szükséges az önálló nyomvonal létrehozása. Kiskunmajsán át további települések is elérhetők lesznek. A nyomvonal turisztikai szempontból is érdeklődésre tarthat számot, javítva a meglévő attrakciók elérhetőségét.

A rendezési terv tovább viszi ezt a gondolatot a **gyalogos-kerékpáros turisztikai túraútvonal** kijelölésével. Mezőgazdasági utak kerékpárral is járhatóvá tételét indítványozza a Fejlesztési

terv a belterületről két irányban indulva, ezeket a Kisasszonydűlő külterületrészen körré összekapcsolva, illetve Móricgát felé tovább vezetve.

A járhatóság érdekében egyes szakaszokon a földutak megerősítése is indokolt, frekventáltabb szakaszokon murvás vagy mulcsos felületképzés alkalmazható.

Fizikai vagy mechanikai stabilizációval meg lehet erősíteni, illetve profilozással kerékpározhatóvá kell tenni az érintett földutakat, és az útpálya vízvezetéséről gondoskodni kell. Fontos az így kialakított utak rendszeres, tervszerű karbantartása karbantartási útmutató alapján. A pályaszerkezetet a becsült forgalomra kell méretezni. Ajánlott az e-UT 03.01.13-2008 Mezőgazdasági utak tervezési előírásai című tervezési útmutató használata.

Az építendő út pályaszerkezete tervezési osztálytól függően lehet például:

- Kötőanyag nélküli,
- Hengerelve tömörített 20-45 cm vastag folytonos szemeloszlású zúzottkő, kohósalak,
- Hengerelve tömörített 25-50 cm vastag bontott anyag (pl: darált beton),
- Hidraulikus kötőanyaggal 15-20 cm vastag CKt alaprétegen 4-5 cm aszfalt.

Csomópontok

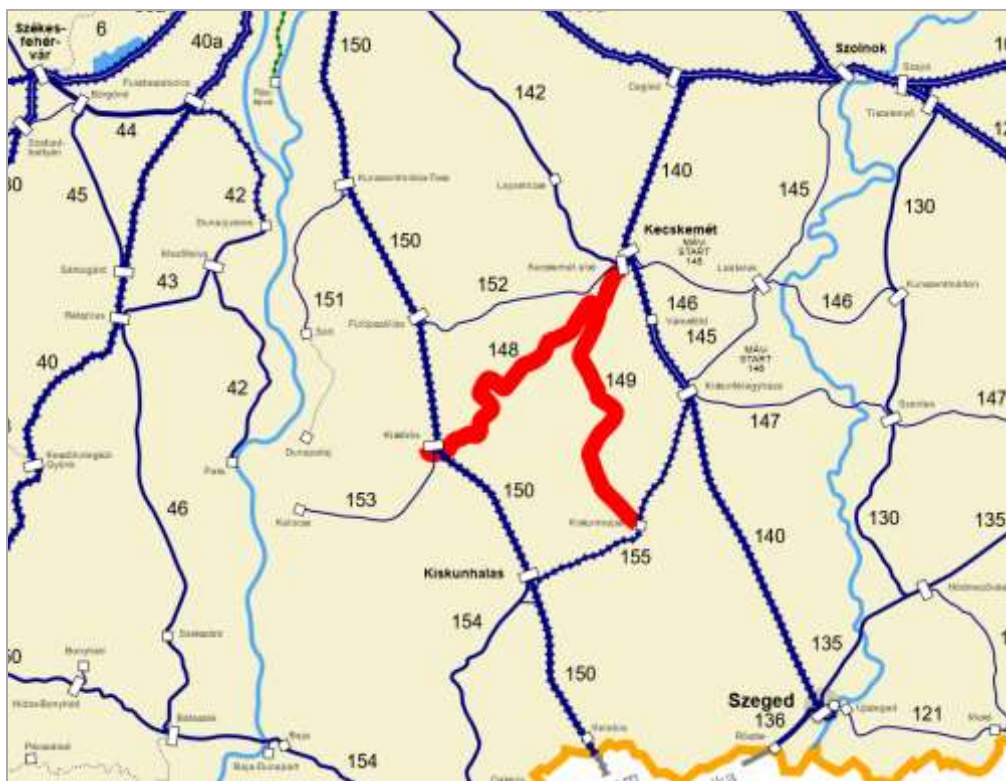
A meglévő közúti csomópontok kiépítése a község közigazgatási területén a forgalmi igényeknek megfelel. A község közigazgatási területén egy darab jelentősebb közúti csomópont található, a Béke és Halasi út keresztezésében.

Keresztszelvények

Az egyes útfajták mintakeresztszelvényét, kialakítását és területigényét külön tervlap (T-3.2) tartalmazza.

Vasúti közlekedés

Szank környékének vasúti hálózatai

A településnek nagyvasúti érintettsége nincs. A Kecskeméti kisvasút 149-es számú Kecskemét–Kiskunmajsza vonala halad keresztül a településen, mely keskeny nyomtávú. A személyszállítás 2009 óta szünetel a vonalon. Szankot az megállóhelyek érintik:

- Szanki tanyák mh.
- Soltvadkerti út mh.
- Szank mh. (korábban állomás)

A településen 3 db biztosítás nélküli, csak táblával jelzett szilárd burkolatú vasúti átjáró található, kettő az 5404 jelű úton található egy pedig a Vörösmarty utcáról ágazik le. A kisvasút elsősorban turisztikai célú használatára különböző elképzelések ismertek (turisztikai vasút, hajtánypálya) de egyik változat sem valósult meg mindezekig.

13. ZÖLD INFRASTRUKTÚRA HELYZETE, FEJLESZTÉSI JAVASLATA

Szank község a Kiskunságban, Kiskunmajstól 8 km-re, az Alföld Duna-Tisza közeli részén helyezkedik el. A település agrárjellegű, a szanki lakosok többsége állattenyésztésből és földművelésből él. A mezőgazdaság mellett a község életét jelentősen befolyásolta a kiskunsági földgáz- és kőolaj-kincs feltárása, melynek Szank volt a kiindulópontja 1964-ben.

A település zöldfelületi rendszere

Az 5404-es számú közútról, Kiskunmajsza irányából beérkezve a településre, a jelentős szélességű zöldsáv két oldalán található a község közparkjai, melyek a belterület legnagyobb összefüggő, kezelt zöldterületét alkotják. A belterületi zöld infrastruktúra fontos elemei az intézménykertek, utcafásorok, út menti zöldsávok, és a lakóházak kertjei.

A külterületen a kiterjedt erdők, mezőgazdasági területek, tanyák, s az ide vezető utak fásítása egészíti ki a zöldfelületek rendszerét. A kül- és belterületi hálózat elemeinek sikeres összekapcsolódása esetén jön létre az az infrastruktúra, melynek hatása a következő:

- ökológiai szempontból befolyásolja a helyi klíma alakulását, a levegő szennyezettségének mértékét,
- szerepe van a por- és zaj elleni védelemben, meghatározza a település környezetének minőségét,
- befolyással van a lakosság közérzetére, ez mellett meghatározó a település arculatában, és szerkezeti tagolásában.

Szank főutcájának közparkjai gondozottak. Növényállományukat vegyes nemzetségű egyedek alkotják, melyek növényzete mind korban, mind állapotban, valamint a növényzet mennyiségében és minőségében különböznek. Az *utcák fásítása* is változatos képet mutat. Jellemző a legtöbb helyen gondozott zöldsáv, a vegyes növény kiültetés. A fásítás a település központtól kifelé haladva szakaszos, szórt, vagy elmaradt.

Közhasználatú zöldfelületek

Magyar Történelmi Emlékút és Pihenőpark

A település legnagyobb összefüggő, minden korosztály számára elfoglaltságot, elvonulást biztosító parkja. A feltáró sétautak mellett kapott helyet 10 fafaragó 23 tablóképe, mely nemzetünk történetének nagy pillanatait mutatja be a honfoglalástól napjainkig. A tér közepén kialakított vizes medence körül padok sorakoznak. A terület nyugati részén kapott helyet a több korosztály számára elkülönítetten kialakított játszótér. A legkisebbek játszóhelye alacsony kerítéssel körbevett, az út túloldalán lévő játszóvár, hinta, csúszda, stb. az idősebb gyerekek számára készült. A park növényállománya is jelentős: több nemzetség, jelentős korú növényei, egyebek közt juhar, csörgőfa, kőris, hárs, vérszilva biztosítják a terület árnyékoltságát.

Magyar Történelmi Emlékút és Pihenőpark

A tér csobogója

A legkisebbek játszóhelye

Játszóvár

Hinta

Egy a tablóképek közül

Parkrészlet

A park Béke utca felőli zöldsávjában, a légvezeték figyelembe véve, gömb koronájú növényekkel történt a fásítás.

Jövőbeni feladat:

- a játszótér minden felszerelésének rendszeres felülvizsgálata
- új játszószer kihelyezése vagy meglévő cseréje csak EU szabványoknak megfelelő eszközre történhet
- növények folyamatos ellenőrzése, karbantartása

Béke utcai közpark – Reál áruház előtti terület

Több emlékmű és kopjafa kapott helyet a téren: az aradi vértanúkra emlékeztető márványtábla, az 1848-1956-1989 kopjafái, a Milleniumi emlékmű, az örökmécses, valamint egy Szent István szobor. A tér gondozott, változatos növényfajtaegyedek alatt parkbútorok – padok, hulladékgyűjtők – kihelyezése történt. Növényei: hárs, kőris, fűz, thuja, fenyőfélék, tiszafa, az egyes emlékhelyek burkolatát változó habitusú és fajtájú cserjék szegélyezik.

1848-1956-1989 emlékmű

A Milleniumi emlékmű

Jövőbeni feladat: növények és parkbútorok folyamatos ellenőrzése, karbantartása

Béke utcai közpark és Takarékbank előtti terület

A bank előtti tér

Sétaút a téren

Széchenyi emlékmű

A bank előtti tér közepén egy csobogó kapott helyet, melyet alacsony cserjék és évelők szegélyeznek: yucca, levendula, rózsza, stb.

A Béke és Rákóczi Ferenc utca kereszteződésénél, a burkolatok megnövelésével kialakított kis téren kapott helyet a Széchenyi emlékmű, mely Kalmár Márton szobrászművész alkotása.

A mögötte lévő téren vezető sétaút lombos fák és örökzöldek között vezet. Növényei: fenyő, hárs, thuja, nyír, kőris. A burkolat mentén néhány pad is elhelyezésre került.

Jövőbeni feladat:

- növények és parkbútorok folyamatos ellenőrzése, karbantartása
- a Széchenyi emlékmű keskeny virághelyeinek beültetése

Béke utca – Rákóczi Ferenc utcai köztér

Világháború hősi emlékmű

A tér közepén elhelyezett obeliszk az első világháborúban frontra indulóknak állít emléket, majd felkerültek rá a II. világháborúban elesettek nevei is. Jelenlegi formában 1989 óta áll, ekkor került fel rá a turulmadár. Oszlopos gyertyán, magnolia, gleditsia, levendula, rózsza díszíti a teret, a burkolat szélén kopjafák kaptak helyet. Gondozott.

Egyéb, jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények

Templomkert

A templomkert fenyői

Templom előtti utcafásor

A Magyarok Nagyasszonya katolikus templom 1905-ben épült. A templomkert három oldalán felállított 15 stációs kálváriát a szanki fafaragó-tábor résztvevői készítették. Az utcafasor Acer saccharinum, a kertben több Pinus nigra, Thuja, évelők és cserjék alkotják a növényzetet. Gondozott.

Temető

Burkolt út vezet a ravatalozóhoz, gondozott a temető. Fenyő kisebb csoportokban, lombos fa a bevezető út egy szakaszán, és véletlenszerű csoportokban található a területen. Hiányzik a térhatáron megjelenő cserje, a bevezető út melletti, egységes nemzetségből álló fasor, a ravatalozó környezetének növénytelepítése, valamint a bővítési terület előfásítása.

Jövőbeni feladat: bevezető út és ravatalozó környezetének kertészeti kiviteli terv alapján történő növénytelepítése, telekhatáron cserjetelepítés. A temető ÉK-i oldalán lévő, jelenleg funkció nélküli terület kertészeti engedélyezési és kiviteli terv alapján közparkként hasznosítandó.

Sportterület

A Halasi út és a Dong-éri csatorna között, a település DK-i részén található a község sportterületei, sportlétesítményei: focipálya, a Skate-park, ahol a gördeszka-roller-BMX pálya várja a sportrajongókat a Zank Vezér sportszálló és tekecsarnok szomszédságában.

Közüntézmények kertjei

Az intézménykertek a település zöldfelületi rendszerének szerves részét képezik. Fontos az udvarok árnyékoltságának biztosítása, valamint a játszótéri – és sportfelszerelési eszközök, és növényzet rendszeres ellenőrzése, karbantartása.

Fasorok, utakat kísérő zöldsávok

A zöldfelületi rendszer kialakításakor ökológiailag összekapcsolható zöldfolyosók létrehozására kell törekedni. Ennek nélkülözhetetlen elemei az utakat kísérő zöldsávok és fasorok. Szerepük nemcsak az egyes zöldfelületi elemek összekapcsolásában van, de kondicionáló és biológiai értékük is fontos.

Zöldsávok: Elsősorban a Béke utca és néhány, azt keresztező utca zöldsávja jelentős szélességű, változatos, szórt vagy hiányos növénytelepítéssel.

Fasorok: A település növényállományának összetétele a helyi klimatikus viszonyoknak többnyire megfelel, de eltérők korban és egészségi állapotban. A zöldsávok növényzete sok helyen a lakók által telepített növényekből áll, hiányzik az egységes fasor és folyamatosság, ugyanakkor a szélesebb zöldsávok növényzete szakaszosan ugyan, de terv szerinti növénytelepítést mutat.

Néhány utca fásítottsága és növényállománya:

- Béke utca, katolikus templom előtti zöldsávban: Acer saccharinum
- Béke utca, Magyar emléktűt és pihenőpark: járda melletti zöldsávban gömb koronájú növények, a piacnál platánsor, a Rákóczi Ferenc utcában hárs, Mikszáth K. utcai gömbkőris, Polgármesteri hivatal előtt hárs fasor található.

Jövőbeni feladat: Az utcafásorok tervezésénél meghatározó a közművesítés, ezért a közműépítésekkel összhangban és egy időben, kertészeti engedélyezési terv alapján kell a környezeti viszonyoknak megfelelő, iskolázott faiskolai növényekkel, a fasorokat telepíteni.

Fásítható utcák a teljesség igénye nélkül a következők: Kossuth utca, Árpád utca, szakaszosan bármelyik utca, de elsősorban a Béke, Szép, Virág, Küküllő utcák. A telepítést az összes közmű figyelembevételével kell tervezni.

Belterületi zöldterületek fejlesztési lehetőségei, változásai

Közpark funkcióra kijelölt, és egyéb fejlesztési területek

Az Árpád utca végén közpark funkcióra kijelölt terület mélyfekvésű, ezt a hasznosításkor figyelembe kell venni. A Fejlesztési terv szerint „Szank története a kunok meglepedésével kezdődik. Az egykori növényzet jelentősen eltért a jelenlegitől. A falu zöldfelületeinek fejlesztése, úgy a fasorok és közparkok, mint az intézménykertek a középkorinak megfelelő kiültetést kaphatnak, ezzel illeszkedhetnek a kun hagyományokhoz és egyedi településképi imázst teremthetnek”. Az Árpád utcai park mintát adhatna ehhez a telepítési módhoz.

Kialakítható közpark terület található még a sportteleppel és tervezett rendezvényházzal szemben a Dong-ér partján.

Az Árpád utca K-i végén van a lovarda-fejlesztési terület, melyet már részben használatba vett a helyi egyesület. Gyalogos és lovas sétautak, valamint pihenőhelyek kialakításával, a település kiránduló ligete lehet a jövőben, ahol iskolai foglalkozások és egyéb rendezvények lebonyolítása is megvalósulhat. A terület egy része erdőművelés alatt áll, ezért a terveket minden esetben egyeztetni kell az illetékes hatósággal. Építészeti szempontból a terület nem minősül erdőnek. A szabadtéri pihenésre kialakítható kisebb tó, körülötte sétány térbútorokkal, futókör, felnőtt sport és gyerek játszótér kialakítása is megvalósítható, e mellett gyepes és homokos röplabda, tollaslabda, egyéb pályák is helyet kaphatnak a területen.

Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Stratégia keretében folyamatban lévő projekt, mely szerint Szank részeseülhet a Duna-völgyi Főcsatornából származó vízutánpótlásból, lehetővé teszi a belterülethez kapcsolódó távlati fejlesztési terület, a Pihenőpark megvalósítását. A terület az országos ökológiai hálózatba tartozik, nagyrészt legelő és rét művelésű. A fejlesztés a természetvédelmi szempontok figyelembevételével lehetséges, egyeztetve a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságával. Cél az is, hogy a jelenlegi éghajlati és talajviszonyokhoz alkalmazkodva a lehető leghitelesebb középkori jellegű tájkert alakuljon ki.

A középkori tájjelleg felidézése az intézmények és a turisztikai látványosságok kertjeiben is kívánatos. A település az Árpád korra visszanyúlóan kun emlékeket őriz, ennek egyik megvalósult látványossága a Kiskun Emlékhely. A 2019 nyarára elkészülő emlékpark a kunok magyarországi megtelepedésének és jelenlétének állít emléket, Szank vezér egykori szálláshelyén.

A leírások szerint kezdetben a gabonafélék, a kolostori birtokok megjelenésével pedig a kert és szőlő ültetvények is megtalálhatók már ebben az időben. Káposzta, gyümölcs, nagyszámú fűszer- és gyógynövény mellett a virágok: rózsza, büdöske, porcsin, körömvirág is fellelhető az irodalom szerint.

A fejlesztési területek növénytelepítésénél nem kell feltétlenül az egységes fasor kialakítására törekedni, mint az utcafásoroknál, - kivéve egy-egy sétány vagy futókör szakaszt -, itt már ligetes, vegyes telepítés is elfogadott. Fák, cserjék telepítésénél az éger, vadkörte, kőris, gyertyán, mezei juhar, galagonya, ribiszke, fagyal megfelelő fajtái javasoltak, míg évelőági kiültetésnél a fűszer-és gyógynövények is megfelelő díszítőértékkel bírnak.

A tájidegen és idegenhonos fák telepítése nem javasolt, hiszen a számukra nem megfelelő környezetben nevelkedő fák felborítják a helyi ökoszisztémát, ráadásul nagyobb arányban pusztulnak el.

T-4 alátámasztó tervlap részlete – Belterület zöld infrastruktúra

A település zöldfelületi rendszerének fejlesztésekor a jelenleg mozaikosan elhelyezkedő zöldfelületi elemek lineáris összekapcsolására kell törekedni. A meglévő zöldfelületi adottságok felhasználásával, és fejlesztésével olyan rendszer kialakítása a cél, mely a lakosság és a természet javára egyaránt szolgálhat, s a használati érték növelése mellett lehetőséget nyújt a környezeti ártalmak csökkenésére is.

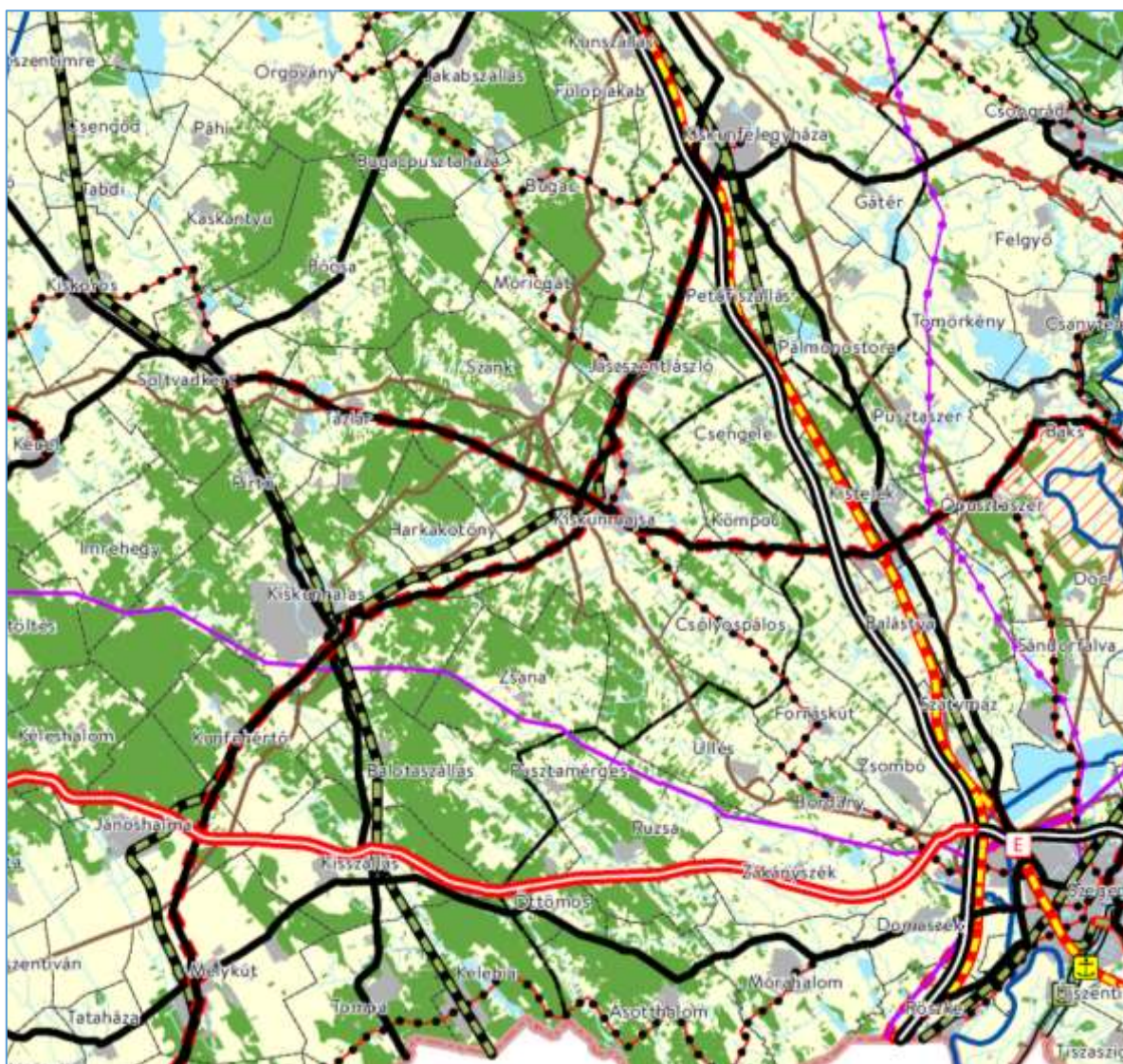
14. TERÜLETRENDEZÉSI KÖVETELMÉNYEK ÉS ÖSSZHANG

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021.(VII.15.) Korm. rendelet (továbbiakban: **R.**), 1. melléklet 3.c) pontja értelmében a tervezés megalapozására a „területrendezési követelmények” vizsgálandók. A 2. melléklet 1.2h) pontja szerint a megállapított követelményekkel való „összhang igazolása” az alátámasztó munkarész kötelező eleme. Jelen fejezet ezeknek az előírásoknak tesz eleget.

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban OTrT), valamint a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) Kormányrendelet (továbbiakban MVM rendelet) rendelkezik az ország területeinek használati módjáról és szabályairól.

Településszerkezeti változások összefüggéseinek vizsgálata az OTrT országos szerkezeti elemeivel

Szank Község Magyarország Szerkezeti Tervében

Jelmagyarázat kivonata:

Országos területfelhasználási kategóriák

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
	Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
	Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszhető repülőtér (meglévő)
	Országos kerékpárútvonal
	Országos kikötő (meglévő)
	Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

	Atomerőmű (meglévő)
	Atomerőmű (tervezett)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	Földgázszállító vezeték (meglévő)

Szank Fejlesztési terve az OTrT jelenleg érvényes szerkezeti elemeit **magában foglalja**. Ezek az elemek a következők:

Meglévő nagynyomású nemzetközi és hazai szénhidrogén-szállító vezetékek:

- 310. számon nyilvántartott Szank – Kiskunmajsa – (Üllés)
- 311. számon nyilvántartott Zsana – Kiskunmajsa – Szank
- 312. számon nyilvántartott Szank – Bugac – Városföld
- 313. számon nyilvántartott Szank – Bugac – Városföld
- 329. számon nyilvántartott Szank – Soltvadkert – Kalocsa – (Fadd – Szekszárd)
- 330. számon nyilvántartott Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – (Báta – Maráza – Pécs)
- 335. számon nyilvántartott Városföld – Bugac – Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – (Báta)

Országos területfelhasználási térségek

Az ország szerkezeti terve Szank területét túlnyomórészt a tényleges felszínborítottságnak és kialakult használati módnak megfelelően sorolja be erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vízgazdálkodási és települési térségbe. *Az OTrT területfelhasználási térségei és a település Fejlesztési terve közötti megfeleltetést nem kell igazolni.*

Országos övezetekkel való összhang vizsgálata

Az OTrT **országos övezetekkel** való összhangot igazolni szükséges. A törvény szerint ezek az övezetek a következők (a Szankon relevánsak kiemelve):

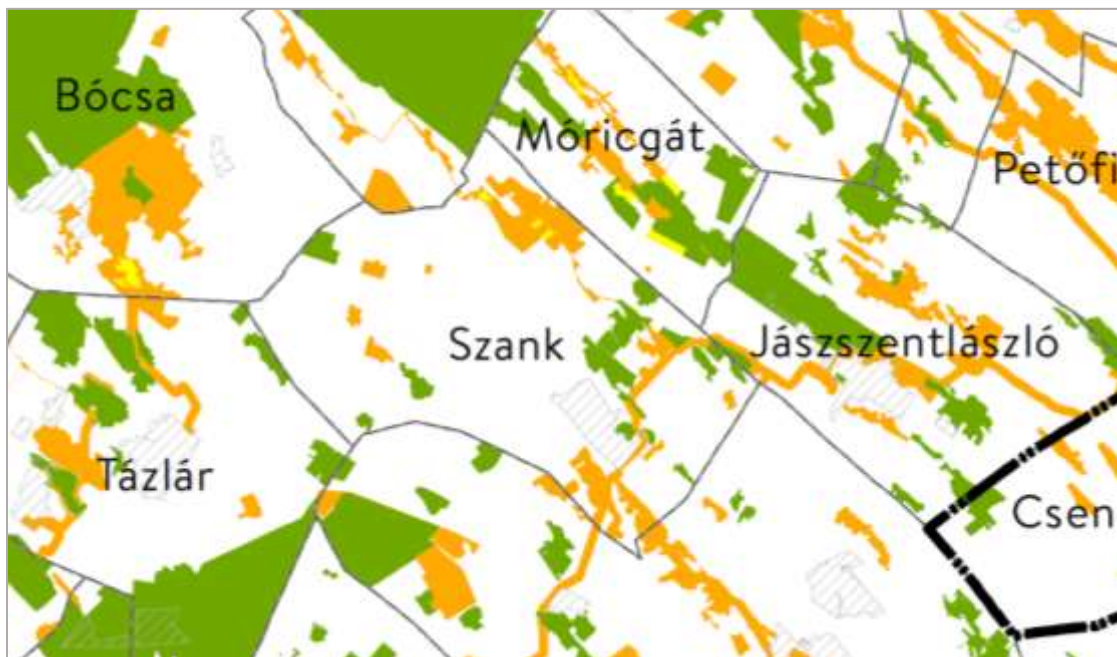
„**19. § (1) Az országos övezetek a következők:**

- 1. ökológiai hálózat magterületének övezete,**
- 2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete,**
- 3. ökológiai hálózat puffertérületének övezete,**
4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
5. jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
- 6. erdők övezete,**
- 7. erdőtelepítésre javasolt terület övezete,**
- 8. tájképvédelmi terület övezete,**
9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
- 10. vízminőség-védelmi terület övezete,**
11. nagyvízi meder övezete,
12. VTT-tározók övezete,
13. honvédelmi és katonai célú terület övezete”

Az **országos ökológiai hálózat** kiterjedését a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) adta meg 2021. januárban. Az Igazgatóság adatállományában nagyobb területek szerepelnek a hálózatban, mint az OTrT kihirdetett tervlapján. A Településterv a KNPI adatsorát vette át.

Magterületbe jellemzően a mélyebb fekvésű gyepek tartoznak a Bócsa-Bugaci-csatorna mentén. Bócsáról is átnyúlnak kisebb területrészek Szank igazgatási területére. Az **ökológiai folyosók** a mozaikosan elhelyezkedő természetes állapotú területeket hálózattá szervezik. Szankon a csatornapartok összefüggő gyepeit jelölték ki folyosóként. A **puffertérületek** szintén lehetővé teszi a természetes élőhelyek közötti biológiai kapcsolatot fenntartását. Szankon csak néhány kisebb területfolt látja el ezt a feladatot. Az alábbi ábrák az OTrT és a KNPI adatok összevetésére szolgálnak. A megfeleltetés alapjául a KNPI adatokat vettük figyelembe.

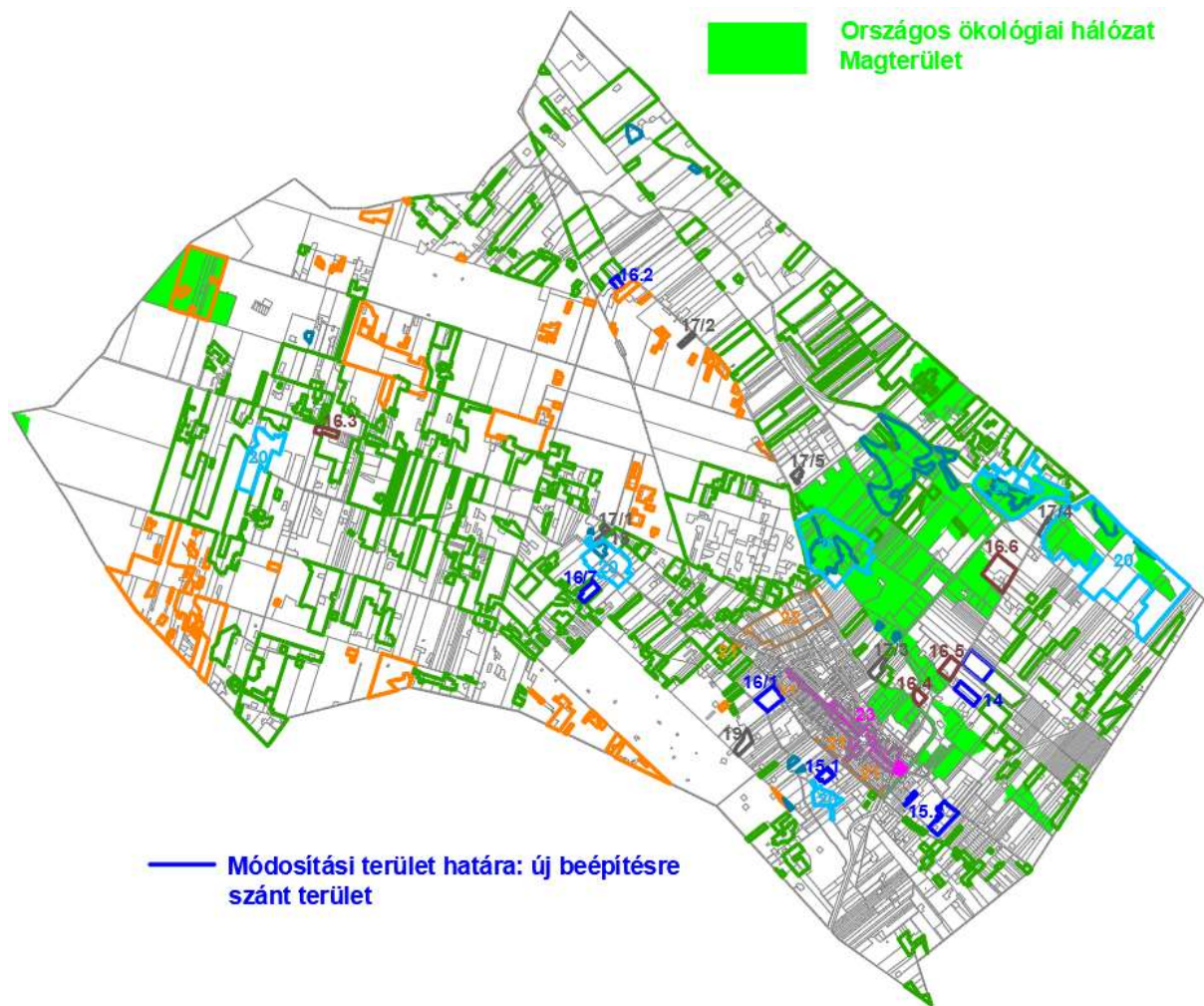
OTrT 3/1 melléklet részlet: Országos ökológiai hálózat Szank környékén

Országos ökológiai hálózat a KNPI 2021. évi adatszolgáltatása szerint (az előző ábrához hasonló színezéssel)

Országos ökológiai hálózat magterülete (KNPI adat) és a módosítási helyszínek viszonya

Az áttekintő és a részletes ábra igazolja, hogy a magterületeken **nem történik új beépítésre szánt terület** (kék határvonal) **kijelölés**. A hatályos terv sem állapít meg építési övezetet a magterületeken. A módosítási helyszíneken a magterület egyes részei a tényleges állapot szerint mezőgazdasági, vízgazdálkodási, vagy természetközeli terület-felhasználási kategóriába kerülnek át.

Az országos ökológiai folyosó területén alig történnek változások, eltekintve a vízgazdálkodási célú fejlesztésektől (világoskék színnel), amelyek viszont, egyebek mellett, éppen az ökológiai egyensúly fennmaradását szolgálják. Az övezetben új beépítésre szánt terület nem keletkezik.

Országos ökológiai hálózat folyosóterülete és a módosítási helyszínek viszonya

Az országos ökológiai hálózat három kisebb pufferterülete található Szank É-i határrészében. Az övezetben **új beépítésre szánt terület nem keletkezik**. A középső területfolt időközben erdősítésre került, a másik két területet Má általános mezőgazdasági területként szabályozza a Rendezési terv.

Országos ökológiai hálózat folyósóterülete és a módosítási helyszínek viszonya

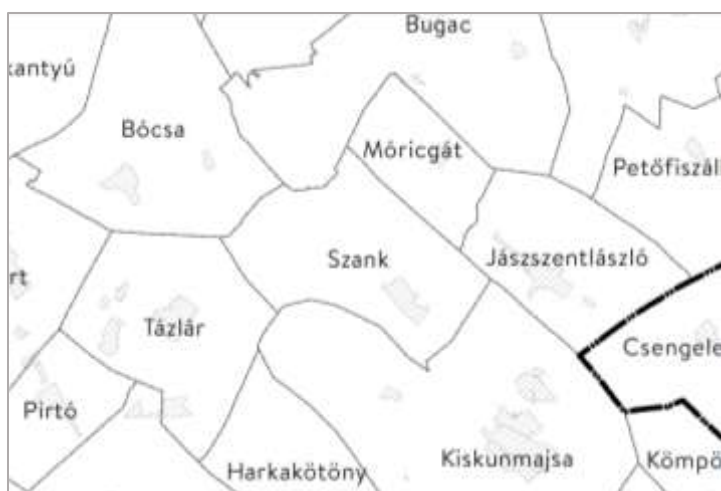
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete – Szank **nem érintett az övezetben.**

OTrT 3/2 melléklet részlet: Kiváló szántóterület övezete Szank környékén

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete – Szank **nem érintett az övezetben.**

MVM rendelet 1. melléklet részlet: Jó szántóterület övezete Szank környékén

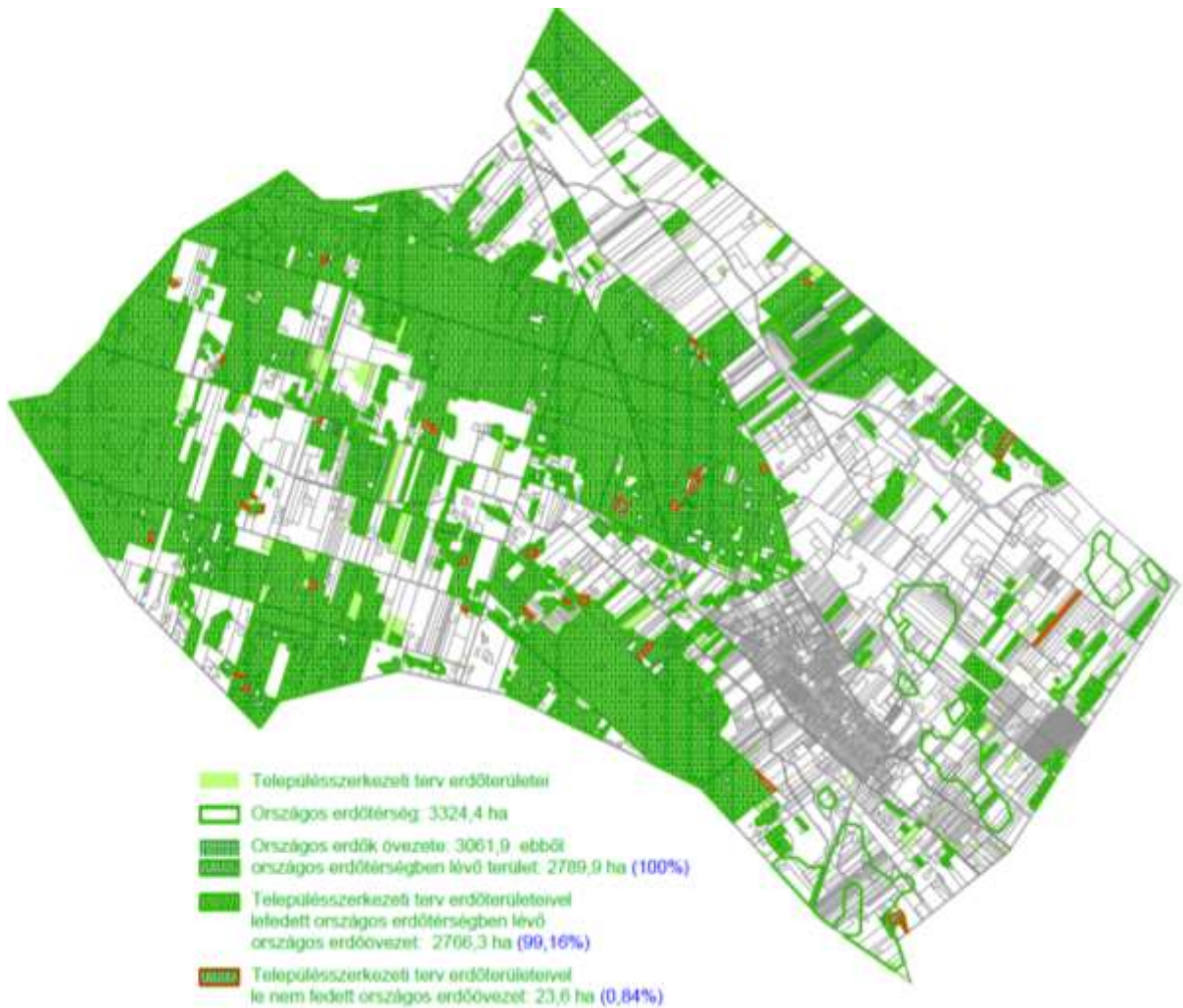
Erdők övezete – Szankon kiterjedt erdőterületek találhatóak, nagyrészt állami erdők, melyek az országos erdőövezetbe is beletartoznak. Az övezet az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőket és az erdőgazdálkodási célokat közvetlenül szolgáló földterületeket foglalja magában, kiterjedésének térképi adatait a Lechner Tudásközpont e-epites.hu weboldala tartalmazza, melyet a tervező a NÉBIH honlapról frissített (<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>). Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia. Szank Településtervében **a törvényi előírás a következők szerint teljesül** (ld. következő oldali ábrákat is):

Az országos erdőtérkép területe:	3324,4 hektár
Az országos erdőövezet területe:	3061,9 hektár
Az erdőövezetből ez erdőtérképbe esik:	2789,9 hektár (100,00 %)
Szerkezeti tervi erdőterülettel le nem fedett övezetrészek területe:	23,6 hektár (0,84 %)
Szerkezeti tervi erdőterülettel lefedett övezetrészek területe:	2766,3 hektár: 99,16 %

OTrT 3/3 melléklet részlet: Erdők övezete Szank környékén – fotó: állami erdőn át vezető út

Országos erdőövezet előírásainak teljesülését igazoló ábra

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete – Szank igazgatási területe déli részének kisebb területfoltjai **szerepelnek az övezetben**. Az övezet területfoltjait csekély mértékben érintik módosítások: a volt Banó-tó medrében javasolt erdőtelepítés helyett a tó visszaállítását irányozza elő a Településterv. A többi területfoltot nem éri változás. Egy meglévő major (lila vonallal) az övezeten belül fekszik.

MVM rendelet 2. melléklet részlet: Erdőtelepítésre javasolt terület övezete Szank környékén

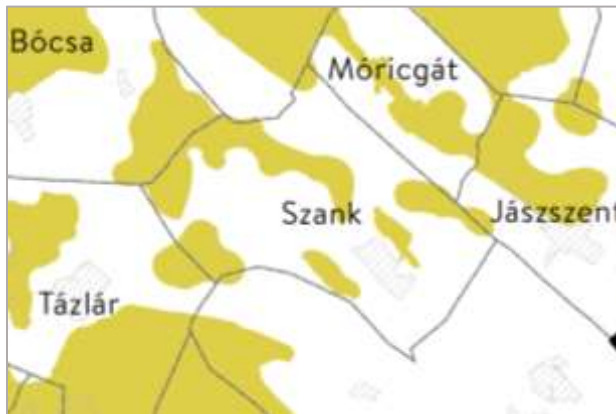
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete és a módosítási helyszínek viszonya

A **tájképvédelmi terület övezete** tekintetében az MvM rendelet 4. § (1) bekezdésének rendelkezése előírja „a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit”.

MVM rendelet 3. melléklet részlet: Tájképvédelmi terület övezete Szank környékén

fotó: buckás tájrész

A szanki táj erdei az igazgatási terület számottevő hányadát borítják. A gyengébb minőségű talajokon, melyek kiterjedése a tájképvédelmi terület lehatárolásával hasonlóságot mutat, borókás, buckás, változatos felszínű erdőrészek találhatóak. Elsősorban ezek az adottságok indokolhatták a Tájképvédelmi terület övezetének lehatárolását.

Tájképvédelmi terület övezetének viszonya a tervezett változások területfoltjaihoz

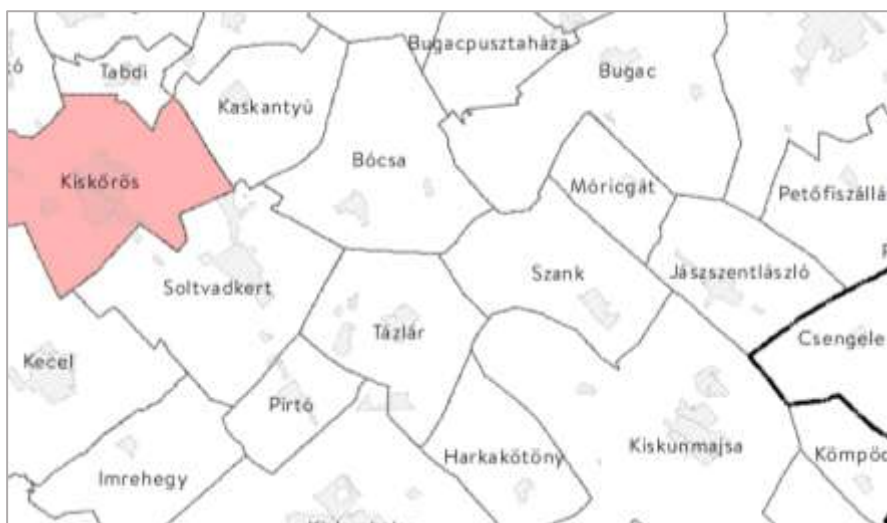

A meglévő erdőket a Településtervezés az elsődleges rendeltetésüknek megfelelő erdőövezetbe sorolja be, ezzel segítve a tájjelleg megőrzését. Gyepek is tartoznak az övezetbe: a Bócsa-Bugaci-csatorna és a Dong-éri-főcsatorna mentén különösen értékes, többnyire ex lege védett egykori szikes tavak és lápok is fennmaradtak, melyeken a Településtervezés a tényleges állapot szerinti Tájgazdálkodási mezőgazdasági területet, Természetközeli területet, illetve, az Integrált Települési Vízgazdálkodási Stratégiával összhangban, Vízgazdálkodási területeket jelöl ki. E módosítások a gazdag biodiverzitású gyepek és vizes élőhelyek fennmaradását, ezzel együtt az értékes tájkép védelmét szolgálják. Nem ad továbbá lehetőséget a HÉSZ a máshol megengedett, háztartási méretű kiserőműnek számító szélkerék elhelyezésére a tájképvédelmi területen és a bányanyitási szabályai is szigorúbbak itt.

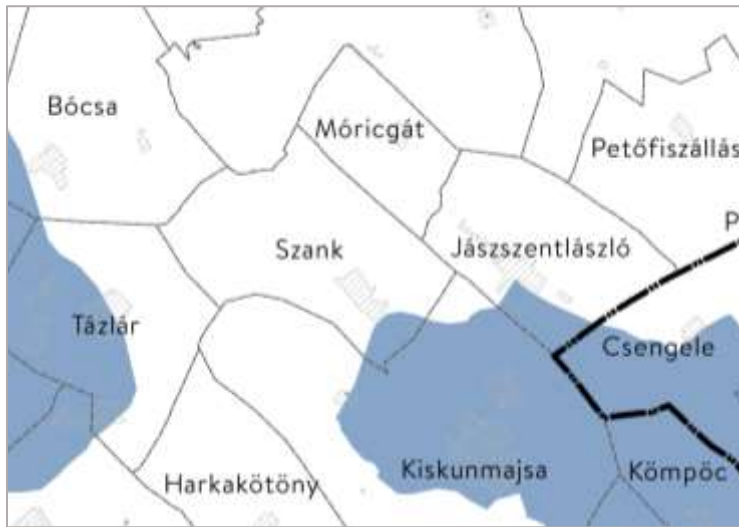
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete – Szank **nem érintett az övezetben.**

OTrT 3/4 melléklet részlet: Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete Szank környékén

Vízminőség-védelmi terület övezete – Szank igazgatási területének DNy-i sarka **szerepel az övezetben**. A lehatárolást az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság adatszolgáltatása szerint ábrázolja a Településterv. Az OTrT megfogalmazása szerint az övezetbe „a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak”. Az övezeten belül erdőket jelölt ki a Településterv a tényleges területhasználatnak megfelelően. Ugyancsak a meglévő állapotot erősíti meg a terv azzal, hogy a MOL Nyrt. gázüzeméhez tartozó, az ingatlan-nyilvántartásban „ipari terület”-ként bejegyzett telkeket **ipari övezetbe sorolja**. A vízügyi hatóság hozzájárult a kijelöléshez.

MVM rendelet 4. melléklet részlet: Vízminőség-védelmi terület övezete Szank környékén

Országos vízminőség-védelmi terület övezetének viszonya a tervezett változások területfoltjaihoz

Az MvM rendelet rögzíti:

„5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a vármegye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédelemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.

(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.”

A területre vonatkozó helyi szabályokat a HÉSZ 6. § (3) bekezdés állapítja meg: „Az Sz-1 terven jelölt *vízminőség-védelmi terület* a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása miatt országos védelem alatt áll, ezért területén belül potenciálisan vízszennyező építmény nem helyezhető el.”

A településszerkezeti terv alátámasztó munkarészei javaslatot adnak a szennyvízelvezetés és -elhelyezés műszaki megoldására, fejlesztésre és a korszerű vízgazdálkodásra. A környezetvédelmi fejezet és a környezeti értékelés foglalkozik a tervezett rendeltetési változtatások környezeti hatásaival. A tervezett átsorolások nagyrészt a kialakult állapot lekövetését szolgálják, ezért a vízminőségvédelem szempontjából nem jelentenek változást.

Nagyvízi meder övezete – Szank **nem érintett az övezetben.**

MVM rendelet 5. melléklet részlet: Nagyvízi meder övezete Szank környékén

Honvédelmi és katonai célú terület nem található Szankon.

OTrT 3/5 melléklet részlet: Honvédelmi és katonai célú területek övezete Szank környékén

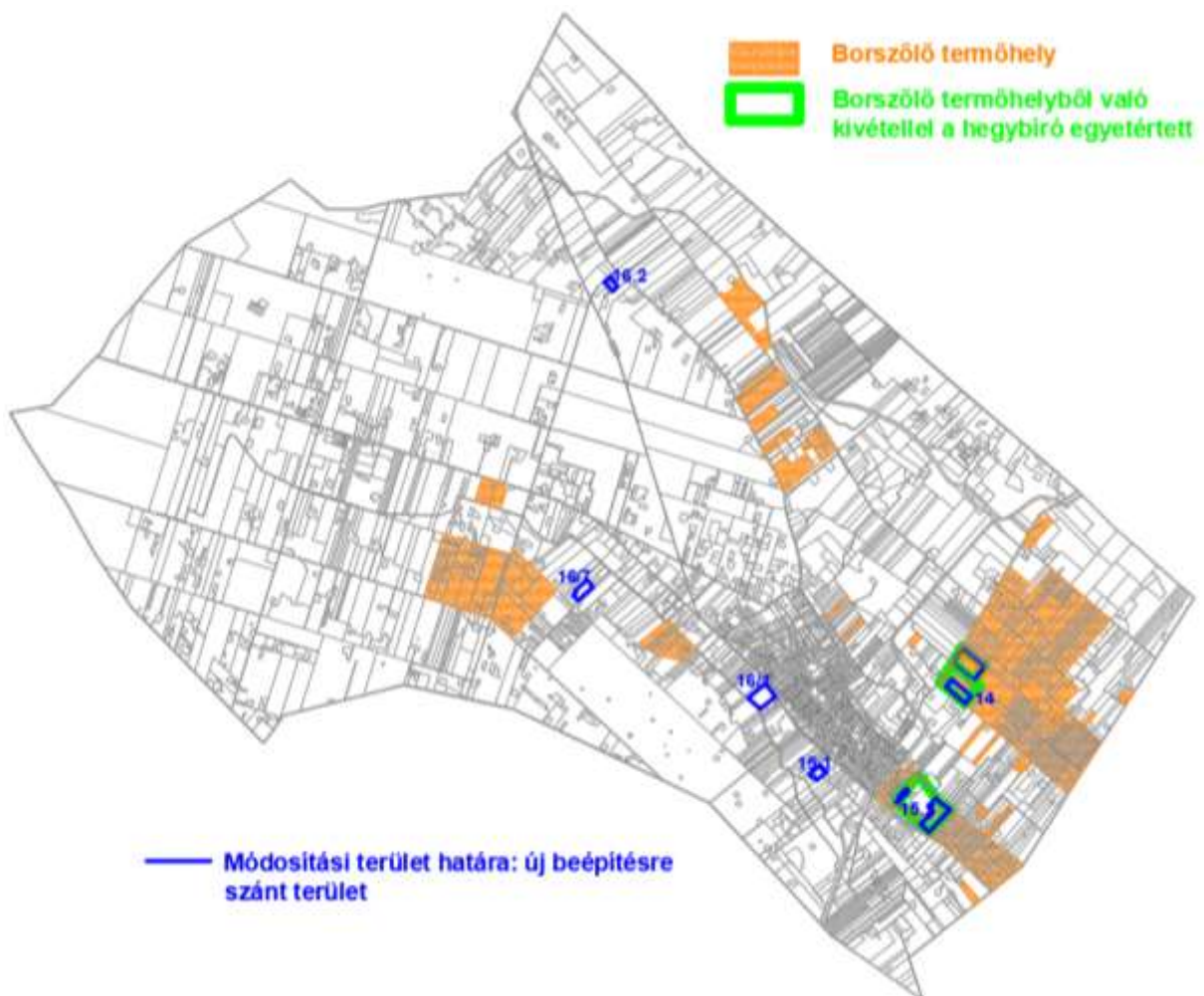
VTT tározók övezete – Szank *nem érintett az övezetben.*

MVM rendelet 6. melléklet részlet: VTT tározók övezete Szank környékén

Borszőlő és gyümölcs termőhelyi kataszteri területek

Borszőlő termőhelyi kataszteri terület övezete és a módosítási területek összevetése

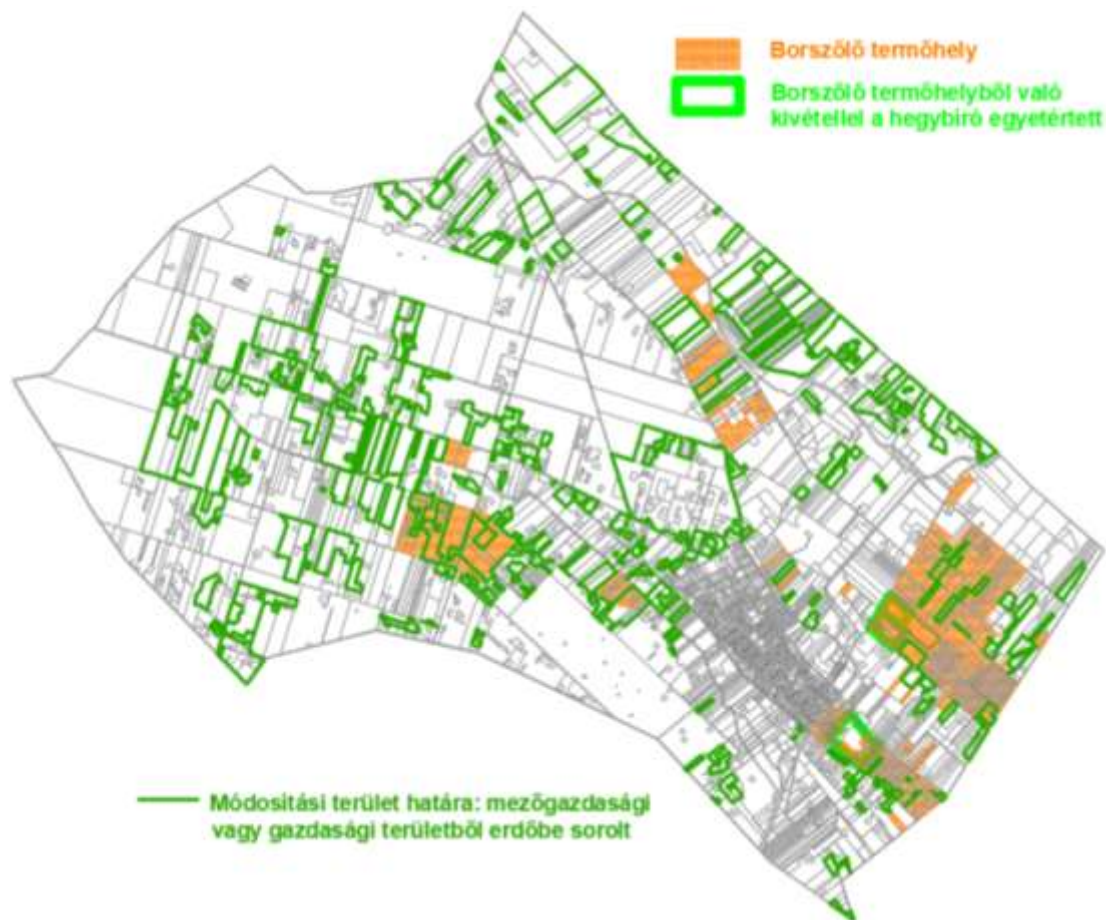
Az OTrT 13. § (1) bekezdés értelmében a Településszerkezeti tervnek összhangban kell lennie a **borszóló termőhelyi kataszteri területek** kijelölésével: „Borvidéki település borszóló termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - nem minősíthető beépítésre szánt területté”.

Szank a Kunsági Borvidékbe tartozó település, ezért az Önkormányzat megkérte és megkapta a borszóló termőhelyi kataszteri területek kimutatását a Nemzeti Földügyi Központtól.

Az EOV-helyes lehatárolásokat felhasználva a termőhelyek és a változtatási területek térképi viszonyát a mellékelt ábrák mutatják be. A 14. és 15.2 sorszámú új beépítésre szánt területek borszóló **termőhelyi kataszterből való törléséhez** az illetékes hegybíró a mellékelt döntéseiben hozzájárult (ld. következő két oldalon). A kivonással a **törvényi előírások teljesülnek**.

Borszóló termőhelyi kataszteri terület övezete és az erdőterületbe átkerült módosítási területek összevetése – a termőhely egyes foltjai beerdősültek

Kiskunmajsai Hegyközség
6120 Kiskunmajsa Félégyházi út 15. A/4.
+36303033542

Iktatószám: 0326/14-2/2022
Ügyintéző: Bozóki Tamás elnök

Tárgy: Termőhelyi kataszterből történő törlésre vonatkozó döntés

Ügyfél neve: Szank Község Önkormányzata
Ügyfél címe: 6131 Szank Béke utca 33.

A **2022. 09. 26.** napján benyújtott **0326/14-1/2022** iktatószámú a termőhelyi kataszterből történő törlés iránti kérelem tárgyában, a szőlő-bor ágazatban folytatott hatósági eljárásokról és teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 435/2021. (VII. 16.) Kormányrendelet 3.§ (3) bekezdés b) pontja értelmében, mint a földterület fekvése szerint illetékes hegyközség képviselőjére jogosult személy

HOZZÁJÁRULOK

az alább felsorolt ingatlan(ok) termőhelyi kataszterből történő törléséhez:

1. Település: Szank hrsz.: 084/19 területnagyság: 66788 m²
2. Település: Szank hrsz.: 084/23 területnagyság: 5954 m²
3. Település: Szank hrsz.: 084/24 területnagyság: 19828 m²
4. Település: Szank hrsz.: 084/25 területnagyság: 13832 m²
5. Település: Szank hrsz.: 084/47 területnagyság: 25149 m²
6. Település: Szank hrsz.: 086/11 területnagyság: 33527 m²

A döntés indoklása: A borszőlő termőhelyi kataszterből való törléshez való hozzájárulással a település terv támogatása.

A **hegyközség elnökének** a hatáskörét és illetékességét a hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény 7.§ (3) bekezdése, valamint a **Kiskunmajsai Hegyközség** alapszabálya határozza meg.

Kelt: Kiskunmajsa, 2022.12.01.

KISKUNMAJSAI
HEGYKÖZSÉG
6120 Kiskunmajsa, Félégyházi út 15. A/4.
Adószám: 18348000-1-03
Bankszámla: 51700076-10010309

P.H.

[hegyközség bélyegzője]

Bozóki Tamás
elnök

Kapják:
1.: Ügyfél
2.: Hegyközség irattár
3.: Hegybíró

Kiskunmajsai Hegyközség
6120 Kiskunmajsza Félégyházi út 15. A/4.
+36303033542

Iktatószám: 0326/15-2/2022

Ügyintéző: Bozóki Tamás elnök

Tárgy: Termőhelyi kataszterből történő törlésre vonatkozó döntés

Ügyfél neve: Mol Nyrt

Ügyfél címe: 1117 Budapest Október huszonharmadika utca 18.

A **2022. 11. 23.** napján benyújtott **0326/15-1/2022** iktatószámú a termőhelyi kataszterből történő törlés iránti kérelem tárgyában, a szőlő-bor ágazatban folytatott hatósági eljárásokról és teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 435/2021. (VII. 16.) Kormányrendelet 3.§ (3) bekezdés b) pontja értelmében, mint a földterület fekvése szerint illetékes hegyközség képviselőjére jogosult személy

HOZZÁJÁRULOK

az alább felsorolt ingatlan(ok) termőhelyi kataszterből történő törléséhez:

1. Település: Szank hrsz.: 1148/11 területnagyság: 1370 m²
2. Település: Szank hrsz.: 1148/12 területnagyság: 1752 m²
3. Település: Szank hrsz.: 1160 területnagyság: 2515 m²
4. Település: Szank hrsz.: 1161/1 területnagyság: 16618 m²
5. Település: Szank hrsz.: 1161/3 területnagyság: 15337 m²
6. Település: Szank hrsz.: 1161/4 területnagyság: 15711 m²
7. Település: Szank hrsz.: 1161/5 területnagyság: 84602 m²
8. Település: Szank hrsz.: 1173 területnagyság: 1630 m²
9. Település: Szank hrsz.: 1174 területnagyság: 3858 m²
10. Település: Szank hrsz.: 1175 területnagyság: 2021 m²
11. Település: Szank hrsz.: 1176 területnagyság: 3024 m²
12. Település: Szank hrsz.: 1177 területnagyság: 498 m²
13. Település: Szank hrsz.: 1178 területnagyság: 10417 m²
14. Település: Szank hrsz.: 1179 területnagyság: 1085 m²
15. Település: Szank hrsz.: 1180 területnagyság: 348 m²
16. Település: Szank hrsz.: 1181 területnagyság: 2002 m²
17. Település: Szank hrsz.: 1182 területnagyság: 2067 m²
18. Település: Szank hrsz.: 1183 területnagyság: 2708 m²
19. Település: Szank hrsz.: 1184 területnagyság: 10184 m²
20. Település: Szank hrsz.: 1169 területnagyság: 3501 m²

21. Település: Szank hrsz.: 1171 területnagyság: 3355 m²
22. Település: Szank hrsz.: 1172 területnagyság: 7555 m²

A döntés indoklása: A borszőlő termőhelyi kataszterből való törléshez való hozzájárulással a település terv támogatása.

A **hegyközség elnökének** a hatáskörét és illetékességét a hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény 7.§ (3) bekezdése, valamint a **Kiskunmajsai Hegyközség** alapszabálya határozza meg.

Kelt: Kiskunmajsa, 2022.12.01.

**KISKUNMAJSAI
HEGYKÖZSÉG**
5120 Kiskunmajsa, Főlegyházi út 15.A/4.
Adószám: 18348000-1-03
Bankszáj: 51700076-10010309

P.H.

[hegyközség bélyegzője]

Bozóki Tamás
elnök

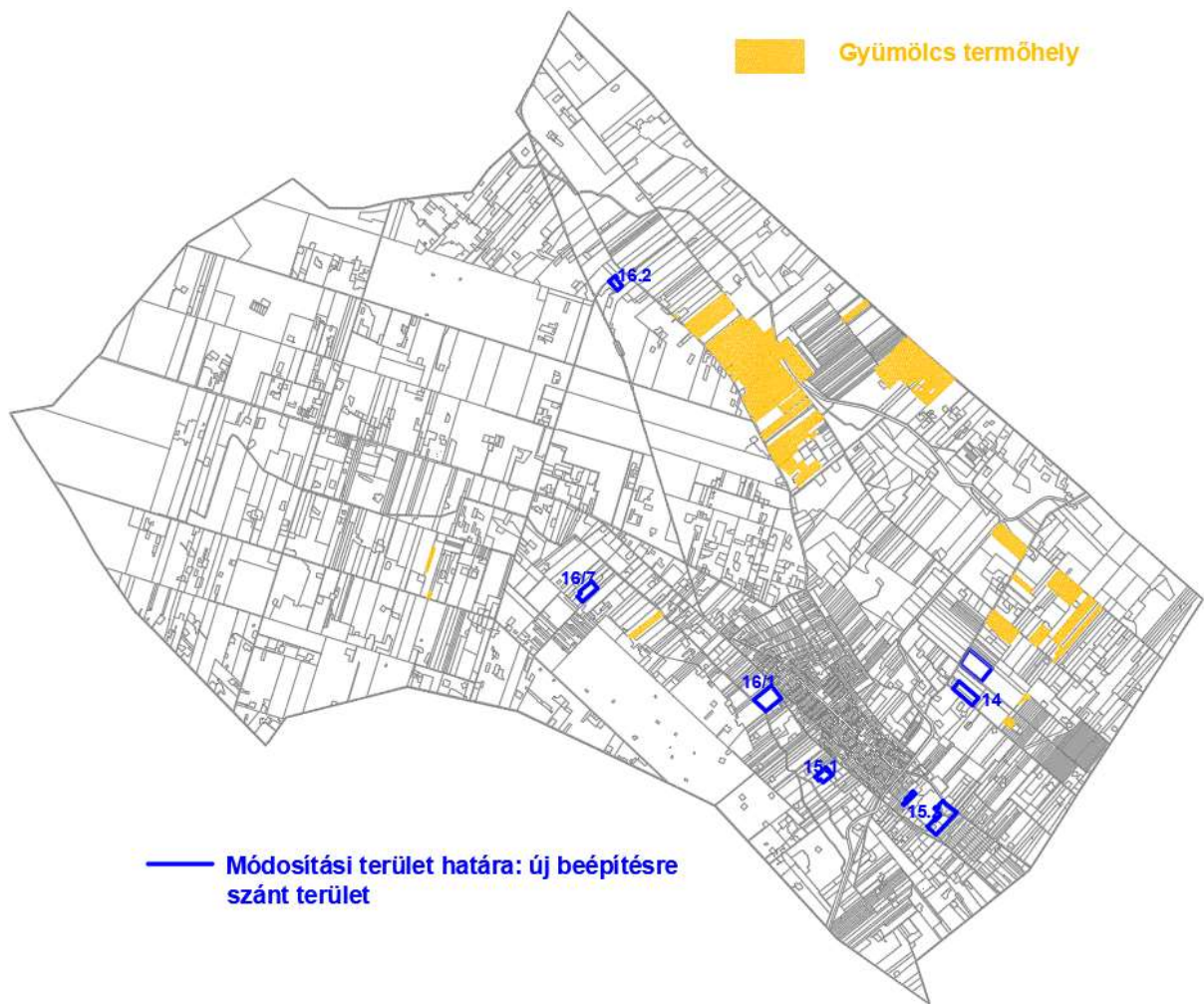
Kapják:

- 1.: Ügyfél
2.: Hegyközség irattár
3.: Hegybíró

Az OTrT 13. § (2) bekezdés értelmében a „Az **Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területei**hez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - nem minősíthető beépítésre szánt területté”. A Szank településszerkezeti tervében kijelölt új beépítésre szánt területek nem érintik a termőhelyeket, a törvényi előírás teljesül. A termőhelyek a <https://portal.nebih.gov.hu/adatbazisok-noveny> webhelyen szerepelnek, az adatok következők:

<i>Nyilvántartási sorszám</i>	<i>Helyrajzi szám</i>	<i>Terület (ha)</i>	<i>Fajta</i>
27430	047	11	MEGGY
27431	047/7	3,3	MEGGY
27432	048/10,11	40	MEGGY
27442	083/9	14	SZILVA
27447	0123/21	3,6	MEGGY, SZILVA
27421	025/1	16	SZILVA, ALMA
27424	032/2	4,1	MEGGY, SZILVA
27428	033/4	6,5	MEGGY, SZILVA
27435	052/49,50	7,6	MEGGY, SZILVA
27420	020	7	SZILVA, KÖRTE, ALMA
27436	059	14	SZILVA, KÖRTE, ALMA
27445	085	5	MEGGY, ALMA, KÖRTE
27455	1072	0,7	MEGGY, SZILVA, SZAMÓCA
27419	019/1, 027/6	13	SZILVA, KÖRTE, ALMA
27422	029/8a,f,g	3,11	CSERESZNYE, MEGGY, BODZA
27423	030/1	44	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27425	032/6	5	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27426	032/7,9-11	18,15	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27427	033/1	23	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27429	033/7	12	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27448	0381/1	12	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27449	0382/6	23	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27450	0382/8	14	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27451	0384/1	9	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27452	0386/1	23	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27453	0387/1	12	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27454	0388/1	32	MEGGY, KAJSZI, SZILVA
27433	051/3	26	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA
27434	052/3	18	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA
27437	063/6	1,3	MEGGY, SZILVA, SZAMÓCA
27438	071/1	38	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA
27439	071/29	3	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA
27440	072/1	7	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA
27441	073/1	6	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA
27443	084/4	12	MEGGY, ALMA, KÖRTE
27446	086/9	37	SZILVA, ALMA, KÖRTE
27444	084/18,19	6,4	SZILVA, ALMA, CSERESZNYE, MEGGY
04.1/5603-2/2017	0198/4	0,7617	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA, BODZA
04.1/5603-2/2017	0200/34	0,2383	MEGGY, ŐSZIBARACK, SZILVA, BODZA

Gyümölcs termőhelyi kataszteri területek és a módosítási területek összevetése

Néhány termőhely-folt erdősítésre került az elmúlt években

Új beépítésre szánt terület keletkezéséhez kapcsolódó egyéb előírások az OTrT-ben

Az OTrT 12. § (1) bekezdése értelmében az új beépítésre szánt terület kijelölése esetén mérlegelni kell az alábbi szempontokat:

- „a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,
- b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és
- c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.”

Új beépítésre szánt területek elhelyezkedése

A változtatási javaslatok alapján **6 helyszínen új beépítésre szánt terület keletkezik**. A következő táblázat tartalmazza a 6 helyszín legfontosabb adatait és bemutatja a területek elhelyezkedését a „Területfelhasználás módja földhivatali nyilvántartás szerint” című V-2 jelű vizsgálati kartogramon.

Módosítási helyszín sorszáma, hrsz-a	Módosítás előtti és utáni terület-felhasználási kategória	Terület kiterjedése (hektár)	Terület jelölése a V-2 jelű vizsgálati kartogramon
14 084/23, 084/24, 084/25, 084/19	Má >>> Gksz	9,94	
15.1 0113/67	Má >>> Gipe	1,72	
15.2 1148/11, 1148/12, 1160, 1169, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184	Má >>> Gip	6,00	
16.1 0118/47	Má >>> K-Mü	4,60	
16.2 0260/5, 0260/11	Má >>> K-Mü	1,20	
16.7 0124/40	Má >>> K-Mü	2,42	

- Erdő, fásított terület
- Legelő, rét
- Gyümölcsös, szőlő, kert
- Szántó
- Nádas, mocsár
- Vízállásos terület
- Tanya, udvar
- Major, üzem, telephely
- Belterület, kivett területek

V-2 vizsgálati kartogram jelmagyarázata:

14. helyszín: A belterülettől K-re, a Félégyházi út külső szakasza mentén kialakult Ipari Park **Gksz kereskedelmi szolgáltató terület** mindkét oldalon bővül (Hrsz: 084/19,23,24,25) (9,94 hektár). A fejlesztés helyhez kötött, az önkormányzat által megvalósított beépítés folytatódik. A cél az, hogy a Fejlesztési tervben szereplő gazdaságfejlesztési célkitűzésekkel összhangban a zöltség- és gyümölcsfeldolgozás helyben történjen, így nagyobb hozzáadott érték keletkezzen.

15.1 helyszín: A belterület közelében fekvő, burkolt úttal jól feltért Tooltechnik Kft. a tevékenység bővítésére és az energiaellátás napelemes rásegítésére tervezi a Gipe terület bővítését (Hrsz: 0113/67, 1,72 hektár). A bővítés helyhez kötött, a használati mód az üzem funkciófejlesztéséhez szükséges.

15.2 helyszín: A belterülettől D-re lévő MOL Nyrt. Gázüzemhez tartozó, „ipari terület”-ként a művelésből kivett telkek (Hrsz: 1148/11,12, 1160, 1169-1184) **Gip ipari terület** besorolást nyernek (6,00 hektár) a kialakult használatot lekövetve. A bővítés helyhez kötött, a használati mód az üzem funkciófejlesztéséhez szükséges.

16.1 helyszín: A belterülethez Ny felől csatlakozó, kialakult *állattartó major* (Hrsz: 0118/47, 4,60 hektár) több éve működik ezen a helyen, telken belüli fejlődését a **különleges mezőgazdasági üzemi** besorolás biztosíthatja. A mezőgazdasági üzemközpont a korszerű tartásmód miatt nem okozott panaszokat a lakosság körében.

16.2 helyszín: Az igazgatási terület É-i részén *meglévő major* (egykori Új-Élet Tsz-major Htsz: 0260/5,11) **K-Mű különleges mezőgazdasági üzemi** területbe kerül át (1,20 hektár). A mezőgazdasági üzemközpont a tájban szigetként helyezkedik el.

16.7 helyszín: A belterülettől ÉNy-ra kialakult *állattartó major* (Hrsz: 0124/40) **K-Mű különleges mezőgazdasági üzemi** területbe kerül át (2,42 hektár). A mezőgazdasági üzemközpont a tájban szigetként helyezkedik el.

Az OTRT 13. § (3) bekezdése előírja: „Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a **területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű**, legalább 50 %-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy **védérdőt** – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy védérdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a védérdő területét **a település arra alkalmas más területén kell kijelölni**”.

Összesen **25,88 hektár új beépítésre szánt terület keletkezik**, a törvényi előírás szerint 1,29 hektár védelmi erdő kijelölés szükséges. A tervezett védelmi erdő a HÉSZ 5. mellékletében felsorolt telkeken, 36,5 hektáron van biztosítva a Móricgát felőli igazgatási határ mellett, **a törvényi előírás teljesül**.

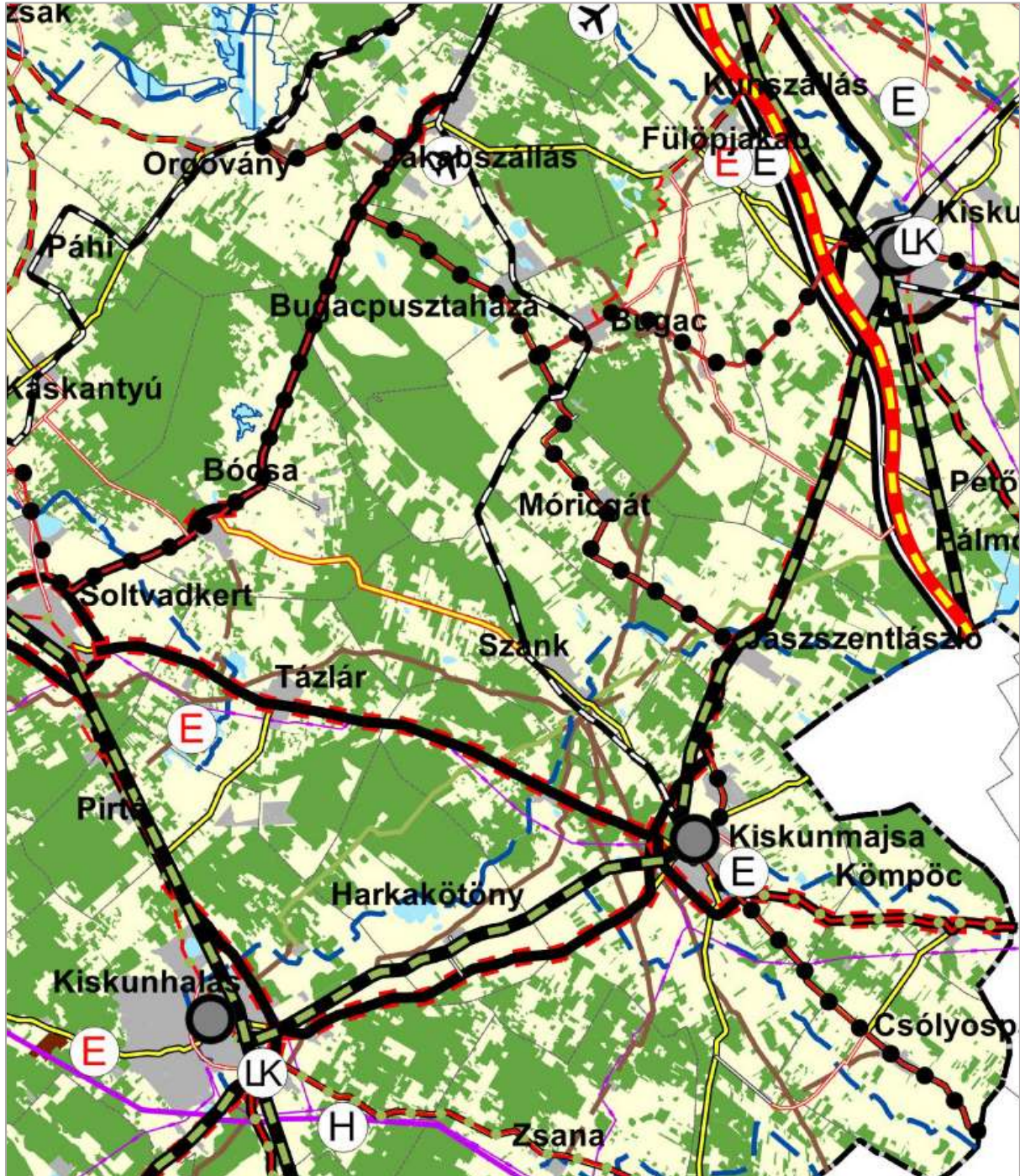
BIA-csererdők az igazgatási terület ÉK-i részén

Településterv összhangjának vizsgálata a BMTrT szerkezeti elemeivel

A vármegyei terv tekintetében a Bács-Kiskun Megye Közgyűlésének 7/2020. (VII.8.) önkormányzati rendeletével hatályba léptetett területrendezési tervet (BKMTTrT) vesszük alapul.

Szank és környéke Bács-Kiskun Vármegye Szerkezeti Tervében – részlet

BKMTTrT szerkezeti terv jelmagyarázat

Településrendszer elemei

- Regionális térszervező központ
- Térségi térszervező központ

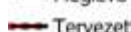
TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

Gyorsforgalmi út

- Meglévő
- Tervezett

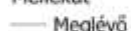
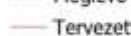
Főút

- Meglévő
- Tervezett

Térségi szerepű összekötő út

- Meglévő
- Tervezett

Mellékút

- Meglévő egyéb mellékút
- Tervezett egyéb mellékút

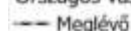

Nagysebességű vasútvonal

- Tervezett

Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

- Meglévő
- Tervezett

Országos vasúti mellékvonal

- Meglévő
- Tervezett

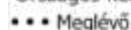

Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér

- Meglévő

Térségi repülőtér

- Meglévő térségi repülőtér

Országos kerékpárútvonal

- Meglévő
- Tervezett

Térségi kerékpárútvonal

- Tervezett térségi kerékpárútvonal

Országos kikötő

- Meglévő

Térségi kikötő

- Meglévő térségi kikötő
- Tervezett térségi kikötő

Kompátkelőhely

- Meglévő

Térségi logisztikai központ

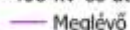
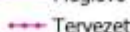
- Meglévő térségi logisztikai központ
- Tervezett térségi logisztikai központ

Energetikai hálózatok és egyéb építmények

5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű

- Meglévő
- Tervezett

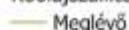
400 kV-os átviteli hálózati távvezeték

- Meglévő
- Tervezett

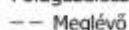
220 kV-os átviteli hálózati távvezeték

- Meglévő

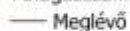

Kőolajszállító vezeték

- Meglévő

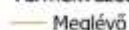
Földgázelosztó vezeték

- Meglévő

Földgázszállító vezeték

- Meglévő
- Tervezett

Termékvezeték

- Meglévő

Vízi létesítmények

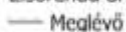
Kiemelt jelentőségű vízi építmény

- Meglévő

Országos jelentőségű csatorna

- Meglévő

Elsőrendű árvíz-védelmi fővédvonal

- Meglévő

Másodrendű árvízvédelmi fővédvonal

- Meglévő

1 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározó

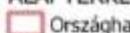
- Meglévő

Hulladékgazdálkodás

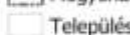
Térségi hulladékkezelő

- Meglévő térségi hulladékkezelő

ALAPTÉRKÉPI ELEMEK

- Országhatár

- Megyehatár

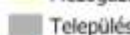
- Település közigazgatási határa

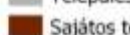
Térségi területfelhasználási kategóriák

- Vízgazdálkodási térség

- Erdőgazdálkodási térség

- Mezőgazdasági térség

- Települési térség

- Sajátos területfelhasználású térség

Térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

Szank Településterve a fejezet elején már említett országos elemeken kívül **feltünteteti a Bács-Kiskun vármegye szerkezeti tervében ábrázolt következő térségi jelentőségű szerkezeti elemeket:**

1. **5404** jelű Bócsa-Kiskunmajsa térségi jelentőségű összekötő út Kiskunmajsa-Szank közötti **meglévő** szakasza
2. **5404** jelű Bócsa-Kiskunmajsa térségi jelentőségű összekötő út Bócsa-Szank közötti **tervezett** szakasza
3. **Meglévő térségi kőolajszállító vezeték** Kiskunhalas-Szank-Pálmonostora nyomvonala
4. **Meglévő térségi belvíz- és öntözőcsatorna:** Dong-éri-főcsatorna

Településszerkezeti terv összhangjának vizsgálata a BKmTrT területfelhasználási térségei kiterjedésével

BKMTrT: Területfelhasználási térségek kiterjedése Szankon Igazgatási terület: 7483,4 ha

Erdőgazdasági térség:	3378,0 ha	45,1 %
Mezőgazdasági térség:	3815,0 ha	51,0 %
Vízgazdálkodási térség:	61,0 ha	0,8 %
Települési térség:	229,0 ha	3,1 %

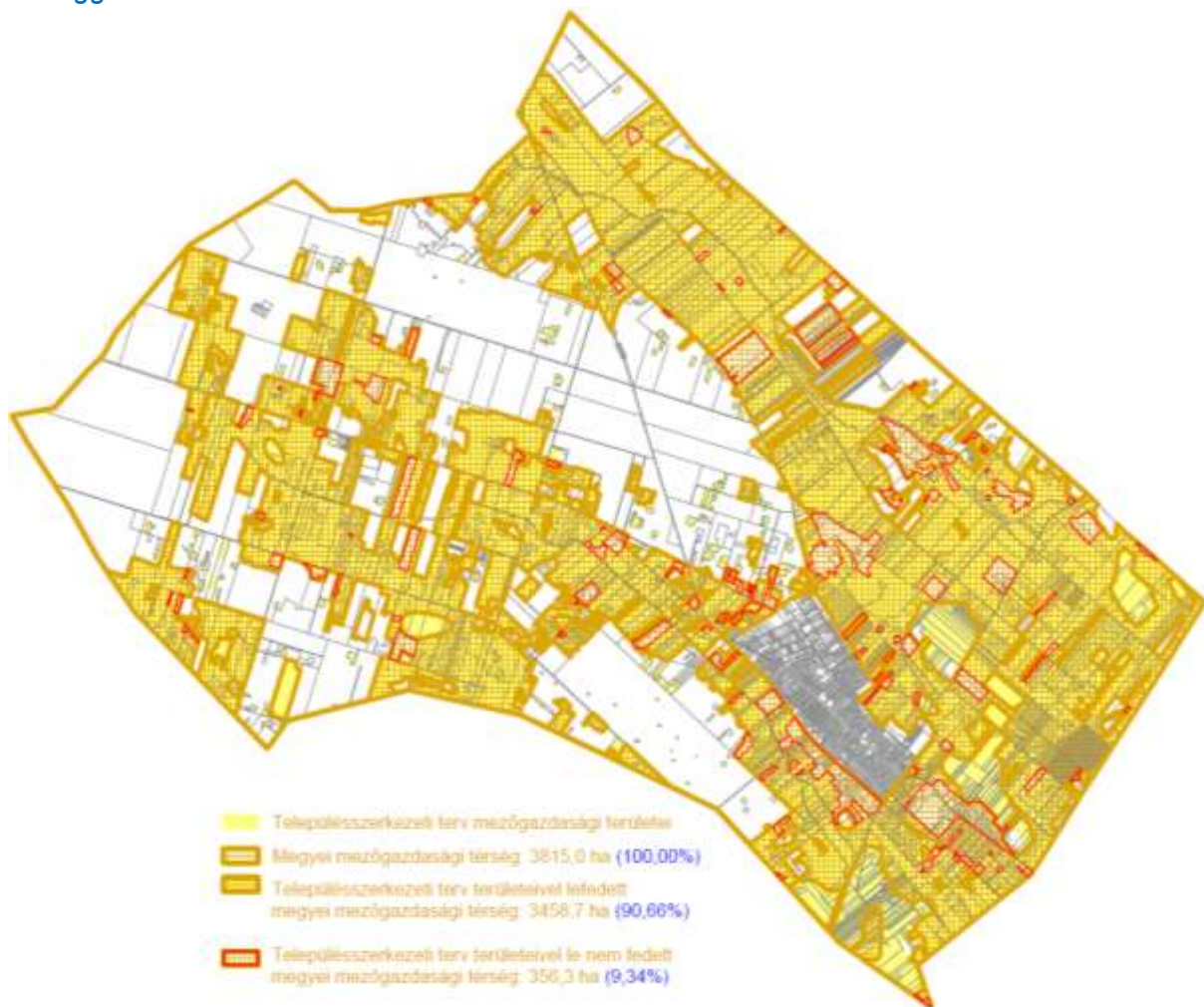
Településszerkezeti terv módosított területi mérlegéből a releváns adatok:

Kertes mezőgazdasági terület (Mk):	30,6 ha	
Általános mezőgazdasági terület (Má):	1803,2 ha	
Tájgazdálkodási mezőgazdasági terület (Mt):	1480,6 ha	
Mezőgazdaság összesen:	3314,4 ha	44,3 %
Védelmi erdőterület:	450,0 ha	
Rekreációs erdőterület:	0,8 ha	
<u>Egyéb erdőterület:</u>	<u>3092,5 ha</u>	
Erdőterület összesen:	3543,3 ha	47,4 %
Vízgazdálkodási terület:	180,0 ha	2,4 %
(Belterület és csatlakozó beépítésre szánt területek	172,2 ha	6,5 %)

Az OTrT 11. § b) pont előírja: „a **mezőgazdasági térség** területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület, - nagyvárosias lakóterület és vegyes terület kivételével - beépítésre szánt terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;”. Az alábbiakban közölt ábra kimutatása szerint Szank Településtervében 90,66 %-ban van lefedve a térség területe, **a törvényi előírásnak megfelel.**

Az OTrT 11. § a) pont előírja: „az **erdőgazdálkodási térségben** az erdőterület területfelhasználási egységet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell lehatárolni”. A 29. § rögzíti: „Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia.” Az országos erdők övezetének vizsgálata (ld. korábban) szerint a Településterv a törvénynek megfelel, mert a kijelölt erdőterületek az övezetet **99,16 %-ban lefedik.** Az vármegyei erdőtérség a településre **45,1 % erdősítést** ír elő, a Településterv szerinti erdőterületek aránya ennél nagyobb, 47,4 %.

Szank Településterv mezőgazdasági területeinek összevetése a vármegyei mezőgazdasági térséggel

A Településtervben a meglévő belvíz- és öntözőcsatornák „V” vízgazdálkodási területként szerepelnek a **törvényi előírásoknak megfelelően**. További tervezett záportavakkal együtt a vármegyei tervben előírányzott 0,8 % helyett 2,4 % részarányt képvisel ez a kategória.

Településterv összhangjának vizsgálata BKmTrT övezeteivel

A Bács-Kiskun Vármegyei Közgyűlésének Bács-Kiskun Vármegye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (VII.8.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: vármegyei területrendezési szabályzat) a következő vármegyei övezeteket állapítja meg (a Szankot érintő övezetek kiemelve):

- „5. § (2) Az OTrT-ben és az MvM rendeletben meghatározott vármegyei övezetek közül
- az ásványi **nyersanyagvagyon** övezetét a 3/9. melléklet,
 - a **rendszeresen belvízjárta** terület övezetét a 3/10. melléklet,
 - a **tanyás területek** övezetéhez tartozó települések területét a 3/11. melléklet, és
 - a földtani veszélyforrás terület övezetét a 3/12. melléklet tartalmazza.
- (3) Az OTrT 24. §-a alapján egyedileg meghatározott vármegyei övezetek közül
- a **városkörnyéki településegüttesek** övezetéhez tartozó városkörnyékeket a 3/13. melléklet,

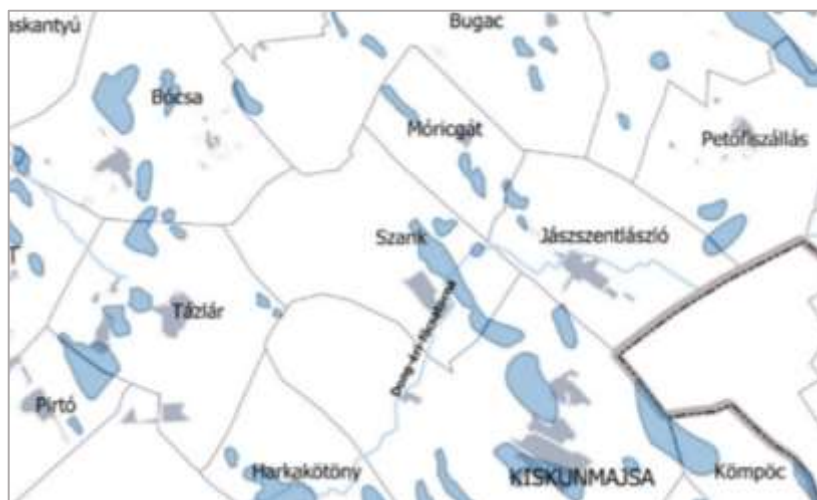
- b) a különleges eszközökkel fejlesztendő területek övezetét a 3/14. melléklet,
- c) a gépjárműgyártási beszállítói terület övezetét a 3/15. melléklet,
- d) a híd gazdaságfejlesztési térség övezetét a 3/16. melléklet,
- e) az együtt élő négy város térségének övezetét a 3/17. melléklet,
- f) a kötött pályás gazdasági terület övezetét a 3/18. melléklet,
- g) az általános turisztikai fejlesztés övezetét a 3/19. melléklet,
- h) a **pusztai turizmusfejlesztés** övezetét a 3/20. melléklet,
- i) a pincefalvak övezetét a 3/21. melléklet,
- j) a gyógyhelyek és gyógyfürdők övezetét a 3/22. melléklet,
- k) a Duna menti térség övezetét a 3/23. melléklet,
- l) a natúrpark terület övezetét a 3/24. melléklet,
- m) a **napelempark elhelyezésére szolgáló különleges** övezet a 3/25. melléklet,
- n) a geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezet a 3/26. melléklet, és
- o) a **klimaváltozással fokozottan érintett térség** övezetét a 3/27. melléklet tartalmazza.”

Az **ásványi nyersanyagvagyon övezete** az OTrT fogalommagyarázata értelmében „a vármegyei területrendezési tervben megállapított övezet, amelyben a megállapított bányatelekkel lefedett, valamint bányatelekkel le nem fedett, az állam kizárólagos tulajdonát képező, az állami ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területei találhatók”. Szank község a módosítási eljáráshoz előzetesen bekérte és megkapta a nyilvántartási adatokat a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságától. Az adatszolgáltatás iktatószáma: JN/43/03039-2/2020. A levélben szereplő alábbi bányatelkeket átvette a Szabályozási terv:

- Kiskunmajsa I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
- Kiskunmajsa V. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
- Szank I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
- Szank II. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
- Tázlár I. – szénhidrogén (MOL Nyrt.)
- Pusztaszer- szénhidrogén (Pusztaszer Koncessziós Kft.) bányatelek Szank egész igazgatási területét lefedi.

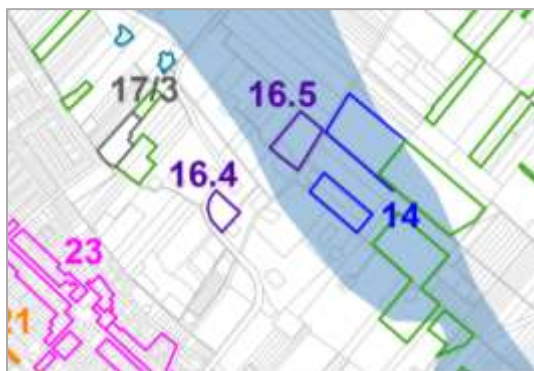
A **rendszeresen belvízjárta terület övezetébe** az OTrT szerint „a síkvidéki vagy enyhe lejtésviszonyokkal rendelkező területek azon mélyebb részei tartoznak, ahol a helyi csapadék egy része átmeneti vízfelesleg formájában, nagyobb mennyiségben és gyakorisággal összegyűlik”. A Településtervben a vármegyei övezetben szereplő területfoltok szerepelnek.

BKMTrT 3/10. melléklete – részlet

BKMTrT rendszeresen belvízjárta terület övezete és a módosítási területek viszonya

- Módosítási terület határa: új beépítésre szánt terület
- Módosítási terület határa: mezőgazdasági vagy gazdasági területből erdőbe sorolt
- Módosítási terület határa: mezőgazdasági területbe visszasorolt
- Módosítási terület határa: különleges, beépítésre nem szánt terület kijelölés
- Módosítási terület határa: lakóterületből településközpont vegyes területbe
- Módosítási terület határa: természetközeli területbe sorolt
- Módosítási terület határa: vízgazdálkodási területbe sorolt

Az MvM rendelet 9. § (1) bekezdése értelmében „rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.” Az övezetben található a község Ipari Parkja, melyhez bővítési területet jelöl ki a terv. A vízügyi igazgatási szerv a véleményezés során nem emelt kifogást a területfelhasználás ellen.

Tanyás területek övezetébe az OTrT szerint a jellemzően a települések külterületén lévő mezőgazdasági termelés, a növénytermesztés, az állattartás és állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos, a saját termék feldolgozása, tárolása és árusítása, valamint ökológiai és biotermesztés, illetve a falusi és ökoturizmus céljára létesített lakó- és gazdasági épület, épületcsoport, térbelileg hozzá kapcsolódó, jellemzően 1 ha területű föld együttese tartoznak. BKMTTrT övezeti tervlapja alapján **Szank egész igazgatási területe az övezetbe tartozik.**

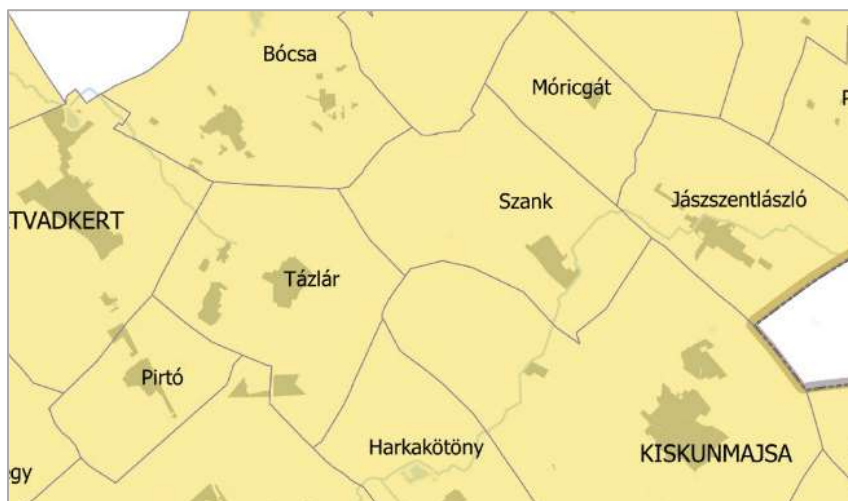
Az MvM rendelet 10. § (2) bekezdése értelmében:

„A tanyás területek övezetével érintett területre a tájfenntartó tanyai gazdálkodás és életmód fennmaradásának elősegítése, valamint a tanyás településszerkezet és tájkarakter megőrzése érdekében meg kell határozni

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,

b) az a) pont szerinti egyedi szabályokkal érintett területre a településképi rendeletben a településképi követelményeket.”

BKMTTrT 3/11. melléklete – részlet: Tanyás területek övezete

A vármegyei terv alátámasztó munkarészében nem szerepel a tanyás térséghez kapcsolódó megállapítás. Az övezeti tervlap magyarázata közli: „A tanyás területek övezete az OTrT-nek és a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendeletnek megfelelően azokat a 3%-ot meghaladó külterületi lakónépességű járásokban lévő településeket foglalja magában, ahol a település lakónépességének legalább az 5%-a külterületen él.” Szankon a lakosságnak hozzávetőleg 15 %-a külterületen él.

Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének 18/2020. (VI. 26.) számú határozata a Bács-Kiskun Vármegye Területrendezési Tervével összefüggő intézkedésekről rögzíti:

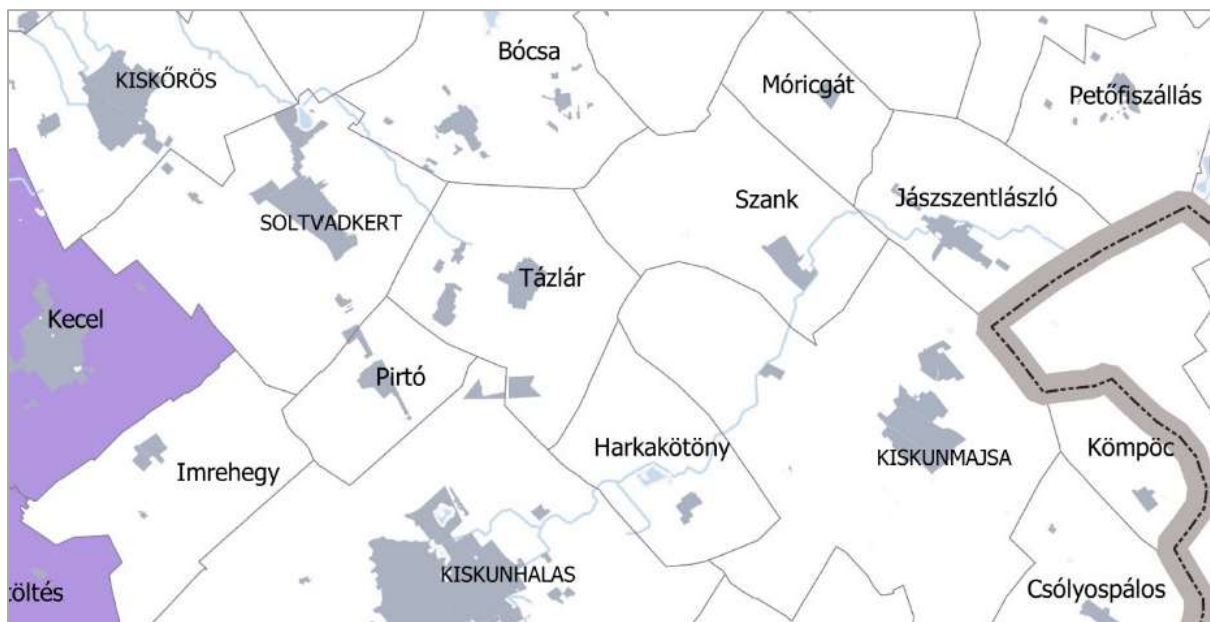
„V.2. a tanyás térségek vidékies arculatának megőrzése érdekében, a tanyák fenntartható, a környezeti értékeket megőrző, innovatív gazdasági hasznosításához kapcsolódó jó példák gyűjtésére és széles körű bemutatására az Önkormányzat szemléletformáló programokat szervez.”

Szank Fejlesztési terve a mezőgazdálkodási adottságok fenntarthatósága érdekében a Cselekvési tervben „Tanyafejlesztési akcióterületek”-et jelölt ki, hogy a **meglévő tanyás telkek** betölthessék ezt a funkciót. Az OTÉK kedvező feltételeket biztosít a tanyák, tanyás telkek fejlesztésére (30 % beépíthetőség).

Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint **nem érintett a Földtani veszélyforrás övezetében.**

BKMT rT 3/12 övezeti tervlap részlete: Földtani veszélyforrás Szank térségében

Szank az alábbi ábra **Kiskunmajsához** tartozik a **városkörnyéki településegységek övezetében**.

BKMT rT 3/13. övezeti tervlap részlete: városkörnyéki településegységek

A vármegyei területrendezési szabályzat 6. § (1) bekezdés előírja: „A 3/13. mellékleten feltüntetett városkörnyéki településegységek övezetéhez tartozó települések településfejlesztési koncepciója, integrált településfejlesztési stratégiája készítése során – a hatályos jogszabályban előírt fejezeteken túl – olyan fejezetet is készíteni kell, amely a terv típusának megfelelően, az érintett településekkel való egyeztetések alapján azt tartalmazza, hogy a város és a vonzáskörzetéhez tartozó települések **milyen módon tervezik fejleszteni a vonzáskörzet számára nyújtott szolgáltatásokat**, legalább a középfokú oktatási és egészségügyi létesítmények, a munkahelyek, és a rekreációs és szabadidőeltöltési lehetőségek, továbbá a várostérség belső közlekedési infrastruktúrája tekintetében.”

A fentiekben előírt tervfejezetet a következőkben rögzítjük:

A vármegyei területrendezési szabályzat értelmében: „*városkörnyéki település-együttesek*: a vármegye városainak és a város térségéhez tartozó olyan településeknek az együttese, amely központi városának, esetenként a településegységek más településeinek intézményeit, közlekedési és közműhálózatait, valamint kereskedelmi és szolgáltató létesítményeit, munkahelyeit más, a településegységekhez tartozó település lakossága is használja.”

Az övezeti tervlap magyarázata közli: „a vármegye egyes városkörnyékeihez tartozó területeket a terv a járási beosztás szem előtt tartásával úgy alakítja ki, hogy azok a lehető legteljesebben a városok tényleges szomszédságait foglalják magukba, teljeskörűen, de átfedések nélkül. A beosztás nem kizárólagos érvényű az egyes intézmények ellátási körzetét tekintve, azokat az érintett önkormányzatok az adott szakterület sajátosságainak megfelelően eltérő módon is megállapíthatják”.

Kiskunmajsa a következő községeket tartja vonzásában: Csólyospálos, Kömpöc, Jászszentlászló, Szank. Szank a kis területű és lakosságú járás legnagyobb lélekszámú, viszonylag fejlett községe, amely az alapellátások tekintetében önálló, de a járásközpontokhoz sok szálon kapcsolódik. A kölcsönösen előnyös együttműködés a mindenkori lehetőségekhez és igényekhez igazodik. A város a **funkcionális városközpont biztosításával**, valamint a közúti közlekedési nyomvonalak kijelölésével vonja szorosabbra a kapcsolatot a vele vonzásban élő

községekkel. Koncepciójában kifejti, hogy a város térségi kapcsolatait sajátossá teszi két 30-ezer fő körüli népességű, közúton félórán belül elérhető város közötti fekvése: Kiskunhalason keresztül elérhető az 53-as számú országos főút és a fejlesztés alatt álló nemzetközi vasútvonal (Budapest-Kelebia-Belgrád), míg Kiskunfélegyháza az M5 autópálya előnyeit, a hozzá kapcsolódó lehetőségeket kínálja.

A járásszékhely számára adódó lehetőségeken Szank is osztozhat, ha a **közlekedési infrastruktúra fejlesztésével** erősíti a városhoz való kötődését. A Településfejlesztési terv egyebek között a Kiskunmajsára átvezető önálló kerékpárút kiépítésének szükségességére mutat rá.

A **középfokú oktatás** tekintetében az említett középvárosok szakképző centrumai segítenek pótolni a helyi szinten hiányzó szakképzett munkaerőt, és átképzési lehetőséget biztosítanak. A humán erőforrás Szank társadalmának és gazdaságának fejlődését meghatározza. Különösen a fiatalok esetében döntő indítást jelent a kompetencia-növelés, a helyes pályaorientáció. Az idősebb nemzedékek számára elsősorban a felnőttoktatás különböző formái alkalmasak a szellemi frissesség megőrzéséhez, az adaptációs képesség fejlesztéséhez. Az életen át tartó tanulás esélyt ad az önbecsülésre, rugalmas alkalmazkodásra, sikeres munkavállalásra.

A Kiskunmajsai Tomori Pál Katolikus Gimnázium, Technikum és Kollégium generáló ereje különösen hathatós lehet, hiszen sokan ezen a szinten fejezik be nappali tanulmányaikat és lépnek be a község polgárainak körébe. Az intézmény gimnáziumi képzése kiemelt szakterületként kínálja az informatika tanulmányi területet, melynek keretében magas szintű informatikai, programozási, webfejlesztő és robotika ismereteket nyújt elsősorban a műszaki, mérnöki pályákra készülő diákoknak. Technikumi képzést vizuális alágazatban (kommunikáció, a filmezés, a média-informatika, közösségi média), valamint a honvédelem terén biztosít.

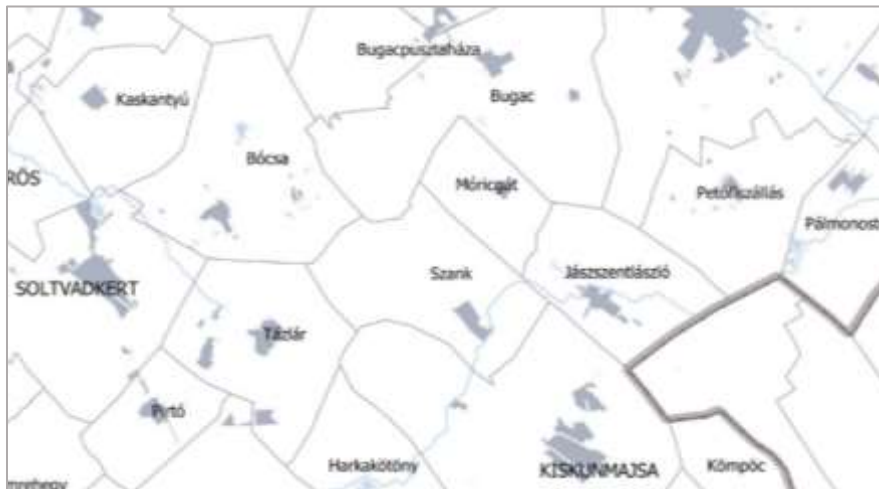
Az **egészségügyben** Szank lakosainak szakorvosi ellátását Kiskunmajsá és Kiskunhalas intézményei biztosítják, a helyi háziorvosi rendelési időn kívül az orvosi ügyelet Kiskunmajsán működik. A legközelebbi kórház Kiskunhalason található.

A **munkahelyek** tekintetében Szank község a járásszékhelyhez, Kiskunmajsához erősen kötődik. Számottevő az ingázás, a foglalkoztatottak 20 %-a nem helyben dolgozik. A 2011-es népszámlálás szerint 319 fő más településre (főleg Kiskunmajsára) járt dolgozni, ugyanakkor 117 fő más településekről ingázott Szankra.

A **rekreációs és szabadidőeltöltési** területen Szank kínálati pozíciót foglal el a városkörnyéki településeggyüttesen belül, kiegészítve a járásszékhelyen jelen lévő fürdőhely jelentős turisztikai vonzerejét, amely a vármegye és az ország határain is túllép. Szank a kun népcsoport kulturális öröksége megőrzésének letéteményeseként sajátos szegmensét képezi a vármegye és a járás szabadidőeltöltési lehetőségeinek.

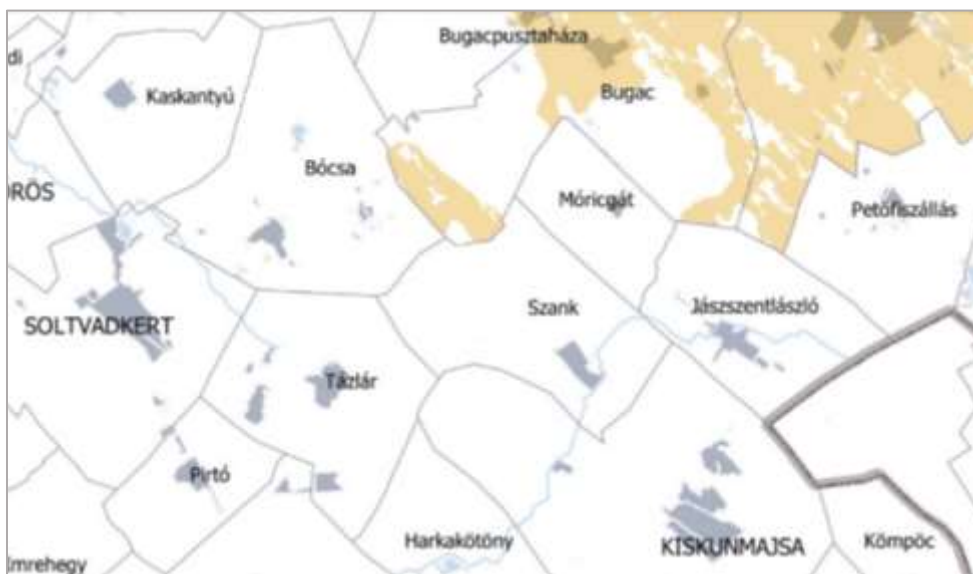
Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint nem érintett a Különleges eszközökkel fejlesztendő terület övezetében.

BKMT rT 3/14 övezeti tervlap részlete: Különleges eszközökkel fejlesztendő területek övezete

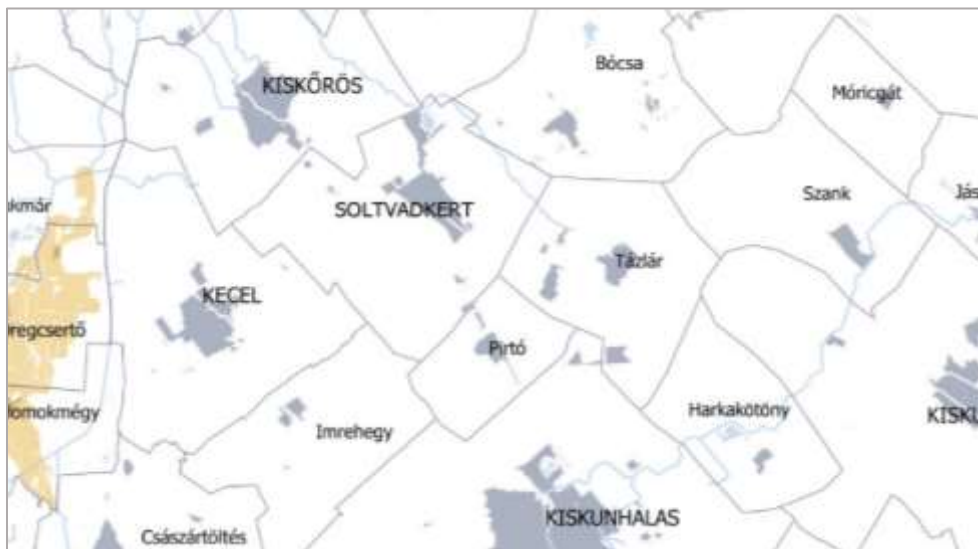
Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint nem érintett a Gépjárműgyártási beszállítói terület övezetében.

BKMT rT 3/15 övezeti tervlap részlete: Gépjárműgyártási beszállítói terület övezete

Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint nem érintett a Híd gazdaságfejlesztési körzet övezetében.

BKMT rT 3/16 övezeti tervlap részlete: Híd gazdaságfejlesztési körzet övezete

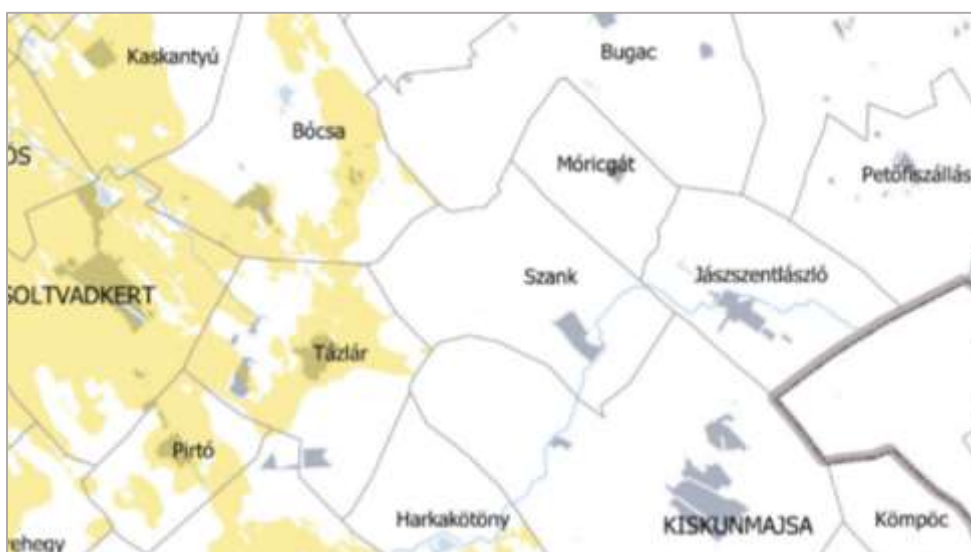

Gazdasági, innovációs fejlesztési térségek

A vármegyei területrendezési szabályzat 6. § (2)-(3) bekezdése **gazdasági, innovációs fejlesztési térségeket** jelöl ki, amelyek területén belül a kereskedelmi és szolgáltató gazdasági területegységeken (Gksz) sajátos építési övezetek jelölhetők ki.

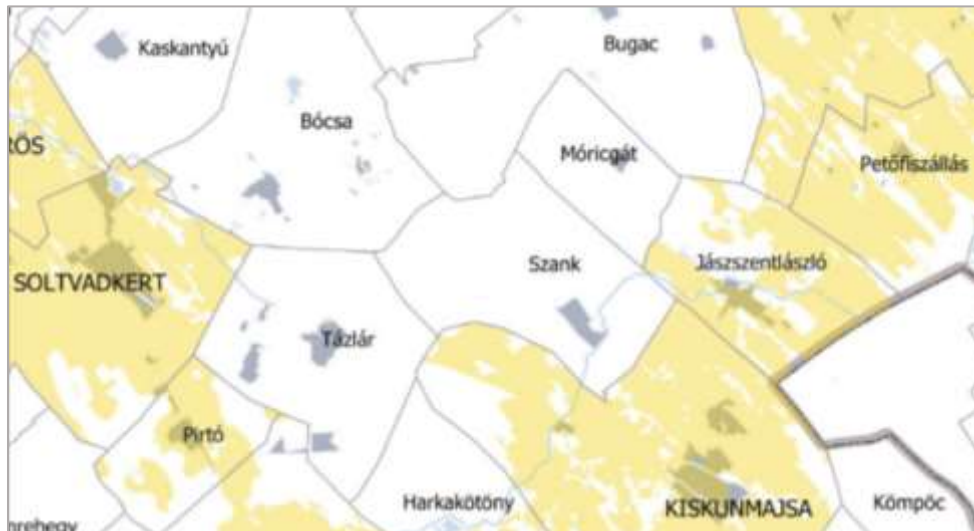
Együtt élő négy város övezetében **Szank nem érintett.** Kecel, Kiskőrös, Kiskunhalas, Soltvadkert barnamezős, vagy a település beépített területéhez csatlakozó területrészen, a mezőgazdaságot, illetve a mezőgazdasági termékfeldolgozást, illetve az ahhoz csatlakozó szolgáltatási, raktározási, és kereskedelmi tevékenységet szolgáló létesítmények számára alkalmazható a sajátos Gksz övezet.

BKMT rT 3/17 övezeti tervlap részlete: Együtt élő négy város és Kötőtpályás gazdasági terület övezete

Kötőpályás gazdasági terület övezetén is **kívül esik Szank**, pedig a keskeny nyomtávú vasútvonal nem szűnt meg, csak szünetel a működése. Az övezeten belüli barnamezős, vagy a település beépített területéhez csatlakozó területrészen, a működő vasútállomás felvételi épületének kijáratától a telek bejáratáig a legrövidebb gyalogos megközelítési úton mérve legfeljebb 500 m-es távolságon belül alkalmazható a sajátos Gksz övezet. A sajátos Gksz övezetekben a környék lakosságának, intézményeinek zavarása nélkül az OTÉK 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, az építési telek legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet.

BKMTTrT 3/18 övezeti tervlap részlete: Kötőpályás gazdasági terület övezete

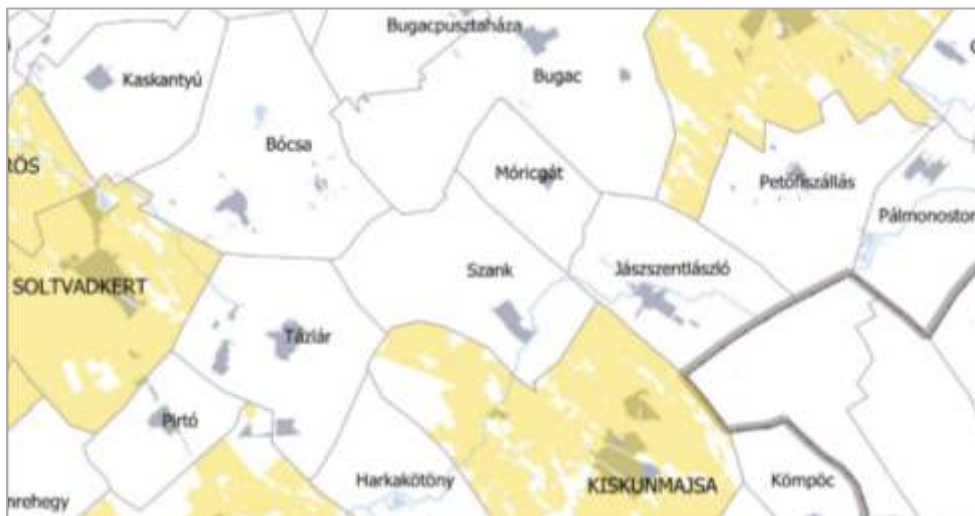

Turisztikai fejlesztési térségek

A vármegyei területrendezési szabályzat 7. § (2) bekezdése **turisztikai fejlesztési térségeket** jelöl ki, amelyek területén belül szintén sajátos Gksz terület jelölhető ki. A sajátos gazdasági területen „a környék lakosságainak, intézményeinek zavarása nélkül az OTÉK 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet, ha azokon a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev.2 rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendelet módosításáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelete által létrehozott TEÁOR '08 rendszerében az „5510 Szállodai szolgáltatás” kategóriájába tartozó tevékenység céljára szolgáló, illetve a vendéglátást és gyógyturizmust, a turisztikai infrastruktúra fejlesztését szolgáló más kereskedelmi, vagy szolgáltató építmény kerül elhelyezésre.” Élni lehet ezzel a lehetőséggel a **következő esetekben:**

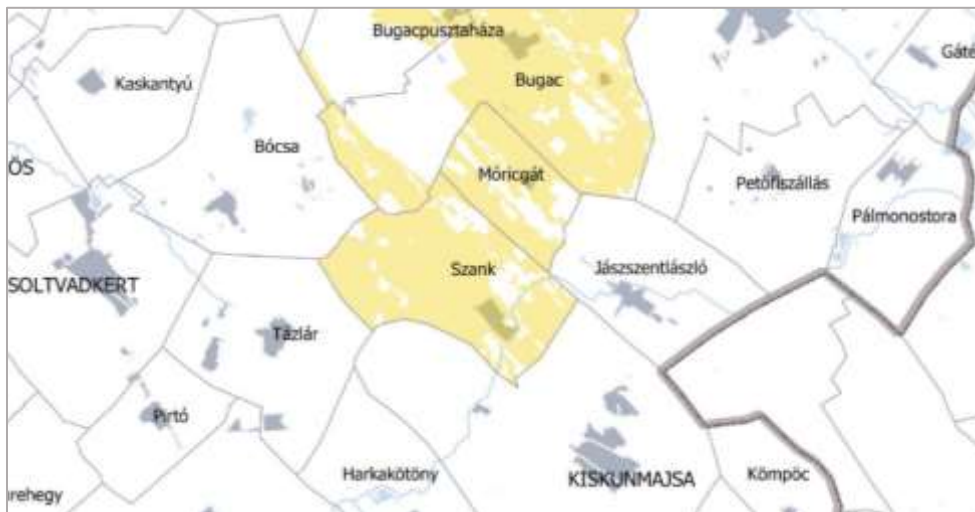
Általános turisztikai fejlesztés övezete területén fekvő barnamezős területén belül alkalmazható. Ez a lehetőség **nem érinti Szankot, mert az övezeten kívül található.**

BKMT rT 3/19 övezeti tervlap részlete: Általános turisztikai fejlesztés övezete

Szank az alábbi ábra szerint **érintett a Pusztai turizmus-fejlesztés övezetében.**

BKMT rT 3/20 övezeti tervlap részlete: A pusztai turizmus-fejlesztés övezete

Szank élni tudna a lehetőséggel, hogy az országos előírásokban megengedett legnagyobb beépítettséget meghaladóan engedélyezze szállodai szolgáltatás, vendéglátás, gyógyturizmus, turisztikai infrastruktúra fejlesztését szolgáló kereskedelmi, vagy szolgáltató építmény elhelyezését Gksz övezetben. A kedvezmény egyelőre nem releváns, mert a Gksz övezetben az Ipari Park és a Kiskunmajsa felé vezető út menti terület van kijelölve, ahol eddig a jelenleg megengedett beépítettséget sem használták még ki.

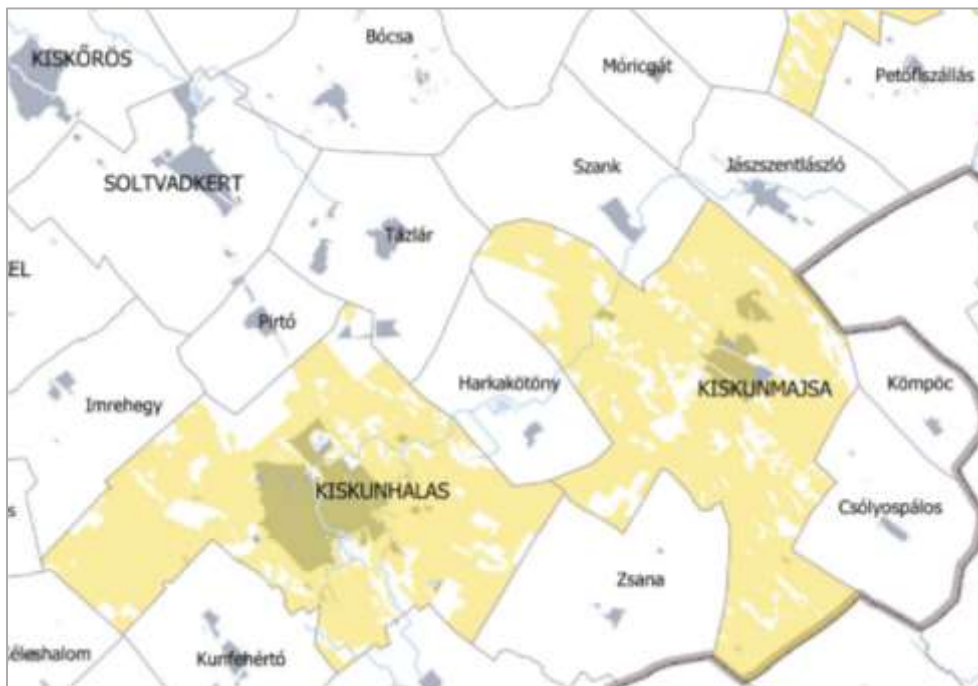
Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint nem érintett a Pincefalvak övezetében.

BKMT rT 3/21 övezeti tervlap részlete: Pincefalvak övezete

Gyógyhelyek és gyógyfürdők övezete területén fekvő barnamezős helyszíneken, a gyógyturizmust szolgáló létesítmény számára. Szank **nem érintett az övezetben.**

BKMT rT 3/22 övezeti tervlap részlete: Gyógyhelyek és gyógyfürdők övezete

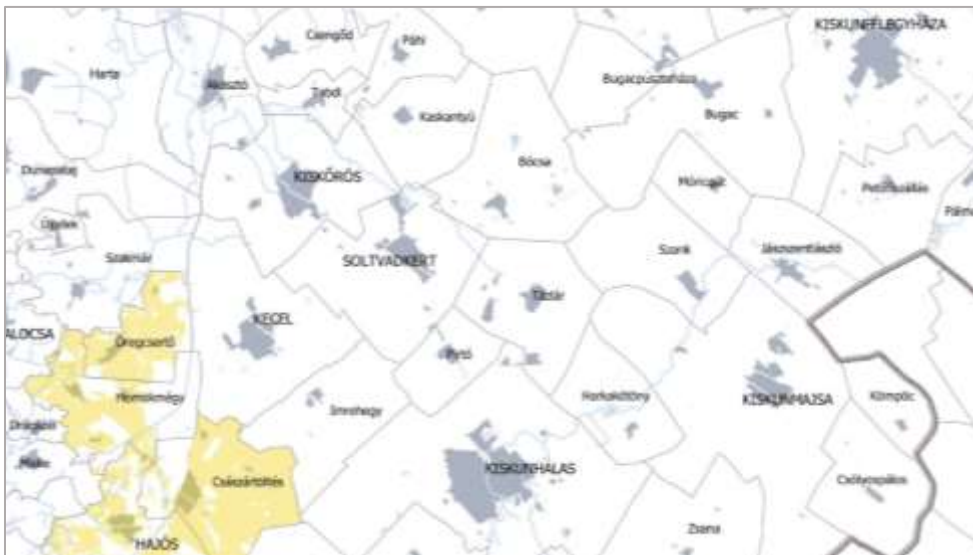
További különleges térségi övezetek

Szank igazgatási területe az alábbi ábrák szerint nem érintett a Duna-menti térség övezetében valamint a **Natúrpark övezetben.**

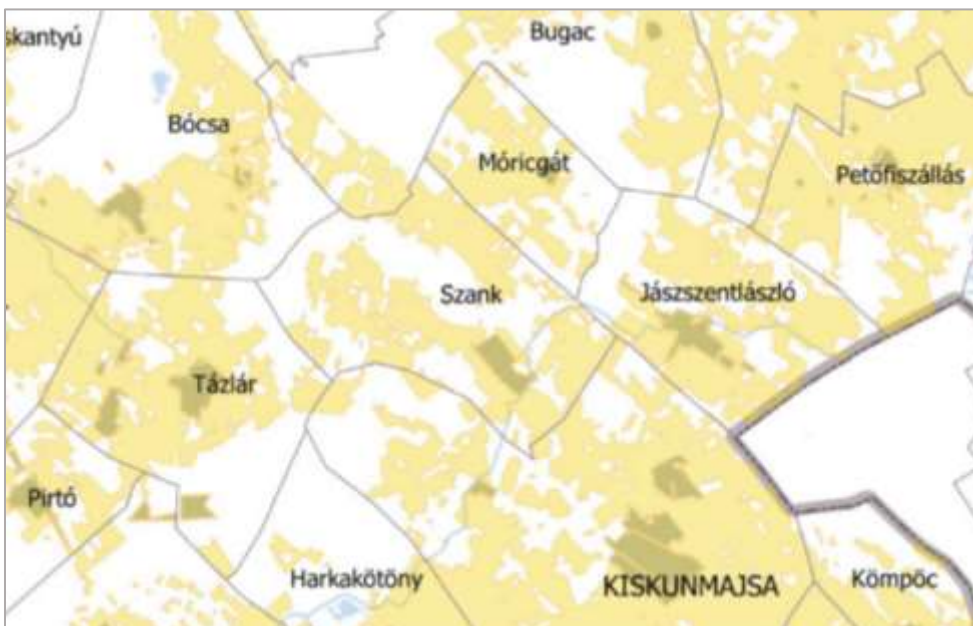
BKMTTrT 3/23 övezeti tervlap részlete: Duna-menti térség övezete

BKMTTrT 3/24 övezeti tervlap részlete: Natúrpark övezete

BKMTTrT 3/25 övezeti tervlap részlete: napelempark elhelyezésére szolgáló különleges övezet

A **napelempark elhelyezésére szolgáló különleges** övezetet a vonatkozó vármegyei tervlap olyan módon tünteti fel, hogy a vármegye mezőgazdasági területeiből kivette az ökológiai hálózat magterületeihez és ökológiai folyosóihoz tartozó területeket. Ezen a területen belül a rendelet előírásainak megfelelő földminőségi kritériumok figyelembevételével lehetséges a napelemparkok létesítése. A Szank Településtervében hosszútávlatú megvalósításra kijelölt napelempark terület túlnyomórészt **az övezeten belül található**, a terület határának pontosítását a Rendezési tervben való későbbi feltüntetése során kell elvégezni.

Távlatban tervezett napelempark elhelyezkedése a vármegyei övezetben

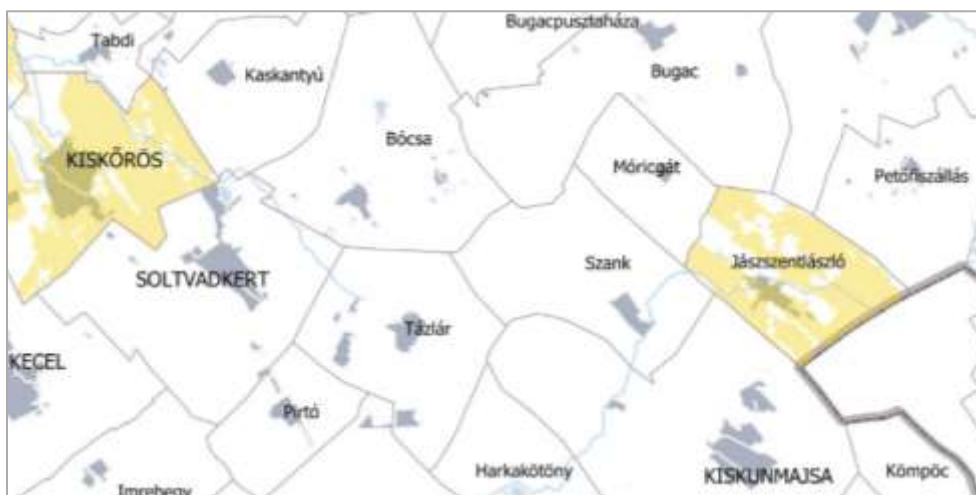

A BKMT rT jóváhagyó rendeletének 8. § (1) bekezdése értelmében:

„8. § (1) A napelempark elhelyezésére szolgáló különleges övezet a vármegye településeinek a településrendezési tervében a 3/25. mellékleten kijelölt területrészen belül fekvő terület egységeken alkalmazható, beépítésre szánt területen az OTÉK 24. § (2) bekezdés g) pontja szerint, vagy legfeljebb 10 AK értékű mezőgazdasági, vagy felhagyott külterületi korábban beépített területen az OTÉK 30/B. § (2) bekezdés c) pontjának megfelelően. Az 5 MW-nál nagyobb névleges teljesítőképességű napelempark ezen belül telepítési tanulmányterv alapján alakítható ki.”

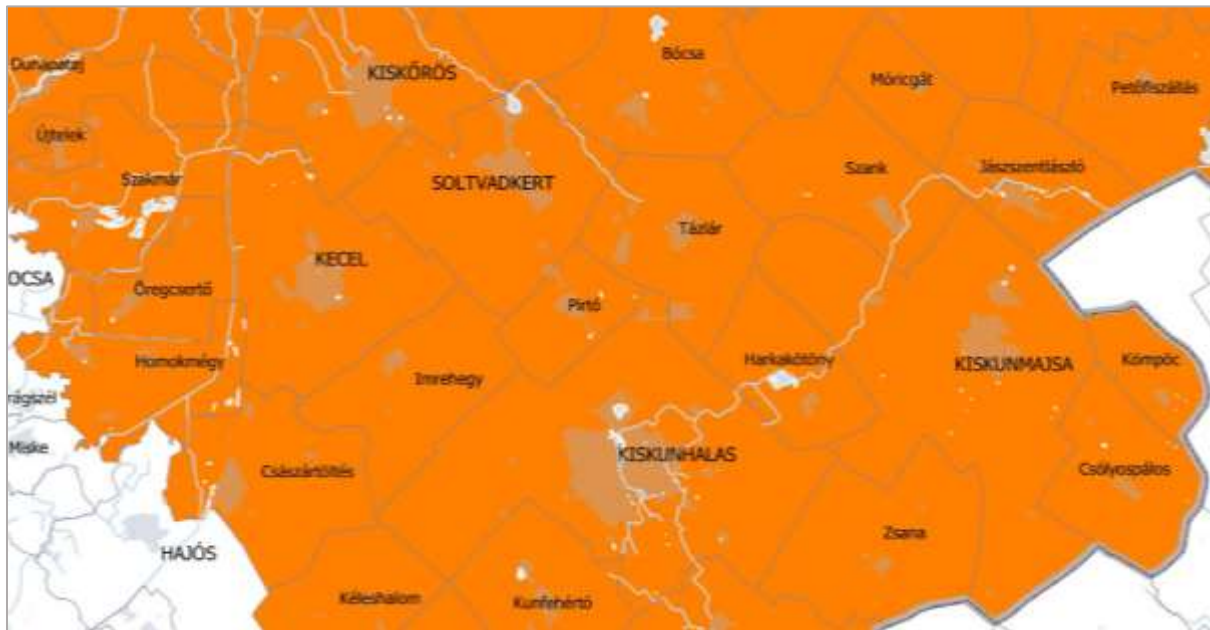
Szank igazgatási területe az alábbi ábra szerint nem érintett a Geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezetben.

BKMT rT 3/26 övezeti tervlap részlete: Geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezete

A **klímaváltozással fokozottan érintett térség** övezetébe tartozó településeken, így Szankon is, a településeken a vízmegtartó vízgazdálkodás és a víztakarékos mezőgazdálkodás elterjesztése kimagaslóan fontos cél. Nagyrészt a Homokhátság területén érvényes ez az előírás, ahol a sajátos talajszerkezet és a klímaviszonyok miatt az aszályosság jelensége a Pálfi-féle aszályossági indexszel kimutathatóan a sokéves országos átlagnál lényegesen nagyobb mértékben jelentkezik. Szank Fejlesztési terve **az övezethez kapcsolódó vármegyei szándékokkal összhangban** számos megközelítésben tárgyalja a kapcsolódó javasolt intézkedéseket.

BKMT rT 3/27 övezeti tervlap részlete: Klímaváltozással érintett térség övezete

15. VÍZGAZDÁLKODÁS HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE

Vízgazdálkodási alapelvek

A Bács-Kiskun Vármegyei Területrendezési Terv előkészítő anyagában szereplő alábbi összegzés rávilágít a vízgazdálkodás és a természetvédelem szoros kapcsolatára.

„A természeti értékek tekintetében kiemelendő a Duna-Tisza közti Homokhátság élővilága, természetes élőhelyei, homokbuckái, amely tele volt nyílt víztükrökkel, vizenyős területekkel, üde kaszálókkal és legelők, lápok. Azonban a területet az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) már félsivatagos területnek nyilvánította. A talajvízszint jelentős süllyedése és a lecsapolások, vízkitermelés miatt számos nyílt víz már eltűnt.

Tovább rontotta ezt az állapotot az erdőirtás, valamint az aszály és a csapadékhiányos időszakok miatt egyre veszélyeztetettebb a terület, és ezt a hatást a már napjainkban is zajló szélsőséges időjárási események, mint az aszályos időszakok gyakoriságának és intenzitása növekedése és a csapadékesemények változékonysága, csapadékhiányos időszakok növekedése várhatóan tovább ronthatja, hiszen ebből a csapadékból származik természetes vízkészlete. Ezen információk következtében kiemelten fontos a Homokhátság élővilágának, biodiverzitásának megőrzése és megóvása, az ökológiai állapot helyreállítása, a kiszáradás elleni lépések megtétele. A Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak feloldására vonatkozó kutatások száma is ezt támasztja alá.”

Szank vízgazdálkodásának adottságai

Szank község külterületi terepadottságaira az ÉNy-DK-i irányú lejtés, a semlyékek és homok gerincek váltakozása jellemző, amelyet követett a belvízlevezető csatornák nyomvonala is. Szank község közigazgatási területe belvízvédekezés szempontjából az **ATIVIZIG 2. számú Dong-éri belvízvédelmi szakaszhoz tartozik**, a Dong-éri belvízrendszer része.

Csatornahálózatok kezelője, hossza:

Kezelő	Hossz (km)
Vízügyi Igazgatóság	110,447
Vízügyi Igazgatóság	234,203
Önkormányzati *	14,496
Üzemi vagy magán *	283,700
Összesen	642,846

* - A rendelkezésre álló legpontosabb adatok alapján

Csatornasűrűség: 0,64 km/km²

Kiépítettség adatai

Fajlagos kiépítettségi adatok belvízvédelmi szakaszon belvízrendszerenként, öblözetenként

34/1. Dongéri öblözet	16,7 l/s/km ²
34/2. Büdösszéki öblözet	9,6 l/s/km ²
34/6. Bócsa-Bugaci öblözet	8,4 l/s/km ²
34/7. Tázlári öblözet	41,9 l/s/km ²
<u>34/8. Alsószállási öblözet</u>	<u>43,1 l/s/km²</u>
34. számú Dongéri belvízrendszer	18,6 l/s/km²
36/1. Percsorai öblözet	37,3 l/s/km ²
<u>36/2., 3. Atkai-Holt-Tisza, Dóc-Erzsébeti</u>	<u>49,8 l/s/km²</u>
36. számú Percsora-Sövényházi belvízrendszer	42,1 l/s/km²

Főművek adatai

A 2. számú Dongéri belvízvédelmi szakaszon az alábbi állami kezelésű főművek találhatóak:

34. számú Dongér-Halasi belvízrendszer

Dong-éri-főcsatorna hossza 70+447 km

A 34/6. Bócsa-Bugaci öblözet főgyűjtő csatornája a *Bócsa-Bugaci főcsatorna*. A főcsatorna a felső szakaszon összegyűjtött belvizeket szivattyús közbenső átemelés után, gravitációsan vezeti a Dong-éri-főcsatorna 43+085 km szelvényébe. A Bócsa-Bugaci főcsatorna üzemelője az ATIVIZIG.

A 34/7. Tázlári öblözet főgyűjtő csatornája a *Tázlári csatorna*, ATIVIZIG kezelésében van.

A Dong-éri-főcsatorna Szank község területén lévő szakasza a Szanki területről és a Bócsa-Bugaci csatorna öblözetéből gyűjti össze a csapadékot, belvizet és gravitációsan halad a végső befogadó, a **Tisza felé**.

A főcsatornákon szükséges **karbantartási munkákat** és a **belvízvédekezési feladatokat** az ATIVIZIG Szegedi Szakasztechnika látja el. A területen szivattyús átemelés nem épült ki. A térség domborzati adottságából eredően gravitációsan le tud folyni a víz a mélyebb helyekre.

Vízvisszatartás

A meglévő műtárgyak előfejeiben kialakított betétpallós ideiglenes elzárási lehetőséggel lehet a vizet visszatartani. A területen jellemző, hogy a vízvisszatartások medertározós jellegűek, néhány esetben a csatorna menti mély fekvésű semlyékek, fenekek is előtérre kerülnek. Jelentősebb vízvisszatartás lehetséges Szanki csatornán, a Bócsa-Bugaci csatornán, és a Dongéri főcsatornán és a csatornamellé létesített ideiglenes és a tervezett kiépítendő tározókban. Nyári aszályos időszakban vízvisszatartás és a csatorna közvetlen közelében talajvízszint megtartás a feladatuk.

Szank Község közigazgatási területén jelenleg nyilvántartott belvíztározó nem épült.

Szank Község közigazgatási területén a jelentősebb belvízcsatornák DK-en a Dongéri főcsatorna, Ny-i oldalán a Szanki csatorna, K-i oldalán pedig a Bócsa-Bugaci csatorna, D-i irányban a Majsza -Szanki csatorna és az Ötfai csatorna található. A Dongéri Főcsatorna települést érintő szakaszának középső részén található kisebb mellékcsatornák a Haladás I., Haladás II., Haladás III. és a Haladás IV. jelű csatornák.

A belvízelvezető csatornák jól kiépítettek, kapacitásuk – jól karbantartott állapotban – elégséges a terület belvizeinek elvezetésére. A belvízcsatornák mellett a 46/1999 (III.18.) Korm. Rendelet előírásai szerint belvízcsatornák esetében 3-3 m sávot, a főcsatornák esetében 6-6 m-es sávot mindenhol szabadon kell hagyni, hogy a mederkoztató, karbantartási munkák elvégezhetőek legyenek.

A területen az összes főcsatorna és a mellékcsatorna az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A csatornákon elhelyezett zsilipek alkalmasak a belvizek visszatartására, meder tározásra, a semlyéki legelő elárasztására.

A 34/6. Bócsa-Bugaci öblözetben a Szappanostóban lehet **ideiglenesen** jelentős belvíztározást eszközölni, amivel a csatorna Szanki. szakaszának vízszállító kapacitása növelhető. A **Szappanos-tó** kiterjedése: 600 ha, teljes térfogata: 3,0 millió m³, belvíztározásra igénybe vehető térfogat: **3,0 millió m³**

A **Banó tó** Jászszentlászlón van ugyan, de területe átnyúlik Szank község területére is és a legközelebbi, kiépített tározó. A Dong-éri főcsatorna j.p. 40+800 km szelvényében 1996-ban terveztek új műtárgyat a belvizek visszatartására.

A tó területe 127 ha, **1,3 millió m³** belvíz véstározása és a vízvisszatartása is lehetséges.

Szank Község közigazgatási területére tervezett tározók

Szanki csatornára tervezett tározók

A WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvány Szank területén több ingatlant és vízfolyást is szeretne bevonni a vízvisszatartásba. A Szanki csatornára 2 db tározót terveznek. A víztározók terve már 2021-ben elkészült.

A tervezett Szanki víztározók, a Szanki csatorna jobb és bal oldali oldaltározójaként épülnek ki. A tervezett tározók adatai:

Jobb parti tározó adatai:

Területe: 1,4 ha

Tározó kapacitása 4900m³

Átlagos vízborítása: 0,35m

Bal parti tározó adatai:

Területe: 2,67 ha

Tározó kapacitása 9345m³

Átlagos vízborítása: 0,35m

A tározó előtt lévő csatorna szakaszon a 0+107 cskm szelvényben a visszaduzzasztáshoz már van egy meglévő tiltó műtárgy, amit a tározók építése során átfognak alakítani zsilipes elzáró szerkezetű műtárggyá.

Az **ITVT Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervben** meghatározzák azokat a helyrajzi számokat, ahova vízvisszatartó tározók részére vízgazdálkodási fejlesztési területeket alakítanak ki. Ezen területek a t_5_ Külterületi közműhálózatok tervlapon jelölve vannak.

1. Szanki csatornára tervezett tározók:

A Szanki csatornára a teljes hosszán 3db tározó terület van kijelölve. Ebből az első területen, a 2021-ben tervezett WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvány támogatásával létesülő fent leírt tározók lennének.

2. Dongéri főcsatornára tervezett tározók:

A Főcsatorna Szanki szakaszán 2db tározó terület van kijelölve.

3. Bócsa-Bugaci csatornára tervezett tározók:

A csatorna Szanki szakaszán 1db tározó terület van kijelölve.

4. Haladás I., Haladás II. csatornákra tervezett tározó:

A csatornákra a 1db tározó terület van kijelölve.

A ITVT-ben jelölt területek alkalmasak kifejezetten állandó vagy időszakos víztározásra és vízpótlásra is.

Elzárási lehetőségek a Dong-éren a környéken

6. zárás

A főcsatorna 40+800 km szelvényében zsilip. A zsilip zárásával oldható meg a belvív visszatartása és az ideiglenes medertározása.

A műtárgy küszöbmagassága: 104,25 mBf.

Engedélyezett belvízszint: 106,00 mBf.

7. zárás (Kisasszony dűlői)

A főcsatorna 43+980 km szelvényében épített zsilipes műtárgy. A zsilip zárásával oldható meg a belvív visszatartása és az ideiglenes medertározása.

A műtárgy küszöbmagassága: 105,60 mBf.

8. zárás

A főcsatorna 49+220 km szelvényében zsilipes műtárgy. A zsilip zárásával oldható meg a belvív visszatartása és az ideiglenes medertározása.

A műtárgy küszöbmagassága: 110 mBf.

Engedélyezett belvízszint: 118,00 mBf.

Elzárási lehetőségek a Szanki-csatornán

1. zárás

A csatorna 0+107 cskm szelvényében épített vízvisszatartó és szabályozó műtárgy. A műtárgy zárásával oldható meg a belvív visszatartása és az ideiglenes medertározása.

Fejlesztési javaslat a külterületi belvízelvezetéshez

A meglévő külterületi belvízcsatornákon több tiltó és zsilip kialakítása a vízkormányzás és vízszint szabályozás, valamint a csatorna zárások kialakítása, a vízvisszatartás és szabályozás biztosítása érdekében. A több elzárást biztosító műtárgy lehetőséget biztosít arra, hogy a fent megjelölt tervezett tározókon felül is biztosítható legyen a csatornameder tározás, ami szintén a talajvízdúsítás következtében lehetővé tudja tenni vízvisszatartást.

Csapadékvíz-, és belvízelvezetés (lásd T-5 és T-8 jelű tervlapokat)

A területre jellemző szélsőséges **hidrológiai viszonyok** miatt az utcák nagy részében vízlevezető csatornákat kell kiépíteni nagy mennyiségű záporcsapadékok elvezetésére. A csapadékvizekkel való gazdálkodás különösen az aszályos időszakokban fontos vízgazdálkodási feladatot jelent a térségben élő és gazdálkodó lakosság számára.

A mezőgazdaságot sújtó **aszály** e térséget sem kerülte el. A halmozódó csapadékhiány következtében jelentősen lecsökkentek a legfelső rétegekben elhelyezkedő talajvízkészletek is, ami tovább rontja a növénykultúrák életfeltételeit, a terméseredményeket.

A vízgyűjtőre hulló csapadék jelentős hányada lefolyik a területről, nem hasznosítja a növényzet a vegetáció során, gyakorlatilag a csapadékvizek lefolyásra kerülő hányada elvész a terület számára. A cél tehát az, hogy a lehullott – és a csatornahálózatba bekerült – csapadékvizeket a területen visszatartsák. Vonatkozik ez természetesen a hóolvadásból származó tavaszi vízlevonulásokra is. A lefolyásra kerülő vizek visszatartása belterületen a csatornamedrekben, külterületen a csatornamedrekben és ha van, tározókban lehetséges.

Szank község évi **csapadékelosztás** igen egyenetlen. A legtöbb eső nyár elején hullik, a csapadék mentesebb hónapok a január és február. A részben vagy teljesen vízvisszatartó vízrendezési megoldások kapnak prioritást. Így a záportározók, vízkormányzó és záró tiltók, zsilipek beépítését és a szikkasztó árkok, a nyíltszelvényű fenékburkolattal ellátott vagy burkolat nélküli csatornák és szikkasztó árkok.

A nyíltszelvényű hézagos fenékburkolattal vagy terfilszűrős szikkasztó elemekkel ellátott csatornák kialakítását, valamint burkolatlan szikkasztó árkok és amennyiben a zártcsatorna kialakítása indokolt, akkor réselt palást felületű zártcsatornák kialakítását javasoljuk. A zárt csatornáknál térszín alatti 100-300 m³-es szikkasztó felületekkel kialakított záportározók kiépítése is indokolt lehet. Az így készült lefolyásos nyíltszelvényű csatorna a szükséges, az esetleges, valamint a folyamatos egyenletes víz visszatartás eszköze lehet.

A szikkasztó felületekkel ellátott tervezett lefolyásos csapadékvíz csatornán a magas talajvízállás idején, eső esetén a felesleges víz lefolyik, amikor nem esik az eső, de belvíz van a területen azt is vonalmenti beszívárogatással a szikkasztós felületű burkolaton keresztül a csapadékvíz csatornák részben levezetik, és azzal a belvíz mértékét csökkentik.

Fejlesztési javaslat a belterületi csapadékvízvezetéshez

A belterületi utcák jelenleg árkokkal nem rendelkező részeire **szikkasztó árkok** kialakítása javasolt, mert viszonylag kis beruházási költséggel nagy mennyiségű tározókapacitás (kb. 10 000-15000 m³) és ennek megfelelő vízvisszatartást biztosítana a belterületen közvetlen szikkasztással.

A meglévő lefolyásos burkolatlan vagy szikkasztó burkolatú csatornák esetében lefolyási szintet szabályozó minitiltók beépítése a vízvisszatartás megtartás érdekében csak a többletvíz mennyiség folya le. Ha meg szükséges, mert túl sok a víz, a tiltók teljesen megnyithatók. A zárt csatornáknál térszín alatti 100-300 m³-es szikkasztó felületekkel kialakított záportározók kiépítése műanyag elemekből kialakítva.

(ACO_Stormbrixx_SD_HD_szikkasztó záportározó elemek még parkolók alatt is kialakíthatók.)

A tervezett fejlesztési területek csapadékvíz-elvezetése

Rendezvényház: A területen meglévő nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna a szükséges vízvezetést biztosítja. A meglévő csapadékvíz csatorna befogadója Dongér főcsatorna. A tervezett csapadékvíz csatornák nyomvonal kialakítását a csapadékvíz hálózati tervlap tartalmazza.

Sporttelep: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott csapadékvízcsatorna a területen meglévő nyíltszelvényű csapadékvíz csatornához csatlakozva a szükséges vízvezetést biztosítja. A meglévő csapadékvíz csatorna befogadója Dongér főcsatorna. A tervezett csapadékvíz csatornák nyomvonal kialakítását a csapadékvíz hálózati tervlap tartalmazza.

Lakóterület fejlesztés az Izsáki úttól a Mikszáth Kálmán utcáig 90 lakó ingatlan:

A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna a szükséges vízvezetést biztosítja. A tervezett csatornák befogadója a meglévő nyíltszelvényű csapadékvízcsatorna. A tervezett csapadékvíz csatornák nyomvonal kialakítását a csapadékvíz hálózati fejlesztési tervlap tartalmazza.

Lovarda kialakítása: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatornák a szükséges vízvezetést biztosítják. A tervezett csatornák befogadója a közelben lévő Dong-ér belvíz-főcsatorna.

Gazdaságfejlesztés 1.: A terület csapadékvízvezetését nyíltszelvényű vagy zártszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, csapadékvíz csatornákkal helyben megoldható.

Gazdaságfejlesztés 2.: A terület csapadékvízvezetését nyíltszelvényű vagy zártszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, csapadékvíz csatornákkal helyben megoldható.

Gazdaságfejlesztés 3.: A terület csapadékvízvezetését nyíltszelvényű vagy zártszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, csapadékvíz csatornákkal helyben megoldható.

Gazdaságfejlesztés 4.: A terület csapadékvízvezetését nyíltszelvényű vagy zártszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, csapadékvíz csatornákkal helyben megoldható. A terület K-i oldalán húzódik az Ötfai csatorna, ami tudja fogadni a levezetendő többlet vizeket.

16. VÍZIKÖZMŰVEK HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE

Ivóvízellátás (lásd T-5 és T-6 jelű tervlapokat)

A községben kiépített vezetékes vízellátás van, amelyet Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft. (továbbiakban KISKUNVÍZ Kft). üzemeltet.

Népességi adatok

Szank utolsó becsült népessége 2414 fő (2019 évben), ami akkori Magyarország népességének **0.02%-a** (Bács-Kiskun megyének 0.48%-a). Népsűrűsége 32 fő/km².

A lakások száma 1155, a népességet figyelembevéve, ez **2.1 fő/lakás**.

Kiindulási adatként, a korábbi időszak adataihoz való viszonyítással, 2414 fő lakosságszámmal számolunk.

Az üzemeltető által megadott 2019 évi év vizsgálati időszak alatt mért **átlag fogyasztási** adat $Q_{dcs} = 220 - 284 \text{ m}^3/\text{d}$ között változik. A meglévő fogyasztási adatok illeszkednek a számított várható fajlagos fogyasztással számolt **átlagfogyasztási** értékhez.

$$Q_d = 2414 \text{ fő} \times 110 \text{ l/fő.d} = 265,54 \text{ m}^3/\text{d}$$

Vízbázisok, vízműtelep

Termelő kutak

	I.	II.
EOV „Y” koordináta	697560,5	697556,9
EOV „X” koordináta	134309,7	134306,2
EOV „Z” koordináta m.B.f.	111,501	111,521
Kataszteri szám	B-24	B-25
Talpmélysége	389	473
Folyamatosan kitermelhető vízmennyiség l/p	1250	1080
Építés éve	1971	1984
Fajlagos összes metántartalom (GVV) 20°C-on l/m ³	3,7	3,79
Kútszivattyú típusa:	SP 45-9	SP 30-6

A vízmű kutak szabványosan védett és búvárszivattyúra telepített, szabályos kútfej-szerelvényezéssel ellátottak. A kutak vize II. osztályú rétegvíz. A vízmű-telepeken a belső védőterület biztosított.

A vízmű üzemi paraméterei

A lekötött éves kontingens: 160.000 m³/év

A vízműtelep mértékadó kapacitása: 40 m³/óra, 20 órás üzemidővel számolva a vízkezelés kapacitása alapján: számolt Qd= 800 m³/d

A település napi átlagos vízigénye: 602 m³/nap.

Qd I. = 1250 l/p x 18^h x 60/1000 =1350 m³/d

Qd II. = 1080 l/p x 18^h x 60/1000 =1166 m³/d

Elméletileg üzemben kitermelhető csúcs vízmennyiség 18 órás üzemidő figyelembevételével: Qd = 2516 m³/d

Napi átlagos kitermelés 2021: 602 m³/d

Vízbázis védelem

A vízi létesítmények biztonságos üzemeltetése és a vízbázis védelme érdekében a 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet szerinti védőterület, illetve védőidom kijelölése szükséges. A „B” jelűvédő idom burkoló görbéjének elhelyezkedését a vízellátási tervlapok tartalmazzák. A vonatkozó rendelet értelmében a védőidomot és védőterületet a vízügyi hatósági eljárás utáni kijelölést követően kell kialakítani.

A vízbázis vízjogi engedélye 140.000 m³/év lekötött vízmennyiséggel számolt. Megállapításra került, hogy a különféle elérési időkhöz tartozó védőidomoknak nincs felszíni metszete, és így belső a kutak körüli 10 m sugarú kört igen, de a külső védőterületet nem kell kijelölni. Így a vízbázis nem sérülékeny. Az „A” és „B” védőidomok legmagasabb pontja -231,5 m Bf. a legmélyebb pontja pedig -350,3 m Bf. A tervben megjelölt „B” védőidom területén belül termálkút vagy bármilyen olyan mélységi építmény, gáz- vagy olajkút létesítése a védőidomok átmetszésével az ivóvízbázis biztonságát veszélyezteti.

A vízbázis lehetséges szennyező forrásai

Szank község csatornázott, szennyvíz-kezelőművel rendelkezik. A szennyvízkezelőt is a vízművet üzemeltető szolgáltató működteti, ezért ez, mint potenciális veszélyforrás nem jelent jelentős veszélyt a vízbázisra. A további szennyező források, úgy, mint fémipari szennyvizet kibocsátó üzem és egy baromfifeldolgozó üzem, viszont potenciális szennyező forrást jelenhetnek. A környező mezőgazdasági művelésre használt peszticidek mennyisége nem ismert, azok a talajvíz tartót szennyeznek. Szennyezőforrások továbbá:

- csapadék csatornába szabálytalanul bekötött szennyvíz
- szennyvíztelepről kibocsátott tisztított szennyvíz nem kielégítő tisztasága
- a vízgyűjtő területről történő szennyezőanyag-bemosódás (túlzott mennyiségű műtrágya-, vegyszerhasználat, stb.)
- állattartó telepekről elfolyó trágyalé csatornába történő bevezetése
- lakosság által előidézett szennyezés (illegális hulladék lerakás)
- használt termásvíz bevezetése.

A Hidrogeológiai védőidom A és B zónáiban az alábbi előírásokat és korlátozásokat kell betartani:

A hidrogeológiai védőidomokban tilos:

- olyan létesítményt elhelyezni, amelynek jelenléte vagy üzeme a felszínalatti víz minőségének károsodását okozza.

Tilos olyan tevékenységet végezni, aminek következtében:

- csökken a vízbázis természetes védettsége, vagy növekszik a környezet sérülékenysége.
- 6 hónapon belül le nem bomló károsító anyag kerül a vízkészletbe.
- olyan anyag kerül a vízkészletbe, amelynek mennyisége, jellege vagy bomlásterméke a felszínalatti víz minőségének károsodását okozza.

A hidrogeológiai védőidomok felszíni vetületeire eső új kutak csak környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményeitől függően engedhető meg:

- kutatófúrás vagy új kút létesítése.
- bányászat, valamint fedő vagy vezető réteget érintő egyéb tevékenység.

A vízbázis belső védőterületére vonatkozó korlátozások a vízmű üzemeltetési rendjébe tartozik és ott az előírásoknak megfelelően történik. A vízmű-kutak belső védőterülete kialakított és körbekerített, ott csak az üzemeltetéssel összefüggő tevékenység folyik és folyhat. A kutak belső védőterületén a csapadékvíz a homokos talajban elszivárog.

Víztermelési, vízellátási és vízfogyasztási adatok

(ezer m³)

	Víztermelés	Lakossági	Egyéb	Összesen
2019	165.58	80.85	14.19	95.04
2020	169.44	89.85	13.87	103.72
2021	158,744	71,697	8,595	80,293

Éves - napi átlag termelési adatok (m³/d)

2019	454
2020	464
2021	602

Éves - napi maximális termelési adatok (m³/d)

2019	542
2020	558
2021	770

Éves - napi minimális termelési adatok (m³/d)

2019	408
2020	378
2021	482

Éves napi vízveszteségi adatok (m³/d)

2019	153
2020	155
2021	n.a

<i>Megnevezés</i>	<i>Jel</i>	<i>Érték</i>	<i>Mértékegység</i>
Hidrogeológiai kapacitás			
Hidrogeológiai kapacitás	Q _{hgeo}	3180	m ³ /d
Üzemi vízhozam építéskor	Q _{üz}	2650	l/min
Üzemidő	t _ü	20	h/d
Vízgépészeti kapacitás			
Víztermelés	Q _{vterm}	1400	m ³ /d
Víztechnológia	Q _{vtec}	800	m ³ /d
Üzemidő	t _ü	20	h/d
Szűrési sebesség	V _{sz}	10	m/h
Mértékadó kapacitás			
Mértékadó	Q_{mért}	800	m³/d
Kialakuló állapot			
Bekötővezeték méret		NA 300	mm
Sebesség mértékadó kapacitásnál	V _{bekv}	1,36	m/sec

A település napi átlagos vízkitermelése: **506,7 m³/nap.**

A táblázatok adatiból látható, hogy az átlagos napi víztermelés 2021-ben Q_d átl.= 602 m³/d maximális pedig Q_d átl.= 770 m³/d volt. Ezek alapján megállapítható, hogy a vízmű jelenlegi víztermelő kapacitása Q_d = 1400 m³/d és a víztisztítás technológia miatti mértékadó kapacitás Q_{cs}= 40 m³/h; Q_d = 800 m³/d megfelelő tározás és a csökkenő lakosság mellett, **biztonsággal elegendő a község számára.** A nyári csúcsoknál előforduló fogyasztás kiugrások a magas tározó kapacitásokkal kiegyenlíthetőek, valamint időszakosan az üzemidő növeléssel is biztosítható.

A község ellátását téli időszakban várhatóan 1db kút is tudja biztosítani. Ha mégis szükséges nagyobb rendkívüli vízmennyiség, akkor a másik kút beállítása is szükséges lehet.

A vízellátó rendszer kialakítása, jellemzői

A község vízmű telepe a Petőfi utca 685 hrsz.-ú ingatlanán található.

A kutakból búvárszivattyú segítségével kitermelt víz minősége gáz, vas, mangán és ammónia tartalma tekintetében nem felel meg a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek, ezért víztisztítási technológia került kiépítésre a vízműtelepen.

A vízellátási technológia fő folyamatai a következők:

- Az I. számú kút működésekor, a kútból búvárszivattyú segítségével kitermelt vizet a vasat és mangánt vegyszerrel oxidálják, így vas-, és mangán csapadékképződés alakul ki, amit a nyomás alatti szűréssel távolítják el a vízből, a fertőtlenítést követően a tisztavíz a tisztavízmedencébe mélytározóba kerül és onnan hálózati szivattyúk juttatják a magas tározóba és az elosztóhálózatba.
- A II. számú kút működésekor gáztalanítják és a határérték feletti ammónia tartalom miatt biológiai ammónia eltávolítás, vas és mangán oxidálás és a csapadékképződés után nyomásalatti szűrés történik. Ha nem működik a biológiai ammónia eltávolítás, akkor tartalékként ki van alakítva a törésponti klórozás NaOCl adagolással. Ezt követően a vas-, és mangán csapadékképződés után a nyomásalatti szűrés történik. A fertőtlenítést követően a tisztavíz a tisztavízmedencébe mélytározóba kerül és onnan hálózati szivattyúk juttatják a magas tározóba és az elosztóhálózatba.

Technológiai berendezések:

- 1 db atmoszférikus gáztalanító berendezés
- 2db biológiai nitrifikáló tartály
- 2db szűrő tartály
- 1db UV fertőtlenítő
- 1db klórgáz adagoló berendezés

Vízkezelési technológia leírása

A II. számú kút működésekor:

- Oxigén telítés, metán eltávolításkényszerszellőztetésű atmoszférikus gáztalanító oszlopban
- Feladás a technológiára
- Nitrifikáló szűrés
- UV csírátlantás
- Szűrés katalikus töltetű, automatikus működésű álló szűrő berendezésen (FM-a és FM-am technológiák)
- Törésponti klórozás Hypóval (NaOCl) adagolási lehetőség- eseti tartalék
- Klórozási mellektermékek (trihalometánok) eltávolítás a GAC töltetű szűrővel- eseti tartalék
- Fertőtlenítés, folyamatos utófertőtlenítés
- Zagykezelés (a kiszűrt vas-, és mangáncsapadék iszap ülepitése és kezelése)

Az I. számú kút működésekor:

- Vegyszeres oxidálás
- Szűrés katalikus töltetű, automatikus működésű álló szűrő berendezésen (FM-a és FM-am technológiák)
- Törésponti klórozás Hypóval (NaOCl) adagolási lehetőség- eseti tartalék
- Klórozási mellektermékek (trihalometánok) eltávolítás a GAC töltetű szűrővel- eseti tartalék
- Fertőtlenítés időszakos
- Zagykezelés (a kiszűrt vas-, és mangáncsapadék iszap ülepitése és kezelése)

Hálózat kialakítás

A település vízellátó rendszerének alapját, vízbázisát, a 2db mélyfúrású kút biztosítja.

A meglévő hálózat alkalmas az adott ellennyomó rendszerű magas tározós rendszer szerinti vízelosztásra az igények biztosításával. Jelenleg a vízműnél víztisztítás folyik vízmű telep a tisztítási technológia helye.

A vízmű elosztó-hálózata jellemzően körvezetékes rendszerű, ágvezetékekkel és 1db betáplálási ponttal kialakítva.

A hálózat anyaga AC, KMPVC, KPE. A tűzcsapok földfeletti és altalaj tűzcsapok. A bekötővezetékek anyag acél és műanyag.

Vízelosztás

Elosztóhálózat (m)	19776
---------------------------	-------

Bekötés /db/	Tűzcsap /db/	Közkifolyó /db/
990	47	13

Az elosztó-hálózat 3,0-3,2 bár üzemi nyomását az HG-100-30 típusú magas tározó biztosítja. Elhelyezkedése: ellennyomó rendszerű.

Az elosztóhálózatról bekötővezetéken keresztül vételezik a fogyasztók a szükségletüknek megfelelő vízmennyiséget. A vízbekötéssel nem rendelkező fogyasztók vízvételezési lehetőségét közkifolyók biztosítják.

Az elosztóhálózaton lévő tűzcsapokról vételezhető a tűzivíz, valamint biztosítható a mosató-víz kivezetése. A földfeletti tűzcsapok számát növelni és az altalaj tűzcsapok számát pedig csökkenteni kell, úgy hogy helyettük földfeletti tűzcsapokat kell telepíteni.

Tározás

Magastározó:

Ellennyomó elhelyezkedésű, részben átfolyós rendszerű felújított magastározó. HG-100-30 acél szerkezetű 30 m magas víztorony 100 m³ hasznos térfogatú, amely a napi víztermelés és fogyasztási kiegyenlítésre szolgál, megfelelő karbantartás mellett sokáig biztosíthatja a megfelelő nyomást a hálózaton.

Mélytározó műtárgy

A vasbeton tisztavízmedence 100 m³-es térfogatú, melynek nagysága hosszú távon is elegendő lesz.

A szűrő öblítésből származó zagyot ülepítő, vasbeton ülepítőmedence 26 m³-es térfogatú, dekantáló szivattyúval.

Fejlesztési javaslat a vízellátáshoz

Hosszútávú fejlesztésként, ha a nyári vízfogyasztás a klímaváltozás miatt fokozottabban növekedne, akkor javasolt tartalék 100 m³-es tisztavíztározó kiépítése.

2021-ben a hálózati veszteség nagy mértékben növekedett. Csökkentése érdekében az acél anyagú vízbekötéseket és a régi AC és rossz minőségű PVC csöveket javasolt kicserélni. Az altalaj tűzcsapokat célszerű földfelettre cserélni.

Tűzivéllátás

A tűzivéllátás a településen a földfeletti tűzcsapokról biztosítható, de tűzcsaponkénti kb. $Q_t = 700-2200$ l/min mértékig. A tűzcsap méretétől és elhelyezkedésétől függően. Az egyedi tűzcsapról kivethető maximális vízmennyiséget az üzemeltető határozza meg az aktuális üzemi viszonyoknak megfelelően.

Termákvíz hasznosítás

A településen a nyilvántartás szerint 1 db termákvíz üzemel.
Az 1 db termákvíz hasznosítása mezőgazdasági, energetikai célú.
Az alábbi táblázat a fenti kút adatait tartalmazza.

TELEPULES	HELYI_NEV	EOVY	EOVX	TSZF	TALP	HOZAM	HOMERS
Szank	Szanki Haladás MgTsz.	698858,7	135000	109,65	1410,6	360	63

A település termákvíz hasznosításában még vannak további lehetőségek.

Öntözés

A belterületen az öntözés a közüzemi vízellátó rendszer vízbekötéseiről vagy az ingatlan saját sekély mélységű 30 m feletti talpmélységű öntöző kútjáról történik.

A külterületi nagyüzemi öntözés, kutas - öntözővíz tározós rendszerben működnek önálló vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező egyedi öntöző berendezéseken keresztül. Az öntözőcsatornákból történő vízkivételi pontok meghatározásával, vízjogi engedély birtokában a felszíni vízből történő öntözés is működhet.

A tervezett fejlesztési területek vízellátása

Rendezvényház: A terület vízellátása a meglévő DN150 AC vezetékkel megoldott. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Sporttelep: A terület vízellátása a meglévő DN150 AC vezetékkel megoldott. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Lakóterület fejlesztés az Izsáki úttól a Mikszáth Kálmán utcáig 90 lakó ingatlan:

A terület vízellátását meglévő D110 KMPVC vezetékkel és a tervezett D110 KMPVC vízelosztó hálózatok kialakításával oldottuk meg. A részletes utcánkénti elosztóvezeték kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Lovarda kialakítása: A terület vízellátása meglévő D90 KPE ágvezetékhez csatlakoztatott tervezett D90 KPE vízvezetékéről biztosítható. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Gazdaságfejlesztés 1.: A terület vízellátását meglévő DN150 AC vezetékéről, annak a tervezett D160 KMPVC vezetékkel történő terveztük. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Gazdaságfejlesztés 2.: A terület vízellátását meglévő DN150 AC vezetékéről, annak a tervezett D160 KMPVC vezetékkel történő terveztük. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Gazdaságfejlesztés 3.: A terület vízellátását meglévő DN150 AC vezetékéről, annak a tervezett D160 KMPVC vezetékkel történő terveztük. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Gazdaságfejlesztés 4.: A terület vízellátása meglévő D110 KPE ágvezetékéről, biztosítható. Ha nagyobb vízigényű ipari üzemek települnek a területre, akkor az ágvezeték mellé egy másik nagyobb kapacitású vízvezeték kiépítésére lehet szükség. A részletes elosztóvezeték nyomvonal kialakítását vízellátási tervlap tartalmazza.

Tervezett és meglévő tanyák:

A tanyás térségekben és a mezőgazdasági üzemek esetében az alábbi lehetőségeket javasoljuk.

1./ Vezetékes vízellátás belterületi hálózatról

(nyomásfokozó telepek létesítésével, vagy anélkül)

2./ Helyi, csoportigényt kielégítő kutas, törpevízmű kialakítása (víztisztítóval)

(vízműmajor)

3./ Egyedi tanyánkénti kutas, hidroforos vízellátás (egyedi víztisztítóval)

Mind a három módszer kielégítő megoldást biztosít. A 2./ megoldás csak sűrű beépítettségű tanyacsoportok esetében alkalmazható.

A 3. megoldás a ritka elhelyezkedésű tanyák vízellátását hivatott megoldani. Az 1. sz. vezetékes ellátás minden esetben megoldható, ha a belterületi hálózathoz közel eső tanyasor vagy tanyacsoport van.

Csatornázás, szennyvízelvezetés és -tisztítás (lásd T-5 és T-7 jelű tervlapokat)

Szennyvízelvezetés – szennyvízmennyiségek

A községben kiépített elválasztó rendszerű szennyvízcsatorna hálózat és a közös biológiai szennyvíztisztító telep Jászszentlászlón van, amelyeket a KISKUNVÍZ Kft. üzemeltet. Szank község keletkező éves és napi átlagos szennyvízmennyiség adatok:

Az évi tisztítatlan szennyvíz mennyisége összesen: 69454 m³/év - melyből mind befolyó szennyvíz.

Szank településről elvezetett (átadott) szennyvízmennyiségek (m³/d)

2019	191,63 m ³ /d,	69945 m ³ /év
2020	189,77 m ³ /d,	69454 m ³ /év

A település közbenső átemelőit terhelő szennyvízmennyiségek:

2019	n.a. m ³ /d,	n.a. m ³ /év
2020	n.a. m ³ /d,	n.a. m ³ /év

Gravitációs szennyvízcsatorna főátemelőjét terhelő szennyvíz mennyiségek:

2019	191,63 m ³ /d,	69945 m ³ /év
2020	189,77 m ³ /d,	69454 m ³ /év

A szennyvíztisztító telep kapacitása: **400 m³/d**

Ha a település szennyvíztermelése a népesség adatok alapján stagnálna vagy csökkenne, akkor a községi szennyvíztisztító telep hidraulikai kapacitását tekintve tudja fogadni a település szennyvizét. A kapacitás viszont a tartalékok tekintetében nem ad biztonságot. A biológiai kapacitás sem lesz elegendő, ha a szennyvíz töménysége változik, növekszik. A szennyvíztisztító telep kapacitás növelése és/vagy intenzifikálása közép-, és hosszútávon indokolt.

Szennyvízcsatorna hálózat kialakítása

A település belterületén keletkező kommunális és ipari eredetű szennyvizek gyűjtése és elvezetése elválasztott rendszerű, közbenső átemelős gravitációs csatornahálózat segítségével történik. A keletkező szennyvizek a hálózatba jutva gravitációsan érkeznek a 4 db átemelő műtárgy egyikébe, amelyek mindegyike biofilterrel rendelkezik.

A szennyvízgyűjtő csatorna hossza, anyaga, átmérője:

Gerincvezeték:	2773 fm	DN 160 KG-PVC
	12596 fm	DN 200 KG- PVC
	272 fm	DN 250 KG- PVC

Gerincvezeték összesen: 15641 fm

A szennyvízbekötések száma, hossza, anyaga, átmérője:

Bekötővezeték összesen: 6357 fm NA 160 KG-PVC

2020. évi adatok:

Házi bekötés révén ellátott lakások száma: 813 db

Bekötés révén ellátott üdülőegységek száma: 0 db

Bekötés révén ellátott közületek száma: 34 db

Szennyvízátemelők számozása vagy megnevezése, beépített szivattyúk típusa, kapacitása:

Főátemelő	Jele	Szivattyú típus	
Halasi u.	1.	FLYGT 3152.181	Q=10 l/s
Közbenső átemelők:			
Árpád utca	2.	FLYGT 3085.182	Q=6 l/s
Vörösmarty u. (686/13 hrsz.)	3.	ABS Piranha S26/2	Q=4,5 l/s
Vörösmarty u./Hunyadi u. sarok	4.	ABS Piranha S12/2	Q=2,5 l/s

Az átemelőkhöz kapcsolódó szennyvíz nyomóvezetékek hossza, anyaga és átmérője:

Átemelő jele	Vezeték átmérő	Anyaga	Hossza
1.	140	KM-PVC	7342
2.	125	KPE	924
3.	90	KPE	169
4.	63	KPE	91

Szennyvíznyomó-szállító vezeték összesen: 8526 fm

A meglévő főátemelő nyomócsövének üritésére jelenleg is működik az átemelő mellett kialakított KAESER SM 8 típusú átöblítő kompresszor.

Szennyvíztisztítás

A Jászszentlászlói szennyvíztisztító telep jelenlegi kapacitása $Q = 400 \text{ m}^3/\text{d}$, biológiai kapacitása: 2585 LE. Ezen kapacitás a két településnek nem elegendő évek óta bírságolt a telep a nem megfelelő tisztított szennyvízkibocsátása miatt. Jelenleg folyamatban van a telep fejlesztése Jászszentlászló és Szank települések közös konzorciumban megvalósuló projektjeként.

A fejlesztés befejezési határideje 2023év.

A fejlesztés eredményeként az új telep tervezett hidraulikai kapacitása $Q = 512 \text{ m}^3/\text{d}$,

Az új telep tervezett biológiai kapacitása: 4658 LE.

Jelenleg a közös szennyvíztisztítótelepre befolyó szennyvíz településekre bontva:

Szank: $200 \text{ m}^3/\text{d}$

Jászszentlászló: $200 \text{ m}^3/\text{d}$

Végátemelő terhelő szennyvíz: $200 \text{ m}^3/\text{d}$

A szennyvíztisztítótelep fejlesztése után mindkét település szennyvíztisztítása a 100% csatornázottság kiépítettség esetében is hosszútávon elegendő lesz.

Szank települési végátemelő nyomócsöve a Jászszentlászlói Dózsa György utca 46. előtti gravitációs csatornahálózatba csatlakozik, így ott a hosszú tartózkodási idő miatt a település érintett utcáiban kellemetlen szaghatást okoz. Ennek elkerülése érdekében a fejlesztési projekt keretében a nyomócsövet egészen a szennyvíztelepig tervezik kiépíteni.

A Szank települési szennyvízcsatorna-hálózaton összegyűjtött nyers szennyvíz a végátemelőből egy D140-es KMPVC 7342fm hosszú nyomócsövön érkezik a Jászszentlászlóra.

Probléma: A jelenlegi és a tervezett szennyvíztisztító telep biológiai tisztítását, működését megzavarja, felborítja az 50% mennyiségű hosszú nyomócsövön érkező, a hosszú tartózkodási idő miatt berothadt szennyvíz.

Fejlesztési javaslat a szennyvízelvezetéshez

A./ Ha van rá lehetőség (pályázat) akkor javasolt a hagyományos szivattyús szennyvíz végátemelő helyett, a homokhátságon alkalmazott és már bevált pneumatikus átemelő alkalmazása. A több mint 10 km hosszú nyomócső ebben az esetben szennyvíztisztítási reaktorként működik és a levegő továbbítás hatására a szennyvíztelepen nem berothadt, hanem 5mg/l O₂ tartalmú felfrissített szennyvíz érkezik. Naponta a szükséges mértékben teljesen kiüríti levegővel a nyomócsövet, és a nyomócsőben a pneumatikus átemelő működési rendszerének köszönhetően, a szakaszos szennyvízcsomagok közötti levegő szakaszok hatására a szennyvíztelepre előkezelt szennyvíz kerül.

B./ A meglévő átemelő nyomócsövének ürítése jelenleg is megtörténik az átemelő mellett kialakított átöblítő kompresszorral. A javaslatom szerint a szivattyú indításakor induljon el a kompresszor is, és egy szennyvíznyomócsőbe épített injektoron keresztül levegőt nyomjon a csőbe. Így szennyvíz levegő keveréket továbbítana a rendszer és oxigénnel látni el a szennyvizet amíg a telepre érkezik. Naponta kétszer teljesen ki lehetne üríteni a nyomócsövet.

A tervezett fejlesztési területek szennyvízelvezetése

Rendezvényház: A terület szennyvízelvezetését a meglévő gravitációs D200-as KGPVC szennyvízfogyóút csatorna biztosítja. A szennyvízvezeték nyomvonalának részletes kialakítását szennyvízelvezetési tervlap tartalmazza.

Sporttelep: A terület szennyvízelvezetését a meglévő gravitációs D200-as KGPVC szennyvízfogyóút csatorna biztosítja. A szennyvízvezeték nyomvonalának részletes kialakítását szennyvízelvezetési tervlap tartalmazza.

Lakóterület fejlesztés az Izsáki úttól a Mikszáth Kálmán utcáig 90 lakó ingatlan:

A terület szennyvízelvezetését a meglévő gravitációs D200-as KGPVC és tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvízcsatorna gyűjtő hálózatot terveztük. A szennyvízvezetékek nyomvonalának részletes kialakítását szennyvízelvezetési tervlap tartalmazza.

Lovarda kialakítása: A terület szennyvízelvezetését, az Árpád utca és a Küküllő utca sarkán meglévő szennyvízátemelőből a Lovarda irányába kiépített meglévő D200-as KGPVC szennyvízgyűjtő csatornába csatlakozó tervezett D200 KGPVC szennyvízgyűjtőcsatornával terveztük. A szennyvízvezetékek nyomvonalának részletes kialakítását szennyvízelvezetési tervlap tartalmazza.

Gazdaságfejlesztés 1.: A terület szennyvízelvezetési igényét a Gazdaságfejlesztés 1,2,3 területek szennyvizét továbbító közös új tervezett közbenső szennyvízátemelő kialakításával és tervezett D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával lehet megoldani. A tervezett szennyvízátemelő D160 KPE nyomócsövét a meglévő Halasi utcai szennyvíz végátemelőbe kell csatlakoztatni.

Gazdaságfejlesztés 2.: A terület szennyvízelvezetési igényét a Gazdaságfejlesztés 1,2,3 területek szennyvizét továbbító közös új tervezett közbenső szennyvízátemelő kialakításával és tervezett D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával lehet megoldani. A tervezett szennyvízátemelő D160 KPE nyomócsövét a meglévő Halasi utcai szennyvíz végátemelőbe kell csatlakoztatni.

Gazdaságfejlesztés 3.: A terület szennyvízelvezetési igényét a Gazdaságfejlesztés 1,2,3 területek szennyvizét továbbító közös új tervezett közbenső szennyvízátemelő kialakításával és tervezett D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával lehet megoldani. A tervezett szennyvízátemelő D160 KPE nyomócsövét a meglévő Halasi utcai szennyvíz végátemelőbe kell csatlakoztatni.

Gazdaságfejlesztés 4.: A Gazdaságfejlesztés 4 terület szennyvízelvezetési igényét a terület belterülethez közelebbi részére telepített új tervezett közbenső szennyvízátemelő kialakításával és tervezett D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával lehet megoldani. A tervezett szennyvízátemelő D160 KPE nyomócsövét a meglévő Béke utcai szennyvízgyűjtőcsatorna végaknájába kell csatlakoztatni.

Tervezett és meglévő tanyák:

A tanyás térségekben és a mezőgazdasági üzemek esetében az alábbi lehetőségeket javasoljuk. Ezek a javaslatok a belterülethez közeli területektől, a távolabbi részekig adnak megoldást

1. Kényszeráramlású közcsatorna, ami a központi szennyvíztisztítóba a szennyvíz főnyomóvezetéken keresztül vezeti a szennyvizet. Gravitációs csatorna kialakítása a sűrűn lakott részekben egy központi átemelővel, amely a belterületi gravitációs szennyvízcsatorna végágakba nyomja a szennyvizet.
2. Egyedi tanyánkénti mini szennyvíztisztító kisberendezés, amelyből a tisztított szennyvizet elszikkasztja vagy tározza, és öntözésre használja fel.
3. Zárt szennyvíztározás, a gyűjtött szennyvíz elhelyezése szippantó autóval központi szennyvíztisztítóba történik.

Az 1. megoldás a településhez közelebb lévő tanyás térségeknél lehet elfogadható megoldás. A 2. megoldás külön álló nagy távolságú tanyástérség esetén is gazdaságos. A 3. megoldás minden esetben működőképes változat.

17. FÖLDGÁZ- ÉS VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS, ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Földgázellátás (lásd T-5 és T-9 jelű tervlapokat)

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezetékek találhatóak a településen, melyek nyomvonalát és biztonsági övezetét az FGSZ Zrt. adatszolgáltatása szerint ábrázolják a tervlapok:

- Szank-Szekszárd DN 400 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak változó mértékű biztonsági övezete (25-25 és 18-18 m),

- Szank-Pécs DN 400 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak biztonsági övezete (28-28 m),
- Városföld-Drávaszerdahely DN 800 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak változó mértékű biztonsági övezete (21-21 és 10-10 m),
- Zsana-Szank DN 800 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak változó mértékű biztonsági övezete (50-50 és 25-25 m),
- Szank-Üllés DN 300 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak biztonsági övezete (28-28 m),
- Szank-Városföld DN 700 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak változó mértékű biztonsági övezete (42-42 és 21-21 m),
- Szank-Városföld DN 400 nagynyomású földgázszállító vezeték és annak változó mértékű biztonsági övezete (28-28 és 10-10 m),
- a fenti gázvezetékek biztonsági övezetében, azokkal közel párhuzamosan húzódó bányászati hírközlő kábelek és azok biztonsági övezetei (1-1m),
- a fenti gázvezetékek biztonsági övezetén kívül húzódó önálló nyomvonalú bányászati hírközlő kábelek és azok biztonsági övezetei (1-1m),
- Szank csomópont, gázátadó és szakaszoló állomás és annak biztonsági övezete, valamint zajvédelmi hatásterülete (részben MOL Nyrt. Szank Gázüzem területén belül),
- Szank csomópont, gázátadó és szakaszoló állomáshoz tartozó DN 250 fáklyavezeték és fáklya, valamint azok biztonsági övezetei (10-10 m, R= 52 m),
- a K-13225, K-5757 és K-6151 sz. katódállomásokhoz kapcsolódó anódvezetékek, valamint a katódállomások áramellátását biztosító elektromos betápláló kábelek és azok biztonsági övezetei (1-1m).

A gázvezetékek biztonsági övezetére az 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII.19.) számú kormányrendelet Vhr.19/A.§-a **tiltásokat és korlátozásokat** ír elő, melyeket a 79/2005. (X.11.) GKM rendelettel együtt kell figyelembe venni.

Nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat

A község a földgázt a belterületől D-re haladó DN 160 PE *nagyközép-nyomású gázvezeték*ről kapja. A nagyközép-nyomású vezeték védőtávolsága a nyomvonalától mért 7-7 m. A vezetékhez a Félegyházi úti Ipari Park telephelye (hűtőház) közvetlenül csatlakoztatva van. A kisnyomású és a középnyomású belterületi hálózatok a Dong-éri-főcsatorna mellett lévő nyomásszabályozókhoz kapcsolódnak.

A belterület Ny-i része, amely a Béke utcát és mellékutcait foglalja magában, kisnyomáson, DN 90 PE és DN 110 PE vezetésekről ellátott. A vezetékek védőtávolsága 4-4 m.

Az újabb osztású Ny-i és É-i belterületrészek a Móra utca D-i végén lévő nyomásszabályozótól induló középnyomású hálózatról kapnak ellátást. A nyomvonal a belterületől ÉNy-ra lévő állattartó telepet is ellátja.

A hálózat a jelenlegi igényeket kielégíti, a Petőfi utca rövid szakaszait kivéve minden utcában biztosított az ellátás. A belterület É-i részé tervezett új lakótelekek és későbbi ütemben kialakítandó utcák a hálózat fejlesztését igénylik.

A gazdaság-fejlesztési területek ellátását nem lehet tervezni a betelepülő funkciók ismerete nélkül, felmerülhet technológiai és a szociális melegvízigény. Nagyobb földgáz igényű ipari fogyasztó betelepülése esetén a gázigény alapján egyedi számítás és elbírálás szükséges, hogy az adott helyen rendelkezésre áll-e a megfelelő nyomás és mennyiség.

A tervezett létesítmények fűtésére, melegvíz igényének ellátására a rendelkezésre álló földgáz mellett szóba jöhet napkollektorok, napelemek telepítése, illetve talajhő hasznosítása. A gázigények nagymértékben függenek az egyedi megoldásoktól.

Gázvezetékek építés az MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt által jóváhagyott tervek alapján végezhető.

Egyéb ellátórendszerek

Jelentősebb decentralizált energia ellátórendszerek a település területén nem üzemelnek. A lakásokban hagyományos tüzelőanyagokat is használnak főzéshez, fűtéshez és használati melegvíz előállításához (vezeték nélküli hőenergia forrásként). A gáz árának 2011-ig tartó növekedésével egyre nagyobb arányban tértek vissza a lakóházakban a vegyes tüzelésre. A kialakult európai energiaválság miatt ez a tendencia folytatódni látszik. A tüzelőanyagok: döntően fa, esetleg szén.

A gazdaságosan vezetékes gázzal el nem látható területek, településrészek hőenergia ellátására továbbra is a nem vezetékes hőhordozókat kell alkalmazni.

Villamosenergia-ellátás (lásd T-5 és T-10 jelű tervlapokat)

Nagyfeszültségű (132 kV) hálózat

Szank területét nagyfeszültségű hálózat nem érinti. A település területén nagyfeszültségű hálózat fejlesztés nem várható.

Középfeszültségű (22 kV) hálózat

Szank település elektromos energiaellátását az MVM DÉMÁSZ 22 kV-os légvezetékes hálózata biztosítja:

- a./ Kiskunmajsa – Szank 22 kV-os légvezeték,
- b./ Kiskunmajsa – Szank Gázüzem 22 kV-os légvezeték.

A Szank Gázüzem légvezeték csak a Gázüzem energiaellátásra épült, és csak a Gázüzemet látja el elektromos energiával.

A Szank 22 kV-os légvezeték biztosítja Szank teljes területén az elektromos energiaellátást.

22 kV-os hálózat fejlesztések:

A meglévő Szank 22 kV-os légvezetési gerinc hálózat műszaki állapota alkalmas a település távlati elektromos energiaellátására. Az energiaigénnyel járó bővítések kiszolgálásához a külterületen részben 22 kV-os csatlakozó légvezeték, másrészt 22 kV-os földkábeles csatlakozások építhetők. A 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178./J § értelmében belterületen 132 kV alatti új erősáramú hálózat csak földkábelrel építhető. Ezt az előírást a szolgáltatóknak fejlesztéseiknél maximálisan figyelembe kell venni.

Külterületi fejlesztés:

a./ A Félegyházi út mellett, az Emlékhely dűlő elején található állattartó telep telkének átsorolásával Gazdaságfejlesztés 2 terület kerül kialakításra. A terület kialakítása során a 055-078 Hűtőház transzformátorállomástól a meglévő 22 kV-os légvezeték tovább kell építeni és a végpontjára új transzformátorállomást kell telepíteni.

b./ A belterület keleti határán levő, régebben lőtér területén lovasoktató központ, majd távlatban termálfürdő fejlesztés lehetséges. A fejlesztések megvalósításához az Árpád utca folytatásában, a Gy. Szabó Béla utca sarkától 22 kV-os földkábeles csatlakozást kell építeni a tervezett termálfürdő fejlesztési területéig. A végpontra új betonházas BHTR transzformátorállomást kell építeni.

Belterületi fejlesztések:

Lakóterületi fejlesztési lehetőségek:

a./ Rövid távlatban a Virág utca végén további 25 ingatlan kialakítására van lehetőség. A lakóterületi fejlesztés energiaellátása a közelben meglévő 055-055 sz. Új osztás, Gy. Szabó megnevezésű transzformátorállomás kismegfeszítésű hálózatának bővítésével megoldható.

b./ A középtávon a Mikszáth Kálmán utcában alakítható ki 15 db. új lakótelek villamos energiaellátása szintén a 055-055 sz. Új osztás, Gy. Szabó transzformátorállomásról, 0,4 kV-os hálózat fejlesztéssel megoldható.

c./ A Virág utcától Északra, új utcanyitásokkal hosszútávon 50 db. lakóingatlan alakítható ki. Az új telekosztás villamos energiaellátásának kiszolgálására a Mikszáth Kálmán u. Gy. Szabó Béla utca sarkától indítva 22 kV-os földkábel kell építeni. A tervezett földkábel az Arany János utcában végig vezetve az új utcanyitással közös sarokig kell megépíteni. Erre a pontra betonházas új BHTR transzformátorállomást kell telepíteni.

Transzformátorállomások

A meglévő 22/0,4 kV-os transzformátorállomások a környezetükben jelenleg felmerülő elektromos energiaigényt többségükben biztosítani tudják. Korszerűsítésre, illetve átépítésre néhány, állomásnál van csak szükség.

A külterületi gazdasági fejlesztéseknél és a belterületi lakóterületi bővítésnél a meglévő 22 kV-os légvezetékéről leágazó 22 kV-os kábelhálózatra telepített új betonházas, vagy épületbe telepített 400 kVA – 1000 kVA teljesítményű transzformátorállomások építése lehetséges.

A település külterületén a meglévő légvezetékes 22 kV-os hálózatok bővítésével OTRDF 22/160 kVA, valamint OTR 22/250 – 400 kVA típusú oszlop transzformátorállomások építhetők. Földkábeles 22 kV-os csatlakozás esetén BHTR 22/400 – 1000 kVA teljesítményű betonházas transzformátorállomások is épülhetnek.

Kisfeszítésű hálózat

A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes beépített területén kiépült. A fejlesztéshez szükséges villamosenergia igény általában a hálózat bővítésével, illetve új 22 kV-os hálózat és transzformátorállomás építésével biztosítható.

A belterületen a meglévő kisfeszítésű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok léghébeles hálózatra történő átépítése lehetséges. Új hálózat csak földkábelrel építhető.

A légvezetékes belterületi szakaszokon a légvezetékes hálózat földkábeles hálózatra történő átépítése nem javasolt, mert a meglévő épületállomány csatlakozása a légvezetékes hálózathoz van kialakítva. Földkábel esetén az épület csatlakozások földkábelre történő átalakítása a tulajdonosoknak is többletköltséget jelentene.

A település belterületén az új beépítésű területeken, a 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178/J § értelmében azonban 132 kV alatti új hálózat így új kisfeszítésű hálózat is csak földkábelrel építhető. Az új beépítésű lakóterületeken csakis földkábeles kisfeszítésű hálózat létesíthető.

A külterületen a jövőben is léghébeles kisfeszítésű hálózatok épülhetnek. Azokon az intenzív beépítésű területeken, ahol földkábeles a 22 kV-os csatlakozás és BHTR 22/400-1000 kVA tip. betonházas transzformátorállomás kerül telepítésre a kisfeszítésű hálózat is földkábelesre épül.

A település közvilágítása

A település közvilágítási lámpatestei Nátrium lámpás, illetve kompakt fénycsöves, ma már nem teljesen korszerű típusúak. A meglévő lámpatesteknek a ma korszerű „LED” lámpatestekre történő cseréje javasolt. Az új beépítésű területen, a kifeszültségű hálózattal azonos módon, csak földkábeles beton kandeláberes közvilágítás épülhet.

Megújuló energiaforrások használata, környezettudatos energiagazdálkodás

Az Alföldi földrajzi környezet, a napsütéses órák számát tekintve rendkívül alkalmas 500 kW-nál nem nagyobb teljesítményű naperőművek telepítésére.

Az Alföldi területeken a napelem parkok építésére komoly lehetőségek vannak a megújuló energiaforrások hasznosítása terén.

Biogáz erőmű telepítésének igénye esetén figyelembe kell venni, hogy a véges alapanyag ellátás miatt a telepítés csak a régióval egyeztetett módon történhet. Nem fordulhat elő, hogy a környezetben keletkezett hulladékok, és az esetleg mezőgazdasági termeléssel megtermelt alapanyagok kevésnek bizonyuljanak a biogáz erőművek ellátására. Gazdaságosan biztosan nem telepíthető biogáz erőmű minden településen. A biogáz erőművek telepítését az Energiahivatal koordinálja.

Szank területén is várható a napelemes rendszerek megjelenése. A napelemek megépítésének is van azonban felső korlátja. Ez azt jelenti, hogy az országosan megépülő napelemes rendszerek hullámvölgyében (téli hosszú borult időszakok, éjszakai üzem) a napelemek kiesését más erőművekkel pótolni kell. Ezt országosan az Energiahivatal koordinálja.

A Magyarországi naperőművek jelenlegi teljesítménye még nem érte el a kritikus értéket. Ezen a területen az Alföldön jelenleg szinte korlátlan lehetőségek vannak. A létesítés részben pénzügyi forrás kérdése.

A létesítésnek ugyancsak határt szab a település energiaellátását biztosító Áramszolgáltatói hálózat és a 132/22 kV-os alállomás beépített teljesítménye. A Szank települést ellátó 22 kV-os hálózaton és a Kiskunmajsa 132/22 kV-os alállomáson hálózatfejlesztés nélküli szabad kapacitás már nem áll rendelkezésre.

Információnk van arról, hogy magán befektetők a 0176/2 hrsz. ingatlanon és környezetében 10 MW teljesítményt is jelentősen meghaladó napelempark létesítését tervezik. Az ilyen nagy teljesítményű napelemparkhoz azonban már 132 kV-os légvezeték és új 132/22 kV-os állomás építése szükséges.

18. ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

(lásd T-5, T-11 jelű tervlapokat)

Távbeszélő ellátás

A távbeszélő ellátás a Magyar Telekom meglévő hálózatával a település teljes területén biztosított. A telefonhálózat a Kiskunmajsa-Szank optikai kábelről kap csatlakozást. Az optikai végpont a Posta Szegfű utca 2/a szám alatti ingatlanán a telefonközpont épületében van. Esetleges igény esetén az RDLU tip. digitális kihelyezett központ és a telefonhálózat is bővíthető. A lefedő hálózat saját oszlopsoron a település teljes területén kiépült.

Informatika és kábeltelevíziós rendszer

Szank településen a D-Line Data Kft. a Magyar Telekom meglévő oszlopsorát felhasználva új szupergyors optikai, informatikai hálózatot épített. A megépített új rendszer minden előfizető részére biztosítja optikai kábeles csatlakozáson keresztül a szupergyors informatikai rendszerhez történő csatlakozást. Az új optikai hálózat Szank település teljes belterületi részét lefedi.

Szank területét mikrohullámú összeköttetés védelmi zónája nem érinti. Új mikrohullámú rendszer építése nem várható.

GSM telefon antennarendszerek

A Vodafone Magyarország Zrt. a Petőfi utca 40., Rákóczi Ferenc utca 2. sz. alatti teleken mobil bázisállomást üzemeltet. A Vodafone vétel Szank területén megoldott.

A Yettel 20-as mobil vétel azonban rossz, nem megfelelő minőségben működik. A Yettel részéről nem biztos, hogy Szank településen belül, de valahol a környéken szükség lenne egy új mobil bázisállomás telepítésére.